

VEDTAKSPROTOKOLL

fra Arbeiderpartiets 66. ordinære landsmøte 20. – 23. april 2017 i Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Oslo.

Torsdag 20. april:

SAK 1 – ÅPNING:

Landsmøtet startet kl. 13.00.

Landsmøtet åpnet med en film som er laget av informasjonsavdelingen på partikontoret.

SAK 7: DEN POLITISKE SITUASJONEN:

Kjære alle sammen,

Vi har reist, sammen, uke etter uke, mil etter mil, i snart tre år siden jeg ble partileder.

Vi har lyttet, sammen, til mennesker i nord og sør, i øst og vest, de med jobb og de uten, våre minste og våre eldste og de midt i mellom et sted. Fra de møtene henter vi inspirasjon og styrke.

Jeg vet at dere er klare.

Jeg kan love dere: Jeg har aldri vært klarere, aldri kjent på en slik drivkraft.

Vi – Arbeiderpartiet, AUF, fagbevegelsen – vi er klare!

Klare til å lede landet i en urolig tid!

Klare til å vinne valget til høsten!

Gode venner,

Valget til høsten er både et veivalg og et verdivalg for Norge.

Veivalg i den praktiske politikken, som at eldreomsorg er viktigere enn skatteutt.

Men også et valg om verdier, om hvem vi ønsker å være.

For valget til høsten skjer mot et bakteppe av dypt alvor i verden rundt oss.

Mange jeg møter rundt om i Norge, unge og gamle, føler på en uro.

De ser fellesskap som sprekker.

De ser terror. Krigen i Syria. Folk på flukt.

De ser brå skifter som gjør dem usikre.

Tenk på Brexit. På valget av Trump. Tyrkia. Et mer autoritært Russland.

På hvor brått etablerte partier har gått i oppløsning i land som Spania og Frankrike.

På hvor raskt ytre høyre har fått solid fotfeste.

Mønsteret de siste årene har vært: Først sjokkene, vantroen. Så etterpå analysene, etterpåklokskapen: Hva gikk galt?

I mange land har de lukket øynene. Lukket øynene for økende forskjeller, for økende utrygghet i arbeidsmarkedet, for voksende mistillit til politikerne.

Og de åpnet først øynene da det var for sent. Da uro og urettferdighet var blitt til sinne og protest.

Vi er ikke der. Vi i Norge er ikke der. Vi har et sterkt immunforsvar mot splid og urettferdighet.

Men vi er ikke immune.

For utviklingen i Norge har på mange områder gått i gal retning i disse urolige årene.

Mange viktige ting som skulle gå opp har gått ned.

Og enda viktigere ting som skulle ned har gått opp.

Arbeidsløsheten har gått opp.

Veksten i nye jobber har gått ned.

Antall unge uføre har gått opp.

Andelen folk i jobb har gått ned.
Underskuddet på statsbudsjettet har gått opp.
Bærekraften har gått ned.
Konfliktene mellom by og land har gått opp.
Optimismen i distriktene har gått ned.
Forskjellene mellom folk har gått opp.
Skatten fra dem med mest fra før, har gått ned.

Antall uker med pappaperm har gått ned
Antall uker som pappaer tar perm har gått ned
Vel, har politikken virket!
Under Frp og Høyre har mye gått i gal retning i Norge.
Landsmøte.
Vi ser faretegnene i Norge der andre land lukket øynene.
Slik må det ikke få fortsette i fire år till!

Erna Solberg har nok likevel et fint og vanskelig ord for disse resultatene. Kanskje er de «robustiserende» – ja, det er et ord Regjeringen bruker i nasjonal transportplan. Nei, dere, de fire siste årene er Norge blitt mindre robust. Fra mine år som leder av Røde Kors og som utenriksminister vet jeg i hvert fall hva det gjør med samfunn når forskjellene øker og samholdet svekkes.
Når troen på fellesskapet forsvinner.
Når politiker blir skjellsord, og utrygghet til sinne og protest.
Det jeg brenner aller mest for i politikken – grunnen til at jeg er med og vil gjøre en forskjell – det er at vi i Norge tar vare på fellesskapet, på tilliten.
Tar vare på det sterke samholdet og de små forskjellene, slik at vi sammen kan løse de store oppgavene som nå venter oss i Norge.
For skal vi løse de oppgavene, må vi styrke opplevelsen av at vi tilhører et fellesskap, et stort «vi». Og klarer vi det, da kan vi i Norge sammen møte fremtiden – ikke med frykt, men med håp!

Dere vet – jeg vet – at det ikke går av seg selv.
Men Erna Solberg sa i en debatt vi hadde før påske – alle landets ordførere satt i salen – at vi må ikke politisere dette med økte økonomiske forskjeller.
Smak på det: Ikke politisere dette med økte forskjeller.
Som om økte forskjeller er en naturlov!
Jeg vil heller si det sånn: Hvis vi ikke politiserer økte forskjeller, mellom fattig og rik, mellom by og land, mellom de med og uten jobb, mellom kvinner og menn, mellom skeive og streite, mellom nye og gamle nordmenn, da går det galt.

Kjære landsmøte,
I en verden hvor ulikheten vokser trenger Norge mer enn noen gang en statsminister som nettopp politiserer dette med økte forskjeller!

Valget til høsten er et veivalg. Men også et verdivalg.
På den ene siden Frp og Høyre som øker forskjellene, og som i beste fall ikke vil «politisere» forskjeller.
På den andre siden vår bevegelse som er dypt urolige over at sprekkeene også i vårt land får vokse til dype kløfter.
Et sosialdemokrati som i en urolig verden, hvor fremmedfrykten vokser og flere faller utenfor, som da, og nettopp da, hever fanen på nytt og sier:
Her.
Her hos oss.
Her skal alle med.

Så hva skal vi konkret gjøre når vi vinner regjeringsmakt?

La meg først gi et løfte som det blir enkelt å holde:
Vi skal følge Barack Obamas velformulerte råd, bygget på århundrer med politisk tenkning: "Don't do stupid shit".
Om dere lurer på hva det betyr, så spør Thorbjørn Berntsen om en passende oversettelse!
Det betyr slutt – helt slutt – på urettferdige skattekutt som ikke gir vekst og jobber!
Det betyr slutt på dyre privatiseringsreformer som bare øker byråkratiet!
Det betyr slutt på å late som segway og vannskutere og lakrispiper er like viktig – nei, viktigere – enn å fullføre pensjonsreformen!
Det betyr slutt på å provosere distriktene ved hver eneste anledning!
Ikke by mot land. Det gjør begge til tapere. Det er stupid!
Men by og land sammen. Det gjør begge til vinnere!
By og land, hand i hand!
Vår regjering skal styre etter dette idealet: Vi vil gjøre det viktigste for Norge til det viktigste i norsk politikk!

Så til de fem oppgavene vi vil prioritere:

Arbeid til alle
Et trygt arbeidsliv
En god skole for alle barn
En trygg alderdom
Et klimavennlig samfunn.

Arbeid først:

Arbeidsledige jeg møter vil jobbe, eldre arbeidstakere vil jobbe, personer med nedsatt funksjonsevne vil jobbe, ungdom vil jobbe.
Men mange nordmenn får ikke jobb.
Etter fire år med Frp og Høyre har vi den laveste sysselsettingen på tyve år, og den fortsetter å falle.
Flere unge mennesker kommer aldri inn på arbeidsmarkedet. De gir opp.
Det er svært alvorlig.
Fordi arbeid gir mening og selvrespekt for hver enkelt av oss.
Fordi en egen inntekt stiller kvinner på likefot med menn.
Fordi arbeid til alle er det aller viktigste for å bevare små forskjeller.
Fordi innvandrere på arbeidsplassen lærer seg norsk og de lærer om Norge.
De lærer at vi i dette landet betaler for helse, en felles skole og eldreomsorg gjennom arbeid og skatt.
Ja, i vårt samfunn så er arbeid nøkkelen. Selve universalnøkkelen.
Derfor skal en regjering av Arbeiderpartiet igjen gjøre arbeid til alle til jobb nummer en!
Så hvordan får vi jobbveksten opp?
La meg gå rett til det som skiller høyrepartiene og oss aller tydeligst:
Næringspolitikken.
Vi politikere skaper ikke jobbene, det gjøres i bedrifter, nye og gamle.
Men høyrepartiene og vi er uenige om hva det offentlige bør gjøre for å legge til rette for nye jobber i Norge.
Vi har de siste fire årene sett at trygg økonomisk styring ikke er en selvfølge.
I Arbeiderpartiet vet vi at gode, generelle rammebetingelser for næringslivet er avgjørende.
Vi vet det.
Men vi vet mer.
For hva lærte vi av det vi gjerne kaller «oljeeventyret»?
Vel, vi lærte at det ikke var et eventyr. Ikke en historie om flaks og Espen Askeladd.
7800 milliarder kroner på bok. 185.000 ansatte. Verdensledende norske fagmiljøer. Næringsliv over hele landet.
Det er resultat av kloke valg og hardt arbeid, ikke flaks.
Det måtte ikke gå sånn.
Det hadde ikke gått sånn om Frp og Høyre hadde fått viljen sin.
Husk, Frp ville selge oljen og gassen på rot til utlendinger.

Høyre slepte igjen og igjen beina etter seg, for eksempel i satsingen på Statoil.
Det konservative Høyre vil ofte vente og se.
Det populistiske Frp vil alltid bruke penga her og nå.
Og begge synes egentlig markedet bør ordne opp på egen hånd
Slik tenkte ikke Jens Evensen. Eller Finn Lied. Eller Trygve Bratteli.
Slik tenkte vi ikke i Norge, da vi sørget for at oljen, vår felles ressurs, ble til velstand for alle og arbeidsplasser i hele landet.
Slik tenker ikke Arbeiderpartiet. Ikke da og ikke nå.

Så har høyrepartiene lært?

Nei.

Frp og Høyre vil jo fortsatt selge Norge!

De vil selge fiskekvoter, de vil selge vannkraft, de vil selge jord og skog, de vil selge viktig norsk industri.

Selge oss ned i Telenor, Kongsberg-gruppen og Statskog.

Selge Flytoget.

Eller som Høyre har programfestet; delprivatisere Statkraft.

Ja, Høyre er så ivrige på å selge unna verdier at det er dager jeg er redd for at de vil selge Kåre Willoch!

Landsmøte!

Høyre påstår at de tror på Norge den ene dagen – og så vil de selge Norge den neste.

Det står ikke til troende.

At vi eier naturressursene sammen er jo med på å gjøre Norge til Norge. Det gjør at vi sammen kan skape nye næringer, nye jobber, slik vannkraften skapte, slik oljen skapte!

Da må vi ikke selge og avvikle. Da må vi satse og utvikle!

Det er virkelig å tro på Norge

La meg gi dere to eksempler på områder hvor jeg mener vi kan bruke de ressursene Norge har til å skape ny vekst og nye jobber.

Først hav, så helse.

Dere har hørt meg snakke mye om nordområdene og om hav.

Så er det da også mye å snakke om! Norge har seks ganger mer hav enn land.

Vi begynner å ane hvor mye havet rommer av ressurser – for en verden som trenger både proteiner og mineraler.

Forskere ved SINTEF mener havnæringene i 2050 kan erstatte inntektene fra oljen og gassen som vil falle mye fremover.

Men dere, heller ikke det vil skje av seg selv. Vi må ville det, vi må satse sammen:

Fiskerne, oppdretterne, forskerne, energi- og mineralsektoren – sammen med myndighetene.

Derfor vil jeg som statsminister fra første stund lede arbeidet med å få på plass et verdiskapingsprogram for havnæringene.

Vi skal gjøre Norge verdensledende på områder hvor vi har fortrinn innen fisk, oppdrett, energi og nye arter!

Havsatsingen vil gi ny vekst og nye jobber for landet vårt.

Men sosialdemokratiet, Norge, vi er ikke oss selv nok. I en verden hvor mange land vender seg bort fra internasjonalt samarbeid skal vi ta ansvar og ta lederskap.

For Norge kan gjøre en stor forskjell i verden. Vi har vist det før. Tenk på vaksiner til alle verdens barn. Eller vern av regnskog.

Nå er verdenshavene truet av forurensning. Livet i havet kveles av plast.

Derfor sier jeg klart og tydelig:

Det neste store internasjonale initiativet Norge skal ta, handler om hav.

Vi skal lede an i et internasjonalt krafttak for å redde havets helse!

Så fra havets helse til menneskenes helse. Ehelse. Nye jobber innen digital helseteknologi.

Vi lever midt i en revolusjon, dere.

Og det går fort.

Det tok 75 år før telefonen ble allemansee. Det tok internett 4 år. Det tok Pokemon Go 10 dager – til glede for Erna Solberg som får rikelig tid til å fange Pokemons etter 11. september...
Alt som kan digitaliseres, vil digitaliseres. Også i offentlig sektor.
Ja, jeg er ikke et øyeblikk i tvil om at det viktigste for å fornye offentlig sektor i neste stortingsperiode vil handle om digitalisering.
Jobber som vi kjenner vil forsvinne.
Nye jobber vil komme til, på kjente og ukjente områder.
Som Stefan Løfven klokt sa, da han var leder av det svenske Metallarbeiderforbundet: «Vi frykter ikke ny teknologi – vi frykter gammel!»
Arbeiderbevegelsen er en optimistisk bevegelse. Og en av mulighetene til å skape ny vekst og nye jobber finnes innenfor helseområdet.
Da jeg besøkte USA og Silicon Valley i fjor sommer, var det store samtaleemnet der at politikere og næringsliv må samarbeide tettere.
Hvorfor?
Fordi digitaliseringen nå beveger seg inn på offentlige tjenesteområder som er gjennomsyret av politikk, som transport og utdanning.
Eller helse.
IBMs programvare Watson stilte nylig en diagnose for en 60 år gammel dame som led av en sjelden form for leukemi.
Legene, noen av verdens beste, de sleit.
Watson klarte det på 10 minutter etter å ha trålet 40 millioner fagpublikasjoner.
Å stille en komplisert diagnose på 10 minutter, er ganske imponerende. Til sammenligning: Den sittende regjeringen fikk økende arbeidsledighet i fanget for tre år siden, og grubler fortsatt på behandlingen!
Watson er ikke enestående. Intelligente maskiner kan redde mange liv om kort tid.
Det er tilbud vi skal ha på våre felles sykehus. I Norge skal vi fortsatt gjøre det nye og det beste tilgjengelig for alle, rik og fattig!
I tillegg gir det muligheter til å skape nye jobber i Norge.
For vi har noen svært dyktige ehelsemiljøer i Norge allerede.
Men helseminister Bent Høie, han gjør som Høyre ofte gjør når store muligheter melder seg: Venter og ser.
Et nytt direktorat for ehelse, Bent – det er fint, men vi kan gjøre mye mer.
Vi har større ambisjoner!
For knapt noe land i verden har så gode forutsetninger som Norge.
Vi har noen av verdens beste helseregistre.
Vi har kreative bedrifter.
Vi er blant de ivrigste i verden til å samle inn helsedata om oss selv gjennom smartklokker og duppeditter.
Vi skal ta vare på personvernet. Utvikle ny banebrytende behandling. Og skape grunnlaget for en ny næring i Norge.
Dere, vi kan bli en pionernasjon innen kunstig intelligens og helse!
Men igjen, dette vil ikke skje av seg selv.
Vi må ville det, vi må satse sammen.
Derfor – og følg med, for dette er nytt:
Inspirert av IBMs tette samarbeid med Finland vil jeg som statsminister invitere lederne for de store teknologiaktørene til oss med mål om at etablerer seg tungt i Norge.
Målet er klart: At vi blir en pionernasjon innen ehelse og at vi innen 2025 – på under åtte år – blir det ledende landet i Europa!

Nye jobber, trygghet for arbeid. Men, dere, også trygghet i arbeid.
De siste årene har jeg besøkt mange arbeidsplasser.
Takk til Gerd, Hans Christian, Mette, Jørn, Trine Lise og mange flere i fagbevegelsen som har åpnet dører og lagt til rette. Det faglig-politiske samarbeidet på sitt beste!
På norske byggeplasser møter jeg unge menn som bygger landet vårt.
I flere av disse møtene har vi ikke fått lov til å ta bilder.

Jeg har møtt arbeidsfolk som ikke tør stå frem – av frykt for å miste jobben.
Noen tok med seg arbeidskontraktene sine for å vise meg.
Og der sto det: «For tiden mellom oppdrag betales det ikke lønn».
«Det nye arbeidslivet», kaller noen dette.
Men dette er jo ikke nytt! Vi har hatt det sånn før.
Da kalte vi det et løsarbeidersamfunn.
Arbeiderne sto med lua i hånda.
Nå står de med mobilen i hånda og venter på oppdrag.
Det er en skam. Det gjør meg dypt urolig.
Og vi sier: Dette skal vi rydde opp i!
Dette er ikke et problem som skal løses av den enkelte i rettssalen, slik noen polske arbeidere ble tvunget til i vinter.
For dette er et samfunnsproblem. For å si det så man skjønner det i Høyre: Det må politiseres!
Ellers blir vi mindre robustifisert!
I mange OECD-land er over halvparten av nye jobber utrygge, midlertidige jobber.
Vi må stanse en utvikling hvor store forskjeller på arbeidsmarkedet blir til dype kløfter i samfunnet.
På dette landsmøtet legger Arbeiderpartiet derfor frem en liste på seks punkter over hva vi skal gjøre for å bekjempe sosial dumping.
Det viktigste er å bytte ut Frp og Høyre-regjeringen som svekker arbeidsmiljøloven!
Så skal vi bidra til at flere organiserer seg – vi skal doble fagforeningsfradraget på fire år!
Vi skal forby – ja, forby ved lov! – uverdige løsarbeiderkontrakter.
Vi skal fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser.
Som jeg har sagt før: Det mest midlertidige med denne lovendringen er loven selv!

Så til vår tredje hovedoppgave, barn og unge.
Siden forrige landsmøte har jeg fått mitt første barnebarn, en god gutt som nå er halvannet år.
Å hente ham i barnehagen en dag i uka, er blitt ukas høydepunkt for oss besteforeldre.
En liten erkjennelse først: Å møte travle mammaer og pappaer på vei til og fra alle døgnets gjøremål har overbevist meg at vi fortsatt skal jobbe for å hjelpe dem – småbarnsfamiliene – med en litt enklere hverdag. Litt mindre stress. Litt mer tid.
Det er bra for barna. Det er bra for foreldrene. Det er bra for familien. Og da er det bra for samfunnet!
Så har disse stundene der i den trange barnehagegarderoben med utedress, sekk og matboks fått meg til å tenke enda mer på hva som venter han og andre barn – i barnehagen, i skolen og i et arbeidsmarked med høyere og høyere krav til at man kan noe, enten man skal bli master, eller mester eller svenn.
Jeg tror den læringsreisen er viktigere for barna og barnebarna våre nå enn noen gang tidligere.
Det er en reise som vil vare livet ut.
Det vil være både mulig og nødvendig å lære hele livet.
Derfor er en reform for livslang læring noe av det viktigste vi skal ta fatt på til høsten.
Men reisens begynnelse er også blitt mye viktigere.
Et arbeidsmarked som stiller krav til at vi lærer hele livet, gjør det enda viktigere med en solid start.
Et samfunn hvor flere lettere faller utenfor, gjør det enda viktigere med en god og trygg skole for alle.
Det er en av de aller viktigste fellesoppgavene våre.
Og vi mislykkes i dag.
Så ærlige må vi være.
Når 1 av 4 unger ikke klarer å fullføre 13 år på skolen, da er det noe som svikter.
Det er ikke barnas og de unges feil. Det er vi voksne som svikter.

Så hva skal vi gjøre?
Svaret kjære venner er: Tidlig innsats. Ikke bare snakke om det, som Frp og Høyre, men gjøre det!
Og da mener jeg tidlig. Fra ett til ti.
Ikke fra første til tiende trinn. Men fra ett år til ti år!
Barna leker i barnehagen. La dem fortsette med det!

Samtidig lærer de absolutt hele tiden. Motorikk. Språk. Å ta imot kjærlighet. Og gi omsorg til andre. I våre åtte år i regjering sist, gjennomførte vi barnehageløftet. Tidlig innsats i praksis! Nå må vi videre.

De viktigste for mitt barnebarn er mamma og pappa. Og så besteforeldrene selvfølgelig!

Men i tillegg er det de ansatte i barnehagen.

Vi vil at de minste av oss skal bli møtt av kloke fagfolk. Det er tidlig innsats.

I dag er det kun en av tre av de som jobber i barnehage som har pedagogisk utdanning og mange er ufaglærte.

Derfor vil vi innføre en norm som sier at minst halvparten av de som arbeider i en barnehage skal være barnehagelærere, og vi vil sørge for at flere kan bli fagarbeidere.

Det er tidlig innsats når det teller som mest, tidlig i livet!

Så skal vi også ha tidlig innsats i skolen.

I Oslo har vår skolebyråd, Tone, ikke tid til å vente på at vi vinner valget.

Byrådet og Tone har gjort som de lovet.

Ansatt nye i hjemmetjenesten for de eldre og ansatt nye lærere som bare jobber med tidlig innsats.

Bushra Naheed, som jeg har blitt litt kjent med, er en av de fem nye lærerne på Rommen skole. Hun setter «alle skal med» ut i livet.

Bushra og de andre nye lærerne på Rommen jobber bare med barn i 1. til 5. klasse, med barn som sliter med å regne eller skrive eller lese. I opptil en time hver dag tar de disse elevene ut i egne grupper hvor de får ekstra oppfølging.

Dere, det virker! Arbeiderpartiet styrer 204 kommuner og lokalsamfunn. I alle kommunene der vi har ansvar kan vi gjøre dette.

Og hvis vi vinner stortings- og sametingsvalget til høsten skal vi gjøre det med full kraft i hele landet! Full kraft, det betyr flere lærere – og det koster penger.

Derfor skal vi i løpet av de neste fire årene trappe opp satsingen til tidlig innsats til en milliard kroner i året!

Så den fjerde hovedoppgaven vår: Å ta vare på våre eldste.

Jens minnet ofte om at alle politikere ønsker en god eldreomsorg. Men ikke alle politikere har råd til en god eldreomsorg.

To av de politikerne som ikke har råd er Erna Solberg og Siv Jensen.

Frp og Høyre har nå lovet å stoppe sin egen hemningsløse bruk av oljepenger.

Samtidig skal de også i neste periode kutte inntektene til fellesskapet. Opp til 25 milliarder kroner i skatteutt, sier Erna. Siv vil gå mye lenger.

Lav vekst, få nye jobber, økte forskjeller – og de vil likevel fortsette med store skatteutt!

Vi vil velge velferd fremfor urettferdige skatteutt!

For nå vet vi hva som skjer.

Vi har sett det før, sist under Bondevik 2-regjeringen.

Når Høyre og Frp må velge, så er de store skatteuttene viktigst.

Når Høyre og Frp må velge, er det skolen, sykehusene, og ikke minst: eldreomsorgen som blir taperne.

Det er jo dette norske ordførere ser: At med store skatteutt og mindre handlingsrom i neste stortingsperiode, så blir kommunene taperne. Derfor har over 300 norske ordførere – over 300! – nå signert et opprop nettopp for å advare mot denne høyrepolitikken.

Vi vil lytte til ordførerne:

Vi vil ikke gjøre våre eldste til tapere!

Vi skal bygge flere moderne sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Vi skal gjennomføre en reform for kvalitet i eldrehelse – slik vi presenterte alt i 2015.

Men så – hva mer?

"Når jeg kommer hjem igjen", sa faren min ofte etter at han måtte flytte inn på sykehjem for godt.

Han sa ikke en gang hvis jeg kommer hjem igjen. Selv om både han og vi visste at det var usannsynlig at han noensinne fikk flytte hjem.

De aller fleste eldre er som far, de vil være sjef i eget liv så lenge som mulig.

Være aktive – gå på konsert – være med venner – leve et rikt liv

Og bo hjemme...

Da må vi gjøre det trygt og godt å bo hjemme lenger, for flere!

Hvordan får vi det til?

Vi må – for det første – satse på de ansatte i hjemmetjenesten.

For noen uker siden var jeg med hjemmetjenesten i Vestby kommune og sykepleier Marthe Nyheim på jobb en dag.

Det minnet meg om at det er dere med kloke hoder og varme hender i omsorgen som er våre hverdagshelter.

Dere gir medisiner og skifter bandasjer.

Rydder og trøster, småprater og stryker over furete kinn.

Og så må dere alltid skynde dere videre til neste besøk.

Dere bærer velferdssamfunnet oppe.

Dere fortjener en varm takk fra landsmøtet i Arbeiderpartiet!

Første skritt er altså: Se de ansatte. Satse på dem, lytte til dem. Ha tillit, ikke overlesse dem med instruksjoner og skjemaer.

For det andre: Investere mer i velferdsteknologi.

Fallsensorer i hjemmet, elektroniske dørlåser, hjelp til tunge løft.

Mulighetene som nå åpner seg er mange.

Og for det tredje: Vi skal investere tungt i boliger.

Boliger som er tilrettelagt for eldre som gjør at det er trygt og godt å bo hjemme lenger.

Små tiltak som heis i trappen og dørterskler man kan passere med en gåstol.

Store tiltak som rehabiliterte eller helt nye boliger.

Det krever et tett samarbeid med de største boligutbyggerne i Norge som vi vil invitere med på en dugnad etter valget.

Arbeiderpartiet vil at eldre skal være sjef i eget liv og at alle skal ha en trygg alderdom.

Det vil koste. Det er vårt valg, det er ordførernes valg. Det er mye viktigere enn store skattekutt!

Den femte og siste hovedoppgaven vår er klima.

Jeg sa det da dere valgte meg:

Vi er den første generasjonen som merker klimaendringene på kroppen.

Vi er den siste generasjonen som kan gjøre noe med dem.

Landsmøte, AUF, det skal vi gjøre!

Vi er i gang, selv i opposisjon.

I Stortinget var vi den avgjørende stemmen for å trekke oljefondet ut av kull.

For at Johan Sverdrup elektrifiseres.

For at Norge skal få en klimalov.

For at det fra 2025 bare skal omsettes nye biler med null-utslipp i Norge.

Og for første gang har vi lagt frem en plan, i vårt alternative budsjett for i år, som forteller helt konkret hvordan vi skal nå våre klimamål innen 2030, 40 % ned i utslipp.

Ikke bare kan nå.

Skal nå.

Vår plan er ambisiøs og vil gi lavere utslipp og store nye muligheter for norsk industri.

Den planen skal vi følge.

Det kan virke lenge til 2030 – 13 år.

De siste tre og et halvt årene har virket som en evighet.

Men med de ambisiøse klimamålene Norge har satt seg, så har vi ingen tid å miste.

Vi skal nå våre klimamål!

Økt gjenbruk. Reduserte utslipp, fra alle sektorer.

Arbeiderpartiet skal sørge for at vi klarer det!

Landsmøte,

Vi vil mye.

Nye jobber.

Trygge jobber.

Tidlig innsats og god omsorg.
Et klimavennlig samfunn.
Og det er mer.
Innen kultur, folkehelse og frivillighet.
Gjennomføre langtidsplanen for forsvaret.
Bekjempe voldelig ekstremisme som ikke har noen plass i vårt land: Bedre kapasitet hos politiet, bedre samarbeid politi-forsvar, bedre gjennomføringskraft fra politisk ledelse.

Men jeg vil legge til, kjære landsmøte, – og dette er viktig for meg.
Når vi vil så mye, har så mye ugjort, så må vi erkjenne at jobben som venter blir svært tøff.
For oss og for landet vårt.
Vi må prioritere knallhardt. Frp og Høyre sa de skulle legge om pengebruken.
I stedet la de bare på pengebruken.
De som kommer etter – vi som kommer etter – vi må ta oppvasken.
Ja, Regjeringen har lagt på bruken av oljepenger så mye at Erna Solberg nok går inn i historien som den statsministeren som har vært aller dårligst til å prioritere.
De la på så mye, at da Marianne sa til Dagens Næringsliv at Høyre bruker oljepenger som fulle sjøfolk, da var det ikke Høyre som protesterte høyest. Det var sjøfolka, Sjømannsforbundet!
Vi skal prioritere.
Vi skal også være selvkritiske. Ikke bare prioritere, men også omprioritere. Tørre det.
Og vi skal si åpent og ærlig at vårt løfte om at alle skal med, det betyr også at alle skal bidra.
At alle må stille opp.
At dette fortsatt gjelder: Plikt og rett – i den rekkefølgen.
Det betyr at er du syk, men kan jobbe noe, vel da skal du det – jobbe noe.
Det betyr at er du ung og ufør, men du kan bidra litt – ja, så vil vi innføre en aktivitetsreform som innebærer at du får mulighet, men også en plikt, til å bidra med det du kan.
Det betyr at flykter du til Norge og får opphold, er det din plikt å stille på norsk kurs, stille på jobb, virkelig gripe en ny sjanse i et nytt land.
Det betyr at tjener du mye, har du mye, skal du bidra etter evne, betale skatt etter evne.
Det er en samfunnsplikt.
Frp og Høyre tenker ikke sånn.
De gir de 1600 rikeste i Norge over en halv million kroner i skatteuttak i året hver – det dobbelte av hva en renholder tjener i året.
De vil avskaffe formueskatten og gjøre noen av de rikeste i Norge til nullskatteyttere.
De vil at de som har størst evner, som kan yte mest, skal yte mye mindre.

Landsmøte,
Dette er feil bruk av penger. Vi vil heller bruke pengene på flere lærere som Bushra, flere i eldreomsorgen som Marthe.
Men dette er ikke bare feil bruk av penger. Det stikker dypere.
For dette svekker vår samfunnskontrakt hvor det på første linje står med store bokstaver: Alle skal gjøre sin plikt og bidra etter evne!
Det svekker en samfunnskontrakt som er sagt opp i så mange land rundt oss, hvor fellesskapet sprekker, hvor forskjellene har økt og hvor samfunnsplikt har blitt et fremmedord.
Dere, vi vil ikke svekke den kontrakten!
Derfor må vi ha en ny regjering til høsten!

Og så er det dette, – plikt og rett – men også mot.
Vi skal ha mot.
Mot til å fortsette kampen for likestilling, som Gro – en kamp som ikke er over.
Mot til å kjempe for alles rett til å elske den vi vil elske.
Mot til å ta nye minoriteters parti, for deres rett til å være en del av et større «vi».
Høyrepartiene har aldri gått foran i denne kampen.
Aldri vært modige.
Alltid kommet etter.

Vi skal fortsatt være modige. Vi skal fortsatt gå foran!

Gode venner,

Til sist:

Jeg fortalte at siden sist vi møttes har jeg fått mitt første barnebarn.

Jeg har også mistet faren min.

Far ble 91 år.

Et langt liv ble fullført, med hans store kjærlighet, min mor, på Cathinka Guldberg- hjemmet ved Lovisenberg sykehus her i Oslo.

I over to år har søstrene mine og jeg gått inn og ut av sykehjemmet, i både glede og vemod.

Vi har også blitt kjent med de flotte menneskene som jobber der. Og de kommer fra mange land.

En av ettermiddagene stod Dagsnytt 18 på inne hos far.

Vi hørte på sammen, far og jeg.

En stemme fra et regjeringsparti hisset seg opp og hevdet at den norske velferdsstaten ville bryte sammen på grunn av innvandring.

Far så på meg og sa: «Har han som sier det vært på besøk her?»

For her brøt ikke velferdsstaten sammen på grunn av de som kom utenfra. Den ble holdt oppe av nettopp dem.

Og for det fortjener de ikke vår mistenksomhet. De fortjener vår respekt og vår takknemlighet.

For meg har besøkene hos mor og far på sykehjemmet vært en påminnelse om to grunnleggende verdier.

Verdien av at vi tar et felles ansvar for å ta vare på hverandre i sårbare faser.

Verdien av å møte fremmede med et åpent sinn, respekt og forventninger.

I mange land ser vi fremmedfrykt som vokser. Vi ser at den anstendige høyresiden finner sammen med en mørkere, sterkere høyrepopulisme.

I Norge har vi allerede en regjering med tyngdepunkt til høyre for partiet Høyre.

I Norge har vi statsråder som truer med å boikotte medier de ikke liker

Som lukker øynene for menneskeskapt klimaendringer

Som tar fryktelig lett på kunnskap og fri forskning

Som mener det ikke er en politisk oppgave å motvirke forskjeller

Som mener vi trenger en nytt korstog mot islam

Som mistenker mennesker, som flykter til Norge fra krig og nød, for å ønske å bli båret hit til landet på gullstol

Vi har statsråder som sår splid i en tid som roper på samhold.

Det er Norge i dag.

Et Norge der landets statsminister kaller Trygve Slagsvold Vedum for populist.

Men som ikke ser – som ikke vil se – bjelken i sitt eget øye, for å låne Knut Arild Hareides ord.

Kjære landsmøte, slik styrer man ikke ett land!

Helt til slutt:

Valget 11. september er et veivalg, men også et verdivalg.

Det handler om hva slags Norge vi vil ha.

Det står mellom to tydelige alternativer.

Et Norge der høyrepartiene styrer i fire nye år.

Eller et Norge der Arbeiderpartiet og sentrum tar ansvar sammen.

Jeg har aldri vært klarere, aldri kjent på en slik drivkraft.

Vi – Arbeiderpartiet, AUF, fagbevegelsen – vi er klare!

For noe viktig står på spill:

En fremtid der alle skal med.

Dagsorden Den politiske situasjon v / Jonas Gahr Støre endte 14:21

Deretter foretok Jonas Gahr Støre konstituering av landsmøtet:

SAK 2 – KONSTITUERING

Dagsorden Godkjenning av innkallingen åpnet 15:04

- b) Godkjenning av innkallingen

Innkallingen til det 66. ordinære landsmøte av 2. mai 2016 ble tatt opp til godkjenning.

VEDTAK: Innkallingen enstemmig godkjent.

Dagsorden Godkjenning av innkallingen endte 15:05

Dagsorden Godkjenning av sakslista åpnet 15:05

- c) Godkjenning av sakslista

Følgende forslag til saksliste ble tatt opp til godkjenning:

I henhold til partiets vedtekter foreslås følgende forslag til saksliste for det 66. ordinære landsmøte;

1. Åpning
2. Konstituering
 - a. Godkjenning av fullmaktene
 - b. Godkjenning av innkallingen
 - c. Godkjenning av sakslista
 - d. Godkjenning av arbeidsordning
 - e. Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer
3. Innstilling om Beretningen
4. Innstilling fra Kontrollkomiteen
5. Innkomne forslag
6. Vedtektsendringer
7. Den politiske situasjon
8. Politisk dokument, Program 2017-21
9. Stortingsvalget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen
10. Redaksjonskomiteenes innstillinger
11. Valg
12. Avslutning

VEDTAK: Sakslista enstemmig godkjent.

Dagsorden Godkjenning av sakslista endte 15:05

Dagsorden Godkjenning av arbeidsordningen åpnet 15:05

- d) Godkjenning av arbeidsordning

Forslag til arbeidsordning for Arbeiderpartiets 66. ordinære landsmøte:

Landsmøtet er åpent for media. Partimedlemmer med gyldig medlemskap har adgang til å følge landsmøtet fra tilhørerplass dersom det er ledige plasser i salen.

Etter innstilling fra Landsstyret fastlegger landsmøtet selv kjøreplan for gjennomføring av møtet jf. vedtatte sakliste og kjøreplan.

Saksbehandlingen i landsmøtet gjennomføres elektronisk. Det vil si at de fleste møtepapirer blir levert elektronisk og ikke trykt opp. Alle med stemme- og/eller forslagsrett vil disponere en egen iPad.

Det velges fire dirigenter som vekselvis etter avtale seg imellom leder landsmøtets forhandlinger. Ønsker den fungerende dirigent ordet i debatten, skal vedkommende overlate møteledelsen til en av de andre dirigentene.

Til å føre forhandlingsprotokollen velges to sekretærer. Protokollen skal inneholde de saker som behandles, alle forslag som framsettes og de beslutninger som fattes - med antall stemmer for og imot når det foretas opptelling.

Fullmaktskomiteen presenterer sin innstilling i plenum, og eventuelle endringer i fullmaktene under landsmøtet refereres fra dirigentene. Etter at landsmøtet er konstituert og fullmaktskomiteen har gitt sin innstilling kan ikke delegatene skiftes ut/gis utbytte under landsmøtet.

Forhandlingsprotokollen fra landsmøtet godkjennes av Sentralstyret etter innstilling fra partikontoret.

Landsmøtet gjennomføres som plenums møte.

Taletid:

Taletiden blir fordelt mellom fylkesdelegasjonene, etter delegasjonenes størrelse og etter den totale tiden i de ulike debattene.

Taletiden er tre minutter, og det er lik taletid for alle delegater.

Delegasjonene står fritt til å fordele taletiden på sine medlemmer av delegasjonen - inkludert fylkespartis landsstyreprerentanter.

Innkommne forslag, redaksjonskomiteenes innstillinger mv:

Representantene har rett til å ta ordet to ganger i samme sak, med henholdsvis tre og to minutters taletid.

Dirigenten har rett til å fremme forslag om begrenset taletid og forslag om strek med de inntegnede talere. Det skal skje når det er nødvendig for å holde vedtatte tidsrammer.

Representanter som forlanger ordet til forretningsorden gis inntil ett minutt taletid til en enkelte sak.

Framlegg av forslag:

Alle forslag skal framlegges elektronisk via forlagssystemet hvor forslagsstillerens representantnummer, navn og fylke kommer fram. Etter at det er vedtatt strek, kan ikke nye forslag framsettes eller andre forslag trekkes.

Avstemninger:

Avstemninger foregår ordinært ved håndsopprekking. Ved tvilstilfeller om resultatet, kan dirigentene/landsmøtet foreslå avstemming via iPad.

Dersom noen krever det så skal personvalg foregå ved skriftlig avstemming. Skriftlig avstemming foregår via iPad.

VEDTAK: Arbeidsordningen enstemmig godkjent.

Dagsorden Godkjenning av arbeidsordningen endte 15:05

Dagsorden Valg av ordstyrere, sekretærer og beretnings- og fullmaktskomité åpnet 15:06

e) Valg av møtedirigenter, sekretærer

Dirigenter:

Marit Nybakk, Oslo
Masud Gharahkghani, Buskerud
Kristin Røymo, Troms
Dag Terje Andersen, Vestfold

Møtesekretærer:

Heidi Granli Buskerud
Roger Osen Møre og Romsdal

Fullmakts- og beretningskomite:

Siri Sandvik – leder Sogn Og Fjordane
Abdullahi Mohamed Alason Vest-Agder
Bente Estil Nord-Trøndelag

Sekretær: Svein Bjørn Aasnes.

VEDTAK: Dirigentene, sekretærene og beretnings- og fullmaktskomiteen ble enstemmig valgt.

Dagsorden Valg av dirigenter, sekretærer og beretnings- og fullmaktskomité endte 15:06

Dagsorden Minnetale åpnet 15:06

Jonas Gahr Støre holdt deretter følgende minnetale:

Minnetale - Landsmøte 2017

Jeg vil be alle om å reise seg.

I tiden som har gått siden vi møttes sist, har flere av våre partifeller gått bort.

Tidligere AUF leder, Turid Birkeland, døde 24. desember 2015, bare 53 år gammel. Turid var Stovner-jenta med nettverk over hele byen - hun startet lokallag i AUF på Romsås, Holmlia og Høybråten.

Det var et stort spenn i Turids samfunnsengasjement - men det gikk en rød tråd gjennom det hele. Fra sangen på Utøya til tonene i Rikskonsertene. Fra kulturminister til korpsmamma og folkevalgt i Oslo. Det handlet om mulighet til deltagelse og involvering for alle. Her var kjernen i det Turid brant for. I 1996 ble hun utnevnt til kulturminister. Etter politikken ble hun en skikkelse i kulturlivet. Så åpnet hun opp igjen for politiske verv, før vi mistet henne. Vi husker Turid for engasjementet, latteren og smilet.

Det var ikke noe tilgjort ved Turid. Hun hadde en ekthet og varme ved seg som var enestående.

Tidligere statsråd i Næringsdepartementet, medlem i Arbeiderpartiets sentralstyre og nestleder i LO Ole Knapp, døde i november 2015. Han var mekaniker ved Hunton Brug i Gjøvik, og var en sterk og tydelig fagforeningsleder som satte varige spor gjennom sine tillitsverv. Ole Knapp ble leder av Gjøvik Arbeiderparti i 1964, og var i 8 år medlem av bystyret og formannskapet. På LO-kongressen i 1977 ble han valgt inn i LOs ledelse.

Tidligere statsråd i Forsvarsdepartementet i begge regjeringene til Trygve Bratteli, Alv Jakob Fostervoll, døde i juni 2015. Med det mistet vi en markert Arbeiderparti-politiker fra Møre og Romsdal. Fostervoll ble tidlig aktiv i arbeiderbevegelsen, og var blant annet varaordfører i Kristiansund og stortingsrepresentant. Han var en forsvarsvenn som ble respektert i alle leire.

Tidligere statsråd i Industridepartementet i Odvar Nordlis regjering, Lars Maurits Skytøen, gikk bort 11. juni 2016. Skytøen var utdannet som elektrisk sveiser fra Kaldnes Mekaniske Verksted i Tønsberg, og ble senere en markert leder i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Han var en viktig drivkraft i samlingsprosessen som ledet frem til at Fellesforbundet ble dannet i 1988. Mange vil huske ham for den viktige rollen han spilte under storlockouten i 1986, der han ble et symbol for en ruvende, sterk og klar fagforeningsleder.

3. mars i år gikk vår tidligere statsråd Anne Kristin Sydnes, bort. Jeg besøkte henne på hospicet noen uker før hun døde. Det ble et møte med varme og smil, selv om vi begge visste at det var vårt siste. Anne Kristin var statsråd i Utenriksdepartementet i Jens Stoltenbergs første regjering fra 2000 til 2001, der hun hadde ansvaret for bistandssaker. Med henne mistet vi et varmt medmenneske, en god partikollega og en samfunnsborger som har satt varige spor, i Norge og internasjonalt.

Tidligere stortingsrepresentant for Rogaland, Geirmund Ihle, døde 5. juni 2016, 81 år gammel. Fra 1963 til 1975 var han medlem av Haugesund kommunestyre. Geirmund ble innvalgt på Stortinget i 1969 og satt som representant til 1981.

Tidligere stortingsrepresentant for Hedmark, Else Myren Rephål, døde 19. april 2015, 85 år gammel. Else var representant fra 1969 til 1981, og vararepresentant fra 1981 til 1985.

Vår bevegelse har også mistet flere andre som har arbeidet og bidratt til fellesskapet:

Tidligere sjefsredaktør i Arbeiderbladet, sjefsredaktør i Rogalands Avis, leder av Arbeidernes Pressekontor og leder av Norsk Redaktørforening, Per Brunvand, døde i 2015, 78 år gammel. Brunvand var en av etterkrigstidens mest markante redaktører.

Tidligere statssekretær i Fiskeridepartementet og sjefsredaktør i avisa Nordlys, Ivan Kristoffersen, sovnet inn i februar 2016, etter lengre tids sykdom. Han ble 85 år gammel. Ivan var en markant stemme fra nord. Han var Nordkalottens og Barentsregionens mann. Kristoffersen var også statssekretær i Fiskeridepartementet fra 1979 til 1981.

Tidligere statssekretær for statsminister Gro Harlem Brundtland, Per-Arne Bjerke, døde i 2015, 63 år gammel. Han var en av Norges mest erfarne journalister. Han begynte sin journalistiske karriere i Helgelands Blad i 1974. I januar 1990 ble han leder for Politisk redaksjon i NRK før han sa opp jobben for å være statssekretær i Brundtlands regjering, der vi også var kolleger, han politiker, jeg

embedsmann. Vi husker Per-Arne Bjerke for hans stemme i Politisk kvarter, hans vennlige vesen og for hans treffsikre og skarpe spørsmål.

Tidligere fagligpolitisk sekretær i Arbeiderpartiet og kontorsjef i LO, Kåre Myrvold døde 27. mars 2016. Myrvold ble 72 år gammel. Fem LO-kongresser ble loset trygt i havn under hans ledelse. Kåre var en sterk støttespiller for Industriarbeidermuseet på Rjukan og Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, der han i mange år hadde sentrale verv. Hans store engasjement for Framfylkingen vil også bli husket.

Esten Haaker, født 1. juni 1935, var fagligpolitisk sekretær på partikontoret fra 1972 til 1973. Han døde 28. februar i år. Han var også generalsekretær i Folk og Forsvar fra 1992 til 2002.

Tidligere fylkessekretær i Finnmark og i Akershus, Hans Kjelsrud, døde 5. mai 2015. Han var de siste årene før han ble pensjonist, fagligpolitisk sekretær i Hedmark Arbeiderparti.

Ambassadør Sverre Bergh Johansen døde 12. mars i år, 77 år gammel. I perioden 1980 til 1983 hadde han permisjon fra UD for å jobbe i Arbeiderpartiets utredningssekretariat. Vi som har hatt utenrikspolitisk ansvar hadde alltid stor glede av å lytte til Sverres kloke råd og store kunnskap.

Flere tidligere statssekretærer og rådgivere har gått bort:

Ole Jacob Frich, Statssekretær i Sosialdepartementet

Tom Sudmann Therkildsen, statssekretær ved Statsministerens kontor.

Sigurd Sandvin, politisk rådgiver i Kulturdepartementet

Øivind Silåmo, politisk rådgiver i næringsdepartementet og distriktssekretær for LO i Nordland

Tidligere sentralstyremedlem, tidligere leder i Finnmark Arbeiderparti, ordfører i Gamvik kommune i 22 år, Roger Hansen, døde 22. januar 2017.

Roger var en aktiv folkevalgt og tillitsvalgt for Arbeiderpartiet i nærmere et halvt århundre. Han døde midt i sin gjerning, som fylkestingsrepresentant i Finnmark og kommunestyrerepresentant i Gamvik kommune. Roger var et varmt menneske. Hans fortellerglede og gode humør ga mange gode stunder i sosialt lag. Men også i situasjoner hvor viktige beslutninger skulle tas, hvor meningene var mange og skarpe og man stod mot hverandre, var Rogers evne til løse opp stemningen en god egenskap å ha med seg.

Sveinung Valle døde 20. mars 2016. Han var leder av Hordaland Arbeiderparti fra 2009 til 2014, statssekretær i Landbruksdepartementet i Stoltenbergs 1. regjering, og gruppeleder av fylkestingsgruppa i Hordaland Arbeiderparti fra 2013 til sin død. Etter 22.juli stilte Sveinung opp for AUFerne i Hordaland som mistet flere av sine kamerater.

En markant politiker fra Stokke i Vestfold, tidligere formann i Vestfold Arbeiderparti, medlem i landsstyret, vara til Stortinget og æresmedlem i Arbeiderpartiet, Anders Johansen, gikk bort 23. desember 2015.

Vi minnes også en bauta i Hedmark Ap, Erna Borgen, som var leder i Ringsaker Arbeiderparti fra 1973 til 1975. Erna var fast ansatt sekretær i kvinnebevegelsen i Hedmark til hun gikk av som pensjonist 65 år gammel. Erna Borgen ble æresmedlem i Arbeiderpartiet i år 2000.

Flere av våre tidligere ordførere har også gått bort:

Bjarne Saltnes i Skaun, var også vararepresentant og møtende representant på Stortinget.

Ole Korslund i Ullensaker

Wenche Larsen i Gjerdrum

Tor Oskar Rønning i Nittedal

Paul-Erik Krogs vold i Moss

Per Tønder i Salangen

Rasmus Engstad i Storfjord

Ola Joten i Engerdal

Even Østlund i Løten

Koldbjørn Tangvik i Midtre-Gauldal,

Håvard Johnsrud i Lunner

Per Ottesen i Nord-Fron

Johan Stølan i Hemne.

Ingrid Skarstein, Meldal, døde 27. september i fjor. Hun var Meldals første kvinnelig ordfører.

Tidligere stortingsrepresentant og leder i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Svein Gunnar Morgenli døde 22. september 2016, 94 år gammel. Også han spilte en sentral rolle da Fellesforbundet ble til i 1988.

Tidligere leder av Postkom, Arild Øynes, døde 1. oktober 2016. Øynes var også aktiv i Holmestrand Arbeiderparti, og som pensjonist bidro han til å bygge og fornye Pensjonistforbundet. Arild var et svært dyktig organisasjonsmenneske med teft for å finne løsninger på tunge og vanskelige saker.

Karl Nandrup Dahl, tidligere LO-advokat fra 1972 til 1996, døde 19. august 2015, 83 år gammel. Han hadde et glødende engasjement for arbeidstakernes rettigheter i og utenfor landets grenser.

Tidligere daglig leder av Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF), Fritz P. Johansen, døde 22. desember 2015.

Jeg vil også nevne tidligere tidsvitne og fange under nazidiktaturet, Sigurd Syversen. Han døde 28. november 2016, 95 år gammel. Allerede som ungdom ble han aktiv i sosialdemokratiet. Da krigen kom til Norge, deltok han i distribusjonen av illegale aviser. Han ble arrestert av Gestapo, og de neste tre årene tilbragte han i forskjellige leire – til sist Falkensee vest for Berlin. Han fikk det nådeløse naziregimet tett inn på livet og mistet flere av sine kamerater underveis. Heldigvis kunne Sigurd og tusenvis av andre bli hentet ut av Tyskland våren 1945 av De hvite bussene. Da «Hvite busser til Auschwitz» ble stiftet i 1992, ble Sigurd tidlig med som tidsvitne på turene til konsentrasjonsleirene. Det ble hans store livsoppgave å innprente ungdom om hvor livsviktig det er å bevare demokratiet. Han var medlem av Arbeiderpartiet i Oslo fram til sin død.

I fjor markerte vi at det var 5 år siden terroren som rammet oss som bevegelse og AUF 22.juli. På en grufull måte mistet vi 69 personer. Ungdom som var på sommerleir for å kjempe for en bedre verden. Selv om 5 år har gått er sårene der fortsatt, sårene i familiene som har mistet sine kjære, sårene i vår bevegelse. Vi vil aldri glemme de vi mistet.

Vår største styrke har alltid vært at vi har en partiorganisasjon i alle kommuner med tillitsvalgte som tar på seg små og store oppgaver, verv som ikke nødvendigvis gir de største medieoppslagene, men som vi er helt avhengige av i vår organisasjon.

Mange av de som har gått bort jobbet i det stille, men hadde det ikke vært for disse ildsjelene så ville vi ikke vært det Arbeiderpartiet som vi er så stolte av.

Felles for dem alle var et engasjement for en ide og et felles mål for et bedre og rettferdig samfunn bygd på våre verdier.

Vi minnes dem alle med stor takk.

Deretter ble «De unge slekter» sunget som allsang med Jan Fredrik Rønold Nord som forsanger.

Dagsorden Minnetale endte 15:26

Jonas Gahr Støre gikk deretter videre i konstitueringa av landsmøtet:

Valg av komiteer under landsmøtet:

Dagsorden 2 a Valg av redaksjonskomiteer åpnet 15:26

Redaksjonskomite for programmet:

Hadia Tajik – leder, Rogaland
Willy Ørnebakk, Troms
Marianne Martinsen, Oslo
Torgeir Micaelsen, Buskerud
Åshild Kjeldsnes, Sogn og Fjordane
Arve Høiberg , Vestfold
Astrid Hilde, Vest-Agder
Knut Storberget, Hedmark
Anne Marit Mevassvik, Nord-Trøndelag
Jon-Ivar Nygård, Østfold
Ida Maria Pinnerød, Nordland
Øystein L. Hansen, Rogaland (LO)
Ina Libak, AUF

Sekretærer: Amund Vik, Mari Aaby West, Maria Schumacher Walberg, Stian Simensen og Lars Mattis Hanssen.

Redaksjonskomite for Andre politiske saker:

Trond Giske – leder, Sør-Trøndelag
Irene Bordier Haukedal, Telemark (LO)
Frode Jacobsen, Oslo
Ragnhild Vassvik, Finnmark
Eirik Sivertsen, Nordland
Marte Mjøs Persen, Hordaland
Per Kristian Lunden, Aust-Agder

Hilde Holtesmo, Oppland
Per Vidar Kjølmoen, Møre og Romsdal
Anniken Huitfeldt, Akershus
Håkon Knudsen, AUF

Sekretærer: Øyvind Grøslie Wennesland, Odd-Inge Kvalheim, Siri Holland og Trond Helge Hem.

Redaksjonskomite for Organisasjon og vedtekter:

Jette Christensen – leder, Hordaland
Rune Støstad, Oppland
Hanne Moe Bjørnset, Sør-Trøndelag
Bjørn Inge Moe, Troms
Hoda Imad, Akershus
Ulf Lervik, Østfold (LO)
Renate Tårnes, AUF

Sekretærer: Shoaib Karim Naeem, Kathrine Hestø Hansen og John Erik Pedersen.

Dagsorden Valg av redaksjonskomiteer endte 15:27

Valgkomite:

Oppnevnt av Landsstyret 7/2 2017

Gerd Kristiansen – leder, LO
Alf E. Jakobsen, Finnmark
Karianne Tung, Sør-Trøndelag
Arne Christian Mohn, Rogaland
Robert Nordli, Aust-Agder
Björg Tveito Lundefaret, Telemark
Knut Storberget, Hedmark
Siri Staalesen, Oslo
Mani Hussaini, AUF

Sekretær: Kristine Nordenson Kallset.

VEDTAK: Alle komiteene enstemmig valgt.

Jonas Gahr Støre ga deretter ordet til lederen i Beretnings- og fullmaktskomiteen som la fram komiteens instilling om fullmaktene:

Dagsorden 2 a Innstilling fra beretnings- og fullmaktskomiteen åpnet 15:27

a) Innstilling fra Beretnings- og fullmaktskomiteen:

FULLMAKTKOMITEENS INNSTILLING 2017:

Fullmakts- og beretningskomiteen ble oppnevnt av Sentralstyret i møte 27. mars 2017 i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 4. Komiteen fikk følgende sammensetning:

1. Siri Sandvik – leder, Sogn og Fjordane
2. Abdullahi Mohamed Alason, Vest-Agder
3. Bente Estil, Nord-Trøndelag

Svein Bjørn Aasnes, Partikontoret - sekretær

Fullmaktskomiteen har i møter den 19. april og 20. april 2017 kontrollert fullmaktene i henhold til landsstyrets vedtak i møte 19. april 2017 om fordeling av landsmøtorepresentantene, som er foretatt i overensstemmelse med partiets lover, paragraf 6, punkt 2.

Videre har komiteen gjennomgått fullmaktene som er sendt inn av fylkespartiene, slik partiets lover, paragraf 6, punkt 4 bestemmer.

Følgende representanter har meldt forfall og vararepresentanter er innkalt og møter i deres sted:

Forfall:

005 Sindre Martinsen-Evje, Østfold
031 Yngve Logthus Teigen, Akershus
060 Ane Kristine Djupedal, Oslo
082 May Pettersen, Hedmark
085 Lise Selnes, Hedmark
096 Espen Johnsen, Oppland
099 Linn T. Sunne, Oppland
107 Lars Magnussen, Oppland
118 Eivind Knudsen, Buskerud
119 Ingunn Krag-Rønne, Buskerud
127 Hilde H. Håkonsen, Vestfold
173 Annelin Tangen, Rogaland
kjønnskvoltering)
183 Anne Gine Hestetun, Hordaland
183 Ørjan Myrmel, Hordaland
221 Hanne Notøy, Møre og Romsdal
239 Henning Braaten, Sør-Trøndelag
242 Rita Ottervik, Sør-Trøndelag
294 Stine Akselsen, Finnmark

Vararepresentant:

Rune Fredriksen
Arnfinn Eduardsen
Jeanette Iren Moen
Margrethe Skjærbæk
Unni Lund Haugli
Jon Odden
Hanne Gabrielsen
Erik Martinsen Dalåker
Even A. Røed
Victoria Øverland
Anahita Jafari
Karl Gjødrem (for å få riktig
Jogeir Sognnæs
Liv Wigdis Løvvik
Lilly Gunn Nyheim
Per Olav Skurdal Hopsø
Sissel Trønsdal
Ragnhild Kaski

Ved åpningen av det 66. ordinære landsmøtet var det møtt fram 299 representanter med stemmerett av i alt 300 representanter, herav 17 vararepresentanter.

Følgende representanter var ikke møtt fram ved åpningen kl. 13.00:
159 Birte Usland, Vest-Agder, kommer kl. 17.00 torsdag.

Alle fylkespartiene har oppfylt kvoteringsbestemmelsene.

Oslo, 20. april 2017

I fullmaktskomiteen:

Siri Sandvik /s/
leder

Abdullahi Mohamed Alason /s/

Bente Estil /s/

Svein Bjørn Aasnes /s/
sekretær

VEDTAK: Fullmaktene enstemmig godkjent.

Dagsorden Innstilling fra beretnings- og fullmaktskomiteen endte 15:31

LANDSMØTEDELEGATER 2017:

Østfold:

001 Ole Haabeth
002 Siv Henriette Jacobsen
003 Ulf Lervik
004 Petra Brinch
005 Rune Fredriksen
006 Siri Martinsen
007 Arve Sigmundstad
008 Hanne Kristin Tollerud
009 Sigmund Hansen
010 Kjersti Nythe Nilsen
011 Vegard Finnes
012 Linda Iren Karlsen Duffy
013 Arve Martinsen
014 Ellen Sofie Solbrække

Akershus:

015 Åsmund Grøver Aukrust
016 Tuva Moflag
017 Ole Guttorm Brenden
018 Elisabeth Fanghol
019 Rune Trandum
020 Tonje Brenna
021 Are Frode Kvanum
022 Anne Odenmarck
023 Jan Kr. Balstad
024 Hoda Imad
025 Ole Jacob Flæten
026 Henriette Oudmayer Simensen
027 Ole Harald Slemdal
028 Ina Rangønes Libak
029 Roger Evjen
030 Heidi Finstad
031 Arnfinn Eduardsen
032 Rita Hirsum Lystad
033 Svein Olafsen
034 Kari Hauge
035 Kjell Maartmann-Moe
036 Ragnhild Bergheim
037 Gunnar Gussgard
038 Hilde Nysten Thorkildsen
039 Annette Mjåvatn

Oslo:

040 Khamshajiny Gunaratnam
041 Fredrik Mellem
042 Katinka Riksfjord Sporsem
043 Kjetil Lund
044 Agnes Nærland Viljugrein
045 Robert Steen

046 Victoria Marie Evensen
047 Kim Gabrielli
048 Tone Tellevik Dahl
049 Henrik Dahl Jacobsen
050 Rina Mariann Hansen
051 Helge Stoltenberg
052 Thuva Livsdatter Øverås
053 Jon Reidar Øyan
054 Zaineb Al-Samarai
055 Usman Ahmad Mushtaq
056 Gro Bratteli Jamholt
057 Rune Tokle
058 Lena Sæterli
059 Espen Barth Eide
060 Jeanette Iren Moen
061 Magne Bjella
062 Torunn Kanutte Husvik
063 Øyvind Slåke
064 Grethe Fossli
065 Andreas Halse
066 Inger Helene Vaaten
067 Erlend Smith Elgesem
068 Cecilie Foss
069 Øyvind Vasaasen
070 Johanne Thunes
071 Mansoor Hussain
072 Torill Johnsen
073 Didrik Beck

Hedmark:

074 Per-Gunnar Sveen
075 Lasse Juliussen
076 Odd Erik Kokkin
077 Håvard Sagbakken Saanum
078 Reidun Andrea Rønning
079 Geir Roger Borgedal
080 Trine Lise Stårvik
081 Thomas Langeland Jørgensen
082 Margrethe Skjærbæk
083 Nils Kristen Sandtrøen
084 Linda Otnes Henriksen
085 Unni Lund Haugli
086 Turid Backe-Viken
087 Jane Merete Brøther
088 Kamilla Thue
089 Jørn Øversveen
090 Ingebjørg Dybvik
091 Sjur Strand

Oppland:

092 Even Aleksander Hagen
093 Ingrid Myhr

094 Iver Erling Støen
095 Hans Oddvar Høistad
096 Jon Odden
097 Brit Kramprud Lundgård
098 Even Solhaug
099 Hanne Gabrielsen
100 Guri Bråthen
101 Stian Olafsen
102 Dag Erik Pryhn
103 Liv Enstad
104 Mariann Isumhaugen
105 Rune Støstad
106 Gry Haugsbakken
107 Erik Martinsen Dalåker
108 Rannveig Hovi
109 Ingrid Elise K. Kolstad

Buskerud:

110 Roger Ryberg
111 Sissel Hovland
112 Martin Arvid Kolberg
113 Lina Strandbråten
114 Masud Gharakhani
115 Anne Helene Sandum
116 Niclas Tokerud
117 Heidi Granli
118 Even A. Røed
119 Victoria Øverland
120 Ingar Storholt
121 Bhanuja Rasiah
122 Mons-Ivar Mjelde
123 Silje Kjellesvik Norheim

Vestfold:

124 Arve Høiberg
125 Lozan Balisany
126 Steinar Nyland
127 Anahita Jafari
128 William Reinemo Aasgård
129 Elin Gran Weggesrud
130 Jon Sanness Andersen
131 Anne Holm Moen
132 Harald Olsen
133 Trude Viola Antonsen
134 Mette Måge Olsen

Telemark:

135 Erik Skjervagen
136 Lise Wiik
137 Christian Tynning Bjørnø
138 Trude Tvedt Sandvik
139 Kathrine Kvåle Haatvedt
140 Sven Tore Løkslid
141 Mette Haugholt
142 Geir Westhrin
143 Jonas Bugtene Boulifa
144 Robin Martin Kåss
145 Hedda Foss Five
146 Irene Bordier Haukedal

147 Fredrik Tiochta Sørli
148 Ingrid G. Mehammer

Aust-Agder:

149 Tellef Inge Mørland
150 Cecilie Knibe Hanssen
151 Kristine Hallingstad
152 Per Kristian Lunden
153 Nina Jentoft
154 Sanjin Kazagic
155 Agnes Norgaard

Vest-Agder:

156 Odd Omland
157 Astrid Margrethe Hilde
158 Kai Steffen Østensen
159 Birte Usland
160 Abdullahi Mohamed Alason
161 Jannike Arnesen
162 Jan Erik Tønnesland
163 Nora Ånonsen Chayed

Rogaland:

164 Marianne Gudmundson Chesak
165 Øystein Langholm Hansen
166 Svanhild I. Lygre Andersen
167 Lars Enevoldsen
168 Bente Gravdal
169 Leif Nieuwejaar
170 Synnøve Bårdsen Lindanger
171 Tom Kalsås
172 Tove Elise Olsen Frøland
173 Leif Harald Forthun
174 Kari Nessa Nordtun
175 Arne-Christian Mohn
176 Ann Iren Amundsen
177 Jone Laursen
178 Karl Gjedrem
179 Julia Wong

Hordaland:

180 Magne Rommetveit
181 Ruth Grung
182 Eigil Knutsen
183 Liv Wigdis Løvvik
184 Øystein Hassel
185 Benjamin Jakobsen
186 Rebekka Moldøen
187 Roger Valhammer
188 Linn Kristin Langley-Rasmussen Engø
189 Kjell Gitton Håland
190 Lubna Jaffery
191 Leif Sande
192 Heidi Rongved
193 Marianne Sandahl Bjørøy
194 Torgeir Næss
195 Elsa Benjaminsen
196 Odd Harald Hovland
197 Siri Klokkerstuen

198 Jogeir Sognnæs
199 Line Berggreen Jacobsen
200 Rune Bakervik
201 Linn Katrin Pilskog

Sogn og Fjordane:

202 Kristin Maurstad
203 Torbjørn Vereide
204 Helge Robert Midtbø
205 Siri Sandvik
206 Henrik Thorsnes Lefdal
207 Sandra Edith Tenud
208 Henrik Oppen
209 Gerd Signe Grinde Håre
210 Åshild Høivik Kjelsnes
211 Jon Håkon Odd
212 Elin Hauge

Møre og Romsdal:

213 Tove-Lise Torve
214 Roger Osen
215 Arne Harald Grødahl
216 Katrine Rindarøy
217 Ann-Marie Hopson
218 Erling Thoresen-Vestre
219 Anne Kristin Bryne
220 Erik Kursetgjerde
221 Lilly Gunn Nyheim
222 Fredric Holen Bjørdal
223 Jon Aasen
224 Aurora Dimmen Bratli
225 Arnt Jostein Silseth

Sør-Trøndelag:

226 Tore Sandvik
227 Julie Hole
228 Kirsti Leirtrø
229 Kristian Torve
230 Gunnhild Tettli
231 Erik Jakobsen
232 Eldbjørg Broholm
233 Pål Terje Bekken
234 Einar Gimse-Syrstad
235 Aina Bogen
236 Ellen Haugen Bergsrønning
237 Ola Øie
238 Ann Elisabeth Hansvold
239 Per Olav Skurdal Hopsø
240 Hanne Moe Bjørnbet
241 Edvin Helland
242 Sissel Trønsdal
243 Roar Aas
244 Geir Waage
245 Helene Hvidsten
246 Mathea Pedersen
247 Muzaffer Kara
248 Ola Johnsen Lenes
249 Bente Kristin Årbogen Andersen

Nord-Trøndelag:

250 Arild Grande
251 Jorid Holstad Nordmelan
252 Jan Inge Kaspersen
253 Bente Estil
254 Bjørn Engen
255 May Britt Lagesen
256 Anders Lindstrøm
257 Ina Helen Kollerud Pedersen
258 Inger Marit Eira-Åhrèn
259 Håkon Einarsve
260 Endre Lie

Nordland:

261 Sonja Alice Steen
262 Tomas Norvoll
263 Geir Morten Waage
264 Rita Lekang
265 Eirik Sivertsen
266 Emelie Johanne Johansen
267 Simon Johnsen
268 Åsunn Lyngedal
269 Rune Krutå
270 Siv Dagny Aasvik
271 Tore André Jakobsen
272 Silje Nordgård
273 Arild Pettersen Inga
274 Andrine Solli Oppegaard
275 Hans Fredrik Sørdal
276 Victoria Langø
277 Bård Anders Langø
278 Lisbeth Selstad Amundsen

Troms:

279 Martin Henriksen
280 Kari-Anne Opsal
281 Bjørn Inge Mo
282 Eirin Kristin Kjær
283 Torbjørn Bongo
284 Kristin Røymo
285 Brynjar A. Saus
286 Sigrid Ina Simonsen
287 Kay Erling Ludvigsen
288 Elisabeth Steen
289 Nils-Ole Foshaug
290 Synnøve Søndergaard

Finnmark:

291 Runar Sjøstad
292 Ragnhild Vassvik
293 Steinar Karlstrøm
294 Ragnhild Kaski
295 Rolf Laupstad
296 Siv Olsen Gamst
297 Bjørn Johansen
298 Guro Vollan Nilsen
299 Terje Wikstrøm

SAK 7: DEN POLITISKE SITUASJONEN FORTS.:

AUFs leder Mani Hussaini: (10 minutter)

Kjære landsmøte, Kjære kamerater

Aldri før har så mange i Norge vært bekymra for framtida som nå
Vår jobb de neste 143 dagene er å gi alle de menneskene fremtidshåpet tilbake

På banneret over meg står det «alle skal med».
Det er ikke bare et valgkampslagord.
Det er en ambisjon for samfunnet vårt.
Vi mener det når vi sier at alle skal med.
Det er et løfte som forplikter.
Det er et løfte til alle de som i dag står uten jobb.
Det er et løfte til barn i Norge som i dag vokser opp i fattigdom
Det er et løfte til de som lever med rusproblemer og trenger hjelp og verdighet i hverdagen

Det er et løfte til alle de som ikke er med.
Et løfte om ny politikk, og en annen retning for landet vårt.

Kjære landsmøte
Denne helga skriver vi historie.
Og det er opp til oss hva historien skal være.
De valgene vi tar vil prege landet vårt i årene som kommer.

Og vi har et godt program fullt av fremtidshåp
for flere nye jobber, mer velferd og mindre forskjeller.
Men AUF fremmer på dette landsmøte en rekke nye forslag for å gjøre programmet bedre, tøffere
og tydeligere.

- Vi vil at mor og far skal ha de samme rettighetene og pliktene – i arbeidslivet og i familien.
Derfor vil vi ta steget fullt ut og todele foreldrepermisjonen.
- Vi vil utvide lokaldemokratiet og gi 16- og 17-åringer stemmerett ved lokalvalg.
- Og vi trenger ny boligpolitikk, hvor det blir vanskeligere å spekulere og enklere for vanlige folk å eie.

Og kjære landsmøte
Framtidssaken framfor noen er klima.
Den største utfordringa i vår tid.
Derfor er jeg veldig glad for at klima nå er en av våre hovedsaker.
For la oss være ærlig; klimapolitikken vår har ikke alltid vært god nok.
Men klimapolitikken blir ikke bedre av at vi snakker om det.
Eller at vi gjør det til en viktig sak.
Klimapolitikken blir bedre ved at vi forandrer oss - og politikken.
Og en del bra ting har skjedd siden sist vi møttes her. Jonas nevnte mange gode eksempler.

Men når vi diskuterer miljø og klima kommer vi ikke utenom selve lakmustesten i miljøpolitikken;
oljeboring utafor Lofoten, Vesterålen og Senja.

*
Det er lagt fram et såkalt kompromiss.
Det åpner for fremtidig oljeboring.
I det mest sårbare området.

Det sies at man bare er ute etter mer kunnskap -
Men da spør jeg dere hvilken kunnskap det er man er ute etter?
Det er knapt noe område i Norge vi veit mer om.

Og dersom det bare var kunnskap man var ute etter.
Ja da kunne vi vel vedtatt at vi skulle ha nye rapporter, mer forskning eller nye undersøkelser.

Men en konsekvensutredning er noe helt annet.
Det er det første juridiske og formelle steget mot en åpning.

Vi er mange her i salen som helst skulle sett at de verdifulle områdene ble vernet for alltid, men vi vet at det er også mange som er uenig i det.
Derfor ber ikke AUF landsmøtet om varig vern.
Vi sier at dersom vi virkelig er ute etter ny kunnskap bør vi vente på forvaltningsplanen i 2020.
Det er dette som vil være i tråd med Arbeiderpartiets politikk - nemlig en føre-var-holdning.

En konsekvensutredning NÅ er ikke å velge kunnskap, det er å ignorere kunnskap.

Så vi sier til dere:
Lytt til de faglige råd.
Lytt til kommunene i Lofoten,
Lytt til flertallet av våre egne velgere.
Si nei til konsekvensutredning – si ja til framtida.

Kamerater,

Vi lever i en kontrastfylt tid.
For selv om det store flertallet i verden lever i fred, har vi i dag den største flyktningkrisa på 70 år.

TV-bildene rett før påska av barn som ble gasset i hjel, minnet oss på hva folk flykter fra.
Det river i hjertene våre å se barn bli massakrert.
Følelsen vi sitter igjen med er handlingslammelse,
Og det er lett å tenke at vi ikke kan gjøre noe,
At det ikke finnes noen løsning.

Men følelsen av handlingslammelse må ikke få oss til å gi opp.
Vi bør gjøre mer.
Sende mer nødhjelp.
Legge press på stormaktene for å finne en politisk løsning.

Men kamerater,
Verden kommer også hit. Hit til oss.

AUF er enig at vi skal ha en streng og rettferdig asylpolitikk.
Og det er ingen tvil om at dagens politikk er streng. Men er den rettferdig?

For er det rettferdig at folk blir fratatt statsborgerskapet sitt for en feil deres besteforeldre gjorde for nesten 30 år siden?

Og er det rettferdig at antallet enslige asylbarn som får midlertidig opphold har økt fra 4 % til 70 % det siste året?
Er det rettferdig at vi ber mennesker om å sette livene sine på vent, så lenge?

AUF inviterer landsmøtet til å gjøre slutt på den urettferdigheten Høyre og Frp utsetter folk for.

Det er å vise fram vår rettferdige side!

Kjære alle sammen
Noe av det fineste med Norge, er at vi har høy tillit til hverandre.
Vi stoler på naboen, vi stoler på hverandre.
Jeg tror noe av grunnen til det, er at vi alle treffes i den samme skolen.
Vi treffer folk vi ellers ikke ville møtt, fordi vi har en offentlig fellesskole.

Høsten 2001 ble jeg bosatt i Nes kommune i Akershus.
Jeg husker hvor utålmodige vi var etter å komme i gang.
Og aller best husker jeg hvor mye broren min og jeg gledet oss til å begynne på skolen.

Pappa fulgte oss til skolen første skoledag og ble med og hilste på rektor.
Det første han spurte rektor var,
Hvor mye koster det for at mine barn skal gå på skolen?

Rektor svarte at det var gratis,
Faren min spurte igjen, hvor mye koster for å gå på skolen?
Gratis svarte rektor
Faren min trodde ikke sine egne ører.

Kjære dere,
Jeg har aldri sett min far så glad.
Barna hans skulle få like muligheter som alle andre barn selv om vi ikke hadde noe penger.

Kamerater,
Det er dette som skiller oss fra de andre;
Ideen om at kunnskap er noe så grunnleggende for menneskers mulighet for å lykkes, at det må
være tilgjengelig for alle.
Det er det fellesskolen handler om.
Det gjør Arbeiderpartiet til kunnskapspartiet framfor noen.

I Arbeiderpartiet veit vi at kvalitet koster,
Og at dagens elever er vel verdt investeringen.

Da må vi gå til valg på ansette flere lærere, så alle elever blir sett.
Vi må gi elevene på yrkesfag tilgang til det nyeste utstyret.
Og skolen må være i front på å ta i bruk ny teknologi.

Det er kun slik vi skaper verdens beste fellesskole.
Det er kun slik vi kan sørge for at alle er med.

Kjære venner,
Jeg gleder meg til disse 4 dagene.
Men når landsmøtet er over gleder jeg meg enda mer til å bruke hver dag på å mobilisere til
valgseier.
Ikke for oss som sitter her.
Men for hun som mister barnebidraget, dersom vi ikke får en ny regjering.
Ikke fordi min lillebror sliter på skolen, men fordi han som sliter på skolen også er noens lillebror.
Ikke fordi min bestemor trenger en sykehjemsplass, men fordi der ute finnes det en bestemor som
gjør det.

Fordi jeg tror på et Norge der vi tar vare på hverandres lillebrødre og bestemødre, enten vi kjenner
dem eller ikke.

Det er det som står på spill.

Landsmøte om dere føler på den samme motivasjonen som jeg gjør
Om dere føler på den samme utålmodigheten som jeg gjør
Om dere føler på det samme håpet jeg gjør
Om vi gjør alt vi kan vi kan gjøre

Er jeg ikke et eneste sekund i tvil om at vi får tidenes mobilisering for fremtidshåp
At vi gjenreiser landet vårt etter fire tapte år med Høyre og Frp
At Jonas vil bli landets neste statsminister
At alle som bor i landet vårt er med.

Takk for meg.

Dirigenten opplyste om at **Gro Harlem Brundtland** hadde bursdag i dag, gratulerte henne med dagen og forsamlingen sang bursdagssangen.

Følgende hadde ordet i debatten etter partilederens innledning: (3 minutters taletid)

SAK 5: INNKOMNE FORSLAG:

- forslag innkommet i forkant av landsmøtet
- forslag innkommet innen fristen til partiprogrammet
- forslag som er kommet inn til nå

VEDTAK: Forslagene oversendt redaksjonskomiteene.

Forslag nr. 139

Generelt forslag

Delegat nr. 187 Roger Valhammer, Hordaland

20170420 19:56

Anerkjennelse av Palestina som selvstendig stat

Arbeiderpartiet støtter opprettelsen av en palestinsk stat. Vi vil ikke lenger sette en endelig avtale som premiss for å anerkjenne en palestinsk stat.

Hvis det ikke har skjedd en reell fremgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosetningene fortsetter, bør Norge anerkjenne Palestina som selvstendig stat.

Forslag nr. 145

Generelt forslag

Delegat nr. 279 Martin Henriksen, Troms

20170420 20:32

Palestina

Til internasjonal uttalelse, fra Troms Arbeiderparti:

- Arbeiderpartiet ønsker et norsk vedtak om å anerkjenne Palestina som stat.

Forslag nr. 147

Generelt forslag

Delegat nr. 062 Torunn Kanutte Husvik, Oslo

20170420 20:49

Palestina

Arbeiderpartiet støtter opprettelsen av en palestinsk stat. Vi vil ikke lenger sette en endelig avtale som premiss for å anerkjenne en palestinsk stat.

Hvis det ikke har skjedd en reell fremgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosetningene fortsetter, bør Norge anerkjenne Palestina som selvstendig stat.

Forslag som foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet:

Samtlige øvrige forslag – totalt 137 – foreslås oversendt redaksjonskomiteen for programmet.

Forslag nr. 1

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 213 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal

20170417 10:10

Kvinner og soning

Endringsforslag til programmet linje 3244, nytt punkt: -Kvinner skal sone adskilt fra menn

Forslag nr. 2

Generelt forslag

Delegat nr. 213 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal

20170417 10:23

Strømkabler utlandet

Statnetts konsesjon for å bygge en strømkabel til Storbritannia i perioden 2018-21 må vurderes på nytt. Denne kabelen er ikke nødvendig for vår forsyningssikkerhet, og den vil bidra til å drive strømprisene i Norge betydelig opp. Dette vil bli svært negativt for verdiskapningen i eksisterende næringsliv, og for utviklingen av nye arbeidsplasser i Norge. Økte strømpriser er også negativt for all offentlig virksomhet. Den samfunnsøkonomiske lønnsomheten i dette kabelprosjektet kan være negativ, noe som ytterligere gjør det riktig å foreta en ny vurdering av konsesjonen. Riksrevisjonen er kritisk til Statnett sine samfunnsøkonomiske prosjektanalyser, noe som igjen har resultert i kritikk av Statnett i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite. Både Riksrevisjonens og kontroll- og konstitusjonskomiteen er sterkt kritiske til Statnett sine framstillinger av prosjekters samfunnsøkonomiske lønnsomhet.

Forslag nr. 3

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 213 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal

20170417 10:26

Fergeavløsningsprosjekt - nedbetalingstid bompenger

Endringsforslag til programmet linje 2429, nytt punkt: -Gi mulighet til inntil 40 års nedbetalingstid på bompengelån for fergeavløsningsprosjekter, når prosjektets tekniske og funksjonelle levetid gir grunnlag for dette.

Forslag nr. 5

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 216 Katrine Rindarøy, Møre og Romsdal

20170417 21:04

Gratis tannhelsekontroll for eldre

Endringsforslag til programmet linje 1159, nytt punkt: - Gjeninnføre den statlige ordningen med gratis tannhelsekontroll for eldre.

Forslag nr. 6

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 220 Erik Kursetgjærde, Møre og Romsdal

20170418 00:03

Funksjonelt skille for energiselskap

Linje 2194, tillegg i tekst: "Kravet i energiloven om funksjonelt skille for energiselskap må oppheves, da kravet gir store merkostnader for små og mellomstore energiselskap og kan svekke strømbereidskapen i distriktene."

Forslag nr. 7

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn
Delegat nr. 032 Rita Hirsum Lystad, Akershus
20170418 22:13

Tillegg linje 2638, Kultur

Arbeiderpartiet vil det skal utarbeides ny melding om kulturpolitikk som inkluderer arenapolitikk for kulturområdet

Forslag nr. 8

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn
Delegat nr. 026 Henriette Oudmayer Simensen, Akershus
20170419 09:00

Tilleggsforslag linje 803: Kunnskap

Seksualundervisningen rettet mot barn og unge må styrkes og oppdateres. Arbeiderpartiet mener det må lages en fornyet læreplan innen seksualundervisning, og at det må øremerkes mer midler til dette. Det skal være tidlig grunnleggende grensesetningslære og lære om rettigheter så tidlig som i barnehagen. Det må også sikres at alle som jobber i det offentlige helsevesenet gjennom sin utdanning får tilstrekkelig kompetanse for å møte, veilede og behandle LHBTI-befolkningen.

Forslag nr. 9

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn
Delegat nr. 026 Henriette Oudmayer Simensen, Akershus
20170419 09:02

Tilleggsforslag linje 2861: Likestilling og antidiskriminering

Arbeiderpartiet mener det må satses ekstra på at kvinner skal kunne etablere egne bedrifter.

Forslag nr. 10

Endringsforslag til programmet
Del 2: Naturressurser og næring
Delegat nr. 215 Arne Harald Grødahl, Møre og Romsdal
20170419 12:27

Minimum høy ramme NTP

Endringsforslag linje 2429 nytt punkt: Vedta minimum høy ramme i Nasjonal Transportplan (NTP) 2018-2029.

Forslag nr. 11

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn
Delegat nr. 024 Hoda Imad, Akershus
20170419 14:40

Tilleggsforslag linje 3172: Integrering

- Gi personer som har grunnlag for opphold i Norge, trygge rammer til å bygge opp et nytt liv med rask bosetting og inkludering i lokalsamfunn for å unngå ødeleggende usikkerhet, venting og passivitet.
- At alle asylsøkere på mottak gis rett til helsesjekk og etterfølgende hjelp, og kommunene får nødvendige midler til å følge opp dette.
- Gi asylsøkere og flyktninger uten permanent og humanitær oppholdstillatelse mulighet til norskopplæring og utdanning.

- Iverksette beslutningen om at asylsøkere kan få midlertidig arbeidstillatelse i søknadsbehandlingstiden, og at det bør vurderes et krav om at asylsøkere må være i normalprosedyre for å få innvilget midlertidig arbeidstillatelse
- Bedre psykisk helsehjelp for flyktninger og asylsøkere, gjennom obligatorisk kartlegging
- Sikre at kommunenes økonomi ikke avgjør kvaliteten på denne hjelpen ved å øremerke midler basert på antall mennesker kommunene bosetter.

Forslag nr. 12

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 024 Hoda Imad, Akershus

20170419 14:40

Endringsforslag linje 3110: Innvandring og asylpolitikk

- Styrke returarbeidet gjennom returavtaler for ordnet retur av flere med endelig avslag. Returavtaler skal bare inngås med legitime regimer. UNHCRs anbefalinger skal tillegges vekt og mottakerlandet må gi tilfredsstillende forsikringer om en forsvarlig situasjon for de som skal returneres.

Forslag nr. 13

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 024 Hoda Imad, Akershus

20170419 14:41

Tilleggsforslag linje 3122: Innvandring og asylpolitikk

- Gi en rask og rettssikker avklaring av flyktningenes grunnlag for opphold og deres beskyttelses- og omsorgsbehov. Hensynet til barns beste må vektlegges.
- Midlertidige oppholdstillatelser må kun gis med klare premisser og mulighet til fornyet vurdering.
- Midlertidig opphold skal som hovedregel ikke brukes for enslige mindreårige asylsøkere.
- Korrekte og oppdaterte vurderinger av alder, oppholdsgrunnlag og sikkerhetssituasjon må ligge til grunn før tvangsutsendelser.
- At sikkerhet og trygghet skal ivektlegges i returtilfeller.
- Jobbe aktivt for å finne bedre aldersvurderingsmetoder
- Øke Norges bidrag til flyktningeleire.
- Innføre en foreldelsesfrist på tilbakekalling av statsborgerskap.

Forslag nr. 14

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 024 Hoda Imad, Akershus

20170419 14:42

Tilleggsforslag I. 2901: 16-årig stemmerett ved lokalvalg

Arbeiderpartiet har alltid hatt som mål å inkludere flest mulig i demokratiet. Etter to forsøksordninger med 16-årig stemmerett er tiden inne for å utvide enda en gang. Resultatene fra forsøksordningene med stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg viser at 16 og 17-åringene bruker stemmeretten like ofte som befolkningen ellers. De ønsker å delta i demokratiet. Ved å gå inn for stemmerett for 16-åringer inkluderer vi 130 000 nye mennesker. 167 av 215 kommuner som hadde folkeavstemning om kommunesammenslåing i 2015-2016 gav stemmerett til 16-åringer, og over 100 kommuner søkte om å være med på hvert forsøksvalg. Dette viser at det er et engasjement lokalt i å inkludere ungdom i demokratiet.

Ungdom kjenner mange sider ved kommunen og fylkeskommunen. De går på videregående skole, bruker kulturtilbudene og kjører kollektivt. Å sørge for at ungdom sin stemme blir hørt må være et mål. Valg handler ikke om å kunne mest mulig, men om å ha en mening. Det en 16-åring mener er viktig for samfunnet. Når barn og unge tas med i politiske prosesser og gis reell makt, bidrar det til å styrke demokratiet. De som representerer fremtiden vår skal også få være med på å påvirke den. Gjennom forsøksordningen har vi fått kunnskap som gjør at vi trygt kan gå inn for stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg, et nytt og viktig steg for demokratiet vårt.

Arbeiderpartiet vil:

Innføre stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg og at dette gjennomføres første gang i 2019.

Forslag nr. 16

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 021 Are Frode Kvanum, Akershus

20170419 14:44

Tilleggsforslag I. 1267: Helse - Organdonasjon

I Norge står det til enhver tid mellom 350 og 450 pasienter i kø for organtransplantasjon. Norge trenger flere organdonorer.

Arbeiderpartiet vil:

At det skal innføres en lov i Norge som sier at alle er organdonorer, men at man kan velge å aktivt si nei via for eksempel en nettside.

At det skal være mulig å etterlate seg en skriftlig reservasjon, som må gis til en slektning.

Sørge for å styrke organiseringen på de norske donorsykehusene med tilstrekkelig relevant utdannet og motivert helsepersonell, slik at vi også sikrer god dialog med de pårørende.

Forslag nr. 17

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 214 Roger Osen, Møre og Romsdal

20170419 14:59

Sikre havbrukskommuner forutsigbare inntekter fra havbruksnæringen

Nytt kulepunkt linje 2026: Innføre et produksjonsvederlag knyttet til oppdrettsnæringen for å sikre forutsigbare inntekter til vertskommunene. Produksjonsvederlaget utformes på en slik måte at inntektene fra vederlaget kanaliseres via havbruksfondet og fordeles til vertskommunene.

Forslag nr. 20

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Per Vidar Kjølmoen, Landsstyret, Møre og Romsdal

20170419 16:28

Styrk HV: Ny setning linje 3393:

«Heimevernet er et avgjørende bidrag til forsvaret av hele landet og må styrkes i årene som kommer.»

Forslag nr. 21

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Per Vidar Kjølmoen, Landsstyret, Møre og Romsdal

20170419 16:30

Åpenhet rundt landmaktsutredningen: Nytt kulepunkt linje 3442:

«Sørge for mest mulig åpenhet rundt landmaktsutredningen. Om det foreslås endringer, må berørte fylker få innsyn i vurderingene som er lagt til grunn for forslagene.»

Forslag nr. 22

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 032 Rita Hirsum Lystad, Akershus

20170419 17:43

Endringsforslag linje 700, Barnehage

Endringsforslag linje 700: barnehagen. Minst 50 % av de ansatte i barnehagen som jobber med barn, skal ha barnehagelærer-utdanning,

Forslag nr. 23

Endringsforslag til programmet

Klima

Delegat nr. 219 Anne Kristin Bryne, Møre og Romsdal

20170419 18:16

Økning i sjøtransport. Linje 1634, nytt punkt:

Innføre insentivordninger som gjør det mer attraktivt for vareeiere å velge sjøtransport.

Det må etableres et avgifts- og gebyrregime som styrker nærskipfarten.

Forslag nr. 24

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 217 Ann-Marie Hopson, Møre og Romsdal

20170419 20:34

Skriftlig dokumentasjon fra NAV

Linje 585, nytt punkt: - Sikre de som ikke behersker nettbaserte løsninger får tilsendt skriftlig dokumentasjon, som utbetalinger av trygd og pensjon fra NAV, via vanlig post.

Forslag nr. 25

Endringsforslag til programmet

Våre verdier og vår tid

Delegat nr. 217 Ann-Marie Hopson, Møre og Romsdal

20170419 20:43

Refusjon av kommunenes utgifter i arbeidet med enslige mindreårige flyktninger

Linje 3122, nytt punkt: - Refundere kommunenes utgifter i arbeidet med bosetting av enslige mindreårige flyktninger.

Forslag nr. 26

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 224 Aurora Dimmen Bratli, Møre og Romsdal

20170419 23:41

Tilleggslinje 819 skole

Tillegg linje 819 «, for eksempel med tidsbegrensede konsesjoner».

Forslag nr. 27

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 224 Aurora Dimmen Bratli, Møre og Romsdal

20170419 23:42

Tillegg linje 773 skole

Tillegg linje 773 «Arbeiderparti vil innføre mulighet for politisk fravær i ungdoms-skolen.»

Forslag nr. 28

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 224 Aurora Dimmen Bratli, Møre og Romsdal

20170419 23:44

Tillegg linje 3174.

Nytt ord på linje 3174 Gi alle barn i asylmottak tilbud om gratis barnehageplass.

Forslag nr. 29

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 224 Aurora Dimmen Bratli, Møre og Romsdal

20170419 23:45

Tillegg linje 3187

Nytt kulepunkt linje på linje 3187: «Arbeiderparti vil at det gjennomføres en obligatorisk kartlegging av flyktninger og asylsøkeres psykiske helse og at staten øremerker midler til dette basert på antall bosetninger i hver kommune.»

Forslag nr. 30

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 039 Annette Mjåvatn, Akershus

20170420 10:08

Tillegg linje 1091: Kommunehelsetjenesten

Etter innføringen av samhandlingsreformen har kommunene fått ansvaret for mange flere og dårligere pasienter. Det har økt behovet for ressurser og kompetanse i kommunehelsetjenesten. Det må utvikles en strategi for å avhjelpe mangelen på utdannet personell i kommunehelsetjenesten.

Forslag nr. 32

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 039 Annette Mjåvatn, Akershus

20170420 10:14

Tillegg linje 1267, Sykdomsliste for fri fysioterapi

Sykdomsliste for fri fysioterapi har fram til i desember 2016 sikret uføre og kronisk syke økonomisk støtte til fysioterapi gjennom fritak fra egenandelsordningen. Fysioterapi er for mange mennesker av vesentlig betydning for et verdigere liv og en bedre helse. Faller fritaket fra egenandelen bort frykter både brukere og fagfolk at mange av økonomiske grunner må frasi seg viktige behandlinger og rehabiliteringstiltak.

Arbeiderpartiet vil gjeninnføre sykdomsliste for fri fysioterapi og dermed sørge for at en viktig gruppe mennesker får et verdig liv og bedre helse.

Forslag nr. 33

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 039 Annette Mjåvatn, Akershus

20170420 10:15

Tillegg linje 1084: HPV-vaksine for gutter

Jenter har siden 2009 fått tilbud om HPV-vaksine ved 12-årsalder for å forebygge livmorhalskreft. Nyere kunnskap viser imidlertid at HPV spiller en vesentlig rolle for utvikling av andre kreftformer, både hos kvinner og menn. Arbeiderpartiet ønsker derfor at HPV-vaksinen skal bli et tilbud til alle barn, uavhengig av kjønn, og at de alderstrinn av guttene som ikke har fått tilbud om HPV-vaksine, får det.

Forslag nr. 36

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 039 Annette Mjåvatn, Akershus

20170420 10:28

Tillegg linje 1323, Prevensjon

Lett tilgjengelig prevensjon er en viktig faktor i å bedre den norske kvinnehelsen på generell basis. Arbeiderpartiet vil derfor innføre tilbud om gratis prevensjon og nødprevensjon for alle kvinner under 25 år, gjøre det enklere å velge sitt foretrukne prevensjonsmiddel, inkludert ikke-hormonell prevensjon, og opplyse kvinner om de forskjellige prevensjonsformene for optimalt prevensjonsbruk.

Forslag nr. 37

Endringsforslag til programmet
Arbeid

Delegat nr. 168 Bente Gravdal, Rogaland

20170420 11:17

Unge arbeidsledige

Tillegg s. 10.

Arbeiderpartiet vil at arbeidsledige under 30 år, som er arbeidssøkende, innen åtte uker skal bli tilbudt arbeidsplass, utdanning eller opplæringstiltak.

Forslag nr. 38

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 171 Tom Kalsås, Rogaland

20170420 11:20

Økt fedrekvote

Linje 2735 - alternativ: Arbeiderpartiet vil øke fedrekvoten til minst 16 uker, og sikre en tredeling av permisjonstiden.

Forslag nr. 39

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 173 Leif Harald Forthun, Rogaland

20170420 11:21

Arbeiderpartiet vil innføre foreldelsesfrist for tap av statsborgerskap

Innvandring og asylpolitikk side. 74 - nytt punkt.

Arbeiderpartiet vil innføre foreldelsesfrist for tap av statsborgerskap.

Forslag nr. 40

Endringsforslag til programmet
Helse

Siv-Len Strandskog, Landsstyret, Rogaland

20170420 11:26

Lovfeste helsestasjon for ungdom

Forslag til nytt punkt under folkehelse for barn og unge: Arbeiderpartiet vil at helsestasjon for ungdom skal bli en lovpålagt tjeneste.

Forslag nr. 42

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 173 Leif Harald Forthun, Rogaland

20170420 11:28

Arbeiderpartiet vil at barnevernet får ansvar for alle enslige mindreårige barn opptil 18 år

Integrering side 75. Nytt punkt.

Arbeiderpartiet vil at barnevernet får ansvar for alle enslige mindreårige barn opptil 18 år.

Forslag nr. 43

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn
Delegat nr. 173 Leif Harald Forthun, Rogaland
20170420 11:29

Stanse bruk av midlertidig oppholdstillatelse
Innvandring og asylpolitikk side 74. Nytt punkt.

Arbeiderpartiet vil stanse bruken av midlertidig oppholdstillatelse for enslige mindreårige asylsøkere (EMA).

Forslag nr. 44
Generelt forslag
Sverre Myrli, Lansstyret, Akershus
20170420 11:38

Regionreform

Arbeiderpartiet er tilhenger av regionreform som bidrar til mer folkevalgt styring og overføring av oppgaver fra staten. Landet må deles inn på en fornuftig måte, slik at bo- og arbeidsmarkeder kan knyttes sammen og oppgaver løses mer rasjonelt enn i dag.

Høyre og Frp-regjeringens regionreform bidrar verken til mer folkevalgt styring, overføring av oppgaver eller bedre inndeling av landet. Arbeiderpartiet mener at dersom hovedstadsområdet skal organiseres på en annen måte enn i dag, må Oslo og Akershus slås sammen. Regjeringens forslag til inndeling bidrar ikke til å løse på de utfordringene Østlandet står ovenfor. Arbeiderpartiet bekymret for at samspillet med Oslo kan bli mer komplisert dersom vi inngår i en felles region Viken, sammen med Østfold og Buskerud.

Arbeiderpartiet mener at oppgaver skal løses på lavest mulig nivå. Vi ønsker en regionreform velkommen i fremtiden, dersom den bidrar til dette. Dersom Arbeiderpartiet kommer til makten ved valget 2017, ønsker vi at fylkeskommuner som er tvunget inn i nye regioner mot sin vilje, skal ha anledning til å anke avgjørelsen. Stortinget bør oppheve tvangssammenslåinger dersom ett eller flere av fylkene som er vedtatt sammenslått mot sin vilje, ønsker dette.

Forslag nr. 45
Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn
Sverre Myrli, Landsstyret, Akershus
20170420 11:40

Tilleggsforslag linje 2754

Arbeiderpartiet vil endre folketryktdloven § 14-6 slik at mødre og fedre får en likestilt mulighet til å ta ut foreldrepermisjon ved adopsjon.

Forslag nr. 46
Endringsforslag til programmet
Del 2: Naturressurser og næring
Delegat nr. 169 Leif Nieuwejaar, Rogaland
20170420 11:43

Karbonfangst og lagring i Norge
Tillegg til linje 2317:

"Arbeiderpartiet vil at det skal utvikles og bygges et fullskala anlegg for karbonfangst og lagring i Norge."

Forslag nr. 47
Endringsforslag til programmet
Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 169 Leif Nieuwejaar, Rogaland

20170420 11:43

Høyhastighetsbaner for gods og persontrafikk

Tilleggspunkt - Samferdsel og infrastruktur

Linje 2480

"Arbeiderpartiet vil satse på høyhastighetsbaner for gods- og persontrafikk".

Forslag nr. 48

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 176 Ann Iren Amundsen, Rogaland

20170420 12:38

Arbeiderpartiet vil begrense muligheten for å ta utbytte for private barnehager.

Tillegg under barnehage side 22.

Arbeiderpartiet vil begrense muligheten for å ta ut utbytte for private barnehager.

Forslag nr. 49

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Stanley Wirak, Landsstyret, Rogaland

20170420 12:52

Minstenivå for lærertetthet på skolenivå

Arbeiderpartiet vil vurdere ett minstenivå for lærertetthet på grunnskolenivå.

Forslag nr. 50

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 218 Erling Thoresen-Vestre, Møre og Romsdal

20170420 14:48

Tilleggslinje 886 Skule

Tilleggslinje etter 886: Arbeiderpartiet mener yrkesfagene bør prioriteres og derfor bør yrkesfagene løftes gjennom en utstyrspakke på en milliard kroner.

Forslag nr. 51

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 222 Fredric Holen Bjørdal, Møre og Romsdal

20170420 14:55

Endringsforslag linje 519

Stryk linje 519-521.

Forslag nr. 52

Generelt forslag

Delegat nr. 179 Julia Wong, Rogaland

20170420 15:02

Plast i havet - havner plasten i havet, havner den også på matfatet ditt

Et av de største miljøproblemene i verden i dag er marin forurensning. Norge som sjømatnasjon er helt avhengig av et rent hav, og bør gå i front i kampen mot plast og mikroplast i havet.

I dag flyter det minst 150 millioner tonn med plast i verdenshavene. Hvert år dumpes plast tilsvarende åtte millioner tonn rett i havet. Konsekvensene er katastrofale. Sjøfugl, fisk og havdyr dør fordi de sulter i hjel, blir kvalt av å spise plast eller setter seg fast i garn- og taurester.

15 prosent av søppelet i havet flyter. En tilsvarende andel ender i stransonen, mens 70 prosent dekker havbunnen. Bare i Nordsjøen finnes 600 000 tonn plast på havbunnen.

Mikroplast kommer både fra nedbryting av plast i havet og med avløpsvann fra kilder på land, for eksempel fra ingredienser i kroppsspleieprodukter. Den største kilden til mikroplast kommer fra bildekk.

Marin forsøpling er et internasjonalt problem som trenger globale løsninger. Regjeringen må derfor lede an i det internasjonale arbeidet mot marin forsøpling.

Arbeiderpartiet vil:

- se på mulighetene for å forby mikroplast i kosmetikk
- at det skal forskes og fremmes tiltak for å redusere mikroplast
- styrke tilretteleggingen for opprydding og innlevering av oppsamlet plastavfall
- at Norge skal satse på forskning innen alternative materialer til plast
- utrede en storskala plastinnsamlingstiltak på norsk kontinentalsokkel
- jobbe for å begrense plast fra industrielle prosjekter i havet
- ha en økt sats på pant
- utrede tiltak for å begrense plastposebruk
- bedre vilkår for plastinnsamling
- ha panteordninger for fiskerirelatert plastavfall.

Forslag nr. 53

Endringsforslag til programmet
Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 218 Erling Thoresen-Vestre, Møre og Romsdal

20170420 15:05

Tilleggsforslag 843 Skole

Tilleggsforslag 843 Skole, nytt kulepunkt: Søkere med voksenrett til videregående opplæring skal, på lik linje med søkere med ungdomsrett, legges til grunn ved dimensjonering av linjetilbudene ved de videregående skolene, og skal finansieres gjennom rammeoverføringene fra staten.

Forslag nr. 54

Endringsforslag til programmet
Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 178 Karl Gjedrem, Rogaland

20170420 15:25

Eiendomsskatt på vannkraft, vindkraft og petroleumsrelaterte virksomheter

Nytt forslag:

Arbeiderpartiet vil at eiendomsskatt på verk og bruk blir opprettholdt for både vannkraft, vindkraft og petroleumsrelaterte virksomheter.

Forslag nr. 55

Endringsforslag til programmet
Helse

Delegat nr. 033 Svein Olafsen, Akershus

20170420 15:27

Endringsforslag linje 1276 og 1277

Setningene strykes.

Forslag nr. 56

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn
Delegat nr. 044 Agnes Nærland Viljugrein, Oslo
20170420 15:31

Nasjonalt ungdomsråd
Tilleggsforslag, linje 2913

Arbeiderpartiet vil:

- Lovfeste retten til ungdomsråd i alle kommuner, fylker og etablere et nasjonalt ungdomsråd
- Opprette et nasjonalt kompetansesenter for ungdomsmedvirkning.

Forslag nr. 57
Endringsforslag til programmet
Del 2: Naturressurser og næring
Delegat nr. 168 Bente Gravdal, Rogaland
20170420 15:33

Offshore vindkraft og havenergi
Nytt punkt Energinasjonen Norge side 55-56

Arbeiderpartiet vil etablere en fullskala offshore vindpark samt et nasjonalt testsenter for havenergi.

Forslag nr. 58
Endringsforslag til programmet
Arbeid
Delegat nr. 033 Svein Olafsen, Akershus
20170420 15:33

Tilleggsforslag linje 392
Arbeiderpartiet vil ta initiativ til å utvikle norsk og internasjonalt regelverk for å sikre at de ansatte i tungtransporten får forsvarlige og verdige arbeidsforhold.

Forslag nr. 59
Endringsforslag til programmet
Helse
Delegat nr. 224 Aurora Dimmen Bratli, Møre og Romsdal
20170420 15:37

Endringsforslag linje 1276 Helse
Endringsforslaget linje 1276, side 35: "At vinmonopolet tar over driften av taxfree-ordningen når gjeldene avtale utløper. Inntektene til flyplassene videreføres".

Forslag nr. 60
Endringsforslag til programmet
Skole, kunnskap og kompetanse
Delegat nr. 164 Marianne Gudmundson Chesak, Rogaland
20170420 15:37

Tilleggsforslag skole, kunnskap og kompetanse
Tillegg til linje 731:
En norm for lærertetthet for de yngste skal føre til en bedre lærertetthet på skolen samlet sett.

Begrunnelse:
Det er viktig å presisere at en norm for lærertetthet for de yngste ikke skal gå på bekostning av de litt eldre elevene. En norm for lærertetthet for de yngste må derfor føre til at skolen samlet sett får høyere lærertetthet.

Forslag nr. 61
Endringsforslag til programmet

Taxi

Er inne i gjeldene program, men ikke tatt med noe om Taxi i det nye. Transportfraksjon på Stortinget stiller seg bak dette forslaget.

Samferdsel og infrastruktur side 60

Linje. 2429. Nye kulepunkt

*. Se syketransport og drosjetilbud og evt. andre transporttilbud i distriktene i sammenheng for å sikre et godt tilbud.

*Sikre drosjenes plass i en helhetlig og miljøvennlig kollektivtransport, og opprettholde kravet om løyve for persontransport mot vederlag.

Forslag nr. 62

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 213 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal

20170420 15:39

Rusforebyggende arbeid. Tilleggsforslag linje 1281

Styrke det rusforebyggende arbeidet, blant annet ved å øke kunnskapen om rusmidler blant ungdom og yrkesgrupper som arbeider med forebyggende rusarbeid i skolen.

Forslag nr. 63

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 239 Per Olav Skurdal Hopsø, Sør-Trøndelag

20170420 15:42

Nytt kulturløft - minst 1% av statsbudsjettet

Endringsforslag linje 2610: Gjennomføre et nytt kulturløft, der kulturens andel av statsbudsjettet minst skal være på 1%.

Forslag nr. 64

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 279 Martin Henriksen, Troms

20170420 15:46

Den praktiske skolesekken

Forslag til linje 843:

Ap vil innføre «Den praktiske skolesekken» for å la elever oppleve, utforske og lære fag og ferdigheter på en måte som i større grad enn i dag er praktisk og relevant, skape bedre sammenheng mellom teori og praksis i skolen, og for å gi elevene større mulighet til å lære i dybden.

Begrunnelse:

Norge trenger flere fagarbeidere, og om rekrutteringen til yrkesfag skal øke må elevene få mulighet til å arbeide på en yrkesrettet og praktisk måte allerede fra barneskolen. En opplæring som er mer praksisnær og relevant for arbeidslivet, vil gi mer kunnskap og bedre læring i skolen. Om opplæringa i skolen blir mer praksisnær, og elever får oppleve praktiske fag og lære å bruke ferdighetene i praksis, vil norsk skole dessuten bli mer inkluderende over ulike elevers ulike måter å lære på. Samtidig vet vi fra bl.a. Ludvigsen-utvalget, som Stoltenberg II-regjeringen satt ned, at det

å skape bedre sammenheng mellom teori og praksis i skolen er viktig om elevene skal lære i dybden og kunnskapen bli varig.

Gjennom «Den kulturelle skolesekken», som Arbeiderpartiet satt i gang gjennom Stoltenberg I-regjeringen, får elever møte kunst og kultur og besøke kulturelle institusjoner gjennom skolegangen. Det bør være like naturlig å besøke en byggeplass eller et sykehjem som et museum, og på samme måte som musikere og forfattere inspirerer om kunst og kultur, kan elever også inspireres til å lære mer om praktiske fag av fagfolk som kan formidle glede og stolthet over eget fag.

Innføring av en praktisk skolesekk kan lære elever om fag og yrkesutøvelse på en virkelighetsnær måte, og inspirere flere unge til å velge fagopplæring senere. Den praktiske skolesekken kan tilby ulike opplegg innen ulike bransjer, i samarbeid med det lokalt arbeids- og næringsliv. Oppleggene kan ta form av læring og besøk på arbeidsplasser, og ved at representanter for arbeidslivet kommer på besøk til skolene. Innholdet i den praktiske skolesekken kan være fagovergripende og bygge på kompetansemål i læreplaner i flere fag.

Å skape en mer praktisk retta skole vil kreve flere ulike grep. Innføring av en praktisk skolesekk er én del av dette, og er en synlig prioritering av praksis som også bygger samarbeid mellom skole og arbeidsliv.

Forslag nr. 65

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 239 Per Olav Skurdal Hopsø, Sør-Trøndelag

20170420 15:46

Kultur - Gaveforsterkningsordningen må avvikles

Nytt kulepunkt linje 2638: - Avvikle gaveforsterkningsordningen.

Forslag nr. 66

Generelt forslag

Delegat nr. 291 Runar Sjøstad, Finnmark

20170420 15:49

Forslag til nytt partiprogram, side 70 linje 2890

Foreslår at ordene Som hovedregel strykes i linje 2890, side 70 i forslag til nytt hovedprogram.

Forslag nr. 67

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 048 Tone Tellevik Dahl, Oslo

20170420 15:50

Ruspolitikk

Linje 1291-1294: Erstatt "pålagte" med "og" og sett punktum etter "sosialfaglig oppfølgingsprogrammer" Resten av setningen strykes slik at hele den nye setningen lyder: "Alternative reaksjoner vil kunne være helsehjelp, oppfølgingssamtaler og helse- og sosialfaglige oppfølgingsprogrammer".

Forslag nr. 68

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 146 Irene Bordier Haukedal, Telemark

20170420 15:51

CO2-fri lettmetallproduksjon

Side 47, linje 1778, nytt kulepunkt:

Norge har naturlige forutsetninger for å produsere kritiske metaller for norsk og europeisk industri. Arbeiderpartiet vil i samarbeid med industrien legge til rette for at Norge utvikler et nasjonalt senter for CO2-fri lettmetallproduksjon.

Side 48, linje 1810, nytt kulepunkt:

Sørge for at virkemiddelapparatet bidrar til at flere pilotprosjekter utvikles til fullskala-produksjon.

Forslag nr. 69

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 051 Helge Stoltenberg, Oslo

20170420 15:56

Taxfree-ordningen

Stryke "Vurdere å" i linje 1276.

Forslag nr. 70

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 213 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal

20170420 15:56

Rus tilleggforslag linje 1307

Styrke LAR-ordningen (legemiddelassistert rehabilitering), og prøve ut nye preparater etter faglige anbefalinger.

Forslag nr. 71

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 046 Victoria Marie Evensen, Oslo

20170420 15:58

Endringsforslag linje 2928 Bolig

Linje 2928 endres til: Stille lovkrav om boligplaner i kommunene der hvor ikke kommuneplanen eller andre tilsvarende planer ikke allerede ivaretar dette.

Begrunnelse: Dersom eksisterende planer ivaretar intensjonen i forslaget er det lite hensiktsmessig ressursbruk å legge inn dette som et eget krav. Slike endringer må spille på lag med eksisterende planer.

Et økt antall planer er ikke nødvendigvis det som sikrer økt boligproduksjon.

Forslag nr. 72

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 239 Per Olav Skurdal Hopsø, Sør-Trøndelag

20170420 15:59

Regionalisering av Norsk kulturråd - utredning

Nytt kulepunkt linje 2639: - Utrede en større regionalisering av Norsk kulturråd og Norsk kulturfond basert på den svenske "Kultursamverkansmodellen".

Forslag nr. 73

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 216 Katrine Rindarøy, Møre og Romsdal

20170420 15:59

Redusere AAP til 2 år for unge

Dette forslaget vil føre til at unge kommer raskere over i de uføres rekker og det kan ikke Arbeiderpartiet være bekjent av.

Endringsforslag: Linjene 519 - 521 fjernes fra programmet.

Forslag nr. 74

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 213 Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal

20170420 15:59

Kriminalomsorg og rusmestringsenheter - tillegg setning linje 3240 – 3241,
blant annet ved å etablere flere rusmestringsenheter.

Forslag nr. 75

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 251 Jorid Holstad Nordmelan, Nord-Trøndelag

20170420 16:01

Nytt kulepunkt linje 720

Innføre søskenmoderasjon for familier som har barn både i barnehage og i AKS.

Forslag nr. 76

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 081 Thomas Langeland Jørgensen, Hedmark

20170420 16:01

Tilleggsforslag Samferdsel og infrastruktur

Tilleggsforslag linje 2428 og 2429:

- Utarbeide egen sektorlov for vann- og avløpssektoren
- opprette eget forsknings- og innovasjonsprogram for vannbransjen

Begrunnelse:

Den norske vannbransjen leverer rent vann til 95% av Norges befolkning og renser avløpet. Med befolkningsvekst, mer urbanisering og endret klima f.eks ved mer ekstremnedbør, trenger bransjen statlig bistand til å møte disse utfordringene. I dag er det ingen departement som har ansvaret for denne viktige samfunnsinfrastrukturen. Bransjen forholder seg til 11 departementer. Det trengs egen sektorlov med ansvarliggjøring i ett departement.

Som del av den sirkulære økonomien drives det mye godt forsknings- og innovasjonsarbeid, mye godt miljøarbeid - men med lite støtte fra staten. I dag er det kun de største kommunene og interkommunale selskapene som har ressurser til slikt arbeid. Kommunene trenger staten på laget.

Forslag nr. 77

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 066 Inger Helene Vaaten, Oslo

20170420 16:02

Endringsforslag linje 472 Et trygt arbeidsliv

Styrke retten til heltid og styrke fortrinnsretten til økt stilling

Begrunnelse: arbeid er viktig for at folk skal kunne leve fri, trygge og gode liv. I dag jobber hver tredje kvinne deltid, tjener 86 % av det menn tjener og er overrepresentert på statistikken over midlertidige ansettelser. Da er det viktig at vi også sikrer kvinner arbeid fullt ut gjennom å være enda tydeligere på retten til heltid.

Forslag nr. 78

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Ståle Vaag, Landsstyret, Sør-Trøndelag

20170420 16:04

Strømkabler til Storbritannia

Nytt kulepunkt under del 2 Næring og naturressurser under overskriften "Norge som industrinasjon" på linje 1798.

* Vurdere Statnetts konsesjon for å bygge en strømkabel til Storbritannia i perioden 2018-2021.

Vi må evne å ta de rette grepene når vi bl.a kommer til det å sikre overkommelige kraftpriser for industrien i Norge.

Det må være av strategisk grunnleggende betydning for Norge som industri- og teknologinasjon, at vi ikke gir dette fortrinnet fra oss.

Forslag nr. 79

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 16:09

Gjeninnføre skolefrukt

Linje 1079 stryke "i ungdomsskolen" slik at setningen blir:

"Gjeninnføre skolefrukt."

Begrunnelse: det er for defensivt å begrense oss til ungdomsskolen.

Forslag nr. 80

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 191 Leif Sande, Hordaland

20170420 16:12

Naturressurser og næring, sidenummer 56. Linjenummer 2005

Forslag fra årsmøte i Hordaland Arbeiderpartiet. Nytt kulepunkt

Det må gjennomførast ein ny vurdering av Statsnets konsesjon for kabel til Storbritannia, ut frå om denne kabelen er samfunnsøkonomisk lønsamt.

Forslag nr. 81

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 216 Katrine Rindarøy, Møre og Romsdal

20170420 16:13

Innføre NIPT-test for gravide som har rett på fosterdiagnostikk

En enkel blodprøve kan erstatte den invasive prøvetakingen en fostervannsprøve er. Arbeiderpartiet bør gå inn for at denne blir førstevalget for gravide som har rett på fosterdiagnostikk.

Endringsforslag linje 1329 nytt punkt:

Innføre NIPT-test for gravide som har rett på fosterdiagnostikk.

Forslag nr. 82

Endringsforslag til programmet

Klima

Delegat nr. 055 Usman Ahmad Mushtaq, Oslo

20170420 16:13

Klima, helse og forbruker

Alternativ tekstforslag fra linje 1572:

Klimapolitikken henger tett sammen med forbruker- og helsepolitikken. Det som er sunt for oss som enkeltmennesker, er i mange tilfeller også sunt for planeten. Usunt kosthold tar flest liv i Norge og er den største risikofaktoren for å utvikle livsstilssykdommer. Et sunt kosthold basert på kostrådene vil ikke bare øke livskvaliteten til enkeltmennesker, men også gi store positive samfunnseffekter for folkehelse og miljø. Derfor vil vi legge mer vekt på sektorovergrepene tiltak som tar utgangspunkt i sammenhengene mellom sunn og bærekraftig matproduksjon, folkehelsegevinster og reduksjon av klimautslipp. Forbrukere spiller en nøkkelrolle.

Tilleggspunkt etter linje 1588:

Forsterke et tverrsektoriell og systematisk arbeid for å fremme kostrådene som grunnlag for bedre folkehelse, reduserte klimautslipp og andre samfunnsgeoder.

Forslag nr. 83

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 16:16

Språkpolitikk

Linje 2636

Føre en aktiv språkpolitikk som gjør at norsk OG/ELLER SAMISK SPRÅK forblir det foretrukne i alle deler av norsk samfunnsliv.

Forslag nr. 84

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 008 Hanne Kristin Tollerud, Østfold

20170420 16:18

Det grønne skiftet

Linje 1707

Norge bør bidra til det grønne skiftet gjennom satsning på ny teknologi , innovasjon og næringsutvikling som kan løse miljøutfordringer og bidra til en bærekraftig utvikling .

Begrunnelse: satsning på teknologi som også bidrar til å løse miljøutfordringer bidrar til bærekraftig vekst. Dette bør være en overordnet målsetting for satsning på næringsutvikling.

Forslag nr. 85

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 146 Irene Bordier Haukedal, Telemark

20170420 16:19

Lovfestet rett til heltid

Linje 472, kulepunktet endres til: Lovfeste retten til heltidsstillinger og styrke retten til økt stilling

Forslag nr. 86

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 216 Katrine Rindarøy, Møre og Romsdal

20170420 16:20

Mulighet til å velge egenskaper til barn i familier med alvorlige genetiske sykdommer

I linje 1328 står det at vi sier nei til en utvikling der foreldre kan velge egenskaper til sine barn. Dette standpunktet kan ikke være absolutt, men det bør inneholde unntak for familier med alvorlige genetiske sykdommer.

Tilleggsforslag til linje 1328:

Unntak gjøres for alvorlige genetiske sykdommer.

Forslag nr. 87

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 16:20

Nasjonalteateret

Nytt kulepunkt linje 2638

Bidra til at planlagt oppussing av Nasjonalteateret gjennomføres for å hindre en ytterligere forverring av byggets tilstand og sikre at teateret kan være en levende kulturinstitusjon som møter moderne krav.

Forslag nr. 88

Endringsforslag til programmet

Helse

Siv-Len Strandskog, Landsstyret, Rogaland

20170420 16:26

Gratis vaksine mot smittsom hjernehinnebetennelse for ungdom i alderen 16-19 år

Tillegg i punkt om folkehelse for barn og unge.

Forslag:

Arbeiderpartiet vil innføre gratis vaksine mot smittsom hjernehinnebetennelse for ungdom i alderen 16-19 år.

Forslag nr. 89

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 16:27

Gode boområder

Nye kulepunkter linje 2948:

-ordningen med statlige midler til områdeløft, slik som Grorudalsatsningen, skal utvides til å også mindre byer som har bydeler eller områder med spesielt store sosiale utfordringer.

-en aktiv boligpolitikk må også omfatte å skape gode bo- og oppvekstområder, der barn har gode muligheter for lek, og gode gang og sykkelforbindelser til skole og fritidsaktiviteter.

Forslag nr. 90

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 16:29

Transittmottak

Linje 3122 Nytt kulepunkt:

Sørge for en gjennomgang av forholdene på transittmottak.

Forslag nr. 91

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 16:34

Klimaflyktninger

Nytt avsnitt linje 3517:

FNs klimapanel anslår at 150 millioner mennesker innen 2050 vil kunne være på flukt som følge av klimaendringer. 95% av disse vil være internt fordrevne, og falle utenfor dagens konvensjon.

Nytt kulepunkt mellom linje 3546 og 3547:
Opprette en tilleggskonvensjon som omhandler klimaflykninger.

Forslag nr. 92

Endringsforslag til programmet
Helse

Berit Tønnesen, Landsstyret, Møre og Romsdal

20170420 16:38

Styring av sykehusene

Tillegg til eksisterende tekst i linjenr 1231: På sikt vurdere om foretaksmodellen skal erstattes med et styringssystem som gir mer lokalpolitisk innflytelse.

Forslag nr. 93

Endringsforslag til programmet
Arbeid

Delegat nr. 066 Inger Helene Vaaten, Oslo

20170420 16:39

Endringsforslag linje 626-635 Videreutvikle pensjonssystemet

Linje 626 - 628 endres til:

Forenkle regelverket ved å slå sammen Lov om innskuddspensjon og lov om forsikret tjenestepensjon til en felles tjenestepensjonslov for å legge til rette for forhandlinger om tjenestepensjon

Linje 629 - 631 endres til:

Forbedre lovgivningen slik at det blir mest mulig like regler for blant annet kostnader ved jobbskifte og obligatorisk medflytting av rettigheter fra tidligere ordninger.

Linje 632 - 635 blir eget punkt og endres til:

Lov om obligatorisk tjenestepensjon må inneholde krav om opptjening av pensjon fra første krone og første time, krav om livslange utbetalinger eller minst 85 år uansett ordning.

Begrunnelse:

Linje 626-628 handler om en sammenslåing for å kunne velge en innskuddspensjon og etter hvert bygge på med elementer som gjør ordningen gradvis bedre. I dagens system er ikke dette mulig, man kan for eksempel ikke velge kvinnetillegg, dersom bedriften har valgt innskuddspensjon.

Linje 629-631 handler om kostnadseffektivt system og rette og slett beholde rettigheter.

Linje 632-635 handler om at lov om Obligatorisk tjenestepensjon - altså minimumskravet - må forbedres ved å tette hullene (knyttet til alder, stillingsprosent, lengde på arbeidsforhold og opptjening først fra 1 G = kr 92 576). Dette bør vi rydde opp i nå og helt uavhengig av øvrige kulepunkter.

Forslag nr. 94

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Deegat nr. 008 Hanne Kristin Tollerud, Østfold

20170420 16:40

Arbeid mot doping og kampfiksing

Linje 2707 endres til:

Støtte arbeidet mot doping og kampfiksering med både forebyggende og kontrollerende tiltak.

Forslag nr. 95

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 064 Grethe Fosslı, Oslo

20170420 16:47

Øke bevilninger til istandsetting og vedlikehold av fredede og verneverdige kulturminner

Linje 2632

Øke Kulturminnefondet og Riksantikvaren midler til istandsetting og vedlikehold av fredede og verneverdige kulturminner i offentlig og privat eie.

Forslag nr. 96

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 066 Inger Helene Vaaten, Oslo

20170420 16:50

Nytt forslag linje 2865 Likestilling og antidiskriminering

Sørge for kunnskapsinnhenting og forsterket innsats for å bedre LHBT+ personers situasjon i arbeidslivet, både i privat og offentlig sektor.

Begrunnelse:

Alle skal sikres muligheten til å være seg selv på jobb og det er behov for en kartlegging av LHBT+ personers situasjon i arbeidslivet - både i offentlig og privat sektor. Forskning som berører trygghet og åpenhet for LHBT+ personer i arbeidslivet er lite oppdatert og berører kun noen områder.

Forslag nr. 97

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 067 Erlend Smith Elgesem, Oslo

20170420 16:50

Økt bruk av alternative straffemetoder

Nytt kulepunkt linje 3253:

"I større grad benytte alternative straffemetoder i stedet for fengselsstraff".

Forslag nr. 98

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 073 Didrik Beck, Oslo

20170420 17:03

Tilsyn med advokater og ny advokatlov

- Gjøre det enklere å ta bevilningen fra advokater som ikke holder tilstrekkelig faglig og etisk kvalitet, gjennom etableringen av et sterkere tilsyn og en helhetlig advokatlov.

Forslag nr. 99

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Aina Borch, Landsstyret, Finnmark

20170420 17:05

Kvensk språk og kultur

Linje 3049: legge til etter 'samisk' ...'og kvensk' slik at setningen blir:

"Vi vil sikre gode rammevilkår for samisk og kvensk språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv."

Linje 3071: Nytt kulepunkt: Jobbe for gode rammevilkår som sikrer arbeidet med kvensk språk og kultur.

Forslag nr. 100

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 051 Helge Stoltenberg, Oslo

20170420 17:17

Likestilling i utenrikspolitikken

2 nye kulepunkt etter linje 3552

* Definere et feministisk utenrikspolitikk initiativ for å løfte likestilling som et grunnleggende spørsmål i utenrikspolitikken

* Aktivt støtte forkjempere for likestilling og menneskerettigheter i kvinneundertrykkende land, herunder vise solidaritet med andre land som tar tydelig stilling.

Forslag nr. 101

Generelt forslag

Delegat nr. 041 Fredrik Mellem, Oslo

20170420 17:25

Vinmonopolet

Tilleggsforslag til linje 1276:

At vinmonopolet tar over driften av taxfreeordningen, ettersom kontraktene utløper. Inntektene til flyplassene videreføres.

Forslag nr. 102

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 225 Arnt Jostein Silseth, Møre og Romsdal

20170420 17:30

Begrense muligheten bemanningsbransjen har til å formidle arbeidstakere

Endringsforslag/styrking av teksten. Et trygt arbeidsliv, linje 410/411

Begrense muligheten bemanningsbransjen har til å formidle arbeidstakere.

Forslag nr. 103

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 072 Torill Johnsen, Oslo

20170420 17:30

Linje 2632 - Tilleggsforslag til forslag 95 innsendt av Grethe Fossli:

Istandsetting og vedlikehold av fredede og verneverdige kulturminner i offentlig og privat eie er viktig. Kulturminnefondet og Riksantikvarens midler må økes for å ivareta kulturminnene i privat eie. Bevilgninger til offentlige eiendomsforvaltere må økes for at disse bedre kan ivareta de eiendommene av denne typen de har ansvaret for.

Forslag nr. 104

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 066 Inger Helene Vaaten, Oslo

20170420 17:36

Tilleggsforslag linje 416 Et trygt arbeidsliv

Nytt kulepunkt som skyver øvrige kulepunkter nedover:

Bevare søndagen som en annerledes dag og sikre søndagen som en kollektiv fridag for flest mulig.

Begrunnelse:

Søndagen har en viktig egenverdi. En dag vi kan bruke til noe annet enn å handle. En dag der de aller fleste har fri. En annerledes dag og det skal den fortsatt være. Dette er dessuten uttalt politikk fra Arbeiderpartiet, men ikke identifisert i programmet.

Forslag nr. 105

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 047 Kim Gabrielli, Oslo

20170420 17:38

Praksisordning for utenlandsk helsepersonell (tilleggsforslag linje 3159)

Tilleggsforslag til linje 3159: Det skal innføres en fast praksisordning for helsepersonell med utdanning fra utlandet som trenger praksis/hospitering for å få norsk autorisasjon slik at disse kommer mye raskere ut i arbeid enn i dag

Begrunnelse: I dag er det ingen fast og systematisk ordning for helsepersonell med utdanning fra utlandet, slik for eksempel turnusordningen er for personell utdannet i Norge. Det gjør at ingen sykehus, legekontor eller andre helseinstitusjoner pålegges å ta i mot praktikanter/ hospitanter. Dette gjør at få av disse vil ta i mot hospitanter. Flere leger og sykepleiere som kommer til Norge mister verdifull tid mens de leter hospiteringsplasser slik at de kan få autorisasjon til å jobbe. Norge har mangel på helsepersonell og mister verdifull arbeidskraft. Samtidig gjør en slik tilfeldig tilnærming at hospiteringsplasser i stor grad blir avhengige av hvem man kjenner på innsida av systemet og som kan hjelpe. Det er grunnleggende urettferdig og lite formålstjenlig dersom vi ønsker å få dem raskere ut i arbeid.

Forslag nr. 106

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 060 Jeanette Iren Moen, Oslo

20170420 17:39

Endring linje 911 - Studiepoeng

Erstatte "utrede hvordan et system med studiepoeng kan komme på plass" med "innføre studiepoeng som betegnelse for fullført fagskoleutdanning".

Begrunnelse: Fagskolemeldingen skal vedtas på Stortinget denne våren. Der foreslås det å innføre studiepoeng. Da blir det litt "svakt" å "utrede" dette i programmet.

Forslag nr. 107

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 060 Jeanette Iren Moen, Oslo

20170420 17:40

Endringsforslag linje 656

Erstatte første setning linje 656-657 med: Norge vil trenge stadig flere fagarbeidere i fremtiden. Det er viktig at skolen er med og sikrer at vi får kvalifiserte fagarbeidere som er godt rustet for sitt første møte med arbeidslivet, men som også har en bred kompetanse til å møte raske teknologiske endringer. Vi har i dag blant verdens beste fagarbeidere. Vi kan ikke konkurrere med resten av verden på prisen på arbeidskraft. Vi må være smartest og mest kompetent. Økt satsing på yrkesfagene er nødvendig for å sikre at industrien kan overleve i den internasjonale konkurransen og at fagarbeiderne kan ta i bruk nye teknologiske verktøy.

Begrunnelse: Den første setningen om yrkesfag kan ikke handle om frafall. Det er ikke yrkesfaget i seg selv som er problemet, men grunnlaget fra grunnskolen som er hovedårsak til frafall. Partiet må snakke opp og øke statusen til yrkesfagene. Da må heller snakke om at vi har verdens beste fagarbeidere.

Forslag nr. 108

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 133 Trude Viola Antonsen, Vestfold

20170420 17:54

Landbruk linje 2129

Sette inn næring i linje 2129inntektsgapet mellom landbruket og andre næringer i samfunnet...

Forslag nr. 109

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 133 Trude Viola Antonsen, Vestfold

20170420 18:00

Landbruk linje 2140

Sette inn "med klare mål for" på linje 2140, etter ordet helhetlig plan.

Forslag nr. 110 F

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 055 Usman Ahmad Mushtaq, Oslo

20170420 18:09

Fra forebygge sykdom til å fremme helse

Alternativ tekstforslag til linje 1044:

Arbeiderpartiet ønsker en sterk, offentlig helsetjeneste. Gjennom fokus på helsefremmende og forebyggende arbeid, med tidlig innsats og god behandling, skal du få den beste hjelpen i den offentlige helsetjenesten i Norge.

Alternativ tekstforslag til linje 1061:

Ta et krafttak for helsefremming, mer forebygging og tidlig innsats, særlig for barn og unge.

Kort rasjonale:

Tydeliggjøring av vårt lederskap i folkehelse krever at vi inkluderer helsefremmende arbeid (Health promotion), noe som ofte utelates. Dette vil signalisere en offensiv folkehelsepolitikk.

Helsefremmende arbeid tar sikte på å bedre livskvalitet, trivsel og muligheter til å mestre de utfordringer og belastninger man utsettes for, noe som reduserer sannsynlighet for utvikling av sykdom.

Forslag nr. 111

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 071 Mansoor Hussain, Oslo

20170420 18:09

Styrke mulighetene til adopsjon

Erstatte kulepunkt på linje 2775 med "At det offentlige forhandler frem samarbeidsavtaler for å gjøre det lettere og billigere å adoptere, samt å korte ned ventetiden."

Forslag nr. 112

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 131 Anne Holm Moen, Vestfold

20170420 19:01

Helse linje 1232

- endre ordet Vurdere i linje 1232 til Gjennomføre.

Forslag nr. 113

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 288 Elisabeth Steen, Troms

20170420 19:02

Linje 454 - Stillingsvernet i privat, kommunal eller statlig sector

Tilleggsforslag:

"Arbeiderpartiet vil ikke svekke stillingsvernet i privat, kommunal eller statlig sektor."

Forslag nr. 115

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 111 Sissel Hovland, Buskerud

20170420 19:08

Linje 1069:

Arbeiderpartiet vil derfor ta initiativ til en bred samfunnsdugnad for livslang bevegelsesglede for barn og unge. Vi vil forebygge og utjevne sosiale helseforskjeller i et samarbeid mellom kvalifiserte frivillige organisasjoner og skoleverket. Arbeiderpartiet ønsker en forpliktende partnerskapsavtale mellom det offentlige, Norges idrettsforbund og friluftorganisasjonene for innføring av minimum en times fysisk aktivitet pr. dag i grunnskolen og i videregående skole, der barnetrinnet prioriteres i en oppstartfase. En slik avtale bør bygge videre på erfaringer fra eksisterende lokale samarbeid og tilføres nødvendige stimuleringsmidler.

Forslag nr. 116

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 210 Åshild Høivik Kjelsnes, Sogn og Fjordane

20170420 19:11

Samferdsel programmet linje 2442 side 60

Linje 2442 tilføyde ordet nødvendig før ordet løft. Fortsette punktet med ny setning slik: Det må utarbeides en helhetlig plan for dette arbeidet.

Forslag nr. 118

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 210 Åshild Høivik Kjelsnes, Sogn og Fjordane

20170420 19:13

Samferdsel side 60, linje 2451

Tillegg til eksisterende tekst.... og fylkesveiene.

Forslag nr. 119

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 119 Victoria Øverland, Buskerud

20170420 19:14

Linje 2944

Linje 2944: Nytt kulepunkt: "Utvide startlånordningen til også å dekke kravet til egenkapital."

Forslag nr. 121

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 119 Victoria Øverland, Buskerud

20170420 19:16

Linje 1078

Linje 1078 endres til: "Innføre minimum én times fysisk aktivitet pr. dag i grunnskolen og i videregående skole, med en gradvis innføring, der barnetrinnet prioriteres i oppstartsfasen."

Forslag nr. 122

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 115 Anne Helene Sandum, Buskerud

20170420 19:19

Tillegg til linje 482

Tillegg på slutten av linja: Kravet motsvares av en rett til meningsfylt og arbeidsrettet aktivitet.

Forslag nr. 123

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 119 Victoria Øverland, Buskerud

20170420 19:19

Linje 2961

Linje 2961: nytt kulepunkt "Innføre en sanksjonsbasert ordning med smilefjes for klesforretninger, nettbutikker og klesprodusenter, basert på en plikt til å opplyse hvordan produktene deres blir produsert."

Forslag nr. 124

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 055 Usman Ahmad Mushtaq, Oslo

20170420 19:21

Folkehelse

Endre linje 1066 til:

FOLKEHELSE

Ny setning etter linje 1069:

Arbeidet for å fremme et sunt kosthold basert på kostrådene er viktig for å styrke folkehelse, samtidig som det har gunstige effekter på andre sektorer som klima og miljø.

Forslag nr. 125

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 300 Arild Olsen, Svalbard

20170420 19:22

Kapittel Nordområdene

Nytt tekst linje 3783 til og med 3786

Svalbard er Norges nordligste region, øygruppen ligger strategisk plassert i nordområdene og har en godt utbygd infrastruktur gjennom bosettingene i Longyearbyen og Ny Ålesund. Dette gir Norge et strategisk fortrinn på mange områder i Arktis. Smeltende is blottlegger store økonomiske verdier, havområdene blir mer tilgjengelige og havets biomasse trekker nordover. I et sårbart og isolert område må politikken legge til rette for at de norske bosetningene, næringslivet og myndighetene får den nødvendig forutsigbarhet innfor en streng, men nødvendig miljøforvaltning.

Forslag nr. 126

Endringsforslag til programmet

Arbeid

Delegat nr. 115 Anne Helene Sandum, Buskerud

20170420 19:24

Endringsforslag linje 519-521

Linje 519-521 strykes.

Forslag nr. 127

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 300 Arild Olsen, Svalbard

20170420 19:24

Kapitel Nordområdene

Ny tilleggs tekst for linje 3789 til og med 3790

+ Beredskapen og sikkerhet må dimensjoneres og imøtekomme behovene for dagens og den fremtidige aktiviteten i Arktis.

Kapitel Nordområdene

Ny tilleggs tekst for linje 3805 til og med 3806

+ Gjennom å videreføre og styrke klyngedannelsen rundt rom-/jordaktivitet som er utviklet i aksene Svalbard-Tromsø-Narvik-Andøya.

Forslag nr. 128

Endringsforslag til programmet

Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 111 Sissel Hovland, Buskerud

20170420 19:26

Linje 843: Tre nye kulepunkt

-Helserådgiver-, rådgiver og psykologtjenesten styrkes for å fange opp dem som står i fare for å falle ut av videregående skole. Rådgivningstjenesten må komme inn i god tid før man når en eventuell fraværsgrænse.

-styrke stipendordningen i videregående skole og reversere ordningen der begge foreldres inntekt legges til grunn, der eleven bor sammen med bare en av foreldrene.

- Fylkeskommunen må legge til rette for studentboliger til videregående elever.

Forslag nr. 129

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 012 Linda Iren Karlsen Duffy, Østfold

20170420 19:27

Områdesatsninger

Linje 2911 endres til:

Gjennomføre Områdesatsninger i byer som har bydeler med spesielt store sosiale utfordringer for å sikre like muligheter og forebygge store sosiale forskjeller.

Forslag nr. 130

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 063 Øyvind Slåke, Oslo

20170420 19:27

Grunnlovsfesting av allemannsretten

Linje 2596:

Nytt kulepunkt: Arbeiderpartiet vil Grunnlovsfeste allemannsretten.

Forslag nr. 131

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 149 Tellef Inge Mørland, Aust-Agder

20170420 19:30

Tannhelse - linje 1159 nytt kulepunkt

Arbeiderpartiet vil:

* jobbe for at man på sikt får på plass ordninger som sikrer at den enkeltes utgifter knyttet til tannhelse, dekkes av det offentlige på samme måte som for øvrige helsetjenester.

Forslag nr. 132

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 300 Arild Olsen, Svalbard

20170420 19:30

Kapittel Nordområdene

Nytt kulepunkt 16 etter linje 3809

For å trygge befolkningen og oppnå et fortsatt norsk robust familiesamfunn i Longyearbyen, må bosetningen sikres mot de ulike naturfarene som truer store deler av bebyggelsen.

Nytt kulepunkt 17 etter linje 3809

For å sikre arbeidstakerens rettigheter på Svalbard, må det utredes om enkelte lover og forskrifter som ennå ikke er gjort gjeldende her, skal innføres.

Nytt kulepunkt 18 etter linje 3809

Benytte Svalbard som et testsamfunn for teknologi, som kan nyttiggjøres i en større skala.

Nytt kulepunkt 19 etter linje 3809

Revidere Arbeiderpartiets stortingsgruppes næringsstrategi for Svalbard, datert 29.mai 2015.

Forslag nr. 133

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 123 Silje Kjellesvik Norheim, Buskerud

20170420 19:40

Linje 3122 - Nytt kulepunkt:

-Gjeninnføre rimelighetsvilkåret ved internflukt.

Forslag nr. 134

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 123 Silje Kjellesvik Norheim, Buskerud

20170420 19:42

Linje 3175 - To nye kulepunkter:

-Asylsøkere som venter på vedtak om oppholdstillatelse skal få rett til videregående skole, ikke bare grunnskole.

-Enslige mindreårige asylsøkere med midlertidig opphold skal ha rett til grunnskole og videregående skole.

Forslag nr. 135

Endringsforslag til programmet

Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 123 Silje Kjellesvik Norheim, Buskerud

20170420 19:43

Linje 3216 - Nytt kulepunkt:

-Ved evaluering av politireformen, vurdere å tilbakeføre sivile gjøremål, som passutstedelse, nams- og gjeldsordningssaker mv. til lensmannskontorene.

Forslag nr. 136

Endringsforslag til programmet
Skole, kunnskap og kompetanse

Delegat nr. 218 Erling Thoresen-Vestre, Møre og Romsdal

20170420 19:50

Tillegg 699, Barnehage

Endre kulepunktet til: innføre anbefalingene fra Øie-utvalget om bemanningsnorm hvor det er én voksen per tre barn under tre år, og en voksen per seks barn over tre år. Det skal være én barnehagelærer per seks barn under tre år, og én barnehagelærer per 12 barn over tre år.

Kilde: Øie-utvalget, som leverte sine anbefalinger til den rødgrønne regjeringa i 2012.

Forslag nr. 137

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 187 Roger Valhammer, Hordaland

20170420 19:52

Gjeninnføring av rimelighetsvilkår for EMA

Nytt kulepunkt side 74:

* Begrense bruk av midlertidighet for enslige, mindreårige asylsøkere, blant annet ved å gjeninnføre rimelighetsvilkåret for enslige, mindreårige asylsøkere

Forslag nr. 138

Endringsforslag til programmet
Del 3: Folk og samfunn

Delegat nr. 106 Gry Haugsbakken, Oppland

20170420 19:56

Rimelighetsvilkår mindreårige asylsøkere

Forslag fra Oppland Ap. Tillegg til kapittel om innvandring og asylpolitikk.

"Arbeiderpartiet vil at det skal gjelde et rimelighetsvilkår ved vurdering av internflukt for enslige, mindreårige asylsøkere."

Forslag nr. 140

Endringsforslag til programmet
Helse

Berit Tønnesen, Landsstyret, Møre og Romsdal

20170420 19:59

Styring av sykehusene

Linje nr 1234: ...Sørge for økt [lokal]politisk styring av sykehusene..

Forslag nr. 141

Endringsforslag til programmet
Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 293 Steinar Karlstrøm, Finnmark

20170420 20:01

Friluftsliv, motorisert ferdsel Finnmark og Nord Troms

Nytt avsnitt 2580

Motorferdsel i utmark med skuter er en viktig rekreasjonsform og mulighet for næringsutvikling i deler av landet. Allerede etablerte løypenett før 01.01.2014 må videreføres på en enkel måte, uten omfattende prosess for kommunene.

Forslag nr. 142

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 127 Anahita Jafari, Vestfold

20170420 20:07

Atomnedrustning

Arbeid for balansert og gjensidig atomnedrustning innen rammen av ikkespredningsavtalen NPT og herunder støtte opp om FNs pågående arbeid for et internasjonalt forbud mot kjernevåpen.

Forslag nr. 143

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 159 Birte Usland, Vest-Agder

20170420 20:09

Linje 2130

Jordbrukets oppgaver i klimasammenheng er å redusere utslippene pr produsert enhet, øke opptaket av Co2 og tilpasse produksjonen til et klima i endring.

Forslag nr. 144

Endringsforslag til programmet

Helse

Delegat nr. 290 Synnøve Søndergaard, Troms

20170420 20:15

Endringsforslag Tannbehandling

Det innføres i perioden tannbehandling som en del av folketrygdens ytelser. Ordningen skal være universell og dekke tannbehandling som er tannkonserverende såsom fylling, nødvendige kroner og bruer, behandling for tannkjøttsykdommer og trekking. Kosmetisk tannbehandling dekkes ikke. Ordningen finansieres gjennom dagens trygdepremie, med egendel begrenset til kr 1800. Egenandel inngår som en del av egenandelskort 2.

Forslag nr. 146

Endringsforslag til programmet

Del 2: Naturressurser og næring

Delegat nr. 042 Katinka Riksfjord Sporseem, Oslo

20170420 20:39

Luftfart

2513-2516: Erstattes av: Luftfartsnæringen er av stor samfunnsmessig betydning. Dagens luftfart er globalisert, og dette skaper store utfordringer for klimaet, men også for flyselskaper og ansatte i en konkurranseutsatt industri. Vi vil ha en luftfartspolitik som flysikkerhet er prioritert nummer én, som ivaretar arbeidstakeres rettigheter, og som stimulerer til rask utvikling av ny teknologi og innføring av fornybart drivstoff.

Nytt kulepunkt etter linje 2520: Jobbe for at det utvikles og implementeres teknologi som fremmer sikkerhet og effektivitet i luftfarten

Nytt kulepunkt etter linje 2539: ikke innføre felleseuropeisk regelverk for helikopter offshore (HOFO)

Linje 2544: Nytt kulepunkt: Sikre en sikker integrering av droner/ubemannet luftfartøy i norsk luftfart.

Forslag nr. 148

Generelt forslag

Delegat nr. 102 Dag Erik Pryhn, Oppland

20170420 20:51

Statlig grunnfinansiering av fjellstyrene

Fjellstyrene tilrettelegger for allsidig friluftsliv i statsallmenningene. Fjellstyrene må sikres en statlig finansiering slik at de kan opprettholde kompetanse og kapasitet for kunne videreføre og styrke arbeidet for et enkelt friluftsliv og rammer for aktivitet med lav terskel, Jar folkehelseperspektivet.

Forslag nr. 149

Endringsforslag til programmet

Del 4: Sikkerhet og utenriks

Delegat nr. 055 Usman Ahmad Mushtaq, Oslo

20170420 20:52

Havets helse

Forslag til alternativ formulering av linje 3551:

Ta globalt lederskap i arbeidet for implementering av bærekraftsmål 14, ved å sikre havets helse og fremme bærekraftig bruk av havets ressurser.

Forslag nr. 150

Generelt forslag

Delegat nr. 131 Anne Holm Moen, Vestfold

20170420 20:56

Medfinansiering av arkeologiske utgravinger

Det innføres statlig medfinansiering av arkeologiske utgravinger ved utbygging i offentlig regi.

Forslag nr. 151

Generelt forslag

Delegat nr. 217 Ann-Marie Hopson, Møre og Romsdal

20170420 21:03

Generelt forslag: Mulighet for kommuner å søke tilskudd for innvandrere som er familieinnvandret

Kommuner må få adgang til å søke tilskudd 1 og eller 2 for personer som har fått opphold ved familieinnvandring og som har funksjonshemming, psykiske lidelser og eller traumer.

Debatten fortsetter:

Lozan Balisany, Vestfold (15:49 - 15:53)

Tore Sandvik, Sør-Trøndelag (15:43 - 15:49)

Steinar Karlstrøm, Finnmark (15:53 - 15:56)

Mani Hussaini, Leder AUF (15:32 - 15:43)

Emelie Johanne Johansen, Nordland (15:56 - 15:59)

Tore Hagebakken, Landsstyret, Oppland (15:59 - 16:02)

Åshild Høivik Kjelsnes, Sogn og Fjordane (16:02 - 16:06)

Fredric Holen Bjørdal, Møre og Romsdal (16:06 - 16:09)

Frode Jacobsen, Landsstyret, Oslo (16:09 - 16:12)

Ole Haabeth, Østfold (16:12 - 16:15)

Sven Tore Løkshid, Telemark (16:15 - 16:19)

Cecilie Terese Myrseth, Landsstyret, Troms (16:19 - 16:22)

Martin Arvid Kolberg, Buskerud (16:22 - 16:26)

Anita Ihle Steen, Landsstyret, Hedmark (16:26 - 16:29)

Nina Sandberg, Landsstyret, Akershus (16:29 - 16:33)

Permisjon godkjent, Robert Steen, Oslo, 17:20 - 11:00. Skal holde hovedinnlegg for alle kommunikasjonsarbeidere i Oslo kommune i Larvik (avtalt for lenge siden).

Permisjon godkjent, Usman Ahmad Mushtaq, Oslo, 12:30 - 15:00. Jeg må dessverre søke om permisjon på søndag fra kl 12.30. Uheldigvis må jeg være i Bangkok på mandag morgen pga viktige jobbmøter, og det seneste flyet jeg kunne ta var 14.15.

Permisjon godkjent, Helge Stoltenberg, Oslo, 09:00 - 10:00. På grunn av uoppsettelig arbeid

Magne Rommetveit, Hordaland (16:33 - 16:37)
Odd Omland, Vest-Agder (16:37 - 16:40)
Robert Steen, Oslo (16:40 - 16:44)
Tellef Inge Mørland, Aust-Agder (16:44 - 16:47)
Stanley Wirak, Landsstyret, Rogaland (16:47 - 16:51)
Terje Sørvik, Landsstyret, Nord-Trøndelag (16:51 - 16:54)
Julie Hole, Sør-Trøndelag (16:54 - 16:57)
Elin Gran Weggesrud, Vestfold (16:57 - 17:00)
Håkon Knudsen, Landsstyret, AUF (17:00 - 17:03)
Tove-Lise Torve, Møre og Romsdal (17:03 - 17:06)
Siv Dagny Aasvik, Nordland (17:06 - 17:09)
Trond Giske, Sentralstyret (17:09 - 17:15)
Hilde Kristin Holtesmo, Landsstyret, Oppland (17:15 - 17:18)
Hilmar Høl, Landsstyret, Sogn og Fjordane (17:18 - 17:22)
Bjørnar Selnes Skjæran, Sentralstyret (17:22 - 17:25)
Christian Tynning Bjørnø, Telemark (17:25 - 17:28)
Siv Henriette Jacobsen, Østfold (17:28 - 17:32)
Bjørn Johansen, Finnmark (17:32 - 17:35)
Nils Ole Foshaug, Troms (17:35 - 17:39)

Permisjon godkjent, Aina Bogen, Sør-Trøndelag, 18:00 - 09:00. Flytur på 14 timer i går. Er småsyk og sliten.

Anne Helene Sandum, Buskerud (17:39 - 17:42)
Per-Gunnar Sveen, Hedmark (17:42 - 17:46)
William Reinemo Aasgård, Vestfold (17:46 - 17:48)
Åsmund Grøver Aukrust, Akershus (17:48 - 17:51)
Lubna Jaffery, Hordaland (17:51 - 17:55)
Arild Grande, Nord-Trøndelag (17:55 - 17:58)
Nora Ånonsen Chayed, Vest-Agder (17:58 - 18:01)
Terje Lien Aasland, (18:01 - 18:03)
Cecilie Knibe Hanssen, Aust-Agder (18:03 - 18:06)
Marianne Gudmundson Chesak, Rogaland (18:06 - 18:09)
Karianne Tung, Sør-Trøndelag (18:09 - 18:12)

Ronny Wilhelmsen, Sametingspresidentkandidat (19:00 - 19:07)

Kjære landsmøte!

Det er gode sosialdemokratiske verdier å ivareta alle. Det preger Arbeiderpartiet også i Sametingsvalget. Vi har nettopp feiret 100 års jubileet for det store samiske allmøtet i Trondheim, Tråante 2017.

Vi ønsker et samfunn som tar vare på og utvikler samisk kultur og samfunn, et samfunn som styrker mangfoldet, et samfunn hvor vi satser i lag! Sosialdemokratiske verdier kjennetegnes ved at vi tror på fellesskapet, på at fellesskapet ivaretar minoriteter og den enkeltes rettigheter best. Høyrekreftene i samfunnet gjør ikke slike valg.

Tenk bare – hvor langt ville vårt samiske språk, vår kultur og vårt samfunn nådd hvis markedet alene skulle styrt, tilbud, etterspørsel og utviklingen? Og naboen min som er kven, og ønsker et tilbud til sine barn – hvor langt ville de kommet? Arbeiderpartiet mener at samepolitikken de neste årene må handle om folks hverdag om språk, om kultur og om arbeid.

For oss er det avgjørende at flere må få muligheten til å bruke de samiske språkene aktivt. Det er viktig å gjøre en ekstra innsats for barna – for fremtiden vår. Vi må ha tidlig innsats ved å tilby flere samiske barnehageplasser. Skolene skal være viktige arenaer for samiske språk og kultur.

Derfor må vi ha et godt tilbud i og på samisk i hele landet, ved å utvikle pedagogisk materiell, flere samiske læremidler – spesielt digitalt -flere undervisningstimer i samisk og så må vi sørge for at vi har nok samisktalende pedagoger.

De voksne samene med sin identitet er kulturbærere, og forbilder for de unge. De må også få muligheten til å utvikle sitt språk og sin kultur, dette skal vi gjøre gjennom å styrke språksentrene. I tillegg må vi gi våre syke og eldre mulighet til å bruke sitt eget språk når de trenger det mest.

Gjennom historien har den samiske kulturen vært under et stort press. Heldigvis har det skjedd mye positivt, men nå trenger vi et nytt løft.

Arbeiderpartiet går til valg på å støtte opp om våre samiske institusjoner og kulturbygg. Vårt mål er at samisk kulturliv skal være variert og tilgjengelig for alle. Vi vil sikre livskraftig samisk kultur og levende uttrykk for identitet inn i fremtiden.

Arbeiderpartiets ambisjon er klar: Et trygt, mangfoldig og godt arbeidsliv. Arbeid til alle er jobb nr. 1.

I samiske samfunn er primærnæringene fiskeri, reindrift og jordbruk viktige for arbeid og bosetting. Samtidig har nye næringer kommet til – reiseliv, mat, kultur – og bidratt til å sikre bosetting, språk og kultur. Samisk næringsliv er altså både moderne, nyskapende og tradisjonell.

Derfor er det viktig å satse på kombinasjoner av næringer, slik at folk skal kunne bo spredt i hele Sápmi.

Vi går til valg med en ambisjon om at våre barnebarn skal kunne snakke ett av de samiske språkene, føle tilhørighet til et stort samisk fellesskap, og kunne bo der de vil, og forsørge sin familie selv.

For å lykkes må vi føre en politikk som prioriterer fellesskap og mangfold. Som ser minoriteter som en verdi i samfunnet, ikke som en trussel. Dette er en politikk som arbeiderbevegelsen alltid har stått for gjennom vår ideologiske arv.

I bunn og grunn er det Stortinget som avgjør hvilke muligheter våre samiske barn og barnebarn får, derfor er Arbeiderpartiet viktig for oss samer. Vi må sikre det samiske gjennom økte overføringer til kommuner og Sameting.

Høstens Sametingsvalg er et verdivalg. Og samtidig et veivalg. Arbeiderpartiet står opp for lokalsamfunn hvor vi kan bruke de samiske språkene, ha arbeid og føle tilhørighet til et stort samisk fellesskap. Det viktigste i livet må også være det viktigste i politikken.

Alle skal med- Buohkat farrui- Gaajhkes meatan.

Marianne Marthinsen, Stortingsgruppa (19:07 - 19:13)

Små forskjeller, like muligheter

Kjære landsmøte!

Vi er en samling av folk som kommer til å bruke all vår tid – alt vi har av krefter – på å jobbe for at vi får regjeringsskifte til høsten. Og vi har mange ulike grunner til at vi er villige til det. For meg handler det først og fremst om at dette landet trenger en økonomisk politikk som virker.

Noen tenker kanskje at finanspolitikk dreier seg mest om knusktørre tall og tabeller og regneark. Det vil jeg avvise på det sterkeste. For gjennom den økonomiske politikken bestemmes samfunnsretninga. Det er den som avgjør hvordan ressursene våre fordeles mellom folk. Den økonomiske politikken påvirker i stor grad hvordan samfunnet ser ut. Hvem som har makt. Hvem som har muligheter. Og dermed – (og dette er viktig) - hvor godt vi er rusta til å skape nye verdier. Her går det en helt grunnleggende skillelinje mellom oss og dem som styrer Norge nå. De lever i den oppfatning at om vi bare lar dem som har mest fra før få ennå litt mer – ja, da blir det arbeidsplasser og vekst og produktivitet. Historien har vist at de tar feil! Milliarder har gått ut i skatteuttak til dem som har mest.

Men sysselsettingsandelen i Norge har ikke vært så lav på 20 år. Det skapes nesten ikke jobber i privat sektor. Erna Solbergs oppskrift er utdatert, umoderne og har aldri fungert noe annet sted. Den fungerer ikke her heller.

Vi vet at veien til et produktiv, livskraftig samfunn går gjennom å gi alle muligheter. Å investere de store pengene i folk – i deres mulighet til å bidra.

Dette handler grunnleggende sett om: Skal vi tro på at de få i toppen løfter oss? Eller skal vi sette alle i stand til å være med på å løfte?

DER går skillelinja mellom oss og Høyre/FrP-regjeringa.

For Arbeiderpartiet er jevn fordeling ikke bare noe vi ønsker utfra en tanke om at vi skal være snille. Eller solidariske. Det er viktig i seg selv, selvfølgelig. Snill er bra! Men det er også en oppskrift på økonomisk suksess. Små forskjeller er lønnsomt. Små forskjeller bidrar til at vi er omstillingsdyktige og produktive. Når norske arbeidstakere er blant de mest villige i verden til å ta i bruk ny teknologi - til å åpne grensene våre for handel, så er ikke det fordi ingen kan tape på det. Selvfølgelig gjør noen det. Noen arbeidsplasser forsvinner – og erstattes av andre. Men gevinsten har vært så enorm – og folk har følt seg trygge på at vi deler både risikoen og gevinsten. Hele vår modell med frontfag og koordinerte lønnsoppgjør, fordeling gjennom skattesystemet og universelle velferdsgoder bygger opp under det.

Men hvis den tryggheten forsvinner

Proteksjonisme

Trump

Økonomisk tilbakeslag

Det er dette som står på spill. Vi har en regjering som ikke bekjemper forskjeller, men forsterker dem. Og de har lovt å gjøre mer av det!

- Der Arbeiderpartiet er klokkeklar på at det økonomiske handlingsrommet skal brukes til å få folk i arbeid, til å ruste opp skoler, sjukehus og eldreomsorg – har høyrepartiene prioritert milliarder av kroner i skatteuttak til landets rikeste

- Der Arbeiderpartiet leverer politikk som omfordeler fra de med mest til vanlige folk – går Høyre til valg på å gi flere tusen ganger mer i skatteuttak til landets rikeste enn til folk flest i en blind tro på at det skal bidra til noe annet enn økte forskjeller og økte underskudd

- Der Arbeiderpartiet er konsekvent på at orden i økonomien er en forutsetning for arbeid og velferd – har høyresiden levert budsjetter med de største underskuddene vi har sett

Kjære landsmøte,

Arbeiderpartiet kan ikke bli et parti som bare kaster penger på problemer – sånn som høyrepartiene gjør. Vi velger ikke den enkle løsningen med å forsyne oss av barna og barnebarna våre sine sparepenger sånn som Erna Solberg og Siv Jensen har gjort gang etter gang. Vi velger heller ikke den enkle løsningen med å ty til skatteøkninger hver gang vi trenger penger – sånn som partiene til venstre for oss gjør.

Med trangere økonomisk handlingsrom innebærer det at vi er nødt til å prioritere. Vi må tørre å si at noe er viktigere enn noe annet. Heller ikke i verdens rikeste land har vi råd til alt.

- Vi er garantisten for orden i økonomien. Vi kan ikke fortsette å øke utgiftene, kutte inntektene og lempe regninga over på dem som kommer etter oss. Klarer vi ikke å holde orden i økonomien - mister vi vår egen evne til å betale for sjukehus og pensjoner og barnehager – så mister vi alle noe. Men det er de som ikke kan betale sjøl det går aller hardest utover. Å ta ansvar for å holde orden på penga handler faktisk om å sørge for at vi er i stand til å gi alle like muligheter.

- Vi skal prioritere sånn at det blir mulig å bruke de store pengene på å investere i folk og i aktivitet. På den måten skaper vi mer og får flere i jobb.

- Vi skal styrke det organiserte arbeidslivet. Forsterke trepartssamarbeidet. For det er vårt viktigste bolverk mot at den modellen vi har – bygd på tillit – skal slå sprekker.

- Vi skal ha slutt på virkningsløs skattekuttpolitikk. Vi skal gå tøft etter dem som prøver å unndra seg å bidra til fellesskapet. Økonomisk kriminalitet og skatteplanlegging er en av de største truslene mot vår evne til å betale for velferden i framtida.
- Vi skal bekjempe forskjellene – ikke forsterke dem.

Erik Skjervagen, Telemark (19:13 - 19:15)
 Rune Krutå, Nordland (19:15 - 19:18)
 Dag Erik Pryhn, Oppland (19:18 - 19:21)
 Siri Gåsemyr Staalesen, Oslo (19:21 - 19:24)
 Tone Tellevik Dahl, Oslo (19:24 - 19:28)
 Kjersti Nythe Nilsen, Østfold (19:28 - 19:31)
 Kari-Anne Opsal, Troms (19:31 - 19:35)
 Masud Gharakhani, Buskerud (19:35 - 19:38)

Permisjon godkjent, Ole Haabeth, Østfold, 12:00 - 15:00. Møte med Vegdirektør og Jernbanedirektør.

Permisjon godkjent, Jannike Arnesen, Vest-Agder, 19:30 - 09:00. sykdom

Kamilla Thue, Hedmark (19:38 - 19:41)
 Victoria Langø, Nordland (19:41 - 19:44)
 Hoda Imad, Akershus (19:44 - 19:47)
 Rina Mariann Hansen, Oslo (19:47 - 19:50)
 Leif Sande, Hordaland (19:50 - 19:53)
 Ingalill Olsen, Sentralstyret (19:53 - 19:57)
 Julia Wong, Rogaland (19:57 - 20:00)
 Hadia Tajik, Sentralstyret (20:00 - 20:06)
 Lina Strandbråten, Buskerud (20:06 - 20:08)
 Sjur Strand, Hedmark (20:08 - 20:12)
 Jan Kr. Balstad, Akershus (20:12 - 20:15)
 Kai Steffen Østensen, Vest-Agder (20:15 - 20:19)
 Siv-Len Strandskog, Landsstyret, Rogaland (20:19 - 20:21)
 Eldbjørg Broholm, Sør-Trøndelag (20:21 - 20:25)
 Kjell-Idar Juvik, Stortingsgruppa (20:25 - 20:28)
 Inger Marit Eira-Åhrèn, Nord-Trøndelag (20:28 - 20:32)
 Anniken Huitfeldt, Sentralstyret (20:32 - 20:38)

Anniken Huitfeldt, Arbeiderpartiets landsmøte, 20. april 2017

Kjære landsmøte!

For akkurat 100 år siden, i mai 1917, arrangerte LO og Ap en stor demonstrasjon her på Youngstorget. Det var dyrtid, prisene hadde gått opp og sammen forlangte LO og Ap å fjerne toll på en rekke importvarer. I juni 1917 ble det gjennomført datidas største generalstreik. Kravet var rimeligere forbruksvarer.

Arbeiderpartiet vil ikke møte teknologisk utvikling med å stanse ny teknologi for å beskytte arbeidsplasser eller hindre handel.

Tvert i mot. Vi har jo bygget opp vår økonomi gjennom en fri verdenshandel:

- Tømmer fra Østerdalen langs Glomma og fra Østfold til kontinentet.
- Skipsbygging på Sørlandet.
- Kunstgjødsel fra Herøya og Glomfjord. Fisk fra nord.
- Kraftkrevende industri fra Sauda, Årdal, og Odda.

Og i nyere tid: Olje og gass, moderne skipsfart, telecom-tjenester og banktjenester hvor vår teknologi har ligget langt framme.

Men for at en fri verdenshandel ikke skal ende opp i en konkurranse om å tilby lavest mulige lønninger, trenger vi arbeidstakerstandarder. I en tid med økt migrasjon er det viktig å slå fast.

Vi ønsker folk fra andre land velkommen til vårt arbeidsmarked. Men på én betingelse: I Norge gjelder norske lønns- og arbeidsvilkår, enten du er fra Lesja, Lofoten eller Litauen.

Trump er jo imot dette – både en friere verdenshandel og arbeidstakerstandarder. Handel har skapt stor økonomisk vekst i mange fattige land.

Men for oss sosialdemokrater er det avgjørende å få til en bedre fordeling, så veksten faktisk kommer folk til gode.

Derfor trenger vi en utenriksminister som setter arbeidstakerstandarder og bedre fordeling øverst på dagsorden. Derfor skal vi igjen overta styringen av norsk utenrikspolitikk.

Landsmøte

Da jeg ble med i AUF var demokratiene på frammarsj. Muren falt, Nelson Mandela kom ut av fengsel og diktaturene kollapset i Latin-Amerika.

Siden den gang har folk flest i verden fått det bedre rent materielt – men demokratiet svekkes nå i mange land.

Det er få land i verden hvor folkeretten, havretten har vært så avgjørende som for Norge. Vi må alltid stå opp for menneskerettigheter og internasjonal rett – enten det er i Ukraina eller Palestina.

Og vi må styrke vårt eget forsvar – både for å kunne beskytte våre store land- og havområder, særlig i nord, for bedre sikring og beredskap her hjemme.

Og for å kunne støtte de kreftene som tar opp kampen mot terror enten det er i Irak, Afghanistan eller Syria.

Vi kan ikke føre andre menneskers krig, men vi kan styrke og støtte de som vil bekjempe terror i sine hjemland.

For fire år siden gikk Høyre til valg på en massiv økning i landmilitær evne. Men Høyre- og Frp-regjeringen klarte ikke engang å levere forslag om landmakten da de presenterte en forsinket langtidsplan for

Forsvaret. Hæren og Heimevernet ble utsatt og skal utredes mer.

Vi kan ikke godta en lukket prosess om landmaktens framtid, derfor krever vi åpenhet.

Høyre snakker mye om mer penger til Forsvaret – men i 2017 var det vi i Arbeiderpartiet som måtte presse Høyre til å øke forsvarsbudsjettet.

Høyre og Frp i regjering har skjøvet forsvarsregningen foran seg til neste regjering.

Mens Høyre i opposisjon alltid har lovet mye til Forsvaret, er det vi som har gjennomført nødvendige endringer og nye investeringer.

Under denne regjeringen har forsvarssjefen måtte konstatere at forsvarsevnen har blitt svekket.

Norges rolle er å kombinere en sterk forsvarspolitikk, forankret i NATO, med rollen som brobygger i internasjonale konflikter.

- Da trengs det både kunnskap, forutsigbarhet, men også vilje til å gå nye veier.

- Vi trenger ikke en utenriksminister som har som mål alltid å ligge midt i feltet.

- Vi trenger en sosialdemokratisk utenrikspolitikk.

Harald Olsen, Vestfold (20:38 - 20:41)

Ingrid Myhr, Oppland (20:41 - 20:44)

Kristin Maurstad, Sogn og Fjordane (20:44 - 20:47)

Torgeir Eikstad Micaelsen, Sentralstyret (20:47 - 20:53)

Torgeir Micaelsen, Stortingsgruppa

Like muligheter til god helse

Kjære landsmøte,

Vår felles helsetjeneste bidrar hver dag til å skape trygghet og håp for mennesker over hele landet vårt. Den er en av mange edelstener i den norske velferdsmodellen.

Nå skal vi bygge helsetjenesten vår for en ny generasjon. Da skal vi bevare og forsterke det som fungerer. Og gå kraftig til verks overfor det som ikke fungerer. Og tro meg. Det er fortsatt mye å ta av.

Vi vet at eldre pasienter og pårørende opplever for ujevn og tilfeldig kvalitet i omsorgen.

Derfor foreslår vi en reform for bedre og mer likeverdig kvalitet i eldreomsorgen over hele landet.

Vi vet at rusavhengige går til grunne i fengslene våre.

Derfor foreslår vi en kraftig omlegging av norsk ruspolitikk slik at rusavhengighet skal møtes med helsehjelp, ikke straff.

Og vi har forstått at byråkrati og dårlig kommunikasjon i sykehusene våre står i veien for god pasientbehandling.

Derfor forslår vi at måltall og rapportering skal reduseres til kun det absolutt nødvendige i sykehusene våre.

Og bare så det også er gjort helt klart: Vi er overbeviste om at hovedsvaret på fremtidens helsepolitikk ikke ligger i økt konkurranseutsetting og privatisering, men i en kraftfull satsning på de offentlige sykehusene våre.

Jeg gjør det derfor helt klart: Dersom Arbeiderpartiet vinner valget, skal alle privatiseringsfyrstikkene H/Frp-regjeringen leker med bli lagt i skuffen.

Men, kjærelandsmøte skal vi virkelig lykkes med å skape bedre helse, må vi først og fremst sette inn støtet utenfor sykehus og legekantor.

Og dere vet det – og jeg vet det: Vi må starte tidlig. Med ungene våre.

Forslaget til partiprogram er her krystallklart: vi vil ha et krafttak for forebygging blant barn og unge.

Når vi sier det slik, er det fordi vi vet hva som skal til. Hør bare her:

Birgit Valla er psykologspesialist og leder «Stangehjelpa». «Stangehjelpa» er et tilbud til de som trenger hjelp med psykisk helse og rus i Stange kommune.

Der er det en dør inn, det er ingen henvising, alle kan komme. Barn, unge, voksne, familier blir møtt av et tverrfaglig, kompetent miljø som kan hjelpe.

Dette er det fagfolk og vi politikere kaller lavterskeltilbud i praksis. I realiteten har Birgit og hennes kollegaer - og flere tilsvarende steder rundt i landet - vist oss at det er mulig å gi langt bedre hjelp tidlig – særlig til barn og unge som strever med livet sitt og står i fare for å utvikle psykisk sykdom. Vår ambisjon for de neste fire årene, er å etablere «Stange-hjelpa» over hele landet.

Så skal vi ta i bruk flere arenaer i kampen mot psykisk lidelser og uhelse. Vi vil ha flere helsesøstre og foreslår å øremerke midler til skolehelsetjenesten i en opptrappingsperiode. Men vi skal også tenke nytt om hvordan vi møter de organiserer skolehelsetjenesten.

For noen uker siden møtte jeg helsesøster Thale Maria Krohn Engvik.. Hun stilte seg det grunnleggende spørsmålet: Hvordan kan jeg nå dem som tilsynelatende alltid går med nesa i mobilen? Som er mer opptatt av det som er viralt på nettet enn det faren, moren, læreren eller helsesøsteren formidler ansikt til ansikt?

Svaret ble at mange blant de unge nå kjenner Thale best som «helsesista» på Snapchat. Og for ordens skyld, Snapchat er for folk som synes Facebook har blitt for kjedelig.

Nå snakker hun med ungdom over hele landet. Om HPV-vaksine, om kjønnsykdommer, depresjon, selvillit, kondombruk, rus og russetid. Hun har blitt hele Norges helsesøster. En tilgjengelig helsesøster.

Vi vil flere som Thale, og flere kompetente voksenpersoner i skolehelsetjenesten som har tid til å se barn og ungdom bedre enn i dag.

I tillegg vil vi ha beredskapsteam mot mobbing i alle kommuner.

Vi foreslår at elever skal lære om psykisk helse på skolen.

Og vi foreslår daglig fysisk aktivitet og et enkelt skolemåltid til alle barn.

Lykkes vi med dette, gode venner, kan vi etter 11. september med trygghet si: Vi skal bli «forebyggingsregjering nummer 1!»

Men langt mer viktig.

Hvis vi sammen lykkes, vil flere barn og unge få troen på at de er gode nok.

At de i seg selv har det som trengs.

Og at det rundt familier, barn og ungdommer som sliter – skal være sterkere armer, tryggere rammer og mer tilgjengelig hjelp fra fellesskapet enn i dag.

Takk for oppmerksomheten.

Anne Kristin Bryne, Møre og Romsdal (20:53 - 20:56)

Øyvind Slåke, Oslo (20:56 - 20:59)

Petra Brinch, Østfold (20:59 - 21:02)

Dagsordens punkt Debatt - Den politiske situasjon - dag 1 Strek i debatten er satt 20-04-2017 kl. 21:03

Guro Vollan Nilsen, Finnmark (21:02 - 21:05)

Mathea Pedersen, Sør-Trøndelag (21:05 - 21:08)

Trude Tvedt Sandvik, Telemark (21:08 - 21:11)

Anette Trettebergstuen, Sentralstyret (21:11 - 21:14)

Jan Inge Kaspersen, Nord-Trøndelag (21:14 - 21:18)

Stian Olafsen, Oppland (21:18 - 21:21)

Helge Robert Midtbø, Sogn og Fjordane (21:21 - 21:23)

Roger Osen, Møre og Romsdal (21:23 - 21:26)

Agnes Nærland Viljugrein, Oslo (21:26 - 21:29)

Turid Backe-Viken, Hedmark (21:29 - 21:32)

Ole Guttorm Brenden, Akershus (21:32 - 21:36)

Linn Katrin Pilskog, Hordaland (21:36 - 21:39)

Kristine Hallingstad, Aust-Agder (21:39 - 21:42)

Andreas Halse, Oslo (21:42 - 21:46)

Eirin Kristin Kjær, Troms (21:46 - 21:49)

Benjamin Jakobsen, Hordaland (21:49 - 21:52)

Simon Johnsen, Nordland (21:52 - 21:56)

Dagsorden Debatt - Den politiske situasjon - dag 1 endte 21:56

Dagsordens punkt Debatt - Den politiske situasjon - dag 1 Strek i debatten opphevet 20-04-2017 kl. 21:56

Dagsordens punkt Behandling av innkomne forslag: politiske saker Strek i debatten opphevet 20-04-2017 kl. 21:56

01 Innkomne forslag - Utdanning

- Forslag nr. 3 **Lærlingeplasser til alle**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 4 **Skolefrukt**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 6 **Bemanningsnorm i barnehage og skole**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 9 **Laget rundt eleven**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 42 **Kollektiv søksmålsrett ved sosial dumping og brudd på AMU**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 47 **Arbeidsmarkedspolitikk med økt vekt på kompetanse**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 57 **Maksimal kostnad på SFO**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 83 **Leveringsplikt på bredbånd**
Lillesand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 112 **Styrke forskningsinfrastrukturen ved Nord Universitet**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 116 **Finansiering av de nye universitetene, herunder Nord Universitet**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 121 **Tallfeste lærertetthet i klasser**
Sortland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 124 **Tidlig innsats - egen tiltakspakke i Nord-Norge**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 134 **Flerfaglig utdanningsforløp**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 137 **Styrke lærlingeplasser**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 141 **Sikre samhandling**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 150 **Skole**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 151 **Skole**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 152 **Skole**
Sandnes Arbeiderparti

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 153	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 154	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 155	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 156	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 157	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 158	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 159	Skole, videregående Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 160	Skole, videregående Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 161	Skole, videregående Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 162	Skole, høyere utdanning Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 163	Skole, høyere utdanning Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 164	Skole, høyere utdanning Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 165	Skole, høyere utdanning Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 166	Skole, videregående Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 169	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 170	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 171	Skole Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 176	Økt satsing og evaluering av yrkesfagopplæringen Arbeiderpartiet i Bergen

- Vedtak:** Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 178 **Nei til målehysteriet**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 181 **Tiltak i forbindelse med nullvisjon om frafall i den videregående skolen**
Hjelmeland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 185 **Fornyelse av ungdomsskolen**
Askøy Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 187 **Lovendring rundt hjemmeundervisning**
Nedre Eiker Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 194 **Friskoleloven må endres, enten til at det ikke er friskolelov, eller så må de driftes uten offentlig støtte som næringsvirksomhet**
Ringerike Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 198 **Endringer i Lov om frittstående skoler (Friskoleloven)**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 252 **Lage skille mellom Private Ideelle Aktører og Private Kommersielle aktører i Friskoleloven**
Stjørdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 276 **Nei til avvikling av fagbrevet i reiseliv**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 288 **Sosiallærere i utdanningen**
Vardal Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 292 **Helhetlig skoledag**
Jevnaker Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 295 **Yrkesfagsatsing**
Jevnaker Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 306 **Fri rett til å være folkevalgt!**
AUF i Hordaland
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 310 **Tidlig fremmedspråkundervisning i barneskolen**
Gran Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 320 **Studentboliger**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 328 **Voksenrett til videregående opplæring**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 330 **Pedagogtettethet i barnehagen**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 342 **Nasjonal, helhetlig plan for karriereveiledning**
Rælingen Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 343 **Øremerkede midler til tidlig innsats i skolen**

- Rælingen Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 356 **Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT eller PP-tjenesten) for kommuner og fylkeskommune bør slås sammen til en felles tjeneste**
Haugesund Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 385 **Forskning på dagsordenen**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 410 **Ansette flere lærere i skolen**
Frogn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 411 **Kvalifiserte lærere i skolen**
Frogn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 413 **Nei til kommersielle privatskoler**
Frogn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr.414 **Satse på praktisk-estetiske fag i grunnskolen**
Frogn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 418 **Livslang læring må ikke lenger bare være et slagord, men en viktig praktisk realitet**
Asker Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 425 **Heldagsskole**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 468 **Programmering som et eget fag i grunnskolen**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 492 **En skole som gir ungene lærelyst og får fram barnas talenter**
Korsvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 499 **Den norske modellen og skolen**
Oslo Arbeidersamfunn
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 510 **Trafikksikkerhetsarbeid**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 511 **Lærlingegaranti**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 513 **Økt fokus på evnerike barn i skolen**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 538 **Nye opptaksordninger til høyere utdanning**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 545 **Fagbrev på jobb – veiledet opplæringsmodell på arbeidsplasser**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 549 **Statens lånekasse må evalueres**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 551 **Tiltak for økt gjennomføring i videregående skole**

	Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 553	Studiespesialiserende og yrkesfag må sidestilles Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 559	Ja til fellesskolen Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 571	Fraværsgrensa AUF i Vest-Agder Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 574	Innføre skulemåltid Årdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 582	Auka kvalitet i barnehagen Førde Arbeidarparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 594	Informatikk og programmering inn i grunnskolen Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 596	Gjeninnføring av RLE Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 602	Private skoler Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 613	Norm for lærertetthet Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 614	Karrieresentrene Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 615	Læringsmiljølov Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 637	Studentboliger Kjelsås Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 659	Skole- og utdanningspolitikk Hamar Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 664	Kommunal vetorett mot etablering av privatskoler AUF i Hedmark Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 665	Helseteam inn i skolen AUF i Hedmark Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 666	Fraværsordning i videregående skole AUF i Hedmark Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 677	Sunn mat i skolen for alle elever Levanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 697	Innfør tilleggspoeng for frivillig arbeid ved opptak til høyere utdanning

	Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 710	Studiestøtte i 11 måneder Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 715	Skolehager som del av opplæringen Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 724	Styrking av tidlig innsats Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 726	Digitale hjelpemidler i skolen Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 727	Styrke voksenopplæringsloven Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 729	Økt status til yrkesfagene Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 769	Privat økonomi inn i matematikk undervisningen Østfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 775	Skolemat og skolefruktordning Bamble Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 777	Ungdom og utdanning Telemark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 797	Bedring av studiestøtten Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 800	Kommunal styring av privatskoler Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 803	Programmering inn i skolen! Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 807	Gjennomføre et kompetanseløft for ufaglærte i undervisningsstillinger Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 822	Rammefinansiering i skolen Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 838	Samisk tolkeutdanning Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 839	Fraværsgrense Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 848	Elevhybler må ha samme finansiering som studentboliger Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 853	Vurdering for læring AUF i Akershus

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 858	Studieplasser til jernbanefag Ski Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 860	Handlingsplan mot mobbing Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 860	Handlingsplan mot mobbing Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 866	Studentbustadar Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 874	Økt fokus på sosialkompetanse i lærerutdanningen Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 886	Kompetansekrav for lærere Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 899	Utdanningsstøtte Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 900	Stabilitet for utenlandsstudenter Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 903	Gyldig dokumentert frávær Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 905	Fráværsgrense Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 907	Fjern K-en i KRLE Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 914	Endringer i Lov om frittstående skoler (friskoleloven) Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 919	Kunnskapsløft for næringslivet Harstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 973	Kjønnspoeng på høyere utdanning AUF i Sør-Trøndelag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 976	Likestilling og familiepolitikk Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1014	«Kjønnsidentitet, respekt og likeverd» skal inn som eget tema i skolen» Nordstrand Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

02 Innkomne forslag - Barn og familie

Forslag nr. 5	Barnehage Tønsberg Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
---------------	--

Forslag nr. 13	Indeksregulering av barnetrygden Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 46	Tilrettelegging for å kunne eie egen bolig Sandefjord Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 68	Barnevern Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 76	Fordobla, men skattepliktig barnetrygd Bygland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 80	Bemanningsnorm i barnehage Lillesand Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 96	Privatisering av barnehager AUF i Vestfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 109	Forby omskjæring av guttebarn Årstad Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 147	Barnehager Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 148	Barnehage Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 149	Barnehager Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 186	Tak på utbytte for private barnehager Askøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 188	Ny Ekteskapslov og Arvelov Krokstadelva Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 190	Aupairer i Norge Krokstadelva Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 195	Vurdering av obligatorisk barnehage for 5-åringer Ringerike Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 210	Foreldrepermisjon AUF i Buskerud Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 219	Krav til ny barnehagelov Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 226	Barneverntjenesten Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 228	Fosterhjem lønnes av staten Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 250	Barnevernsinstitusjoner, familiesentre ol.

- Stjørdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 287 **Tilskuddsordning – bygging og rehabilitering av skole og barnehage**
Sør-Fron Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 378 **Full barnehagedekning og heldagsskole**
Nord-Aurdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 395 **Opptjeningsrett til Far**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 445 **14 ukers fedrekvote**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 467 **Nasjonal kompetansegruppe med spisskompetanse på mobbesaker**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 479 **Kontantstøtten fjernes**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 489 **Bekjempelse av barnefattigdom**
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 515 **Trygghet for alle**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 518 **Likestilling og familiepolitikk**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 532 **Familievikarordning som en del av velferdstilbudet i kommunene**
Oppsal Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 546 **Økt fedrepermisjon**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 557 **Barnehager - et offentlig ansvar**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 558 **Nei til privat utbytte på barnevernstjenester**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 570 **Støttesentre, som krisentre, sentra mot vold, overgrep og incest, som fast post i statsbudsjettet**
Mandal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 584 **Fedrekvote**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 623 **Barnevernet og innvandremiljøene**
Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 624 **Barnevennlig klageordning for barn og unge i Norge**
Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 632 **Barnefattigdom**

	Kjelsås Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 633	Kontantstøtte Kjelsås Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 663	Kontantstøtte og barnehager AUF i Hedmark Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 674	Bemanningsnorm i barnehagen Levanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 682	Barn i mottak - rettigheter AUF i Hedmark Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 688	Todeling av foreldrepermisjon AUF i Østfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 693	Kontantstøtte og barnehager AUF i Østfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 706	Styrking av småbarnsforeldres rettigheter Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 725	Billigere barnehage Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 743	Barnefattigdom Borgen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 748	Fosterforelde Borgen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 767	Retten til foreldrepenger Østfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 773	Gi barnevernet større fokus Østfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 799	Beskyttelse av barns identitet i barnehage og skole Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 810	Nei til svekket kjøpekraft for pensjonistene Nord-Trøndelag Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 830	Barn og unge i tiltakssonen Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 832	Enslige mindreårige i barnevernet Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 836	Kontantstøtte og barnehager Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 855	Kontantstøtte AUF i Akershus

- Vedtak:** Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 906 **Dobbelt statsborgarskap**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 910 **Foreldrepermisjon til far (pappaperm) må igjen økes til 14 uker**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 911 **Arbeiderpartiet må iverksette en langsiktig plan for kompetanseheving i barnehagene**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 915 **Krav til ny barnehagelov**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 935 **Kontantstøtte**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 968 **EMA i barnevernet**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 969 **Kontantstøtte og barnehager**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 970 **Todeling av foreldrepermisjon**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 975 **Likestilling og familiepolitikk**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

03 Innkomne forslag - Kultur

- Forslag nr. 1 **Medfinansering av arkeologiske utgravinger**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 7 **Frivillighet i kommunene**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 10 **Idrett og statlige pengeoverføring**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 36 **Bevaring av kirkebygg**
Re Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 38 **Støtte til bevaring den immaterielle kulturarven**
Re Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 69 **Internasjonale idrettsarrangement**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 70 **Ungdomsmedvirkning**
Holmestrand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 184 **Behov for sterkt TV2**
Askøy Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 208	Domkirker - statsbudsjettet Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 211	Medfinansering av arkeologiske utgravinger Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 234	TV2 må forbli i Bergen Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 235	Kultur - Bygge opp velferdstjenesten for sjøfolk igjen Karmøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 241	Vedlikehold av domkirker Tønsberg Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 247	Statlig medfinansering av arkeologiske utgravinger ved utbygging i offentlig regi Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 264	Med kultur for utvikling Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 289	Gratis bruk av alle idrettsanlegg for barn og unge Nordbyen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 344	Gjeninnfør kulturskoletimen Rælingen Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 402	Musikk og kulturskolen Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 403	Styrke tilskuddsordningen Instrumentfondet Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 404	Gode øvingslokaler for korps og amatør orkestre Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 405	Musikkutstysordning Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 406	Dirigentutdanning Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 466	Helhetlig politikk for å styrke frivilligheten Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 480	Gaveforsterkingsordning for undersøkende journalistikk Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 500	Havabbor må bli anerkjent som sportsfiskeart i Norge Oslo Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 696	Frivilligheten må styrkes gjennom økte bevilgninger Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 698	Statlige overføringer til Frivilligsentralene må økes og øremerkes

	Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 699	Momsrefusjon Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 700	Full momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 701	Forenkling av søknader og rapporter Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 703	Øremerkede midler til fritak på kontingent Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 723	Frivillighetskoordinator Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 750	Statlig medfinansiering av arkeologiske utgravinger Sarpsborg Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 798	Korps i skolen Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 843	Beaivvas Sami Nasunalateahter - en verdig nasjonal teaterscene Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 939	Offentlige kulturinstitusjonenes ansvar for et mer åpent arbeidsmarked Heimdal Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 940	1% av statsbudsjettet skal gå til kultur Heimdal Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

04 Innkomne forslag - Utenriks og forsvar

Forslag nr. 18	Norsk deltakelse i TISA-forhandlingene stilles i bero! Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 33	Nei til TTIP og TISA Re Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 40	Fredsnasjonen Norge Re Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 49	Ap skal arbeide for at Norge forsterker sin innsats for saharawiene Sandefjord Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 58	Atomvåpen Horten Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 60	Styrk norsk basepolitikk Horten Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 61	Innfri NATO's mål om 2% av BNP til forsvaret innen 2024

- Horten Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 62 **Styrk et norsk førstelinjeforsvar og heimevernet**
Horten Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 122 **Nordområdeminiister fra 2017**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 192 **Beskyttelse av sykehus og hjelpearbeidere i krig**
Hokksund Arbeiderforening
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 218 **TTIP/TISA**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 229 **Arbeiderpartiet i Bergen**
Nasjonal fosforplattform
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 243 **Støtt et klart nei til lagring og bruk av atomvåpen**
Gjerdrum Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 262 **Forsvarsbudsjettet**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 267 **Arbeiderpartiet vil jobbe for at Heimevernet er tilstede og klare til å løse oppdrag i hele landet**
Sel Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 271 **Økt satsning på Forsvarets spesialstyrker**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 272 **Hærens krigsskole fra Linderud til Rena**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 277 **For en sosialdemokratisk utenrikspolitikk (forslaget er fra Internasjonalt utvalg i Hedmark Ap)**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 278 **Nei til radikalisering (forslaget er fra Internasjonalt utvalg i Hedmark Ap)**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 305 **Krisen i Sør-Sudan**
AUF i Hordaland
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 312 **Forurensning av verdenshavene**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 313 **Bistand til U- land på fiskeriforvaltning**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 314 **Sterkere operativ overvåking og tilstedeværelse på verdenshavene**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 386 **Vanunu til Norge**
Ås Arbeiderparti
Vedtak: Forslaget avvises

- Forslag nr. 448 **Følge opp NATOs mål, men styrke kanaler reduserer spenning**
 Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 456 **Kutt i subsidier til forbruk av fossilt brennstoff og en global prising av CO²**
 Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 478 **Bidra til stabile forhold, demokrati og menneskerettigheter**
 Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 498 **Erkjenn folkemordet på armenerne!**
 Oslo Arbeidersamfunn
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 504 **Et internasjonalt forbud mot kjøp av sex**
 AUF i Oslo
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 530 **Styrke Hæren og Heimevernet**
 Oppsal Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 541 **Frigjør Vest-Sahara!**
 Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 556 **Klimaflyktninger trenger også internasjonal beskyttelse**
 Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 561 **Frihandelsavtale mellom EU og USA, TISA og TTIP**
 Mandal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 583 **TISA (Trade in Service Agreement) /TTIP (transatlantic trade and investment partnership)
 -avtalene**
 Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 585 **Forby atomvåpen**
 Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 586 **Økt bistand til entreprenører i utviklingsland**
 Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 595 **En offensiv handelspolitikk i Israel/Palestina-konflikten**
 Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 617 **Finans som strategisk satsingsområde i utenrikspolitikken**
 Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 618 **Internasjonal avtale mot hemmelighold, skatteunndragelse og ulovlig kapitalflyt**
 Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 619 **Global finansskatt som utløser finans til små og mellomstore selskaper**
 Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 620 **Fagligpolitisk engasjement og trepartssamarbeid sentralt i utenrikspolitikken**
 Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 621 **Oljefondet skal investere i nye markeder og i infrastruktur**
 Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

- Forslag nr. 622 **Global maktomveltning**
Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 625 **Økt norsk innsats på Afrikas Horn og Sahel**
Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 627 **Økonomiske virkemidler mot den israelske okkupasjon av Palestina**
Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 661 **Eksport av strategiske varer**
AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 684 **Eksport av strategiske varer**
AUF i Østfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 802 **Brudd på menneskerettigheter i et NATO-land**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 806 **Finansiering av forsvarskorpene**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 831 **Eksport av våpen og militært utstyr**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 847 **Nordområdestrategien**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 868 **En aktiv utenrikspolitikk**
Buskerud Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 892 **TTIP/TISA**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 897 **Okkupasjonen av Vest-Sahara må opphøre**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 898 **Krisen i Sør-Sudan**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 904 **Vest-Sahara må bli anerkjent som sjølvstendig stat**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 909 **Sikre Sjøforsvarets rolle i Hordaland**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 921 **Trygghet, samfunnssikkerhet og forsvar**
Tromsø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 924 **Forsvar og trygghet**
Troms Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 929 **Eksport av strategiske varer**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 954 **Nei til nedprioritering av det norske forsvaret**

- Ørland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 960 **Trygge situasjonen til forsvarsansatte og andre berørt av etablering og utbygging av Ørland kampflybase**
Ørland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 963 **Eksport av strategiske varer**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 964 **Vår tids slaveri**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 965 **Norsk basepolitikk**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 966 **Palestina**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

05 Innkomne forslag - Sosiale saker

- Forslag nr. 8 **Sosial boligpolitikk**
Tønsberg Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 12 **Trygghet for eldre**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 17 **Et rent statlig NAV**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 26 **Bedre vilkår for arbeidsledige**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 34 **Redusere ulikhetene i samfunnet**
Re Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 45 **Arbeiderpartiet ønsker Husbanken som aktiv tilrettelegger**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 59 **Gjenreise en effektiv og solidarisk boligpolitikk**
Horten Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 73 **Kampen mot økte forskjeller**
Birkenes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre saker
- Forslag nr. 84 **Taxfreesalg på innenlands flyplasser**
Fjell Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 85 **Omlegging av ruspolitikken**
Fjell Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 87 **Sikre pensjonisters kjøpekraft i fremtiden**
Fjell Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 90 **Sosial boligpolitikk**
Larvik Arbeiderparti

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 91	Bostøtte Larvik Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 93	BPA Larvik Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 103	Bosted og personlig økonomi må ikke være avgjørende for om du kan ha dine nærmeste hos deg ved alvorlig sykdom Vefsn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 110	Utrede Borgerlønn Årstad Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 129	Lån Bergenhus Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 174	Bedre liv for MS-pasienter Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 183	Bedre fritid for fattige barn Askøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 191	Norske offentlige stønader fra NAV og pensjoner m.m. når mennesker flytter ut av Norge og bosetter seg i annet land Krokstadelva Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 253:	Arbeidsledighet – dagpenger – NAV Stjørdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 254	NAV, dagpenger og uføretrygd Stjørdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 255	Evaluerings av ytelse og oppfølgingsmetoder i NAV Kristiansund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 319	Bostøtteordningen Sunndal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 327	Boligspekulasjon Sunndal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 354	Helhetlig tilbud med økt deltakelse fra frivillige lag og organisasjoner Haugesund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 360	Forsvar og styrk bostøtte som Husbankens virkemiddel overfor vanskeligstilte på boligmarkedet! Levanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 416	Kommunal boligpolitikk må gjenreises Asker Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 432	Hjelp til funksjonshemmede Bærum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

- Forslag nr. 433 **Aktiv boligpolitikk**
Bærum Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 470 **En politikk for bedre balanse i boligmarkedet - bedre finansiering og andre tiltak for de som har vansker med å skaffe seg egen bolig**
Vestre Arb.samf.(Majorstuen-Uranienborg)
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 472 **En politikk for bedre balanse i boligmarkedet - tiltak for økt boligbygging**
Vestre Arb.samf.(Majorstuen-Uranienborg)
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 473 **En politikk for bedre balanse i boligmarkedet - Offentlig eide selskap for å tilby rimelige utleieboliger**
Vestre Arb.samf.(Majorstuen-Uranienborg)
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 474 **En politikk for bedre balanse i boligmarkedet - Endringer i skattesystemet som reduserer de spekulative investeringer**
Vestre Arb.samf.(Majorstuen-Uranienborg)
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 490 **Universell aktivitetsplikt**
Grønland/Tøyen/Gamlebyen AP-lag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 493 **Vel utbygd omsorg med god kvalitet**
Korsvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 563 **Opptjening av feriepenger for hele sykemeldingsperioden**
Mandal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for for andre politiske saker
- Forslag nr. 564 **Gjeninnfør feriepenger på dagpenger**
Mandal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 629 **Pensjoner levealdersjustering**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 630 **Uførepensjon og levealdersjustering**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 631 **Tjenestepensjoner**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 638 **Boligpolitikk**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 675 **Ivaretagelse av barnevernansatte**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 676 **Arbeiderpartiet vil gjøre det enklere for kommunene å ansette logoped**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 681 **Aktivitet og innhold i mottak**
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
AUF i Hedmark
- Forslag nr. 687 **Rusomsorg**
AUF i Østfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 690 **Introduksjonsprogrammet**
AUF i Østfold

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 691	Aktivitet/innhold i mottak AUF i Østfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 692	Barn i mottak - rettigheter AUF i Østfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 709	Ha et sterkt fokus på seniorpolitikk Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 718	Underregulering av pensjonene Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 719	Økte overføringer til eldreomsorg Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 721	Mer forebyggende arbeid i eldreomsorgen Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 722	God pensjon til alle Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 736	Pensjonistenes kjøpekraft Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 740	Pensjonistenes kjøpekraft Lisleby Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 744	Rusforebyggende arbeid blant eldre Borgen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 745	Merking av legemidler Borgen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 747	Ettervern for rusavhengige Borgen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 862	Eigarskap til bustad som sosialpolitisk løft Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 872	Bolig til alle – et politisk ansvar Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 923	Tilskudd til ressurskrevende tjenester Troms Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 951	Ta tilbake rettmessige pensjoner Trondheim Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 956	Ungdommens kår må bedres Ørland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 962	Pensjonistene må komme bedre ut! Sør-Trøndelag Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 971 **Rusomsorg**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

06 Innkomne forslag – Arbeid

Forslag nr. 20 **Arbeidsmiljøloven – midlertidig ansettelse**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 21 **Begrens bruk av bemanningsforetak!**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 22 **Arbeidsmiljøloven – arbeidstid**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 23 **Søndagen må forbli annerledesdagen**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 24 **Varehandelen må omfattes av forbud mot nattarbeid**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 25 **Bedriftsdemokrati**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 41 **NOU for trepartssamarbeidet "et bedre arbeidsliv"**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 44 **Arbeiderpartiet skal arbeide for at arbeidsmiljøloven gjøres gjeldende for oljearbeiderne på flerbruksfartøy på Norsk sokkel**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 72 **Et forutsigbart arbeidsliv for alle**
Birkenes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 78 **Lovfestet minste stillingsandel for offentlig ansatte**
Lillesand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 79 **Stopp lønnsgaloppen for lederstillinger i stat og statlig eide bedrifter**
Lillesand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 86 **Domstolsloven må endrast**
Fjell Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 92 **Lærlingeplasser**
Larvik Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 105 **"Ingen skal være arbeidsledig i Norge"**
Vefsn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 139 **Masse oppsigelser**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 175 **Arbeidstidsutvalg**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 199	Arbeid til alle – industri, klima og miljø I Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 200	Arbeid til alle – industri, klima og miljø II Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 201	Permitteringer Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 224	Sosialdumping - solidaransvar Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 233	Faste ansettelser Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 237	Arbeidsplasser og miljø Karmøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 238	Arbeidsrettigheter – tiltak mot sosial dumping Karmøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 239	Arbeidsbetingelser for sjøfolk Midsund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 244	Tilbakestille endringer gjort i dagens arbeidsmiljølov Gjerdrum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 259	Fellesforbundets "10 industribud" Kristiansund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 283	VTA-plasser Våler Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 291	Mer ressurser til NAV for avklaring av brukere mot arbeid Nord-Fron Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 294	NAV Ung Jevnaker Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 296	Vedtatte tariffavtaler og rettigheter skal gis forrang Snertingdal Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 329	Fast jobb Sunndal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 336	"Telemarksmodellen" Nesodden Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 337	Konkurransesutsetting Nesodden Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 357	Høg arbeidsledighet, særlig i Rogaland, krever ekstraordinære tiltak Haugesund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 387	Et bedre arbeidsliv – styrke trepartssamarbeidet Ski Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 397	Likestilling Ski Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 398	Trakassering i arbeidslivet Ski Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 409	Endre arbeidsmiljøloven - faste stillinger skal være hovedregelen Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 426	Bedre arbeidsliv Ski Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 434	Mer rettferdig pensjon Bærum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 444	Reverser endringene i arbeidsmiljøloven Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 481	Offentlige velferdstjenester Fagforbundet Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 483	Arbeidsmiljølov Fagforbundet Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 485	Bemanningsnorm i offentlige tjenester Fagforbundet Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 487	Satse på yrkesfag og gode lærlingeplasser Fagforbundet Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 520	Arbeid Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 521	Kamp mot sosial dumping Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 539	Ja til tariffavtaler Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 548	Krisetiltak for industrien på Sør- og Vestlandet Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 573	Arbeid og integrering Årdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 576	Utenforskapet må avvikles! Nærøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 600	Heltid skal være normen Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 641	Hele stillinger

- Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 642 **Arbeidsmiljøloven**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 643 **Etter- og videreutdanning**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 644 **Lærlinger**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 651 **Sykelønnsordningen**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 654 **Fjerne adgang til faste ansettelser uten garantilønn**
St. Hanshaugen Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 694 **Lov om offentlige anskaffelser**
Søndre Skjeberg Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 695 **Lærlinger også i private barnehager**
Søndre Skjeberg Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 704 **Midlertidighet i arbeidsforhold**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 705 **Lovfestet rett til 100% stilling**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 707 **Nei til karenstid på arbeidsledighetstrygd**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 708 **Prioritering av HMS-arbeid**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
- Forslag nr. 711 **Lærlingekrav i anbudsprosesser**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 734 **Faste ansettelser**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 735 **Nei til sosial dumping**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 766 **Begrensning av bemanningsbransjens virksomhet**
Østfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 782 **Arbeid til alle er Arbeiderpartiets viktigste sak!**
Telemark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 783 **Ap i front for å bekjempe arbeidslivskriminalitet**
Telemark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 795 **Arbeiderpartiet skal bekjempe Arbeidslivskriminalitet**
Vestfold Arbeiderparti

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 796	Feriepenger under sykdom Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 804	Styrke tiltak for de med nedsatt arbeidsevne Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 805	Heltidskultur Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 856	Mer rettferdig pensjon Bærum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 877	Et seriøst arbeidsliv Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 878	Ei offensiv pakke mot ledighet Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 880	Industri Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 881	Dagpenger og permitteringer Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 882	Fast ansettelse Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 883	Sosial dumping – solidaransvar Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 941	Befeste og videreutvikle den norske modellen Ranheim Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 948	Et trygt og seriøst arbeidsliv Trondheim Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 949	Økende arbeidsledighet Trondheim Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 950	Trade in Services Agreement (TISA) Trondheim Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 952	Bruke ressurser på å få alle unge ut i arbeid ved blant annet å skape flere lærlingeplasser Ørland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 953	Nei privatisering av offentlige arbeidsplasser og konkurranseutsetting av støttefunksjoner til offentlige arbeidsplasser Ørland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 957	Sosiale forskjeller må utjevnes Ørland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 1001	Konkurransopolitikk Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1002	Livslang læring Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1003	Medbestemmelse og demokrati Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1004	Natt-, søn- og helgedagsarbeid Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1005	Annerledesdagen Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1006	Et trygt, organisert og seriøst arbeidsliv Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Forslaget ansees ivaretatt i utkastet til nytt partiprogram.
Forslag nr. 1007	Arbeid til alle Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1008	Faglige rettigheter Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1009	Kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1010	Trygghet for de som mister jobbene sine Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1011	Likestilling Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1012	LHBT – Lesbiske, homofile, bifile og transepersoner Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet Fagbevegelsens Arbeiderpartilag
Forslag nr. 1013	Pensjon Fagbevegelsens Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

07 Innkomne forslag – Helse

Forslag nr. 2	Bofellesskap for eldre Tønsberg Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 15	Tannhelse Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 35	Behold ordningen med gratis fysikalsk terapi for kronisk syke Re Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 37	God regional tannhelse eller uforutsigbar kommunal tannhelse? Re Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 48	Ap skal sikre ytelser inntil endelig framtidig arbeidsevne er avklart

- Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 77 **Utvid tilbudet om HSCT behandling av MS-syke!**
Lillesand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 81 **Øk kompetansen og styrk psykisk helsearbeid i kommunene**
Lillesand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 82 **Fjern egenandel for ungdom mellom 16-18 år ved legebesøk**
Lillesand Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 97 **Privatisering av eldreomsorgen**
AUF i Vestfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 98 **En utvidet førstehjelpskolering**
AUF i Vestfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 118 **Satsing på ungdomshelse**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 123 **Hjemmetjenesten må styrkes**
Sortland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 179 **Multiresistente bakterier**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 213 **Seniorbolig**
Stavanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 220 **Øke grunnbemanning - Sykefraværet innen helse- og omsorgssektoren**
Stavanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 223 **Altruistisk surrogati**
Stavanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 225 **Nasjonalt senter for sykehjemsmedisin**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 256 **Fjern helseforetakene**
Kristiansund Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 266 **Varedeklarasjon av antibiotika**
Os Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 280 **Alle skal være sikret en god tannhelse**
Våler Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 300 **Gi lesbiske, homofile, bifile og transpersoner en verdig alderdom**
Homonettverket
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 315 **Likhet for alle pleietrengende**
Nesset Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 317 **Finansiering av nye sjukehus**
Sunndal Arbeiderparti

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 318	Tannhelsebehandling Sunndal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 331	Stamcellebehandling Sunndal Arbeiderpart Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 340	Funksjonshemmede barn i Norge Nesodden Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 345	Helse og omsorgstjeneste i stat og kommune Stange Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 377	Satsing på lokalmedisinske sentra Nord-Aurdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 419	En god og trygg helse og omsorgstjeneste for alle Asker Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 421	HPV-vaksine til gutter Asker Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 429	Likestilling for framtida Bærum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 430	Stopp alkoholliberaliseringen Bærum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 449	Det digitale helse- og omsorgsløftet Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 450	Nordisk innkjøpssamarbeid for dyre legemidler Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 451	Utbygging av Aker sykehus må igangsettes så raskt som mulig Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 452	Øremerke midler til forsøksbasert behandling av MS Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 461	Rusomsorg AUF i Akershus Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 491	Universelle helsetjenester i hele landet Grønland/Tøyen/Gamlebyen Ap-lag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 495	Gode omsorgstenester Førde Arbeidarparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 505	HPV-vaksine for gutter AUF i Oslo Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 506	Bemanningsnorm for skolehelsetjenesten AUF i Oslo Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 525	Ungdom og helse Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 526	Tannhelsetjenesten må integreres totalt i helsetjenesten Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 534	Nasjonal satsing på økt bruk av velferdsteknologi Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 537	Folkevalgt ledelse av sykehusene Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 542	Helsesøstre = Helsepersonell Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 543	Hold røyken unna barna Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 860	Handlingsplan mot mobbing Sogn og Fjordane Ap
Forslag nr. 866	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet Studentbustadar Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 874	Økt fokus på sosialkompetanse i lærerutdanningen Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 886	Kompetansekrav for lærere Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 899	Utdanningsstøtte Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 900	Stabilitet for utenlandsstudenter Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 903	Gyldig dokumentert fråvær Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 905	Fråværsgrense Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 907	Fjern K-en i KRLE Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 914	Endringer i Lov om frittstående skoler (friskoleloven) Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 919	Kunnskapsløft for næringslivet Harstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 973	Kjønnspoeng på høyere utdanning AUF i Sør-Trøndelag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

- Forslag nr. 976 **Likestilling og familiepolitikk**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 1014 **«Kjønnsidentitet, respekt og likeverd» skal inn som eget tema i skolen»**
Nordstrand Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

08 Innkomne forslag - Innvandring og inkludering

- Forslag nr. 19 **Et inkluderende samfunn**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 52 **Flyktninger gis mulighet til å bli boende i mottakskommunen etter vedtak**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 65 **Integreringspolitikk**
Horten Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 89 **Enslige mindreårige asylsøkere**
Larvik Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 111 **Vårt ansvar for barn på flukt!**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 114 **Økt satsing på inkludering i idrettslag**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 127 **LHBTI-personer må ha beskyttelse på asylmottak og i asylprosessen**
Homonettverket
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 202 **Asyl- og flyktningpolitikk - et bedre rustet mottaksapparat**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 203 **Asyl- og flyktningpolitikk - Asylbarn**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 204 **Asyl- og flyktningpolitikk - enslige mindreårige asylsøkere**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 205 **Asyl- og flyktningpolitikk - introduksjonsprogram med vekt på språk- og arbeidspraksis**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 206 **Asyl- og flyktningpolitikk - midlertidig arbeidstillatelse**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 207 **Asyl- og flyktningpolitikk - internasjonalt perspektiv**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 227 **Et bedre vern for ofre av menneskehandel**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 251 **Voksenopplæringen blant flyktninger og asylsøkere**
Stjørdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

- Forslag nr. 258 **FN Konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne**
Kristiansund Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 269 **Tilføyelse til Menneskerettighetsloven**
Gjøvik Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 279 **Flere innvandrere i jobb (fra Internasjonalt utvalg i Hedmark AP)**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 298 **Stabilt nivå på antallet asylsøkere og flyktninger**
Snertingdal Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 321 **Innvandringspolitikk**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 322 **Familiegjenforening**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 353 **Det må føres en mer human asyl- og flyktningpolitikk og hvor det er
visshet om at folkerettslige prinsipper ivaretas og integrering vektlegges
på en helt annen måte enn det den sittende regjering legger opp til**
Haugesund Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 358 **FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt
funksjonsevne (CRPD) innarbeides i Menneskerettighetsloven**
Haugesund Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 373 **Integreringsarbeidet i Levanger**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 446 Norsk lovgivning og politikk må bli i samsvar med CRPD-konvensjonen
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 463 **Inkludering i skolen**
AUF i Akershus
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 465 **Innføre tredje kjønn**
AUF i Akershus
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 484 **En mer human integrering og asylpolitikk**
Fagforbundet Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 502 **Enslig mindreårige asylsøkere inn i barnevernet**
AUF i Oslo
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 519 **Flyktninger - det handler om mennesker**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
- Forslag nr. 529 **Verdens beste integreringspolitikk, med tilknytning til arbeidslivet
fra dag 1 og færre passiviserende stønader**
Vestre Aker Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 535 **Bosetting av flyktninger**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 544 **Rett til barnehageplass for asylbarn**

- Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 550 **Unisextoalett**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 554 **Human, rettferdig og konsekvent asylpolitikk**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 555 **Trygghet og omsorg for enslige, mindreårige asylsøkere**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 577 **Norge må inngå avtale om byrdefordeling av 20 000 flyktninger med EU**
Nærøy Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 587 **Barns beste i en human, rettferdig og verdig asylpolitikk**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 592 **Inkludering av mennesker på flukt**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 597 **Det offentlige rom, med plass til alle**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 601 **Mottaksstruktur for asylsøkere**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 611 **Hjelpemidler**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 612 **Likebehandling**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 639 **Barns rettigheter**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 662 **EMA i barnevernet**
AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 680 **Utbytte fra norske mottak**
AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 686 **EMA i barnevernet**
AUF i Østfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslaget nr. 689 **Utbytte fra norske mottak**
AUF i Østfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 702 **Styrking av integreringsmidler**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 751 **Alle innvandrergupper bør behandles likt mht. opplæring i norsk og samfunnsfag (norsk kultur og system)**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

- Forslag nr. 752 **Utarbeide gode og raske systemer for registrering, anerkjennelse og godkjenning av utenlandsk utdanning, arbeidserfaring og kompetanse**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 753 **Frivilighetssentralene i kommunene må utvikles til gode arenaer for hverdagsintegrering av innvandrere gjennom aktivisering og nettverksbygging i frivillige lag og foreninger**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 754 **Fullverdige utdanningsløp for flyktninger som gir fullverdige karakterer og vitnemål**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 755 **Rask opp- og nedbygging av asylmottakskapiteten og i kommunenes bosettingskapasitet (jojokapasitet) gir dårlig integrering**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 756 **Innvandrere bør få flytte dit de får jobb og skoleplass som andre nordmenn**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 757 **Stortinget har vedtatt at Norge skal ta imot 8000 kvoteflyktninger i løpet av perioden 2015 – 2017. Denne avtalen må respekteres og følges opp. Norges andel av kvoteflyktninger som følge av avtalen mellom EU og Tyrkia må komme i tillegg til dette**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 758 **Halvering av saksbehandlingen i UDI**
Møre og Romsdal Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 771 **Mer norskoppplæring i asylmottak**
Østfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 834 **Drift av norske asylmottak**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 835 **Introduksjonsprogrammet**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 854 **Asyl og inkludering**
AUF i Akershus
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 867 **Respekt og medmenneskelighet i flyktningepolitikken – nei til omfattende stønadskutt**
Buskerud Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 869 **Økt beredskap i asyl- og flyktningepolitikken**
Buskerud Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 893 **Internasjonalt**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 894 **Integrering**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 895 **Asylbarn**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 896 **Mottak**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

- Forslag nr. 927 **Barn i mottak**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 928 **Innhold/aktivitet i mottak**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 930 **EMA i barnevernet**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 931 **Introduksjonsprogrammet**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 933 **Utbytte på mottak**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 967 **Aktivitet og innhold i mottak**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

09 Innkomne forslag – Kriminalitet og justis

- Forslag nr. 66 **Kriminalomsorg**
Horten Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 67 **Legalisering av narkotika**
Horten Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 126 **Ta hatkriminalitet på alvor**
Homonettverket
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 189 **Førers bruk av rusmidler, mobil, PC, nettbrett m.m. under aktiv kjøring**
Krokstadelva Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 193 **Kompetanse mot seksuelle overgrep og incest**
Rollag og Veggli Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 230 **Stopp av ukontrollert salg av fyrverkeri, og la dette være en offentlig oppgave**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 231 **Begrens bruk av unødvendig varetektsfengsel**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 299 **Aurora-prosjektet**
AUF i Hordaland
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 302 **Tilbakeføring til samfunnet**
AUF i Hordaland
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 323 **Soningstilbud for kvinner**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 339 **Forvaltning av natur og rovdyra våre**
Nesodden Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 359 **Kommunen som lokal beredskapsmyndighet med nye forutsetninger**

- Sel Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 453 **Styrke politiets helikopterkapasitet**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 454 **Utredning om beredskapssituasjonen ved overgang fra FM til DAB**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 531 **Forvaltningsrevisjon og kvalitetsanalyse av politiets rutiner og arbeidsmetoder**
Oppsal Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 540 **Voldtekt er sex uten samtykke**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 640 **Vern av voldsutsatte**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 794 **Arbeid mot seksuelle overgrep**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 842 **Beredskap i Finnmark**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 870 **Vern av varslere må styrkes**
Buskerud Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 901 **Nei til generell bevæpning av politiet**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 908 **Unngå unødvendig varetektsfengsling**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 912 **Styrking av rettigheter til ofre for menneskehandel innen prostitusjons- og sex-industrien**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 945 **Midlertidig opphold for enslige mindreårige asylsøkere må avskaffes**
Malvik Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 955 **Innføring av lovendring slik at man får kontroll på pengeinnsamlinger fra organisasjoner og private**
Ørland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

10 Innkomne forslag - By og land

- Forslag nr. 27 **Kommunestruktur**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 75 **Sentralisering**
Birkenes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 125 **Utnytte tilgjengelige ressurser i hele landet**
Andøy Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 167	Registrering av naturforekomster i Norge Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 173	Nedsett forvaltningskomite Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 222	Kommunereform Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 232	Flytte finanstilsynet til Bergen Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 249	Storbypolitikk Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 257	Regionreformen Kristiansund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 261	Etablering av statlige arbeidsplasser i distriktsnorge Kristiansund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 265	Nyetablering av statlig virksomhet Os Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 281	Snu sentraliseringen Våler Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 304	Statlige arbeidsplasser i hele landet Nord-Fron Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 347	Økonomi Stange Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 355	Kommuneøkonomien må styrkes. Spesielt gjelder dette frie inntekter Haugesund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 401	Valgloven Ski Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 438	Krav om reklamasjonsnemnd ved salg av nye boliger Høyenhall/Manglerud Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 464	Mer åpenhet og mer lokaldemokrati Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 547	Reell frivillighet i kommunereformen Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 581	Kva vil vi med distrikta? Høyanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 603	Regionreformen - likeverdige regioner Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 653	Nyetablering av statlig virksomhet Os Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 746	Inntektssystemet Borgen Arbeiderlag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 759	Regionale utviklingsmidlar Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 761	Distriktpolitikk og sysselsetting Lierne Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 765	Kriterier for barnehagetilskudd Østfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 781	Distriktpolitikk Telemark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 785	Regionsreform Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 876	God kommuneøkonomi – nei til regjeringens foreslåtte inntektssystem for kommunene Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 879	Det må etableres løsninger gjennom lovverket hvor kommuneøkonomien ikke belastes ved bygging av kirker Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 884	Eit sterkt Vestland Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 889	Nytt inntektssystem for kommunane Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 917	By og land hand i hand Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 958	Det må tilrettelegges for trygge levekår for alle i framtidens samfunn Ørland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 961	La oss sikre et representativt demokrati: Forslag om mindre endring i valgloven Sør-Trøndelag Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

11 Innkomne forslag - Ideologi

Forslag nr. 74	Nei til salg av Norge Birkenes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 128	Arbeiderparti støtter ikke sammenslåingen av likestillings- og diskrimineringslovene Homonettverket Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 172	Menneskerettigheter Sola Arbeiderparti

- Forslag nr. 374 **Vedtak:** Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 374 **Folkets eiendom ikke statseiendom**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 645 **Offentlig sektor og privatisering**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 646 **Hjemfallsrett og statlig eierskap**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 647 **Statlig eierskap**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 648 **Internasjonale handelsavtaler**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 779 **Velferdstjenester**
Telemark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

12 Innkomne forslag - Skatt og avgift

- Forslag nr. 11 **Bruk av skatt for å sikre fellesskapets forpliktelser**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 39 **Fortsatt betaling med kontanter**
Re Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 43 **Redusert bunnfradrag på reisefradraget**
Froland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 99 **En nasjonal boligskatt**
AUF i Vestfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 117 **Innføring av turistskatt for fellesgodefinansiering**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 136 **Motkonjunkturpolitikk**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 138 **Flyseteavgiften**
Sandnes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 196 **Skattefradrag/rentefradrag for lån kun for primærbolig**
Ringerike Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 197 **Delingsøkonomi**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 209 **En ny arveavgift**
AUF i Buskerud
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 216 **Redusere økonomisk ulikhet**
Stavanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 217	Skattelegging av forbruk og miljøpåvirkning Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 270	Drivstoffavgifter Åmot Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 282	Differensiert avgift på drivstoff Våler Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 286	Bedring av pendlernes vilkår Sør-Fron Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 301	Styrket satsing på pendlerne Nord-Fron Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 303	Differensiert drivstoffavgift Nord-Fron Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 316	Gjennomgang av regelverket for den kommunale eideomsskatten Ulstein Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 334	Kommuneøkonomien Nesodden Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 338	De rike blir stadig rikere! Nesodden Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 439	Innfør tinglysningsplikt Høyehall/Manglerud Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 440	Styrke forbrukernes krav om informasjon ved boligkjøp Høyehall/Manglerud Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 441	Innføre strengere krav ved markedsføring av forbrukslån Høyehall/Manglerud Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 447	Vi vil rette opp i ulikhetskrisen Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forsla nr. 458	Skattenivået i Norge AUF i Akershus Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 482	Fordele skatt på en måte som gir en edre og mer sosial utjevning mellom folk Fagforbundet Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 503	Skattenivået i Norge AUF i Oslo Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 507	Karbonavgift til fordeling AUF i Oslo Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 536	Regulering av delingsøkonomi Aust-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

Forslag nr. 562	Nasjonal eiendomsskatt Mandal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 565	Sluttvederlagsordningen Mandal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 569	Bilavgiften Mandal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 578	Ein differensiert drivstoffavgift Førde Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 579	Kapitaliseringsrente- Eieendomsskattegrunnlag for vasskraftverk Høyanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 634	Boligskatt Kjelsås Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 635	Dokumentavgift Kjelsås Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 636	Avgiftsfritak for elbiler Kjelsås Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 685	Skattenivået i Norge AUF i Østfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 770	Fjerning av moms på e-bøker Østfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 837	Skattenivået i Norge Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 840	Arbeiderpartiet vil reversere flyseteavgiften Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 850	Kontroll av - og utstedelse av skattekort til utenlandske arbeidstakere Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 932	Skattenivået i Norge AUF i Troms Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 946	Påslag på arbeidsgiveravgiften til finansnæringen Selbu Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 947	Kapitaliseringsrente og eiendomsskatt Selbu Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 974	Et skattesystem for vanlige folk – ikke skatteutt for de rikeste Sør-Trøndelag Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

13 Innkomne forslag - Næring

Forslag nr. 28	Velferdsteknologi som vekstbransje Lillehammer Arbeiderparti
----------------	--

	Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 29	Et teknologioptimistisk parti Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 31	Stopp salget av Norge Re Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 56	Norge skal bli en 1er i å gjenbruke innsatsfaktorer Sandefjord Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 63	Matkjedemakt Horten Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 64	Mat og drikkevareindustrien og landbruket Horten Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 100	Norge skal være verdensledende innen digitalisering og tilhørende tillit Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 115	Økt satsing på høyteknologisk industri og digitalisering Bodø Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 120	Fiskeriforskning lokaliseres i nord Sortland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 130	Forslag til havbruk Bergenhus Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 135	Næring Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 140	Ny verdiskapning Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 168	Næring Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Forslaget avvises
Forslag nr. 212	Digitalisering og tilgang til prototyping Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 221	Skogen til folket Stor-Elvdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 260	Utvikling av oppdrettsnæringen Kristiansund Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 324	Oppdrettsnæring Sunndal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 335	Handelspolitikken Nesodden Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 348	Arealbank Stor-Elvdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet

Forslag nr. 350	Grønt skifte - Bioøkonomi Stor-Elvdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 375	Nasjonalt charterfond Nord-Aurdal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr.382	Merking av oppdrettslaks Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 383	Bruk av Triploid/steril oppdrettsfisk Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 407	Sikre matjorda Frogn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 420	Ta i bruk digitaliseringens muligheter Asker Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 422	Havrommet - Norges fremtid Asker Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 431	Nyskaping i næringslivet Bærum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 469	En helhetlig og ambisiøs havpolitikk Årvoll Arbeiderpartilag Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 496	Tilrettelegge og gjere det lettare for unge grundarar Førde Arbeidarparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 514	Sats bioøkonomisk Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 523	Økt verdiskaping i innlandet Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr.524	Landbruk Hedmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 528	Landbruk i heile Sogn og Fjordane Jølster Arbeidarparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 568	Landbruk og distriktpolitikk Mandal Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 588	Bioøkonomi Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 590	Det grønne skiftet Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 593	Teknologibasert delingsøkonomi Vest-Agder Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet

- Forslag nr. 598 **Landbruket på Sør- og Vestlandet**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 604 **Kompetanse i landbruket – behov og krav**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 605 **Investeringer i landbruket**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 606 **Skatt og avgift som politisk virkemidler**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 607 **Regioner for melkekvoter**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 660 **Norge skal bli verdens beste land å drive næringsvirksomhet**
Hamar Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 671 **Landbruk**
AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 678 **Offentlig eiendom og tjenesteyting**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 683 **En grønn og fremtidsrettet industri**
AUF i Østfold
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 728 **Næringslivet må ha stabile rammebetingelser**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 730 **Gründere i næringslivet**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 760 **Behov for ny rovdyrpolitikk**
Lierne Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 762 **Ny helhetlig havstrategi**
Lierne Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 776 **Forby lysfiske i skjærgården**
Bamble Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 787 **Effektiv styring av norsk landbruks produksjon og marked**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 788 **Et fremtidsretta landbruk krever moderne virkemidler**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 789 **Landbruk i Norge krever økonomiske virkemidler**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 790 **Lokalt eierskap til norsk landbruk**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
- Forslag nr. 791 **Styrk importvernet for norsk landbruksproduksjon**

	Vestfold Arbeiderparti
Forslag nr. 801	Økning av antall IT-studieplasser Vestfold Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 809	Bygg mer i tre Rakkestad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for programmet
Forslag nr. 826	En miljøbevisst og fremtidsrettet fiskernæring Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 841	Sterkere satsing på landbruket de kommende år Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 846	Kartlegge mineralressurser i nord Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 849	Innføre en kommunal arealavgift fra oppdrettsnæringen Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 859	Statleg satsing på mineral Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 871	Toppindustrisenter og virkemidler mot eksisterende industri Buskerud Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 913	Vekst i havbruk Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 918	Næring Harstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 925	Pliktkommisjon - et falsum? Troms Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 937	Forskning og utvikling av lakseoppdrett Fredrikstad Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 938	Stopp salg av Staten Skoger sine eiendommer Bjugn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 959	Gunstige betingelser for eksportretta sjømatindustri Ørland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 1015	Forslag for å mykne opp genteknologiloven Arbeiderpartiets studentlag i Oslo Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

14 Innkomne forslag - Samferdsel

Forslag nr. 14	Vegstandard Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 16	Dobbeltspor til Lillehammer, sammenkobling Gjøvikbanen- Dovrebanen Lillehammer Arbeiderparti

- Vedtak:** Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 30 **Firefelts E6 til Lillehammer**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 50 **Ap skal sikre dobbelspor gjennom Vestfold**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 53 **Klimavennlig transportsektor**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 54 **Sørlandsbanen og Vestfoldbanen knyttes sammen**
Sandefjord Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 88 **Jernbaneutbygging**
Larvik Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 101 **Finansiering av samferdselsprosjektet**
Lillehammer Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 102 **Strategi for jernbane**
Vefsn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 119 **Bærekraftig finansieringsmodell for flytting av flystripen i Bodø**
Bodø Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 248 **Samferdsel på Vestlandet**
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 268 **Jernbaneutbygging og citylink-strekningene**
Gjøvik Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 274 **Sats på bredbånd**
Åmot Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 284 **Elektrifisering av Solør- og Rørosbanen**
Våler Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 285 **Mer rettferdig bompengefinansiering**
Sør-Fron Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 290 **Jernbane Rovaniemi - Kirkenes**
Sør-Varanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 293 **Bredbånd til alle**
Jevnaker Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 297 **Bredbånd til alle – et statlig ansvar**
Snertingdal Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 307 **Bredbånd til hele folket**
Nord-Fron Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 308 **Gjøvikbanen**
Gran Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

- Forslag nr. 309 **Helhet i utbygging av Riksveg 4**
Gran Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 325 **Posten**
Sunndal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 333 **Romeriksbanen**
Skedsmo Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 346 **Trafikksikkerhetsarbeid**
Stange Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 349 **Bredbånd**
Stor-Elvdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 372 **Jernbane NORD**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 376 **Sammenhengende utbygging av E 16**
Nord-Aurdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 393 **Finansiering av fremtidige dobbeltspor**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 394 **Høyhastighetsbaner**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 417 **En god samferdselspolitikk er en forutsetning for et velfungerende samfunn**
Asker Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 436 **Fortgang i Glommakryssing**
Fet Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 437 **Bedre togtilbud på Kongsvingerbanen**
Fet Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 471 **Byggingen av Romeriksbanen må fremskyndes**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 475 **Nedgradering av Trondheimsveien til lokalvei**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 476 **Tverrgående t-baneforbindelse i Groruddalen**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 477 **Diagonal mellom Trondheimsveien og Østre Aker vei**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 486 **Satse på raskere tog i stedet for økt kapasitet på Gardermoen**
Fagforbundet Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 494 **Meir satsing på breiband i distrikta**
Førde Arbeidarparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

- Forslag nr. 508 **Kommersialisering Flora Lufthavn**
 Florø Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 509 **Kystveg**
 Florø Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 517 **Samferdsel**
 Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 566 **Ta tilbake jernbanen**
 Mandal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 567 **Tilgodese de som er avhengig av bil**
 Mandal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 580 **Rassikring**
 Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 616 **Fleksibel veibruksavgift**
 Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 649 **Jernbane**
 Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 650 **Gods til bane og sjø**
 Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 667 **Elektrifisering av jernbanen**
 AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 673 **Kollektivt skal lønne seg**
 AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 732 **Utbedring av farled**
 Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 733 **Person og godstransport på båt og jernbane**
 Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 738 **Fjerning av flyseteavgiften**
 Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 739 **Avinor overtar Rygge**
 Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 774 **Fond til vedlikehold av fylkesvegnettet**
 Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 784 **Dobbeltspor gjennom Vestfold**
 Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 786 **Sandefjord lufthavn**
 Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Forslag nr. 828	Digital motorvei til hele landet Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 844	Kystruta (Hurtigruta) Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 851	Fornyning av førerkort Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 852	Jernbane til Finnmark Finnmark Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 861	Utbygging breiband Sogn og Fjordane Ap Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 890	Samferdsel på Vestlandet Hordaland Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 942	Jernbane Ranheim Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 943	Vegvesen Ranheim Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

15 Innkomne forslag - Energi og miljø

Forslag nr. 32	Vern Lofoten, Vesterålen og Senja Re Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 51	Arbeiderpartiet satser på fremtidsrettet kompetanse Sandefjord Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 55	Arbeiderpartiet satser på bedre energiutnyttelse Sandefjord Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 94	Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja AUF i Vestfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 95	Skogen som ressurs AUF i Vestfold Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslaget nr. 104	Industriutvalget Vefsn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 106	Konsekvensutredning av Nordland VI, VII og Troms II Vefsn Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 107	Vern Barentshavet og Iskanten mot oljeutvinning Årstad Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 108	Salg av nye fossil biler fases ut Årstad Arbeidersamfunn Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 113	Produksjon og anvendelse av Hydrogen som grønn energi

	Bodø Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 131	Kraftregulering Bergenhus Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 132	Rovdyrsforvaltning Bergenhus Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 133	Fjorddeponier Bergenhus Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 142	Satsing på fornybar teknologi Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 143	Nye standarder Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 144	Energisatsning Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 145	Mer gods over på sjøfart Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 146	Stimuleresngstilltak Sandnes Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 177	Totalfredning av sjørretfiske i sjø hele året i Hordaland Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 214	Universell merkeordning for forbruksvarer Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 215	Sikre arealer for norske rovdyr Stavanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 236	Miljø - Etablering av nasjonalt offshore energisenter Karmøy Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 245	Fremtidens arbeidsplasser Gjerdrum Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 263	Grønt skifte (og byutvikling) Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 273	Nasjonalt lovverk for vindkraftkommuner Åmot Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 275	Opphev ulvesona Åmot Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 311	Energieffektive offentlige bygg Gran Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
Forslag nr. 326	Kraftproduksjon Sunndal Arbeiderparti

- Vedtak:** Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 332 **Nei til konsekvensutredning og oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja**
AUF i Møre og Romsdal
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 341 **Trygg håndtering av radioaktivt avfall**
Rælingen Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 380 **Bærekraftig forvaltning av havrommet**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 381 **Gruvedrift må underlegges strengere miljøkrav**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 384 **Kraftregulering**
Fiskeri- og forskningsfaglig Partilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 388 **Ikke oljeutvinning i Lofoten, Vestrålen og Senja**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 396 **Nei til konsekvensutredning**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 423 **Petroleumindustien**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 427 **Redusere CO2-utslipp**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 428 **Konsekvensutredning for Lofoten, Vesterålen og Senja**
Bærum Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 442 **Nei til konsekvensutredning av Lofoten, Vesterålen, og Senja. -Vi trenger mer kunnskap og teknologi**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 443 **Hovedlinjene i Arbeiderpartiets petroleumpolitikk ligger fast**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 455 **Helhetlig politikk for å redusere klimagassutslippene fra transportsektoren**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 457 **En grønn og fremtidsrettet industri**
AUF i Akershus
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 488 **Ingen konsekvensutredning på nye oljefelt**
Fagforbundet Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr.501 **En grønn og fremtidsrettet industri**
AUF i Oslo
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 512 **Fortsatt olje- og gassutvikling i Norge**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 516 **Vi må ta ansvar for kloden vår**

- Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 527 **Økt kompetanse på klima- og energiområdet**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 533 **Nei til sløsing med mat**
Aust-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 572 **Nei til oljeboring i LOVESE**
AUF i Vest-Agder
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 599 **Vannkraftressursene**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 626 **Finansieringsordning til internasjonale klimaprosjekter**
Internasjonalt Forum
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 628 **Ekstrabelastinga på nettleiga i distrikta**
Førde Arbeidarparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 672 **Rovdyrpolitikk**
AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 714 **Styrket vern av kulturlandskap**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 716 **Høner og ender i private hager**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 717 **Økte insentiver til miljøvennlige løsninger**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 731 **Elektrifisering av norske havner**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 764 **Miljø**
Lierne Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 808 **Olje og gassindustrien er Norges viktigste næring - Ja til kunnskap**
Stavanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 823 **Høstingsbasert friluftsliv**
Frogn Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 824 **Johan Castberg**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 825 **Oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 829 **Ny rovdyrpolitikk**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 845 **420 kV kraftlinje i Finnmark**
Finnmark Arbeiderparti

- Vedtak:** Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 857 **Dumping av gruveavfall**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 864 **Grøn maritim teknologi**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 865 **Det må sikrast ei nasjonal utjamning av nettinvesteringar som følge av auka satsing på fornybar energi**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 873 **Tilrettelegging for grønn industri**
Buskerud Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 885 **Klima og miljø**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 916 **Møt fosforkrisen tidlig!**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 926 **LoVeSe**
Troms Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 934 **En grønn og fremtidsrettet industri**
AUF i Troms
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 972 **Grønne sertifikater**
AUF i Sør-Trøndelag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Dagsorden Behandling av innkomne forslag: politiske saker endte 22:11

Permisjon godkjent, Kari-Anne Opsal, Troms, 12:00 - 23:00. Jeg skal til Bergen og avvikle årsmøtet til NBF (Norsk Bridgeforbund) hvor jeg er president. Kollisjonen ble oppdaget for sent, og var ikke til å unngå.

Møtet torsdag sluttet kl. 22.10

Fredag 21.april kl. 09.00

**Dagsorden Presentasjon av programmet ved nestleder Hadia Tajik åpnet
09:04**

SAK 8: POLITISK DOKUMENT, PROGRAM 2017 – 21:

Presentasjon ved nestleder Hadia Tajik, Programfremleggelse

Gode landsmøte,

Som jeg har gledet meg til dette. I snart to år har vi arbeidet hardt med partiprogrammet. Nå er tiden inne for at landsmøtet, vårt høyeste organ fullfører arbeidet.

Denne gang har sentralstyret vært programkomite – og noen har spurt meg, er dere sikre på å få nok motstand? Tør landsmøtet å ha egne forslag?

For å si det sånn:

De som spør om det, kjenner dette partiet veldig dårlig.

Dette programmet blir best når landsmøtet har satt sitt preg på det.

Og partiledelsen har ikke stemmerett en gang – tenk på dét.

Kraften til Arbeiderpartiet kommer fra organisasjonen.

Her er det folk fra alle deler av landet.

Folk fra mellom bakkar og berg, slik som Lene [Vågslid] fra Dalen i Tokke.

Og noen som bokstavelig talt er fra utmed havet, slik som Bjørnar [Skjæran] fra Lurøy.

Her er det folk fra grender,

Og fra steinutte strender.

Det er vårt partis store styrke.

Vi er alle.

Hele Norge er representert hos oss.

Selv har jeg vokst opp i vest,

i ei bygd med 351 innbyggere - og sikkert dobbelt så mange kuer.

Hvis du gnir deg litt i øyet når du kjører inn i Bjørheimsbygd risikerer du å ha gått glipp av at du var der.

Så har jeg bodd mange år i Oslo. Der måtte jeg gni meg i augene av helt andre grunner – der var det mye folk!

Det bodde sikkert 351 mennesker bare i bygården min.

Det er noe av skjønnheten ved Norge.

Vi har fjell, fjorder, tettsteder og byer.

Vi lever så ulike liv.

Men vi skal ha like muligheter.

Det er viktigere enn på lenge.

De rikeste 10 prosentene eier over halvparten av all formuen i landet.[1]

De fattigste 20 prosentene har ikke formue.

De har gjeld.
Forskjellene øker.

Det er alvorlig. Ikke bare for de som lever i bunnen av denne utviklingå.
Det er alvorlig for oss alle.

For skjønnheten ved landet vårt er nettopp som Ivar Aasen beskriver:

Lat no andre om storleiken kivast
Lat deim bragla med rikdom og høgd
Millom kaksar eg lite kann trivast
Millom jamningar helst er eg nøgd.

Mellom jamningar helst er eg nøgd.

Gode landsmøte,
Vi må starte her.
Med begrunnelsen for hvorfor vi kommer med ny politikk.
Det er ikke bare fordi det er kjekt med nye forslag.
Eller fordi vi liker å oppdatere oss litt av og til.
Det er fordi vår tid krever noe nytt av oss.

At forskjellene øker er én av grunnene.

Og det handler ikke bare om penger.

Det handler også om muligheter.

Det handler om folks tilgang til makt, å kunne sette dagsorden, bestemme.

Og det handler om vår tilgang på talent.

Når barn fra familier med lav inntekt og liten utdanning sjeldnere lykkes på skolen, er det først og fremst vårt felles tap – vi mister deres klokskap. Vi mister deres kreativitet og arbeidsevne. Gudene skal vite at vi trenger det.

Spesielt nå.

For tiden vi går inn i nå,
Vel, nå må vi snu på hver krone.
Vi må gjøre som mor pleide: Spørre oss selv - kan vi få mer ut av disse pengene? Kan vi gjøre dette billigere? Kan vi prioritere bedre?

Tiårene som ligger foran oss blir trangere tider.

Vi blir flere eldre som lever lenger. En fantastisk ting – men det gir oss også noen utfordringer.

Færre må skape verdier som skal deles på flere. Det krever at vi tenker nytt.

Nye næringer vil erstatte gamle. Vi må legge til rette for det.

I mange år har ting bare blitt bedre. Velstand. Utdanning. Muligheter. Det har økt.
Nå ser vi at det kan snu.

Både fordi de økonomiske forskjellene øker.

Men også fordi kravene og forventningene øker.
Til alt du skal ha: Som datamaskin og ipad til skolearbeidet.
Til alt du skal mestre: Som programmering og digitalisering.

Til alle stedene du skal være: Ikke bare på fritidsklubben, men på Facebook, Instagram, Snapchat og – ikke spør meg hva det er – men Jodel, skal du også være på.

Avstandene øker.

Og det handler ikke lenger bare om penger.

Det handler om hvordan vi ser verden: Er det gjennom solbrillene til en glad-jente på 16 år som blogger om livet sitt og drømmene sine, eller det nedslåtte blikket til en mann på 60 som har mistet jobben og står med liten tro på at han noen gang vil få en ny?

Ser vi verden gjennom vinduet til toppsjefen i toppetasjen til et stort selskap? Eller gjennom bussruta der faren som er på vei til jobb nummer to den dagen sitter - for å skrape sammen nok penger til familien?

Avstand handler ikke bare om penger.

Det handler om levde liv.

Om håp.

Troen på at det finnes en bedre framtid, der det er plass til deg og de du er glad i.

(Kvinnestemme):

«Noen ganger kan du våkne opp og tenke på nok en verdiløs dag. Du har ikke noen holdepunkter. Du har ikke noen verdi». Skjerm: Verdiløs. Ikke noen holdepunkter. Ikke noen verdi

(Mannsstemme):

«Jeg har en mye dårligere økonomi. Jeg har utviklet et mye dårligere selvbilde. Å være i jobb og føle at du er til bruk for noe, er veldig viktig.» Skjerm: Dårligere økonomi. Dårligere selvbilde.

(Kvinnestemme):

Du får mange tanker. Er du ikke god nok? Er du ikke flink nok?»

Skjerm: God nok? Flink nok?

Stemmene er historiene til folk som ble intervjuet av TV2 i fjor høst. Det begynner å bli mange slike historier nå.

115.000 mennesker.

- det er så mange at hvis de holder de hverandre i hendene, kan de lage en lenke her fra Folkets Hus i Oslo til Folkets Hus i Porsgrunn - så mange er det i dag som er arbeidsledige.

Dette er folk som ønsker å jobbe, være selvstendige, ha sin egen inntekt, forsørge familien sin.

De siste par månedene har ledighetstallene begynt å gå litt ned.

Men:

Årsaken til at ledigheten går ned er ikke at flere kommer i arbeid.

Sysselsettingen går ikke opp.

De ledige går ikke fra å være ledige til å være i jobb.

Her er vi ved kjernen av problemet:

Det er mange flere som ønsker arbeid enn disse tallene viser.

Noen har gått på dagpenger i to år, og er nå over på sosialhjelp.

Noen mottar arbeidsavklaringspenger eller er uføre.

Noen er under utdanning. Men ønsker egentlig å jobbe.

Noen er bare hjemme. Men ønsker egen inntekt.

Legger vi til de som ønsker seg jobb – øker tallet til 300.000.

Så hvis alle disse står hånd i hånd, så rekker de ikke bare herfra til Porsgrunn.
De rekker forbi Kristiansand - og helt bort til Flekkefjord, ved grensa til Rogaland.

Dette, gode landsmøte, må vi gjøre noe med.
Det er vår aller viktigste oppgave!
Er det noe Arbeiderpartiet skal få til, så er det å få folk ut i arbeid.

Mange av de som er utenfor arbeid er unge menn. Andelen unge menn utenfor arbeid har økt.
Noen har droppet ut av skolen, andre er uføre. Noen ønsker arbeid, andre har gitt opp.

Dette er en farlig utvikling. Det siste Europa trenger nå, er flere sinte unge menn som opplever at de ikke har muligheter. At skolen ikke klarte å ta vare på dem, at arbeidslivet ikke vil ha dem, at samfunnet ikke har plass til dem.

Dette skaper også avstand: Skuffelse og raseri. Følelsen av ikke å bli sett eller forstått. Følelsen av å bli forbigått.

Så hvorfor lager vi ny politikk?

Fordi verden er i forandring.

Arbeid er det viktigste av alt.
Det definerer om du er med eller ikke.
Om du står på egne bein - eller ikke.
Om du får det livet du drømmer om - eller ikke.
Om barna dine har gode muligheter til å lykkes - eller ikke.

Derfor er også arbeid det vi har satt aller høyest i dette programutkastet.

Så er det jo slik, gode partivenner,
At politikere skaper ikke arbeidsplasser.

Men politikk former samfunnet arbeidsplassene skal bli skapt i.

Det er jo derfor barnehager er viktig. Det bidrar også til næringsutvikling, fordi mor og far kan være i jobb, mens barna blir godt tatt vare på. Og vi sier – klart og tydelig – at vi vil ha flere barnehageplasser og vi vil ha lavere priser.

Derfor er også høykapasitets nettilgang – eller bredbånd - over hele landet viktig. Slik at du kan drive virksomheten din fra der du bor, uansett hvor det er.

Jeg besøkte Sogndal med Ingrid Heggø for en tid tilbake. Der møtte jeg noen utrolig dyktige teknologigutter. Han ene var egentlig svensk, han andre fra Østlandet. Jeg spurte: Hvorfor kom dere hit? Og jeg trodde litt sånn fordomsfullt at det handlet om ei jente. Men nei. De sa: Vi kom hit fordi her får vi det livet vi vil ha – kort vei til natur, vi liker å gå i fjellet, og fiske i fjorden, og – dette er viktig – her er noen av de flinkeste folka på vårt felt.

Vi har noen konkurransefortrinn.
Det er på tide å bruke dem.

Noe handler om dyktighet. Kompetanse. Kunnskap.

Som på energi og kraft – dette kan vi mye om.

Hav – vi har en lang kystlinje, og mye erfaring fra både det marine og maritime.

Og - ubemanna teknologi.
Visste dere det?

At våre folk er blant de flinkeste i verden på ubemanna teknologi? I fjor ble Trondheimsfjorden verdens første forsøksområde for førerløse skip. NTNU, SINTEF og flere høyteknologiske selskaper har gått sammen om å ta de skrittene som virkelig kan revolusjonere skipsteknologien i mange år fremover. Og det skjer her hos oss.

Vi er et lite land. Vi kan ikke være gode på alt.

Men på noen områder er vi i verdenstoppen.

I programforslaget er det sidevis med helt konkrete forslag til hva vi skal gjøre for å bli best, skape flere arbeidsplasser i privat sektor, klare å konkurrere internasjonalt.

Som:

Ny havstrategi, for virkelig å utnytte kunnskapene og nærheten til havet.

Anlegg og plasser der ny teknologi kan bli testet ut og utviklet mer.

Nye, statlige lånegarantier som kan gjøre at bedrifter som finnes i dag, kan satse skikkelig stort, ta ny risiko, og vokse seg større.

Landsmøte,

Dette er en veldig viktig forskjell på oss og høyresida.

De vil ha en passiv næringspolitikk – vi vil ha en aktiv næringspolitikk.

Et godt eksempel er innen fornybar energi.

Det er en norsk bedrift som driver med vannkraft, vindkraft, biomasse, fjernvarme.

De leverer kraft til norsk industri,

de produserer ny energi til fattige mennesker.

De erstatter kullkraft med ren, fornybar kraft over store deler av verden.

Det er Statkraft, det. Som dessuten er 100 prosent eid av det offentlige.

Den største leverandøren av fornybar energi i Europa er en norsk, statlig, heleid bedrift.

Det Høyre skriver om dem i sitt partiprogram – er at de vil ha privatisering.

Høyres statlige eierskapspolitikk er egentlig veldig enkel, og består av to trinn:

Steg 1: Demonstrér hvor inkompetent du er som eier – slik Høyre gjorde da de trakk tilbake 5 milliarder kroner fra Statkraft – over natta. Og konsekvensen er at de la planer om investeringer i havbasert vindkraft dødt.

Steg 2: Si at fordi staten er en inkompetent eier, så bør selskapet privatiseres.

I vårt programutkast har vi ambisjoner for selskapet.

Vi vil ha en sterkere internasjonal satsing.

Vi vil gi dem en større rolle i utviklingen av fornybar energi i Norge.

Vi vil at de bidrar til at norske leverandørbedrifter kan ta del i en internasjonal fornybar satsing.

Dette er aktiv næringspolitikk. Dette er å ville noe,

våge noe

og faktisk få det til å skje.

Ikke bare å selge noe.

Det er forskjellen på høyresida og Arbeiderpartiet.

Arbeid og verdiskaping handler også om olje og gass.

Da den første norske oljen ble produsert i 1971, var Norge blant de industrilandene som hadde lavest inntektsnivå.

Vi lå langt bak Sverige og Danmark.

Vi lå bak Italia.

Men så vidt foran Hellas.

I dag er vi helt i toppen.
Og det er det flere grunner til.
Men en av grunnene er inntektene fra oljen.
Og hvordan vi har valgt å forvalte dem.

Én arbeidsplass i oljenæringa gir i gjennomsnitt 14 ganger mer verdiskaping enn næringer på fastlandet.

En av dem som har spilt en viktig rolle var vår egen stortingsrepresentant Rolf Hellem fra Nordland.

Ved kjøkkenbordet sitt hjemme i Narvik formulerte han i 1971 de ti oljebud. Han skrev dem ikke på steintavler. Men det kunne han nesten ha gjort. For de gjelder den dag i dag.

Budene sa blant annet at oljeressursene skal tilhøre hele folket.
Og at det skulle opprettes et eget statlig oljeselskap.

Det var aktiv næringspolitikk – ja, nesten hyperaktiv, vil kanskje noen si. Men det var framsynt, og helt riktig å gjøre.

Ett år etter at oljebudene ble laga, kom faren min til Norge.

Han var en av hundretusener som oljå skapte arbeid til
-og som skapte arbeid utav oljå.

På Rosenberg verft i Stavanger sveiset han rør til en av plattformene på Statfjord.
Ironisk nok er dette det feltet som Fremskrittspartiet ville selge til utlandet for 10 milliarder kroner.
I dag har det produsert olje og gass for over 1000 milliarder.
Skapt tusenvis av arbeidsplasser.
Og det vil fortsatt gi inntekter i mange år.

Dette er forskjellen på høyresida og oss: De vil selge ut.
Vi vil bygge opp.

I et av Hellems bud stod det også at utvikling av en oljeindustri må skje under nødvendig hensyn til eksisterende næringsvirksomhet og natur- og miljøvern.

Det har vi klart.
I over 50 år.

I programforslaget har vi en dissens om petroleumsvirksomhet utenfor Nordland og Troms.

Dette har ikke vært et enkelt spørsmål for programkomiteen. Alle standpunkter som finnes i denne saken i den offentlige debatten, har – la meg si det slik – også være representert i programkomiteens diskusjoner. Vi har utviklet et kompromiss.

I områdene utenfor Nordland og Troms, foreslår flertallet i sentralstyret å gå ekstra varsomt frem.
Vi foreslår et varig vern av området rundt Lofoten.
Vi foreslår å vente med områdene utenfor Vesterålen og Senja.
Og vi foreslår å konsekvensutrede petroleumsaktivitet utenfor Helgeland.

Vi vil ta ekstra hensyn.
Det finnes sårbar natur på norsk sokkel.
Det er derfor vi trenger konsekvensutredning.
Det betyr ikke nødvendigvis at områdene som blir konsekvensutredet skal åpnes.
Hvis et eneste område skal åpnes – så skal saken behandles av et nytt landsmøte.

Og så spør noen:
Hvorfor er det da så viktig å finne en mellomløsning?
Hvorfor ikke vente? Eller bare si nei til alt?

Jo – fordi vi er et arbeiderparti.

Og hvis vi finner ut at deler av området kan åpnes, at det finnes gode løsninger for at fisk og petroleum kan eksistere sammen på noen av disse områdene.

Så betyr det verdier.

Det betyr inntekter for landet og arbeidsplasser innenfor den største og viktigste næringa vår. Det betyr ringvirkninger lokalt – det stiller vi tydelige krav om – det betyr velferd til flere.

Vi vet også at produksjonen kommer til å bli betydelig redusert fram mot 2030 – uansett.

Og hvis den nedgangen blir for bratt, kan konsekvensene bli dramatiske.

Både for inntekter, verdiskaping, kompetansemiljøer og arbeidsplasser.

For selv om «oljå» er viktig - og vil være det i mange år til - så kommer den ikke til å vare evig.

Derfor handler store deler av programforslaget om å satse på nye næringer. Mange av disse vil stå på skuldrene til oljenæringa. Som når vi peker på potensialet i karbonfangst- og lagring. Vi vet at norsk sokkel på sikt kan bli et europeisk sentrallager for CO2, og å ville jobbe for det, det er også aktiv næringspolitikk.

Vi har to generasjonskontrakter i dette landet.

Det ene er at vi må sikre klimaet og miljøet for framtida.

Det andre er at vi skylder neste generasjon verdiskaping og velferd. Vi må skape for at de også skal kunne dele.

Gode venner.

Begge de to generasjonskontraktene skal vi innfri.

Det er vårt løfte til de som kommer etter oss.

Om alle skal med, må flere få jobbe.

Ikke minst gjelder det de unge.

Det har ikke vært så mange unge mennesker utenfor arbeid på over 20 år.

Antallet unge uføre øker.

Mange av dem har arbeidsevne. Lyst og vilje til å jobbe.

Noen av dem går på arbeidsavklaringspenger. Og ofte blir de bare gående på det. I måneder. År.

Da er det ikke godt nok.

Derfor trenger vi en aktivitetsreform. Som vi foreslår i programmet.

Vi må vi ha bedre planlegging og tettere oppfølging, tiltaksplasser for ungdom.

Og vi korter ned antall år unge kan gå på arbeidsavklaringspenger – fordi vi har ingen tid å miste.

Etter maks to år på arbeidsavklaring skal jobbgarantien slå inn.

Hovedansvaret faller på NAV.

Men kommunene vil også få en plikt. I ytterste konsekvens må det være de som tilbyr disse unge jobb.

Det betyr at ordførerne våre,

Hedda i Skien, Odd i Egersund, Alf i Hammerfest,

også får en viktig rolle i at ungdommene våre får arbeid. Enten ved å tilby ungdommene jobber hos seg, eller ved å samarbeide med bedrifter og aktører lokalt.

På høyresiden vil noen bare stille krav.

De snakker om forventninger, om plikter til de blir blå i fjeset.

Vi vil stille krav.

Men vi vil også stille opp.

Det gjør vi med dette forslaget. Begge deler.

Å gjøre det ene uten det andre,
Det er å svikte folk.
Vi stiller krav. Vi stiller opp.
Slik sørger vi for at alle skal med.

I programutkastet vårt legger vi stor vekt på tidlig innsats i skolen.

Tenk på førsteklasingene våre. Lyset i øynene deres. Gnisten i latteren. De vibrerer nesten av spenning. Den lysten til å lære, den nysgjerrigheten, den tillitten de viser oss – det har vi ansvar for å forvalte.

Det er dette skolepolitikken vår handler om.

Å aldri senke ambisjonene.
Men alltid løfte elevene.
Kunnskapene deres,
Mestringen deres,
Uansett om de strever med leksene, eller ligger langt foran kameratene sine.

Barns glede og mestring,
Folks lykke og trygghet,
handler mye om hvordan det går med dem på skolen. Om de får være en del av et fellesskap, om de får de grunnleggende ferdighetene på plass.

Våre viktigste svar handler derfor om dette: En lese-, skrive-, regnearanti. Flere lærere for de yngste elevene. En skolehelsetjeneste med tid til å hjelpe.

Og vi foreslår en omlegging av Skolefritidsordningen. Det er på tide å stille krav til den. Til innhold og kvalitet, slik at foreldre vet hva de får, og til en makspris som gjør at flere barn kan bruke den. Målet vårt er klart: En aktivitetsskole med kvalitet – som alle barn kan gå i.

«Dette kommer til å koste», tenker kanskje noen av dere.
Jeg ser Marianne Marthinsen begynner å finne fram kalkulatoren.
Det har dere rett i.
Kvalitet koster.

Men ikke å gjøre dette, det koster enda mer.
Over tid risikerer vi at lyset i øynene på barna slukner
og at de slutter å vibrere av nysgjerrighet,
men heller durrer av utålmodighet.

Det er en pris vi aldri har råd til å betale.

Det er oppskriften på mer avstand i vårt samfunn.
Mellom de som har alle muligheter og de som slett ikke har det.
Mellom de som vil lykkes og de som vil slite.
Kanskje for resten av livet.

Vår ambisjon – ja, vårt løfte – må være klart:
Vi skal skape en skole hvor alle barn kan lykkes.
Det er det eneste vi har råd til. Og vi gir oss ikke før vi er i mål

En del av dere kjenner kanskje Tarjei fra Finnmark.
Han var på Utøya den 22. juli 2011. Han ble skutt i beinet og falt ti meter.

Rett før påske – den dagen skattemeldingen kom - la han ut en melding på Facebook:
«Fikk igjen på skatten sa du? Jeg har også fått igjen på skatten.», skrev Tarjei.

Han fortalte at han var på rehabilitering på Sunnaas sykehus.
At han de siste årene har hatt et 20-talls operasjoner,
Blitt behandlet av kirurger, fysioterapeuter og psykolog.

Han skriver:

Så jeg har også fått igjen på skatten.

Fått hjelp til å overleve,

leve

og til å fortsatt kunne le.

Fått hjelp til å se at livet har gleden og lyset som mål;

ikke tristhet og mørke.

Uten å måtte ofre en tanke på at det skulle måtte gå utover lommeboka.»

Vi får alle igjen. Hver dag.

Skolene som ungene våre går på.

Omsorgen våre foreldre og besteforeldre får.

Veiene vi kjører på.

Skinnet fra gatelyset.

Tiden med barnet når vi har foreldrepermisjon.

Og ikke minst får vi trygghet.

Trygghet for at hvis noe skulle skje:

Hvis vi blir syke eller får en skade - da skal fellesskapet være der for oss.

Uten at vi trenger å tenke på pengene.

Det er ikke noen selvfølge at det er slik.

Kutter man i skattene blir det mindre til fellesskapet.

Det er enkel matematikk.

For oss er svaret da enkelt:

Vi velger fellesskapet.

Vi vil ha et godt helsevesen også i årene framover.

Vi vil ha flere dyktige lærere som har tid til hvert enkelt barn.

Vi vil ha et bedre psykisk helsevern,

flere fagfolk i barnehagene våre,

og varme hender og kloke hoder i eldreomsorgen.

Og vi vet at tiden da vi bare kunne hente stadig mer penger ut av oljefondet er over.

Vi trodde den tiden ville komme en gang i neste tiår.

Men Siv Jensen og Erna Solberg – jeg håper at dere hører meg nå:

Dere har brukt penger som egentlig tilhører neste generasjon.

Og dere har sørget for at det tidspunktet kom ekstra raskt.

Så det tidspunktet - er nå.

Skatt gir oss trygghet.

Det gir oss tjenester vi trenger.

Og det reduserer forskjellene mellom folk.

Derfor sier Arbeiderpartiet nei til flere skatteuttak til de som har mest.

Fordi vi trenger pengene i eldreomsorgen – i skolen – i helsevesenet.

Og derfor foreslår vi at de som tjener mest, som har mest,

skal betale litt mer.

I programmet foreslår vi å ta inn 15 av de 21 milliardene Erna Solberg har kuttet skattene.

Og vi gjør det fordi - som Tarjei skriver – vi får igjen på skatten.

Takk skal du ha, Tarjei. Fordi du minnet oss på nettopp det.

Jeg har lyst til å si noe om faget som heter kristendom-, religion, livssyn og etikk, eller KRLE.

Her er det en dissens.

Jeg tilhører flertallet i programkomiteen, som foreslår å beholde K-en.

Jeg forstår de som har vært skeptiske. Tidligere handlet K-en ikke bare om navnet, det handlet om innholdet, det handlet om et krav om 55 prosent kristendomsundervisning, det handlet om detaljstyring – og det var mange gode grunner til å si nei.

Nå er det ingen slike rigide prosentkrav til innholdet lenger. K-en bare markerer at kristendommen har en særlig historie hos oss.

Og det er jo sant.

Vi kjenner det i diktninga til Petter Dass, eller i Sigrid Undset sine historiske romaner. Vi oppdager det til og med når vi leser om Ask Burlefot i Sungen om den røde rubin. For når Agnar Mykle skriver sitt oppgjør med tankesettet om at man må vente med sex til etter ekteskapet, så er det også et oppgjør med tradisjonell kristendom.

Det er enda et eksempel på brytningen mellom det kirkelige og det verdslige, som har formet dette landet.

Og det står i skolens formålsparagraf: «Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdjar i kristen og humanistisk arv og tradisjon».

Det er fordi denne arven gjennomsyrrer institusjonene våre og historien vår.

Og det er helt greit.

Vi må regne med at Gud klarer seg selv, vår politikk er ikke for henne. Jeg tror ikke hun har stemmerett engang...

Vi lager politikk for folk.

Jeg tror det er ganske mange i Norge som er redde for at det Norge de kjenner er i ferd med å forandre seg. Det handler ikke bare om innvandring, det handler blant annet om teknologi, om å stå i kø for å få enkel cappuccino med lettmelk, det handler om friere seksualitet, mindre skam og færre tabuer.

Norge er i forandring. Det er grunnleggende sett bra. Det har gitt oss likestilling, velstand og frihet. Og dette er seiere vi aldri kompromisser på.

Samtidig kan disse endringene og tempoet i dem også skape avstand.

Jeg vet litt om avstand.

Jeg har alltid vært for hvit for mine,
Og alltid vært for svart for dem,
Mamma ba meg være stolt av meg,
Og be de andre klappe igjen

Det sier Karpe Diem i en av sangene sine.

Jeg tror det er dette det handler om.
Være stolt av seg selv.
Være trygg.
Balansere.

Da blir noe som ellers ville vært fremmed, nemlig forandring, modernitet, mindre farlig – fordi også de som savner det som var, ser at det som kommer fremover er forankret i vår historie.

Jeg tror at hvis vi ikke har med oss dette, hvis vi prøver å distansere oss fra det som var, så skaper vi bare avstand – mellom de som husker det gamle og de som drømmer om det nye.

Og det vi trenger fremover,
Er å gjøre avstandene mindre,
Forskjellene små,
Og mulighetene større.

Da bør vi klare å si:
Her er vår felles historie.
Her er vår felles framtid.
Og på ny vise at vi er en bevegelse som klarer å få alle med.

Den siste tiden har det vært viktig for Fremskrittspartiet å stå opp for de kristne symboler.
Det er vel og bra.

Men jeg er ikke helt sikker på hvor godt de har lest sin Bibel.

Jeg liker å gjøre leksene mine. Jeg har til og med en sang om å gjøre leksene sine som jeg - synger mens jeg vasker og rydder – den kan vi ta en annen gang.

Så jeg fikk med meg det som står skrevet i Forkynneren - 5. kapittel, 4. vers:
"Det er bedre at du ikke gir noe løfte enn at du lover og ikke holder ord".

Foran forrige valg lovt Fremskrittspartiet mye.
Og mye har vi fått.
Men ikke helt slik folk forestilte seg. Eller som de lovt.

Etter fire år med Høyre og Fremskrittspartiet i regjering har vi fått høyere bensinpriser,
høyere avgifter,
mer bompenger,
mer trygdeeksport,
og nye rekorder i asylankomster.

Ikke har det blitt statlig eldreomsorg.
Og jaggu driver Mullah Krekar og reker omkring fortsatt.

Vi har laga et programutkast som er økonomisk ansvarlig, med politikk det er mulig å gjennomføre.

Vi lover det vi kan holde.
Vi holder det vi lover.

Gode landsmøte,
Det finnes ingen større ære enn å lage ny politikk i Arbeiderpartiet.
For det vi vedtar som vår politikk nå,
Det blir framtida til landet senere.

En politikk,
For flere folk i arbeid.
For de små og store fellesskapene.
Med blick for det nye, forankret i det gamle.

Jeg vil takke sentralstyret for god innsats og stor tålmodighet.
Jeg vil takke partikontoret - Mari, Øyvind, Silje, Amund og fler – for et enormt arbeid.
Og jeg vil takke alle som har brydd seg. Engasjert seg. Sendt inn forslag. Nesten 5000 i alt.

Nå er det opp til dere.

Og jeg er trygg på resultatet.

At vi får et program som står på solid, sosialdemokratisk grunn.
Et program som tar oss et skritt nærmere et samfunn hvor alle er med.

Millom kaksar eg lite kann trivast
Millom jamningar helst er eg nøgd.

Takk for oppmerksomheten og ha en fortsatt god debatt.

Dagsorden Presentasjon av programmet ved nestleder Hadia Tajik endte 09:51

Permisjon godkjent, Håvard Sagbakken Saanum, Hedmark, 09:50 - 12:30. obligatorisk seminarundervisning

Dagsorden Debatt - Den politiske situasjon - dag 2 åpnet 09:51

Raymond Johansen, Sentralstyret (09:51 - 09:55)
Lise Christoffersen, Landsstyret, Buskerud (09:55 - 09:58)
Ina Rangønes Libak, Akershus (09:58 - 10:02)
Tom Kalsås, Rogaland (10:02 - 10:05)
Irene Bordier Haukedal, Telemark (10:05 - 10:08)
Espen Barth Eide, Oslo (10:08 - 10:11)
Anne Holm Moen, Vestfold (10:11 - 10:15)
Åsunn Lyngedal, Nordland (10:15 - 10:18)
Arve Sigmundstad, Østfold (10:18 - 10:21)
Runar Sjøstad, Finnmark (10:21 - 10:25)
Ståle Vaag, Landsstyret, Sør-Trøndelag (10:25 - 10:28)
Anders Lindstrøm, Nord-Trøndelag (10:28 - 10:31)
Even Aleksander Hagen, Oppland (10:31 - 10:34)
Henrik Thorsnes Lefdal, Sogn og Fjordane (10:34 - 10:37)
Knut Storberget, Landsstyret, Hedmark (10:37 - 10:43)

Knut Storberget, Stortingsgruppen

Våre felles ressurser

Dirigenter og partivenner!

Ofte ble jeg spurt av mine utenlandske justisministerkollegaer: hvorfor er det så lite kriminalitet i Norge? Jeg kom stadig tilbake til det samme svaret; vi har klart å skape et samfunn med få forskjeller, høy tillit mellom folk og mellom folk og det offentlige. Mindre spenning.

Det fantastiske er jo at en jevn fordeling av naturressurser og samfunnskapital ikke bare gir slik gevinst men også påpekes som en forutsetning og begrunnelse for vår arbeidsproduktivitet.

For Høyre og Fremskrittspartiregjeringen skal salg av felleskapets eiendom være hovedregelen. Felleskapseie må ha særskilt begrunnelse. Vi ser det motsatt.

Vi ser vekstmuligheter i felleskapet. Salg er dessuten ofte dårlig butikk.

Når Frp i 1975 i Stortinget foreslo å selge oljerettigheter i Nordsjøen til andre for omtrentlig 10 milliarder kroner, kunne de umulig se det tapet vi alle ville ha lidt.

En ressurs som har kommet oss alle til gode over mange år, og som dessuten nå utgjør over 7800 milliarder på fond for fremtidens generasjoner. Hadde de fått flertall i 1975 ville

det ikke være mulig for en aldri så gjennomføringskraftig sosialdemokratisk regjering å snu et slikt salg. Solgt er solgt.

H og Frp regjeringen tok for kort tid tilbake initiativ til å selge de drivverdige delene av Statskog. Det økonomisk lønnsomme i Statsskog..... Og de selger løpende større og større arealer av fellesskogen. Statskog dekker 1/5 av Norge. Vi høster sammen. Vi kan jakte og fiske; sammen. Vi er dessuten av de land i verden med paradoksalt minst statlig skog. Et nei til salg er et ja til at Statskog må bli motoren i satsingen på skog som et av de viktigste råstoff i det grønne skiftet.

Salget av skogen vår må derfor med stanses.

Regjeringen ivrer for å fjerne konsesjonslovene. Konsesjonslovene; smak på ordet. Jeg tenker nasjonsbygging og norsk modell. Jorda og skogen skal eies lokalt; av de som aktiv driver den. Vil vi at det skal bo folk i hele landet er vi avhengig av lokalt eierskap.

Å slippe store kapitalaktører inn på eiersiden til jorda og skogen er derfor en resept på kraftig økonomisk sentralisering. Færre vil styre mer av økonomien.

De bor ikke der graset gror. Et nei til å fjerne så viktig lovgivning er å legge til rette for en aktiv og endringsvillig jord og skogpolitikk som øker matproduksjonen i Norge.

Regjeringens forslag om rasing av konsesjonsloven må legges i en skuff.

Høyre og Frp har i sitt partiprogram uttalt at de vil splitte opp og selge hele eller deler av Statskraft. Dette er jo hva vi virkelig har bygd Norge av.

Skal vi la ideologiske prinsipper overstyre det fornuftige? Alle forsøk på privatisering av Statskraft må med stor kraft (bokstavelig talt) stanses.

Vannvittig er det også for de fleste av oss at havets fiskeressurser ikke skal underlegges demokratisk styring og gagne felleskapet. Flåten bør i størst mulig grad være fiskereid og ideen om evigvarende kvoter bør legges brakk en gang for alle.

Telenor: og hvorfor skal vi selge oss ned og ut av Telenor? Det bør ringe en alarmklokke hos oss hver. Driftsinntekter på over 130 milliarder, driftsresultat på 17 milliarder og et utbytte rett inn i statskassa til oss alle på 6 milliarder kroner. Hvorfor skal vi ikke høste av dette i felleskap som er skapt i felleskap? Når h og Frp dessverre fikk flertall i Stortinget for å få fullmakt til et nedsalg til 34% av statens aksjer i Telenor; hva slag økonomisk tenkning ligger i dette? Hva slags samfunnsmessig og sikkerhetsmessig tenkning? Vi står ikke bare overfor rent økonomisk anliggende; Telenor er jo et av våre viktigste redskap for å møte fremtidens behov for virkemidler i den digitale revolusjon vi er midt inne i; og dessuten utgjør jo Telenors virksomhet betydelig sårbar kritisk infrastruktur. Jonas; denne salgfullmakten må inndras med en gang vi kommer i regjeringskontorene.

Høstens valg er derfor et svært viktig valg. Beslutninger om salg av våre felles ressurser gjør vi bare en gang.

Kampen mot salg må vi ta gang på gang. Vi er midt i denne kampen nå. En god grunn for å gi litt ekstra for seier.

Ordet i debatten forts.:

Aurora Dimmen Bratli, Møre og Romsdal (10:43 - 10:46)

Nils Kristen Sandtrøen, Hedmark (10:46 - 10:49)

Tuva Moflag, Akershus (10:49 - 10:52)

Hans-Erik Ringkjøb, Landsstyret, Hordaland (10:52 - 10:55)

Birte Usland, Vest-Agder (10:55 - 10:58)

Per Kristian Lunden, Aust-Agder (10:58 - 11:01)

Torbjørn Bongo, Troms (11:01 - 11:04)

Jorid Holstad Nordmelan, Nord-Trøndelag (11:04 - 11:07)

Brit Kramprud Lundgård, Oppland (11:07 - 11:10)

Elin Hauge, Sogn og Fjordane (11:10 - 11:14)

Jon Aasen, Møre og Romsdal (11:14 - 11:17)

Linda Otnes Henriksen, Hedmark (11:17 - 11:20)

Ingvild Kjerkol, Sentralstyret (11:20 - 11:25)

Ingvild Kjerkol, Stortingsgruppen

Hele landet i bruk

Kjære landsmøte - gode partivenner!

Til høsten skal vi vinne folkeviljen og igjen ta hele landet i bruk! Robustiseringspolitikkenes dager er talte. By og land - hand i hand, som Martin Kolberg hogg i Stein i 1933, betyr akkurat det samme som alle skal med - hele landet skal med!

Og er det ikke åpenbart da? At sånn må det være - landet må henge sammen. Norsk økonomi er direkte koplet til vår evne, vilje og mulighet for å høste av egne ressurser og råvarer. Grunnlaget for mytji av inntekten vår ligg i våre maritime tradisjona, ressursene ute i havet, langs kysten, i fjordan, på innlandet, i jorda som er dyrka i generasjoner, i skogen og i utmarka. Ressurser som hentes i distriktene våre og leveres til marked i Noreg. Europa eller resten av verden.

Distriktspolitikken har alltid stått sterkt i vår bevegelse - det er i de senere år vi også har utviklet en kraftfull og tydelig storbypolitikk. At disse to politikkområdene henger godt sammen er helt avgjørende for Norge som nasjonalt fellesskap og for vår felles identitet. Uten en god by og land politikk vil landet slå sprekker og fellesskapet forvitre. Byene trenger investeringer i kollektivtransport for alle de som skal til og fra jobbe, skole og studier - mens det trengs et framkommelig veinett i områder der fisken og timmerstokkan er de eneste som fraktes kollektivt.

For gode venner - politikken skal tjene folk og land. Og i vårt vakre land bor det folk overalt. Ikke like tett overalt, men det bor folk overalt. Ikke mange lang har det sånn. Urbanisering er en sterk global trend - men det er i gen naturlov. Vårt mål er at alle skal ha like muligheter og trygghet uansett hvem du er og hvor du bor.

Å leve og bo i Norge gir både plikter, rettigheter og muligheter til å leve sitt eget liv. Men mulighetene kan begrenses avhengig av hvor du bor i landet vårt, på grunn av tynt befolkningsgrunnlag, tilbud og lange avstander. Konflikten mellom by og land har gått opp med høyre og FrP og optimismen i distriktene har gått ned, som Jonas påpekte i går i talen sin. Det aksepterer ikke vi sosialdemokrater - "Jeg tåler det ikke" som Martin Kolberg sier. Og vi skal ikke tåle det!

Det er den sterke norske alliansen mellom by og land som har gjort oss til verdens beste land å bo i! Vi snytes for inntekter, mangfold og muligheter med tilbaketrukket høyreideologi og regjeringens robustisering. Vår politikk skal tjene folk og land og vi vil sikre samfunnskontrakten i alle deler av landet.

Høyre og FrP sentraliserer sektor for sektor og selger Norge bit for bit.

Kjære landsmøte - å forsvare alliansen mellom by og land i 2017 er det vi som må aksle, vår bevegelse. Sammen skal vi mobilisere hele det norske fellesskapet fram til valgseier i september. En politikk som sikrer de store sammenhengene - som sår for å høste, basert på kunnskap, og folkeviljen - i hele landet! Det handler om hvem vi er og hvilket samfunn vi vil være!

Ordet I debatten forts.:

Ole Jacob Flæten, Akershus (11:25 - 11:29)

Elsa Benjaminsen, Hordaland (11:29 - 11:32)

Martin Henriksen, Troms (11:32 - 11:35)

Jon Reidar Øyan, Oslo (11:35 - 11:39)

Ingar Storholt, Buskerud (11:39 - 11:42)

Øystein Langholm Hansen, Rogaland (11:42 - 11:45)

Hedda Foss Five, Telemark (11:45 - 11:48)

Jon Sanness Andersen, Vestfold (11:48 - 11:52)

Eirik Sivertsen, Nordland (11:52 - 11:55)

Siri Martinsen, Østfold (11:55 - 11:58)

Hilsningstale fra Mette Frederiksen, partileder Socialdemokratiet i Danmark:

(11:59 - 12:16)

Kære kongres.

1. Indledning

Tak for velkomsten. Det er dejligt at være her. Blandt gode venner.

Som I ved, er Norge populær som aldrig før i Danmark. Fjerde sæson af serien Skam er begyndt. Det var en tophistorie på avisernes hjemmesider. Og tidligere på året var serien ved at udløse en mindre regeringskrise. NRK lukkede serien for alle uden for Norge. Det gav drama i Danmark. Et folketingsmedlem fra ét regeringsparti stillede officielt kritiske spørgsmål til en minister fra et andet regeringsparti. Under ministeransvar måtte kulturministeren svare på, om hun ville arbejde for, at alle kan se Skam. Det ville hun gerne. Pyha.

Det fortæller noget om, hvor stort Skam er i Danmark. Skam er blevet kult. Næsten hver tredje seer er dansker. Vi tror, I alle sammen har lys page og går med rød læbestift. Også dig, Jonas. Og vi tror, vi kan tale norsk, fordi vi kan en smule Skam-norsk. Går rundt og siger "dritkul." Jeg har hørt om unge, der har skrevet Skam-norsk på deres CV. Nu er der bokmål, nynorsk og Skam-norsk. Det er alligevel noget af en bedrift. Jeg lover, jeg ikke forsøger mig med Skam-norsk i dag. Det står ikke på mit cv.

2. De nordiske velfærdssamfund har gjort vores samfund rige, lige og trygge

Danmark og Norge deler kultur. Vi deler historie. Og vigtigst af alt, så deler vi velfærdssamfundet. Arbejdsbevægelsens velfærdssamfund.

Det er ingen tilfældighed, at både Danmark og Norge er blandt verdens rigeste, mest lige og trygge samfund. Det er et resultat af politiske valg og generationers hårde arbejde. **Norge er jeres fortjeneste. I har skabt Norge!**

Det skandinaviske velfærdssamfund er en helt unik ide og opfindelse. Vores samfund hviler på en social kontrakt mellem marked og fællesskab. På den ene side giver vi plads til markeds kræfterne og den velstand og virkelyst, de fører med sig. På den anden side har vi turdet begrænse kapitalismen, når den ikke passer ordentligt på mennesker og natur. Og vi insisterer på at fordele goderne, så de kommer alle til gavn. Ikke blot de få.

I gennem de seneste årtier har vi sørget for gode og ansvarlige rammer for private virksomheder. Vores arbejdsmarkedsmodel har sikret ordentlige vilkår for lønmodtagerne. Tilsammen har det givet en stærk økonomi, som vi kan bruge på at udbygge velfærden. Velfærd i form af solidarisk finansierede skoler, sygehuse, socialsikring, ældrepleje. Det gør ikke alene Danmark og Norge til nogle af de bedste samfund at leve i. Velfærden gør os også til nogle af de mest attraktive lande at drive virksomhed i. Erhvervslivet og velfærdssektoren er hinandens forudsætninger.

Den sociale kontrakt bygger på tillid mellem mennesker. Tillid til hinanden, men også en tillid og forventning til, at alle yder det, de kan. Går på arbejde og bidrager til fællesskabet. Fordi vores samfund ikke kan hænge sammen, hvis ikke alle er med. Som arbejderpartier har vi altid insisteret på rettigheder. Men lige så meget på pligter.

3. Grundanalyse: Kapitalismen er blevet syg

Alle vestlige samfund har en form for social kontrakt. Den er stærkest i Norden. Svagest i USA. Men konsekvenserne er de samme, når den sociale kontrakt ikke bliver overholdt.

Der kommer en modreaktion. Og i mine øjne er det faktisk hovedforklaringen på både Brexit, Trump som præsident, yderfløjenes fremgang over hele Europa. Det er socialdemokratierne, der taber, hvis ikke vi forstår – hvis ikke vi adresserer – og hvis ikke vi svarer på følgende fire udfordringer:

1. Ukontrolleret globalisering.
2. Store og vedblivende flygtninge- og migrationsstrømme.
3. Stigende ulighed.
4. Øget pres på lønmodtagerrettigheder.

De vestlige samfund er forskellige. Men tendenserne de samme. Utrygheden stiger, og fremtidsudsigterne er usikre. For første gang siden afslutningen af anden verdenskrig frygter mange forældre nu, at deres børn ikke får en bedre tilværelse, end de selv har haft. Den sociale kontrakt er ophævet. Kapitalismen er blevet syg.

Vi nordiske socialdemokratier skal gå foran. I vores egne samfund. Og globalt. Den sociale kontrakt skal genoprettes.

Og det haster. Med en aggressiv og økonomisk presset Putin, der fra Rusland forsøger at destabilisere de vestlige demokratier. Med en tyrkisk præsident, der ruller fundamentale borgerrettigheder tilbage. Hvor millioner af mennesker er på flugt fra krig, fattigdom og klimaforandringer. Hvor Nordafrika og Mellemøsten hærages af konflikterne i Syrien og Yemen. For ikke at tale om kampen mod ISIL, som begge vores lande er dybt engageret i.

Og hvor ekstremistiske kræfter angriber vores levevis. Som den gjorde i Stockholm lige før påske. I København for lidt mere end to år siden. I ved om nogen, hvor meningsløs og forfærdelig ekstremismen er. Oslo og på Utøya den 22. juli 2011. Så må vi stå sammen i kampen mod ekstremismen. Vi må aldrig give efter. Vi må aldrig give op. Mere end nogensinde er der brug for sammenhold og internationalt engagement.

4. Nordiske samfundsmodeller er svaret, men problemet er også her.

For en måned siden besøgte jeg de danske soldater i Irak. De træner irakiske styrker i at bekæmpe ISIL. Og de gør et kæmpe stykke arbejde. Er professionelle og engagerede. Jeg kunne ikke undgå at lægge mærke til det gode forhold, der er mellem vores soldater og irakerne. Da jeg nævnte det over for den øverstkommanderende i lejren, var han ikke i tvivl – og for mange af vores politiske modstandere vil svaret være overraskende: Han sagde, at det skyldes den danske folkeskole! At vi fra barnsben lærer at behandle hinanden ligeværdigt. At vi lærer dialog og ordentlighed. At ethvert menneske skal mødes med værdighed. En kerne-skandinavisk værdi, der sætter sig igennem, når vores soldater er ude. Jeg er sikker på, det samme er tilfældet for jeres soldater. De skandinaviske velfærdssamfund kan noget helt særligt. Og de har også vist sig at have de bedste svar på Vestens problemer. Men kære venner. Uligheden og utrygheden stiger også her. I både Danmark og Norge. Ikke alle er kommet med. For nogle har globaliseringen betydet flere muligheder, højere løn, større formuer. Andre har oplevet, at løn og arbejdsvilkår er kommet under pres. At jobsikkerheden er smuldret. Flere nordmænd er kommet på kortere kontrakter. Problemerne med social dumping vokser.

Lige nu oplever I den største arbejdsløshed i 20 år. En typisk konsekvens af at have en borgerlig regering. De tænker, det hele går, hvis dem, der i forvejen har mest, får mere. Så løser alle problemerne sig selv. Det er den store forskel på dem og os. Vi tager ansvaret på os. Tager styring. For at flytte samfundet i den rigtige retning. De borgerlige lader stå til. **Når de sætter sig på førersædet, holder de sig for øjnene i stedet for på rattet.**

Og så ved vi, hvad der sker. Forskellene vokser. Og når forskellene vokser, falder fællesskaber fra hinanden. Den tillid, som vores forældre og bedsteforældre byggede Danmark og Norge på, kan ikke holde til, at sammenholdet bliver for svagt. Hvis ikke alle bidrager, kan samfundet ikke hænge sammen. Og lige så vigtigt: Stiger uligheden, kan vores samfund ikke hænge sammen. Og så bliver vi alle sammen fattigere og mere utrygge.

Derfor må vi insistere på, at alle kommer med i fællesskabet. Og at alle bidrager. Mere end i dag. Hverken i Norge eller Danmark kommer vi uden om et skift i integrationspolitikken. Mange er kommet til vores lande og lever gode liv. Fordi de kan og vil. Og fordi vi har som samfund og fællesskab har givet dem muligheden.

Men vi må ikke lukke øjnene for de alt for store integrationsproblemer.

For mange er kommet ind i vores lande uden at blive en del af os. Vi kæmper med voksende parallelsamfund. Med social kontrol. Især over for kvinderne. Som arbejderpartier skal vi stille krav. Om at de, som kommer hertil, arbejder og forsørger sig selv. Lærer sproget og bidrager positivt og godt. Og bakker op om grundlæggende demokratiske værdier og spilleregler.

Jonas, du sagde det så præcist for et par år siden. Vi var til møde i SAMAK. Du sagde, at vi aldrig må acceptere religion eller kultur som en undskyldning for undertrykkelse eller social kontrol. At vi ikke er værdirelativister. Og det er rigtigt. Vores værdier ligger fast: frihed og lighed. For alle. Fællesskab. For alle. Vi stiller samme krav til alle. Uanset hvem de er. Uanset hvor de kommer fra. **Vi gør ikke forskel. Alle skal med.**

Det er nødvendigt med en udlændingepolitik, som er både stram og retfærdig. Og at der ikke kommer flere, end vi kan integrere.

5. Arbejderpartiet og Socialdemokratiet deler analyse og løsninger

Den største værdikamp for vores partier er kampen mod ulighed. Og uretfærdighed. Den sociale og den økonomiske. Vi skal udvikle vores velfærdssamfund. Kæmpe videre for fremskridtet, ligheden og retfærdigheden. Styrke den kontrakt, vores samfund bygger på.

Derfor blev jeg også så glad, da jeg så titlen på jeres nye partiprogram: Alle skal med. Mere klart kan det ikke siges. **Kære kongres: Alle skal med.**

Og nu må I endelig ikke misforstå mig. Men jeg kunne heller ikke lade være med at studse lidt over titlen. Ser I, for et par år siden havde vi et program, der hed 'Alle skal med'. Og så er det klart, man tænker: Hvad har de egentlig gang i, de nordmænd? Først forsøger I at hugge alle vores unge med gode tv-serier. Så hugger I vores titler. Hvad bliver det næste?

Spøg til side. Alle skal med fortæller jo meget om vores værdier. Og vi deler grundlæggende værdier. Vi deler en grundlæggende analyse. Og vi deler også synet på løsningerne.

- I vil styrke erhvervsskolerne, fordi Norge får brug for flere faglærte.
- Skabe private arbejdspladser gennem grønne investeringer.
- Gennemføre en opkvalificeringsreform, så lønmodtagerne kan tage de job, der bliver skabt i fremtiden.
- Slå ned på illegal arbejdskraft og bekæmpe bagmænd, der udnytter østeuropæere til social dumping.
- Prioritere forebyggelse og tidligere indsatser. Inden for sundhed og socialpolitik.
- Begynde allerede i børnehaven for at give den næste generation endnu bedre vilkår end den nuværende.

Jeg siger ikke for meget, hvis jeg her mod afslutningen siger, at det bestemt ikke går godt for alle de socialdemokratiske partier i Europa. Men det går godt her i Norge. Jonas; du gør os stolte. Også uden for Norges grænser. Jeg ved, at du har fundet den nye socialdemokratiske vej.

6. Afslutning: Nyt nordisk samarbejde

Og den skal vi arbejde sammen om. Med Trump i det ene verdenshjørne og Putin i det andet har vi brug for et stærkere Norden.

Som socialdemokrater kæmper vi ikke kun for retfærdighed inden for egne grænser. Vi kæmper også for den ude i verden. Og der er stadig meget at kæmpe for. **Kvindekroppen er stadig en kampplads.** Selvom vi skriver 2017. Og den er ikke den eneste. Homoseksuelle lever stadig i frygt mange steder i verden. Kulturelle og religiøse minoriteter bliver stadig undertrykt. Nægtet deres rettigheder. Også i lande, der er tæt på os. De nordiske lande må gå forrest i kampen for ligestillingen. Og i kampen mod forfølgelser og social kontrol. I kampen imod uretfærdighed og for værdighed for alle. **Vi kæmper for vores værdier. Vi kæmper for det, vi tror på. Og vi skal kæmpe sammen.**

Norge, Danmark og de andre nordiske lande har allerede et veludbygget og velfungerende samarbejde på mange områder. Men måske skal det blive endnu tættere. Vi må ikke undervurdere den styrke, vi har, når vi står sammen. Norge, Danmark, Sverige, Finland, Island er stærke økonomier. Samlet ville vi være verdens 11. største økonomi. Det ville give os en central plads ved G20-bordet. En helt anden stemme internationalt. Måske skal vi være bedre til at udnytte den mulighed.

De nordiske socialdemokratier har et tæt samarbejde i SAMAK. Senere i dag kommer den svenske statsminister, socialdemokraten Stefan Löfven også her og taler.

Jeg håber, at vi tre snart kan udbygge samarbejdet. Ikke kun som partiledere, men også som regeringschefer. Og jeg er sikker på, at Jonas kommer til at vise vejen ved valget til september.

Kære venner: **I skal vinde valget!**

Fordi I tager fat på de svære dilemmaer. Kæmper for social retfærdighed. Bekæmper uligheden. Holder fast i en ansvarlig økonomisk politik. Det er det, I står for.

I Danmark og Norge står vi over for et afgørende valg om fremtiden: Vil vi vores velfærdssamfund? Vil vi styrke eller svække den model, der har gjort os rige, lige og trygge? Vores partier har et klart svar. Vi vil styrke velfærden. Styrke alt det, der har gjort vores samfund stærke.

Kære venner. Kære parti: I har den rigtige analyse. Og de rigtige svar. **Vind valget til september!** Få alle med.

Og kære Jonas. Du er en sterk representant for vores bevægelse. En tillidsmand for dine landsmænd. Jeg er sikker på, du kan samle Norge. Når jeg møder jeres landsmænd rundt omkring, så er min opfordring klar: **Stem på Arbeiderpartiet. Stem på Jonas. Han er ”dritkul.”**

Tak for ordet. God kongres.

Ordet i debatten forts.:

Terje Wikstrøm, Finnmark (12:18 - 12:22)
Inger Helene Vaaten, Oslo (12:22 - 12:25)
Hanne Moe Bjørnbet, Sør-Trøndelag (12:25 - 12:29)
Gry Haugsbakken, Oppland (12:29 - 12:32)
Lasse Juliussen, Hedmark (12:32 - 12:35)
Else-May Botten, Sentralstyret (12:35 - 12:38)
Victoria Marie Evensen, Oslo (12:38 - 12:41)
Rita Hirsum Lystad, Akershus (12:41 - 12:44)

Permisjon godkjent, Jon Reidar Øyan, Oslo, 11:50 - 13:00. Jeg skal holde innlegg til ansatte i Oslo kommune om LHBT og handlingsplanen Stolte Oslo.

Permisjon godkjent, Rina Mariann Hansen, Oslo, 09:30 - 11:30. Skal foreta den offisielle åpningen av kunstgressbane på Mortensrud.

Ordet i debatten forts.:

Heidi Granli, Buskerud (12:48 - 12:51)
Ruth Grung, Hordaland (12:44 - 12:48)
Tove Elise Olsen Frøland, Rogaland (12:51 - 12:54)
Harald Schjelderup, Sentralstyret (12:54 - 12:59)

Harald Schjelderup, Byrådsleder Bergen

Framtidas storbyer

Kjære landsmøte!

Min slekt kommer fra mange ulike steder, både i Norge og i utlandet. Fra by i Nord-Norge, fra grenseområdet Danmark-Tyskland, fra bølgende landskap på Østlandet og fra jordbruksbygd på Nord-Vestlandet. Likevel står jeg her og skarrer på R'ene, fordi jeg er født og oppvokst i Bergen. Men røttene er både fra det urbane og det landlige. Slik er det for de fleste av oss.

Styrken med Arbeiderpartiet er at vi klarer å ivareta både by og land. Når vi sier «alle skal med», handler det både om mennesker og om geografi. Frie mennesker velger å leve på ulike måter. Noen ønsker å arbeide og bo tett på naturen. Andre velger det urbane, i voksende byer. Jeg, og min familie, har valgt det. Men det ene er ikke bedre enn det andre.

Storbyene tilbyr mange muligheter til det gode liv. Rikt kulturtilbud, variert utdanningstilbud, spennende krydderdufter i smitt og smau. Men vi har også særskilte utfordringer. Rus, kriminalitet og helseskadelig byluft. Som folkevalgte i storbyene ser vi hva som må gjøres.

Fremtidens storbyer utjevner sosiale forskjeller. Fremtidens byer skaper nye arbeidsplasser. Og ikke minst: fremtidens storbyer er grønne.

Ja, Norges forpliktelser etter Paris-avtalen kan kun nås dersom storbyene tar ansvar. Storbyene i Norge er beredt til å gjøre det. Vi er klar til å gå foran. Og ikke bare det; vi tror også at det er i byene mange av løsningene på klimautfordringene vil utvikles. Men da må vi vektlegge sammenhengene i politikken.

La meg ta tre eksempler. For det første: For å redusere transportbehovet må vi bygge byene innenfra og utover langs kollektivaksene. Det kan fort bety dyrere boliger som skaper sosiale skiller vi ikke ønsker. Derfor må vi få en ny regjering som styrker boligpolitikken. Husbanken må få mer muskler, og vi må få til et tettere samarbeid mellom Husbanken og storbyene, slik programforslaget legger opp til.

For det andre: Det nytter ikke om byene bygger tettere og styrker kollektivtilbudet, dersom vi ikke får til et tettere samarbeid mellom byene og nabokommunene. Derfor må vi få en ny regjering som

skjønner at dersom by og land skal lykkes sammen, så må vi ha en politikk der både by og land blir vinnere.

For det tredje: Vi bruker i dag bompenger i byene til motstridende formål, både til å redusere privatbilisme, og til å finansiere kollektivutbygging. I dag åpner bybanen et nytt strekk, til Bergen Lufthavn Flesland. Bybanen er til nå finansiert 80 prosent av bilistene. I 2016 innførte vi rushtidsavgift for å redusere køer og utslipp, og den virker.

Ja, den virker så godt at inntektene i bomringen går ned. Når vi nå ønsker å bygge ut et klimavennlig Bergen med mer bybane og flere busser, går ikke regnestykket i hop. Denne gordiske knuten opplever også andre byer.

Ergo er det kun én løsning på dette paradokset: Staten må bidra med mer til kollektivutbygging for at byene skal lykkes med å redusere utslipp fra transportsektoren, skape en bedre by, og oppfylle Paris-avtalen.

Tenk på dette: Mens NSB har om lag 60 millioner reiser i året i hele landet, står transportselskapene i byområdene for en halv milliard kollektivreiser.

Derfor trenger vi en ny regjering som slår fast at staten kan dekke 70 prosent av utbyggingskostnadene ved store kollektivprosjekter i de største byområdene.

Landsmøte,

Å løse klimautfordringene handler om mer enn byutvikling. Byene er også laboratorier og arnesteder for forskning og nye klimaløsninger.

I mange norske byer pågår det for tiden prosjekter i skjæringspunktet mellom forskning, næringsliv og lokale myndigheter, som vil gjøre veien til lavutslippssamfunnet lettere. Ikke bare i de største byene. Også i Haugesund, Ålesund, Bodø, Fredrikstad, Grenlandsbyene, og flere.

Mange av disse løsningene kan etter hvert eksporteres både til andre kommuner, og også internasjonalt. Derfor trenger vi en ny regjering som kraftfullt setter verdiskaping med det offentlige i en aktiv tilretteleggerrolle, i sentrum for politikken.

Landsmøte,

Fremtidens byer gir alle barn like muligheter, og tilbyr alle en bolig. Fremtidens byer er rause og positive samarbeidspartnere for sine nabokommuner, slik at hele landet tas i bruk.

Og; fremtidens byer er grønne, og skaper nye arbeidsplasser på løpende bånd.

For å få det til må vi handle. Ting kan ikke være som før. Ting kan ikke gjøres som før.

På vegne av storbyene i Norge som er styrt av Arbeiderpartiet, kan jeg med sikkerhet si: Vi er ikke bare klar, vi er i gang, med å handle og gå foran. Til det beste for klimaet. Til det beste for hele landet. Nå trenger vi en ny regjering som setter oss bedre i stand til å lykkes.

Takk for oppmerksomheten.

Ordet i debatten forts.:

Kathrine Kvåle Haatvedt, Telemark (12:59 - 13:02)

Torunn Kanutte Husvik, Oslo (13:02 - 13:06)

Ellen Sofie Solbrække, Østfold (13:06 - 13:09)

Ellen Haugen Bergsrønning, Sør-Trøndelag (13:09 - 13:12)

Thuva Livsdatter Øverås, Oslo (13:12 - 13:15)

Ola Øie, Sør-Trøndelag (13:15 - 13:18)

Odd Harald Hovland, Hordaland (13:18 - 13:21)

Kjell Maartmann-Moe, Akershus (13:21 - 13:25)

Dag Terje Andersen, Stortingsgruppa (13:25 - 13:31)

Geir Morten Waage, Nordland (13:31 - 13:34)

Jon-Ivar Nygård, Sentralstyret (13:34 - 13:37)

Oppsummering av debatten ved Jonas Gahr Støre.

Dagsorden Debatt - Den politiske situasjon - dag 2 endte 14:02

Dagsorden Behandling av innkomne forslag: politiske saker åpnet 14:02

Dirigenten opplyste at første innstilling fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker legges ut kl. 15.00.

Dagsorden Behandling av innkomne forslag: politiske saker endte 14:03

Dagsorden Nye Utøya åpnet 15:07

Først ble det vist en film om Utøya, og det arbeidet som har blitt gjort der de siste årene. Deretter var det tale ved Jonas Gahr Støre. Han ga deretter blomster og tre gamle innrammede plakater i gave til AUF v/Mani Hussaini, Jan-Christian Vestre og Jon Olsen.

Jan-Christian Vestre og Mani Hussaini takket.

Dagsorden Nye Utøya endte 15:51

LO-leder Gerd Kristiansen hilser på vegne av de nasjonale gjestene

Gode venner!

Takke for invitasjonen

På veggen på kontoret mitt her i Folkets Hus henger denne. (vise fram)

Det er en bekreftelse – jeg liker å kalle det et diplom – fra Norsk Språkråd. Det forteller at ordet "Solidaritetsalternativ" er en del av det norske språket.

Ordet dukket opp i 1992. Da var det behov for en politikk for å få ned den arbeidsløsheten vi hadde den gangen. Vi kunne ikke akseptere at over 100 000 mennesker var arbeidsledige. Solidaritetsalternativet ble navnet på den politikken som ble ført da. En politikk for å skape nye jobber og ta vare på de arbeidsplassene vi hadde. Vi i LO kaller det den kollektive fornuft.

Der vi i LO og NHO i fellesskap sørget for lønnsoppgjør som ga bedriftene muligheter til å konkurrere og arbeidstakerne fikk arbeid, og god lønnsutvikling over tid.

Regjeringen bidro med sitt – budsjetter og annen politikk trakk i samme retning. Her skulle folk i arbeid. Og i lag gjorde vi jobben for jobbene.

Da den mest alvorlige krisen på mange ti-år rammet oss i 2008/09 brukte vi igjen den kollektive fornuften. Partene tok ansvar. Den rødgrønne regjeringen leverte. Det ble skapt hundretusenvise nye jobber, og Norge ble det landet som kom seg best gjennom finanskrisen.

Så kom nedgangen i oljeprisene. Det har igjen vært behov for handling. Og, gode venner - partene i arbeidslivet har levert. For våre medlemmer har lønningene stått stille de siste årene. Fordi LOs medlemmer er solidariske med de som ikke har en jobb å gå til, og fordi de også vil trygge sine egne arbeidsplasser.

Jeg er pinadø stolt over å få være leder i en sånn organisasjon.

Men hvor har det blitt av den tredje parten? Hva har Høyre og Fremskrittspartiet drevet med?

I stedet for kollektiv fornuft har de levert høyrevridd ufornuft. Skattekutt til de rikeste og dårligere trygghet for jobb og i jobb som takk til LOs medlemmer.

Da var det godt å åpne avisa i går, Jonas. Og se forslaget ditt om fagforeningsfradraget. Det viser at du og Arbeiderpartiet har skjønnet hvor viktig det er med et organisert arbeidsliv. Med sterke parter som er med og tar ansvar. Både i gode og dårlige tider.

Gode venner. Vi er godt vant her i landet. Vi ligger høyt på alle lister over lykke og velferd. Men en liste jeg har sett i det siste skremmer meg. Bare Hellas og Spania er dårligere på jobbskaping enn Norge har vært de siste årene. Norge gjør det nesten dårligere i VM i økonomi enn i VM i fotball ...mannfolkan altså. Damene er jo til å stole på der som ellers!

Andelen av oss her i landet som er i jobb går nedover. Og den går fort nedover. Vi har det laveste sysselsettingsnivået på 20 år.

Vi som er samlet her vet at vi lever av hverandres arbeid. Vi har ikke råd til at ikke alle som kan bidra får lov til å bidra.

Det er mange som følger med på det som skjer i Folkets Hus i disse dager. Jeg tenker særlig på en jeg møtte i Rogaland for en tid siden. Han sa han skulle følge med på landsmøtet, og lurte på hva jeg

skulle si. – For du vet, sa han. Nå har jeg jo tid til å sitte foran skjermen på dagtid. Han var arbeidsløs på sjette måneden. Jeg vet at du følger med nå. Og æ veit at du mye heller ville ha vært på jobb. Han er ikke alene.

Den ledige snekkeren Ove fra Flekkefjord sier han ikke vet hva som er verst. Å gå ut framdøra og se alle som går på jobb, eller kikke ut bakdøra og se at naboen også er ledig.

Vi i fagbevegelsen vet. At noe av det viktigste man kan gjøre, for folk, er sørge for at de har arbeid.

En av Norges klokeste. Per Fugeli, sa: "Du er ikke bare en kropp, du er en del av et felleskap.

Viktigere en vitaminer og lavkarbo er disse 5 om dagen:

Verdighet! Handlingsrom! Tilhørighet! Mening! Trygghet!

Det er disse 5 om dagen..... man har mistet i mange land, og som er det jordsmonnet høyrepopulismen vokser i.

Og som VI - må kjempe for å beholde i Norge.

Verdighet – gjennom et liv i arbeid

Handlingsrom – gjennom ei lønn å leve av

Tilhørighet – å høre til i et hjem som er sitt eget - på en arbeidsplass der man betyr noe.

Mening – i det å kunne bidra til noe som er større enn en selv.

Trygghet – gjennom arbeid.

En løsere tilknytning til arbeidslivet rammer en gruppe spesielt. Ungdommen. Fremtida. . Her har hele Europa en krise. En generasjon kan gå tapt.

Unge i Spania, Hellas med god utdanning - bor hjemme og står i matkø hos frelsesarmeen.

Slik vil vi ikke ha det i Norge.

Det er jo ikke naturgitt at vi i Norge er annerledeslandet – med hele folket i arbeid mens våre naboland sliter. Det er ikke vår geografiske plassering eller våre naturressurser som alene sikrer det. Ting kommer ikke av seg sjøl.

Det er bevisste politiske valg som ligger bak den norske samfunnsmodellen.

Det er politikk som avgjør om vi greier å ta vare på den.

Vi skapte fellesskolen og Statens Lånekasse som ga ungdommer fra vanlige familier sjansen til å gå på skole og studere. Og vi har – som Norsk Industri sier – verdens dyreste, men også beste fagarbeidere. Æ er veldig glad for at Arbeiderpartiet i programmet skjønnet at vi må fortsette å gi folk kompetanse til å henge med i utviklinga. På arbeidsplassene der den viktigste læringa skjer.

Det var også gjennomtenkt politikk som gjorde at vår vannkraft ikke ble solgt for godt ut av landet, at oljen og gassen fortsatt tilhører fellesskapet og at våre evig fornybare fiskeressurser skal styres til beste for de som bor langs kysten.

(Æ har jo jobba på fiskebåt, og det er så bra at du Jonas er så opptatt av havet. Ser at noen foreslår at du burde kalles "Kaptein Støre". Da kunne du jo ha blit medlem i det nye forbundet i LO – Sjøoffisersforbundet. Men æ e i mot sånne merkelappa. Statsminister Støre holder lenge for mæ)

Det er en grunn til at årets valg blir så viktig. Høyre og Fremskrittspartiet har skuffene fulle av planer for å selge arvesølvet.

De vil privatisere og selge ut skogen, fisken, vannkrafta, og viktig norsk industri.

De har foreslått statlig nedsalg av statens aksjer i strategiske viktige selskaper som går så det griner - Kongsberggruppen, Telenor, Flytoget. You name it.

De privatiserer jernbanen.

De svekker våre felles muligheter for jakt, fiske og friluftsliv med privatisering av Statskog.

De har foreslått endringer som gjør at fiskekvoter kan havne på utenlandske hender.

De vil la private eie utenlandskabler.

De vil delprivatisere Statkraft.

De siste årene har vi fått se at kamper vi trodde vi hadde vunnet må kjempes på ny. Et anstendig arbeidsliv er ingen selvfølge, det må forsvares for å bevares.

Arbeidsmiljøloven er bevisst svekket. Andelen midlertidig ansatte økt.

Bemanningsbyråer og 0-timerskontrakter erstatter faste jobber

Og Høyre- og FRP-regjeringens manglende arbeid mot sosial dumping har fått sterk kritikk. Ikke bare fra oss, men av Riksrevisjonen.

Som Erna Solberg sa det før valget. "Folk vil merke forskjellene, ikke fra første dag, men betydelig i løpet av en fireårsperiode."

I arbeidslivet har vi merket forskjellene så det holder.

Gode venner. Vi stod bak Solidaritetsalternativet. Nå ser vi hva som er **alternativet** til **solidaritet**. Ulikhetene som øker.

- Mellom rik og fattig.
- Mellom de som har jobb og ikke har jobb.
- Mellom de som har trygge jobber og de som har utrygge jobber.
- Mellom menn og kvinner. Pappapermen er kuttet, fedrene tar ut færre uker enn før.
- Mellom de som er innenfor og de som er utenfor
- Mellom by og land

Mange sier at vi i LO er så tydelige for tiden! Jeg er tydelig fordi jeg er oppriktig bekymret. Oppriktig bekymring. For unge. For unge sinte hvite menn. For nasjonalisme, utrygghet og egoisme. For hvilken vei verden er på vei

Likevel gjør det meg varm om hjertet at VI i dette rommet vet hva som skal til. For å unngå et samfunn preget av desperasjon, frustrasjon, kulde og avstand mellom folk.

Et samfunn der man ser hverandre i øynene og respekterer at vi er forskjellige. Et samfunn der man løfter i flokk fremfor å være seg selv nok.

Folkens, DA må vi gjøre det vi alltid har vært best på. VI MÅ HA TRUA PÅ FOLK.

I LO har vi hatt en stor medlemsdebatt. Engasjementet har vært stort. Hundre tusen har deltatt.

Deres melding er klar. De vil ha et trygt og anstendig arbeidsliv. De vil ha kamp mot sosial dumping, og de vil ta vare på den sykelønnsordninga vi har.

Kjære landsmøte. Hver fjerde velger er LO-medlem. Sakene, holdningene og verdiene burde gjøre valget enkelt. Det handler om å nå ut.

Vi må ha trua på folk og vise hvordan arbeid og trygghet er nøkkelen til framtida.

Klarer vi det. Vinner vi valget.

Og vinner vi valget. Klarer også å sikre trygghet for arbeid og trygghet i arbeid.

Takk for oppmerksomheten. Godt landsmøte!

Dagsorden Kontrollkomiteens beretning åpnet 16:09

Sak 4 Innstilling fra Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens beretning for 2016

Kontrollkomiteen består av:

Kjell Engebregtsen

Inger-Christin Torp

Asbjørn Kristoffersen

Varamedlemmer:

Karl Erik Høegh

Hilde Thorkildsen

Det organsasjonsmessige ansvaret for kontroll med partiets regnskaper og økonomiforvaltning er tillagt Kontrollkomiteen. I overensstemmelse med regnskapslov fra 1998 og partiets vedtekter, behandler Landsstyrets regnskaper.

Kontrollkomiteens ansvar overfor Youngstorget Eiendom AS gjelder kun forvaltning av partiets eierinteresser. Youngstorget Eiendom AS har eget styre og generalforsamling. Kontrollkomiteen skal avgi sin innbetaling foreggskap for 2016 til Landsstyret.

I 2016 har Kontrollkomiteen avholdt 1 møte. Assisterende partisekretær og økonomileder, samt revisor, har deltatt.

Kontrollkomiteens hovedoppgave er å kontrollere om de økonomiske disposisjoner som er foretatt er i henhold til gjeldende vedtak fattet av styrende organer. Komiteen har gjennomgått Sentralstyrets og Landsstyrets protokoller. Inkludert i Arbeiderpartiets regnskap er partiets andel av resultatet i Youngstorget Eiendom AS.

Arbeiderpartiets regnskap for 2016 viser et overskudd på kr. 6.294.143,-.

Egenkapitalen er på 56,9 millioner kroner og tilsvarer 72,9 % av totalkapitalen.
Konsernet fikk i 2016 et overskudd på kr. 7.718.443,-.
Egenkapitalen i konsernet er på kr. 58,6 mill. og tilsvarer 37,0 % av totalkapitalen.

Egenkapitalen er styrket i et mellomvalgår med tanke på å ha tilstrekkelig kapital i et valgår.
Kontrollkomiteen vil påpeke at partiet har hatt sterk focus på økonomistyringen i 2016, noe som har gitt resultater.

Kontrollkomiteen har hatt tilgang til alt relevant material og fått svar på de spørsmål som den har stilt. Arbeidet med økonomiforvaltningen foregår etter gjeldende lover, regler, retningslinjer og vedtak. Samarbeidet mellom ledelsen, Kontrollkomiteen, revisor og økonomileder har vært godt.

Kontrollkomiteen legger med dette fram sin beretning for 2016 for Landsstyret, og etter innstilling fra Sentralstyret ber Landsstyret om å foreta en endelig godkjenning av Arbeiderpartiets regnskap for 2016.

Oslo, 19. april 2017

Kjell Engebregtsen /s/
Leder

Asbjørn Kristoffersen /s/

Inger-Christin Torp /s/

KONTROLLKOMITEENS BERETNING TIL LANDSMØTET 2017

Kontrollkomiteen består av:

Kjell Engebregtsen, Asbjørn Kristoffersen og Inger-Christin Torp.

Varemedlemmer:

Karl Erik Høegh og Hilde Thorkildsen.

I samsvar med Regnskapsloven av 1998 og i henhold til partiets vedtekter behandler Landstyret partiets regnskaper og årsberetninger. Kontrollkomiteen har avgitt sine årsberetninger til Landstyret for regnskapene for 2015 og 2016. Revisors beretning er også avgitt til Landsstyret.

Kontrollkomiteen står ansvarlig overfor Landsmøtet. Oppgaven til Kontrollkomiteen er å kontrollere om de økonomiske disposisjoner som er foretatt er i samsvar med gjeldende vedtekter og vedtak fattet i styrende organer. Kontrollkomiteen har hatt tilgang til alt relevant materiale og fått svar på de spørsmål som er stilt. Kontrollkomiteen har gjennomgått Sentralstyrets og Landsstyrets protokoller. Arbeidet med økonomiforvaltningen foregår etter gjeldende lover, regler, retningslinjer og vedtak. Samarbeidet mellom ledelsen, kontrollkomiteen, revisor og økonomileder har vært godt. Kontrollkomiteens ansvar overfor Youngstorget Eiendom AS gjelder kun forvaltning av partiets interesser.

Kontrollkomiteen legger frem beretning for 2 år for Landsmøtet. Dette gjelder både for Arbeiderpartiet og for konsernet. I konsernet inngår Arbeiderpartiet og Youngstorget Eiendom AS. Youngstorget Eiendom AS driver med utleie av kontorer og forretningslokaler.

I løpet av 2015 hadde Kontrollkomiteen 1 møte.
Arbeiderpartiets regnskap for 2015 viser et underskudd på kr. 13.329.581,-
Egenkapitalen er på 50,6 millioner kroner og tilsvarer 65,4 % av totalkapitalen
Konsernet fikk i 2015 et underskudd på kr. 12.235.886,-

Egenkapitalen er på kr. 50 mill. kroner og tilsvarer 32,5 % av totalkapitalen.

I løpet av 2016 hadde Kontrollkomiteen 1 møte.

Arbeiderpartiets regnskap for 2016 viser et overskudd på kr. 6.294.143. -

Egenkapitalen er på 56,9 millioner kroner og tilsvarer 72,9 % av totalkapitalen

Konsernet fikk i 2016 et overskudd på kr. 7.718.443,-

Egenkapitalen i konsernet er på kr. 58,6 mill. kroner og tilsvarer 37,0 % av totalkapitalen.

Kontrollkomiteen ser det slik at Arbeiderpartiet har en god økonomi med basis i en sterk egenkapital. Kontrollkomiteen vil understreke betydningen av å arbeide med fortsatt styrking av egenkapitalen i mellomvalgår. Arbeidet med økonomiforvaltningen foregår etter gjeldende lover, regler, retningslinjer, vedtekter og vedtak.

Kontrollkomiteen legger med dette fram sin beretning for 2015 og 2016 for Landsmøtet til godkjenning.

Kjell Engebregtsen

Asbjørn Kristoffersen

Inger-Christin Torp

Leder

Dirigenten opplyste at Landsstyret i møte i går enstemmig hadde godkjent Arbeiderpartiets regnskap for 2016.

Vedtak: Landsmøtet tar Kontrollkomiteens beretning for 2015 og 2016 til orientering.

Dagsorden Kontrollkomiteens beretning endte 16:12

Dagsorden Innstilling del 1 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker åpnet 16:12

Forslag til oversendelse – politiske forslag:

Vedtak: Følgende forslag foreslås oversendt redaksjonskomiteen for andre politiske saker:

Forslag nr. 139

Generelt forslag

Delegat nr. 187 Roger Valhammer, Hordaland

20170420 19:56

Anerkjennelse av Palestina som selvstendig stat

Arbeiderpartiet støtter opprettelsen av en palestinsk stat. Vi vil ikke lenger sette en endelig avtale som premiss for å anerkjenne en palestinsk stat.

Hvis det ikke har skjedd en reell fremgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosetningene fortsetter, bør Norge anerkjenne Palestina som selvstendig stat.

Forslag nr. 145

Generelt forslag

Delegat nr. 279 Martin Henriksen, Troms

20170420 20:32

Palestina

Til internasjonal uttalelse, fra Troms Arbeiderparti:

- Arbeiderpartiet ønsker et norsk vedtak om å anerkjenne Palestina som stat.

Forslag nr. 147

Generelt forslag

Delegat nr. 062 Torunn Kanutte Husvik, Oslo

20170420 20:49

Palestina

Arbeiderpartiet støtter opprettelsen av en palestinsk stat. Vi vil ikke lenger sette en endelig avtale som premiss for å anerkjenne en palestinsk stat.

Hvis det ikke har skjedd en reell fremgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosetningene fortsetter, bør Norge anerkjenne Palestina som selvstendig stat.

Dagsorden Innstilling del 1 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker endte 17:32

Hilsningstale fra **Stefan Løfven**, Sveriges statsminister og leder for SAP – Socialdemokraterna i Sverige:

Stort tack. Det är fantastiskt att vara här.

Det är faktiskt lite som att komma hem, så som det är med riktigt gamla vänskaper, - när man växt upp tillsammans, - varit igenom livets svåra stunder tillsammans, - sett varandra bli den man är tillsammans.

Oavsett hur länge sedan det var man hördes av, när man väl pratar med varandra igen så är det som om ingen tid har passerat.

Man är inte bara vänner – man är familj.

Den vänskapen har du och jag, Jonas. Den vänskapen har vårt parti med det norska Arbeiderpartiet!

När du var på vår kongress förra veckan så påminde du oss om just det. Vi är familj. Vi håller ihop. Vi lär av varandra. I goda tider och i svåra tider.

Jag vill tacka dig och er alla för ert stöd när terrorn slog till i Stockholm. Öväntat, brutalt, fruktansvärt, där det skadar vårt samhälle som allra mest, mitt i vardagen, urskiljningslöst. Oskyldiga dödades och många, skadades både fysiskt och psykiskt. Alla drabbades av rädslan.

Då fanns ni vid vår sida. Med stöd och tröst, men också med erfarenheten av att leda ett land genom ett svårt trauma, att skapa trygghet – utan att spä på hatet, att ena och enas i kampen för att vi ska kunna leva fritt i öppna samhällen.

Det är det öppna samhälle där vi finns till för varandra som vi kommer att försvara med allt vi har.

Det påminner om när jag besökte Utöya i somras och talade för unga, engagerade socialdemokrater. Det var andra gången jag var där och jag fick med mig ett inramat fotografi av Utöya hem som betyder mycket för mig. Kampen för människovärdet, för gemenskapen och för friheten fortsätter.

Vi tar tillbaka Utöya. Vi tar tillbaka Drottninggatan. Ingen ska ta det som är vårt.

Jonas, vår relation betyder mycket för mig. Jag vet att jag alltid har en fast klippa i väster.

Vi ringer varandra, inte bara när det svåraste har hänt. Vi gratulerar också glatt när den andra fått någon ny framgång i politiken, och vi gratulerar lite bittert när den andra fått någon ny framgång i skidtävlingarna...

Men framför allt diskuterar vi skeenden i världen, och hur arbetarrörelsen ska hantera dem.

Jag minns särskilt ett samtal vi hade för några månader sedan, om oron i omvärlden, och kampen mot högerpopulismen.

Vi kom fram till att det ju är exakt detta som har varit arbetarrörelsens historiska uppgift!

Att vara en rörelse av, och för, vanligt folk, som vänder folks oro och rädslor till ett samhällsbygge som kommer alla till del. Att bygga gemenskap.

Det är det ni är samlade till kongress för att göra. Det är det ni går till val på att genomföra. Att arbeta för ett större välstånd, från allas vårt hårda arbete, men som ska resultera i en bättre framtid inte bara för direktörens barn, utan för sjuksköterskans barn, för svetsarens barn, för städarens barn, för ALLA. Det är arbetarrörelsens mål. Det är grunden för vår nordiska modell. Och den ska inte avvecklas, den ska utvecklas.

Vår nordiska modell är modern. Den är kanske viktigare än någonsin och den hyllas världen över. Du och jag, Jonas, minns båda hur det lät på World Economic Forum i början av 90-talet. Du var ung (yngre) rådgivare till Gro Harlem Brundtland och reste världen runt och pratade om jämlikhet och hållbar utveckling. Då var det få som trodde på jämlikhet. Då skakades det på huvudet åt hållbar utveckling. Det sågs som naiva vänsteridéer som drevs av socialdemokrater i Norden, rent av farliga för ekonomin.

Nu låter det annorlunda.

Aldrig har väl ekonomkårens intresse för jämlikhet varit större än nu. Från direktören för Internationella valutafonden, Christine Lagarde, som säger:

”Att minska stor ojämlikhet är inte bara moraliskt och politiskt korrekt, det är också bra ekonomiskt agerande.”

Till OECD:s generalsekreterare José Ángel Gurría, som var i Sverige nyligen och sa:

”Om vi kunde exportera den svenska modellen till hela världen, så skulle den vara en mycket bättre värld.”

Så vår nordiska modell hyllas i världen, men den utmanas på hemmaplan.

Ni vet det för ni står inför en valrörelse där motståndarna bit för bit har monterat ner den samhällsmodell som tagit oss från att vara några av världens fattigaste länder i Europas utkant till framgångsrika nationer i den globala ekonomins framkant.

Vi vet det för vi tog över efter 8 år av högerns systemskifte i Sverige med förödande resultat: hög arbetslöshet, sjunkande skolresultat och växande orättvisor. Och till det ett budgetunderskott på 65 miljarder kronor.

Vänner, här står den politiska striden i dag – i Norge och i Sverige. - Det är en strid om hur vi bygger välstånd och om hur vi ser på människor. - Det är en strid för att jämlikhet inte bara är moraliskt rätt, utan ekonomiskt smart. - Det är en strid om vilket samhälle vi vill ha.

Vårt svar är: Vi vill ha ett samhälle som präglas av den enkla tanken att alla ska med.

Jag minns när jag var på er kongress 2013. Då var det ombytta roller. Ni ledde regeringen i Norge och jag var nyvald partiordförande i opposition.

Ni var oerhört viktiga för mig. - Ni visade vad Arbeiderpartiet åstadkommit i Norge på kort tid. - Ni hade pressat tillbaka arbetslösheten till fantastiska 3 procent. - Ni hade skapat 330 000 jobb, varav två tredjedelar i den privata sektorn, och visade att det går att bekämpa arbetslösheten – även i oroliga tider.

Det hade vi med oss i vår valrörelse. Ni gjorde oss modiga. Nu hoppas jag att vi kan vara den inspirationen för er.

Vi gick till val på att pressa tillbaka arbetslösheten och satte ett djärvt mål. Högerns svar var då: Det går inte. Det är omöjligt.

Nu, efter drygt 2 år, går 150 000 fler till jobbet. Nu är ungdomsarbetslösheten den lägsta på 13 år.

Nu är sysselsättningen den högsta som någonsin uppmätts i EU.

Vi gick till val på att stoppa skattesänkningarna och istället investera i samhällsbygget, i välfärden.

Högern sa: Det är jobbfientligt. Det är ansvarslost som kommer att skada svensk ekonomi.

Människor kommer inte att vilja utbilda sig.

Så har det naturligtvis inte blivit. Istället har vi öppnat fler vägar till utbildning på alla nivåer. Vi satsar stort på välfärden så att den steg för steg håller den kvalitet som människor har rätt att förvänta sig.

Vi investerar i skolan och ser för första gången på många år en försiktig vändning. Nu lär sig eleverna mer. Vi satsar mest på dem som har minst – för att minska klyftorna och öka tryggheten.

För inget gör ett samhälle tryggare än trygga människor. Och svensk ekonomi står urstark.

Ni visade oss att det var möjligt 2013. Nu hoppas jag att vi kan visa er vad som är möjligt att åstadkomma med socialdemokratisk politik.

Och Socialdemokratins uppgift har aldrig varit större. För vi lever i en tid när samhällets gemenskap – fellesskapet - utmanas. Det är farligt. Och det är det som riskerar att hända just nu.

Det sker när samhällen slits isär och orättvisorna växer - mellan stad och land, - mellan unga och gamla, - mellan den som bött vårt land hela livet och de som kommit hit nyligen.

Det sker när oron i världen ökar och samtidigt kommit oss väldigt nära. Vi följer krig, konflikter och klimatförändringar i realtid, och ser misären och migrationen i dess spår. Vi ser hur demokratiska värden utmanas i Europa. Hur den amerikanska administrationen sprider osäkerhet kring USA:s roll i världspolitiken.

Vad gör det här med stämningen i samhället? Vad blir det gemensamma?

Jo, det riskerar att bli till otrygghet, oro; och som vi ser allt mer: oresonlighet, oförståelse, hat. Därför är det här vår viktigaste uppgift. För oss som socialdemokrater och för oss som ledare i Sverige och Norge. Det är nu vi ska visa att ett annat samhälle är möjligt!

Vi tror ju på något annat. Vi vill ju att det gemensamma ska vara motsatsen till rädsla: Trygghet. Tillit till varandra. Framtidstro. Det är det vi vill lämna över till våra barn och barnbarn.

Svaret är aldrig populism och polarisering, - politiker som lovar stora och snabba förbättringar av samhället genom att göra livet sämre för några syndabockar, som ofta tillhör samhällets mest utsatta, - där samhällsdebatten ofta blir allt mer extrem och hatisk, och där människor får allt svårare att förstå varandra och samtala med varandra.

Svaret är istället gemenskap - fellesskap.

Att vi möter fördomar med förnuft, hat med humanitet, försök till splittring med en ännu starkare sammanhållning.

Nu mer än någonsin behövs en rörelse som tror på gemenskapen, och står upp för alla människors lika värde och rätt.

Nu mer än någonsin behövs Socialdemokraterna.

Jonas, i dag möts vi som vänner och som partivänner.

I september ser jag fram emot att möta dig som statsministerkollega. Det är ett viktigt val för Norge men också för Sverige, för Norden, för världen.

Vi behöver vara en stark röst. Och vi är starkare tillsammans.

Så vänner – jag vet att ni kommer att gå raka i ryggen in i valrörelsen. Vinn valet med den finaste värderingen som finns:

Alla ska med. Så enkelt är det.

Tack.

Møteslutt 17.32

Lørdag 22. april

Dagsorden Innstilling del 2 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker åpnet 09:04

Vedtak: Innkomne forslag som oversendes stortingsgruppa (forslag om samferdsel):

Forslag nr. 14	Vegstandard Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes Stortingsgruppa
Forslag nr. 16	Dobbelspor til Lillehammer, sammenkobling Gjøvikbanen- Dovrebanen Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes Stortingsgruppa
Forslag nr. 30	Firefelts E6 til Lillehammer Lillehammer Arbeiderparti Vedtak: Oversendes Stortingsgruppa
Forslag nr. 54	Sørlandsbanen og Vestfoldbanen knyttes sammen Sandefjord Arbeiderparti Vedtak: Oversendes Stortingsgruppa
Forslag nr. 88	Jernbaneutbygging Larvik Arbeiderparti Vedtak: Oversendes Stortingsgruppa
Forslag nr. 119	Bærekraftig finansieringsmodell for flytting av flystripen i Bodø Bodø Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 248	Samferdsel på Vestlandet Arbeiderpartiet i Bergen Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 268	Jernbaneutbygging og citylink-strekningene Gjøvik Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 284	Elektrifisering av Solør- og Rørosbanen Våler Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 285	Mer rettferdig bompengefinansiering Sør-Fron Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 290	Jernbane Rovaniemi - Kirkenes Sør-Varanger Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 308	Gjøvikbanen Gran Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 309	Helhet i utbygging av Riksveg 4 Gran Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 333	Romeriksbanen Skedsmo Arbeiderparti Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

- Forslag nr. 372 **Jernbane NORD**
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 376 **Sammenhengende utbygging av E 16**
Nord-Aurdal Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 394 **Høyhastighetsbaner**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 436 **Fortgang i Glommakryssing**
Fet Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 437 **Bedre togtilbud på Kongsvingerbanen**
Fet Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 471 **Byggingen av Romeriksbanen må fremskyndes**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 475 **Nedgradering av Trondheimsveien til lokalvei**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 476 **Tverrgående t-baneforbindelse i Groruddalen**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 477 **Diagonal mellom Trondheimsveien og Østre Aker vei**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 486 **Satse på raskere tog i stedet for økt kapasitet på Gardermoen**
Fagforbundet Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 508 **Kommersialisering Flora Lufthavn**
Florø Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 509 **Kystveg**
Florø Arbeiderlag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 517 **Samferdsel**
Hedmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 580 **Rassikring**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 616 **Fleksibel veibruksavgift**
Vest-Agder Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 649 **Jernbane**
Kjelsås Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 667 **Elektrifisering av jernbanen**
AUF i Hedmark
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 732 **Utbedring av farled**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

- Forslag nr. 733 **Person og godstransport på båt og jernbane**
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 774 **Fond til vedlikehold av fylkesvegnettet**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 784 **Dobbeltspor gjennom Vestfold**
Vestfold Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 852 **Jernbane til Finnmark**
Finnmark Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 861 **Utbygging breiband**
Sogn og Fjordane Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 890 **Samferdsel på Vestlandet**
Hordaland Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker

Vedtak: Innkomne forslag som oversendes sentralstyret og stortingsgruppa (forslag om valgloven):

- Forslag nr. 401 **Valgloven**
Ski Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
- Forslag nr. 464 **Mer åpenhet og mer lokaldemokrati**
Årvoll Arbeiderpartilag
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet
- Forslag nr. 961 **La oss sikre et representativt demokrati: Forslag om mindre endring i valgloven**
Sør-Trøndelag Ap
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for partiprogrammet

Vedtak: Følgende uttalelse ble enstemmig vedtatt:

Arbeid til alle er jobb nummer én

Trygghet for å få jobb og trygghet når man er i jobb, gir selvstendighet for den enkelte, bedre inkludering i samfunnet, økt likestilling og inntekter til fellesskapet. Arbeid er også grunnlaget for vår felles velferd. Derfor er arbeid til alle Arbeiderpartiets hovedsak. Vi vil skape trygge arbeidsplasser over hele landet.

Etter snart 4 år med H/FrP-regjering har vi nå den laveste sysselsettingen på 20 år. Antall personer som er uten arbeid er rekordhøyt. Det skapes nesten ikke nye jobber. Byråkratiet vokser, mens det knapt er vekst i privat sektor. Arbeid til alle er nøkkelen til å skape et godt samfunn med små forskjeller, hvor integreringen lykkes og vi sikrer finansieringen av en sterk velferdsstat. Vi vil føre en aktiv politikk, som skaper nye, trygge jobber og en mer rettferdig fordeling.

Norge skal ha Europas laveste arbeidsledighet og være et av de beste land i verden å drive næringsvirksomhet i. Vi vil legge til rette for at flere arbeidsplasser blir skapt. Norsk velferd er avhengig av produktivitet og verdiskaping i verdenstoppen. Vår evne til å finansiere fremtidens velferd avhenger av hvor godt vi lykkes med å inkludere alle i arbeidslivet. En ansvarlig økonomisk politikk og trepartssamarbeidet mellom arbeidstakerorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og myndigheter er grunnlaget for å lykkes dette. Næringslivet trenger også forutsigbare og gode rammebetingelser og forenklet skjermavelde.

Viktige satsinger for Arbeiderpartiet vil være å

- Bygge på den norske samarbeidsmodellen og føre en ansvarlig økonomisk politikk, hvor arbeid til alle er det overordnede målet
- Bygge kompetanse, livslang læring og gjøre Norge til en ledende kunnskapsnasjon
- Ha en systematisk satsing for å få unge i arbeid
- Føre en aktiv næringspolitikk hvor vi satser på strategiske næringer
- Etablere et verdiskapingsprogram for havet
- Utvikle Norge som industrinasjon
- Legge til rette for gründere, innovasjon og teknologi
- Bygge god infrastruktur for arbeidsplasser i hele landet

En ansvarlig økonomisk politikk for å sikre grunnlaget for bærekraftig vekst

De siste fire årene har vært preget av økende arbeidsledighet. Den økonomiske veksten har vært lav. Forskjellene har økt. Innfasingen av oljepenger har ligget langt over anbefalt nivå.

I årene fremover vil det økonomiske handlingsrommet bli trangere. Det stiller store krav til valgene vi gjør. Vi vil gjøre det mer attraktivt å investere i norske arbeidsplasser og styrke konkurransekraften til norske bedrifter. Finanspolitikken skal brukes aktivt for å bekjempe arbeidsledighet og økte forskjeller.

Den norske samarbeidsmodellen, med trepartssamarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene er et konkurransefortrinn for norske bedrifter og et viktig grunnlag for å lykkes med å skape nye arbeidsplasser i Norge. Det bidrar til små forskjeller, høy kompetanse og høy tillit som er viktig for å takle omstilling i arbeidslivet.

Det å være organisert er en bærebjelke i det norske samfunnet og for vår felles velferd. Den trygge rammen dette skaper for arbeidstakerne gjør det at de skaper mer. Et organisert arbeidsliv har sikret moderate lønnsoppgjør og har sammen med lav rente og lav kronekurs ført til at ledigheten ikke har økt ytterligere, på tross av Høyre og FrPs passive politikk.

Vi ser samtidig at denne modellen er under press. Organisasjonsgraden synker og vi nærmer oss et punkt der de uorganiserte i Norge kan være i flertall. Å styrke det organiserte arbeidslivet er viktig for å sikre verdiskaping og jobbvekst i Norge.

En aktiv politikk for et organisert, seriøst og trygt arbeidsliv er avgjørende for en vellykket næringspolitikk.

Satse på kompetanse

Det viktigste vi som samfunn gjør for å gi trygghet og muligheter i møte med utfordringene i fremtiden er å satse på kompetanse. Norge trenger både flere mestere og flere mastere, og en kompetansereform for å gjøre livslang læring til en realitet. Vi må sørge for at mange flere fullfører og består en videregående opplæring.

Vi trenger flere fagarbeidere for å bygge landet videre, både for å sikre en velferdsstat med gode tjenester og for at norske bedrifter skal kunne vokse og konkurrere internasjonalt. Arbeiderpartiet vil derfor gjennomføre et løft for yrkesfagene, og som en del av det sørge for oppdatert utstyr slik at opplæringen blir mer relevant. Samtidig vil vi sikre seriøsiteten i arbeidslivet slik at det blir mer attraktivt å ta en fagutdanning. Lærlingeordning er avgjørende for å sikre arbeidslivet kompetente fagarbeidere, og Arbeiderpartiet vil sørge for at alle elever som er kvalifisert for det får læreplass. Det offentlige må ta større ansvar for å ta inn lærlinger. Arbeiderpartiet vil ivareta fagskolenes

betydning for kompetanseheving tilpasset arbeids- og næringslivets behov, og vil sikre fagskolens rolle og finansiering. Finansiering av fagskolene må stå i forhold til de ulike studietilbudene.

Arbeidslivets krav til kompetanse endrer seg fort. Kompetanse og ferdigheter blir særlig viktig i møte med digitalisering og automatisering i alle deler av arbeidslivet. Få samfunn i verden stiller så høye krav til kompetanse som vårt. Vi har gode forutsetninger for å ta i bruk og bygge videre på kompetanse vi har. Likevel ser vi at rekordmange mangler læreplass og mangelen på studieplasser er stor.

Manglende spisskompetanse kan bli en barriere for å skape vekst i Norge. Vi har færre studenter innenfor teknologi og realfag enn land det er naturlig å sammenlikne seg med. Høyre/FrP-regjeringen har styrt Norge mot kritisk kompetansemangel innen IKT. Dersom vi ikke gjennomfører et taktskifte vil 1 av 4 IKT stillinger kunne stå ledige i 2030.

Vi må sørge for at alle får delta i fremtidens arbeidsliv med nye krav til kompetanse og høyere endringstakt. Det betyr at vi må gjøre livslang læring til en realitet. Det kan ikke bare et ansvar vi har som arbeidstakere, det må løse det i fellesskap: derfor trenger vi en kompetansereform for arbeidslivet. Den vil gi den enkelte tydeligere rettigheter, bedriftene og virksomheter flere muligheter og bringe utdanningsinstitusjonene tettere på arbeidslivet. Universiteter, høyskoler og fagskoler, må sørge for et fleksibelt og tilgjengelig tilbud for folk som er i arbeid. Kompetansereformen skal gi økt konkurransekraft for bedriftene og virksomhetene og mestring og muligheter for den enkelte arbeidstaker.

Unge inn i arbeid

Stadig flere unge faller utenfor arbeidslivet. I dag står over 70 000 under 30 år uten arbeid eller utdanning. Norges viktigste ressurs ligger i arbeidskraften. Den lave sysselsettingen rammer den enkelte, samfunnet og Norges økonomi. Derfor må det satses aktivt på å styrke ungdoms kompetans. Dette blir særlig viktig i et arbeidsliv hvor stadig flere av de enkle oppgavene blir automatisert, robotisert og digitalisert.

Å få flere unge i arbeid handler om et bredt sett av virkemidler. Vi vil innføre en aktivitetsreform for å hindre at unge faller utenfor arbeidslivet, og gi flere den sjansen de trenger for å komme ut i arbeid, delta i arbeidslivets fellesskap og få en egen inntekt å leve av. Ikke minst er det viktig å gi barn og ungdom en god skolegang hvor elever som sliter får ekstra oppfølging. Tidlig innsats er avgjørende for at elevene skal ha glede og nytte av skolen og slik hindre at de ikke fullfører videregående opplæring. Slik skal vi få ned det høye frafallet i videregående opplæring, noe som vil gjøre det enklere for unge å komme seg inn i arbeidsmarkedet, fagskoleutdanning eller høyere utdanning.

En aktiv næringspolitikk

For Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer én. Skal vi lykkes med dette, er det avgjørende å ha bedrifter og et næringsliv som driver lønnsomt og bidrar til vekst i hele landet. Derfor vil Arbeiderpartiet føre en aktiv næringspolitikk, som legger til rette for et nyskapende, kunnskapsbasert og klimavennlig næringsliv. Norge skal være et av de beste landene i verden å drive næringsvirksomhet i.

Norge kan ikke være best på alt, men vi kan være verdensledende der vi har fortrinn. Derfor vil vi satse målrettet på strategisk viktige næringer med vekstpotensial, der vi har naturgitte eller kompetansemessige fortrinn, og der det er store samspillseffekter med teknologi og kompetanse på tvers av næringer. Vi vil sette inn en større del av fellesskapets innsats på disse områdene. Ordningene vi har tilgjengelig innen forskning, kompetansebygging og i øvrig virkemiddelapparat, skal samordnes bedre. Målet er at myndigheter, utdanning og forskning, frivillige og næringslivet spiller bedre på lag slik at innovasjonstempoet og verdiskapingen øker.

Norsk næringsliv skal gripe mulighetene i en mer digital og klimavennlig økonomi. Vi skal derfor styrke samarbeidsarenaer som klynger og Toppindustrisenter og støtte etableringen av industrinære testsentre. Vi vil løfte tværgående teknologi og kompetanse som er med på å muliggjøre andre satsinger, slik som materialkunnskap og bioteknologi. Vi er, og skal fortsatt være ledende på sjømat, maritim virksomhet, petroleum, energi, miljøteknologi og reiseliv.

Norge er en havnasjon

I hundrevis av år har nordmenn levd av ressursene havet gir oss. Norge har seks ganger mer hav enn land, og nå begynner vi å ane hvor mye mer havet rommer av ressurser – for en verden som trenger både energi, proteiner og mineraler.

Som havnasjon har Norge sterke kunnskapsmiljøer og institusjoner, vi har bedrifter og teknologi som er verdensledende i å høste fra havet. Sammen med fiskerne, oppdretterne, forskerne, energi- og mineralsektoren vil vi satse og gripe mulighetene. Sammen skal vi gjøre Norge verdensledende på områder hvor vi har fortrinn, som innen fisk, oppdrett, energi og nye arter. Vi skal få på plass et verdiskapingsprogram for havnæringene og styrke de havrelaterte utdanningene.

Det vedtatte havbruksfondet gir ikke forutsigbare og stabile inntekter til vertskommunene, slik intensjonen var. Vertskommunene må sikres stabile forutsigbare inntekter for bruk av areal og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen også når det ikke er vekst.

Arbeiderpartiet vil fortsette å satse på maritim næring. Kompetansen fra fiskeri, skipsfarten og offshore gjør den maritime klyngen godt posisjonert til å møte de nye mulighetene i havet. Verdens behov for klimavennlige løsninger skaper også store muligheter. Når skipsfarten går over til å basere seg på miljøvennlige løsninger og nullutslippsteknologi, som biodrivstoff, elektrisitet, LNG og hydrogen, er det et stort potensial for å styrke næringen ytterligere. Dette gjelder både for leverandørindustrien, innen maritime operasjoner og spesialfartøy. På dette området kan Norge ta en ledende rolle globalt. Det forutsetter at den norske maritime klyngen forblir komplett. Det er derfor også viktig er å sikre rekrutteringen av og konkurransekraften til norske sjøfolk. Norsk verftsindustri skal tilbys internasjonalt konkurransedyktige garanti- og låneordninger. Vi vil styrke virkemidler som bidrar til dette, blant annet miljøteknologiordningen og Enova, legge til rette for å få mer gods over fra vei til sjø, og etablere et lav- og nullutslippsprogram for fergeflåten.

Norge er en energinasjon

Energi er fellesnevneren for mye av norsk kunnskap og kompetanse, som kan være en drivkraft for ny vekst. Vi vil sikre aktivitet og verdiskapning fra petroleumsvirksomheten gjennom økt utvinning fra felt, utbygging av påviste ressurser og tildeling av nytt leteareal. Vi vil intensivere innsatsen for å plugge permanent forlatte brønner for å ta i bruk ledig riggkapasitet. Vi vil bidra til at lønnsomme vedlikeholds- og modifikasjonsprosjekter samt tiltak for økt utvinning blir gjennomført. Gjennom videre utvikling av nye innovasjoner knyttet til karbonfangst og –lagring, vil norsk teknologi kunne få et stort internasjonalt marked. Arbeiderpartiet går inn for økte bevilgninger for å sikre dette og undersøke mulighetene for å etablere et europeisk sentrallager for CO₂ i Nordsjøen.

Arbeiderpartiet vil styrke fornybare industrier og sikre at kraftoverskuddet bidrar til økt verdiskapning og sysselsetting i Norge. Vi vil legge til rette for innovasjon og kommersialisering knyttet til teknologioverføring fra offshoresektoren. Vi skal bidra til utvikling og vekst i industri knyttet til fornybare energikilder, som vindkraft på land og offshore. Vi vil øke ENOVAs fond for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging til 100 milliarder kroner.

Arbeiderpartiet vil stimulere til en bærekraftig industriell verdikjede for biodrivstoff. Vi vil aktivt støtte opp under forskning og innovasjon for utvikling av nye produkter og verdikjeder basert på bio-råstoff.

Norge er en industrinasjon, og ambisjonen om å ta ressursene våre i bruk skal kjennetegne norsk industripolitikk. Vi vil sikre økt produksjon og verdiskapning innen verdikjedene for jord, skog og hav, som står sentralt i den nye bioøkonomien.

Det ligger et stort, uforløst potensiale innen flere industrielle sektorer i Norge, som kraftforedlende industri, design- og merkevaredrevet industri, næringsmiddelindustrien samt råvareindustrien. Mineralnæringen må utvikles videre med høye miljøkrav og med vekt på produktutvikling og innovasjon. Fremover må norsk industri få gode og langsiktige rammebetingelser.

Arbeiderpartiet vil sikre Co2-kompensasjonsordningen, sørge for konkurransedyktige finansieringsordninger for store industriinvesteringer og test og demonstrasjon av ny teknologi, samt styrke Norge som vertsnaasjon for fremtidsretta industri.

Norge har særlig gode forutsetninger for å ta en ledende posisjon internasjonalt innen lagring av data. Fornybar og rimelig strøm, kaldt klima og stabilt styresett gjør oss spesielt attraktive, og er fordeler vi må utnytte. Arbeiderpartiet vil bidra til vekst i næringen, blant annet gjennom å legge til rette for at det kan etableres økt fiberkapasitet til utlandet

Arbeiderpartiet vil sikre statlig kontroll over våre naturressurser og viktig infrastruktur, og vektlegger statlig eierskap i strategisk viktige bedrifter. Vi sier nei til salg av Norge.

Norge er en teknologinasjon

Vi lever i en tid med store teknologiske endringer. Alt som kan digitaliseres, vil digitaliseres. Jobber som vi kjenner vil forsvinne. Nye jobber vil komme til, på kjente og ukjente områder. Det er ved å være helt i verdenstoppen på digitalisering vi sørger for at de nye arbeidsplassene som kommer blir skapt i Norge. Norge har gode forutsetninger for å lykkes med endringene vi skal gjennom, men det krever en aktiv politikk.

Norge har store muligheter innen helse- og velferdsteknologi. Norge er attraktivt på grunn av vår helhetlige og gode helsetjeneste, stabile og oversiktlige befolkning og gode nasjonale registre og diagnostiske biobanker. Vårt mål er å bli en pionernasjon innen e-helse og at innen 2025 være det ledende landet i Europa.

IKT-næringen og kunnskapsintensive tjenester har blitt en av våre store vekstnæringer, og en viktig driver for vekst i nesten alle andre næringer. Vi mener potensialet for videre utvikling av IKT-næringen i Norge er stort.

Digitaliseringen påvirker alle sektorer og vi må særlig legge til rette for de store mulighetene som ligger i krysningen mellom IKT og våre sterke klynger, for eksempel innenfor ubemanna fartøy.

Det offentlige kjøper varer og tjenester for nærmere 500 milliarder i året. Innkjøpskraften må brukes til å drive frem innovative, digitale og klimavennlige løsninger fra seriøse bedrifter. Det offentlige må være en krevende kunde og skape gode hjemmemarkeder innenfor rammene av EØS-avtalen

Arbeiderpartiet vil satse på en videre utvikling av reiselivsnæringen, for å skape verdier og helårige arbeidsplasser over hele landet. Vi vil hegne om det norske kulturlandskap og legge til rette for et aktivt landbruk i hele landet, som sikrer levende bygder, arbeidsplasser og et rikt utvalg av matprodukter fra kyst til innland, fra fjord til fjell. Vi vil stimulere reiselivsnæringen til å satse mer på helhetlige opplevelser som inkluderer kultur, mat, historie, natur og aktiviteter. Vi vil utvikle en tydelig reiselivspolitik for nordområdene og styrke Innovasjon Norges reiselivsatsning, med særlig vekt på reiselivsutvikling og Norgesreklame.

Flere gründere som lykkes med å skape nye arbeidsplasser

Norge skal være et attraktivt land for gründere. Virkemiddelapparatet skal bli enklere, og vi vil utrede bedre sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende. Vi vil sikre tilgang til inkubatorer, næringshager og klynger som kan støtte i oppstartsfasen.

Det startes mange bedrifter i Norge, men vi trenger en kraftigere innsats for å sikre at flere lykkes med å vokse seg store og skape mange nye arbeidsplasser. Det er særlig behov for bedre tilgang på kompetanse og risikokapital. Arbeiderpartiet vil derfor blant annet styrke tilgang til kapital i tidlig fase, sikre tilgang til kompetent venturekapital og vurdere gunstigere opsjonsbeskatning.

En infrastruktur for arbeidsplasser i hele landet

For å legge til rette for næringslivets konkurransekraft og arbeidsplasser i hele landet, er det nødvendig med gode og sammenhengende transportløsninger. Dette er ikke minst viktig siden Norges lokalisering i utkanten av Europa og spredt bosetning gjør at næringslivets transportkostnader er høyere enn konkurrenter i mange land. Et godt utbygget vegnett er avgjørende for store deler av næringslivets transporter og livskraftige regioner der folk kan bo og arbeide. De fleste varer som skal fraktes starter sin reise på en fylkesvei, og det er derfor viktig å se på sammenhengende god standard i viktige transportårer. Gode og effektive kollektivløsninger bidrar til å knytte bo- og arbeidsmarkeder tettere sammen, noe som er viktig slik at næringslivet både har valgmuligheter for sin lokalisering og kan knytte til seg rett kompetanse.

Trygghet i arbeid

Tre fjerdedeler av nasjonalformuen er vår egen arbeidsinnsats. Som med alle andre formuer er det viktig at vi forvalter den klokt. Trygghet for arbeid og inntekt, medbestemmelse på jobben og et godt arbeidsmiljø er viktig for oss som enkeltmennesker. Men det er også viktig for samfunnet. Trygge arbeidstakere våger mer, sier fra når det trengs – og bidrar til omstillinger og utvikling.

I deler av arbeidsmarkedet vårt ser vi i dag en helt feil bruk av arbeidskraften, i form av sosial dumping, dårlige sikkerhets- og boforhold, og kortsiktige løsninger som rammer både arbeidstakernes helse og arbeidslivets produktivitet. Det har negative konsekvenser for den enkelte, det endrer maktforholdene i arbeidsmarkedet, og det undergraver på sikt hele den norske arbeidslivsmodellen.

Arbeiderpartiet vil kjempe for at Norge fortsatt skal være et land uten arbeidende fattige. I andre land ser vi hvor farlig denne utviklingen er. Mange land i Europa har fått store sektorer av «working poor,» folk som ikke kan få endene til å møtes selv om de har både en og to jobber. Erfaring har vist at denne utviklingen kan gå raskt – og at den henger sammen med mer midlertidighet, løsere ansettelsesforhold og mer innleie.

Disse oppløsningstendensene tar ulike former i ulike bransjer, men har som fellesnevner at de svekker arbeidstakernes frihet og trygghet. I noen bransjer foretrekker innleie fra bemanningsselskap faste ansettelser; i andre bransjer trues tryggheten av ringevikariater og nullprosentkontrakter. I blant annet varehandelen og luftfarten ser vi konserner som forsøker å organisere seg bort fra arbeidsgiveransvar, HMS-regelverk og ansattes rett til medbestemmelse. På norsk sokkel jobber oljearbeidere på flerbruksfartøy uten å være omfattet av arbeidsmiljøloven, og både i sjøfarten og i norske havner trengs det forsterket og fornyet innsats mot sosial dumping. I flere sektorer, ikke minst i det offentlige, har vi dessuten en altfor høy andel deltids- og midlertidige ansatte.

Arbeiderpartiet vil møte disse problemene med en kraftfull og langsiktig innsats. Om vi får regjeringsansvar vil noe av det første vi gjør være å fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser og bemanningsselskapenes såkalte faste ansettelser uten lønn mellom oppdrag. I tillegg vil vi sette i gang et grundig arbeid med å forsterke og fornye arbeidsmiljøloven.

Vi vil jobbe for at det ikke skal være mulig å omgå regelverk som er viktig for å ivareta arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår. Vi vil styrke retten til hele og faste stillinger, sikre de ansattes medbestemmelsesrettigheter, plassere arbeidsgiveransvaret der beslutningene fattes og tydeliggjøre arbeidsgiver-, arbeidstaker- og tariffavtalebegrepet.

Arbeiderpartiet vil også være en garantist for at folk skal kunne forene familie- og arbeidsliv, i møte med ny teknologi og nye arbeidsformer. Herunder vil vi også sørge for at søndagen skal fortsette å være en annerledesdag.

En ny handlingsplan for et seriøst og organisert arbeidsliv

Kampen for et anstendig arbeidsliv vinnes ikke først og fremst gjennom lovverk, men ved å sikre et godt organisert arbeidsliv basert på maktbalanse mellom partene og landsomfattende tariffavtaler.

Å sikre dette gjøres ikke gjennom ett grep, én gang for alle. Det krever hard innsats - kontinuerlig. En av grunnene til det er at aktørene raskt tilpasser seg, omgår regelverket og bryter loven med åpne øyne. Derfor vil Arbeiderpartiet legge frem en rekke forslag til en handlingsplan for et seriøst og organisert arbeidsliv. Hovedelementene i en slik plan vil være:

1. Styrke det organiserte arbeidslivet

Vi vil øke fradraget for fagforeningskontingenten betydelig, noe som er spesielt viktig i bransjer med lave lønninger, og hvor fagforeningene trengs mest. Arbeiderpartiet vil doble fradragsgrensen til 7700 kroner.

Arbeiderpartiet skal også fjerne hindre mot organisering, som å avskaffe usikre ansettelseskontrakter og regulere bemanningsbransjen strengere. Vi vil sette i gang en full gjennomgang av regelverket for inn- og utleie av arbeidskraft, og sørge for at reglene faktisk følges.

2. Fornye og forsterke arbeidsmiljøloven

Vi skal legge til rette for heltidsstillinger og styrke retten til økt stilling. Vi skal fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser, sørge for at ansettelsesformer som «fast ansettelse uten garantilønn» og nulltimerskontrakter blir ulovlige, og styrke og presisere lovens intensjoner. Det handler blant annet om å gjøre det vanskeligere å omgå arbeidsgiveransvar og frata ansatte rettigheter, og å sørge for at unntak fra arbeidsmiljølovens alminnelige arbeidstidsbestemmelser bare kan inngås der det er hjemlet i landsdekkende overenskomst.

Vi vil sikre anstendige lønns og arbeidsvilkår i luftfarten og i lastebilnæringen. Vi vil ha like konkurransevilkår for innenlandske og utenlandske aktører i lastebilnæringen. I tillegg vil vi endre arbeidsmiljølovens virkeområde for regulering og tilsyn med petroleumsaktivitet, slik at aktivitet utført fra flerbruksfartøy omfattes og reguleres av norsk lov. Vi vil også utrede muligheten for å stille krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel. Ved gjennomslag for slike krav vil vi sammen med partene diskutere ordninger og lovverk for å implementere norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel.

3. Bruk av offentlige anbud

Som innkjøper har det offentlige en betydelig innkjøpermakt. Gjennom kloke og bærekraftige innkjøp kan stat, kommuner og fylkeskommuner fremme et seriøst og organisert arbeidsliv, og samtidig skape flere lærlingplasser. Vi vil stille krav om faste ansettelser, fagarbeidere, lærlinger og ryddige lønns- og arbeidsvilkår og maksimalt antall kontraktsledd ved offentlige anbud. Det vil vi gjøre basert på de erfaringene vi har fra kommuner der vi styrer, som Skien, Trondheim og Oslo. Dette vil være det kanskje viktigste enkelttiltaket både for å begrense bemanningsselskapenes spillerom, fremme et mer organisert arbeidsliv, og for å sikre bedriftene som driver seriøst og tar opplæringsansvar like og rettferdige konkurransevilkår. Vi vil bruke offentlige anbud til å sikre et seriøst arbeidsliv og lærlingplasser.

4. Sikre et lønngulv i utsatte bransjer ved å gjøre allmenngjøringsordningen mer effektiv

Allmenngjøring innebærer at blant annet lønns-, reise- og oppholdsbestemmelser gjelder for alt arbeid som utføres på tariffavtalens område, enten arbeidsgiveren har inngått tariffavtale eller ikke. Det omfatter alle arbeidstakere, fagorganiserte som uorganiserte, innenlandske som utenlandske. I

kombinasjon med organisering har allmenngjøring utgjort en viktig forskjell i kampen mot sosial dumping, og styrket utenlandske arbeideres rettigheter i norsk arbeidsliv. Likevel har loven noen mangler. Den største svakheten er at man med dagens ordning ikke kan fornye et allmenngjøringsvedtak som virker, siden det da ikke lenger er et beviselig behov for det. Det kan sammenlignes med å fjerne 30-skiltene rundt en barneskole når bilistene har begynt å følge reglene. Derfor vil Arbeiderpartiet snu bevisbyrden ved videreføring av allmenngjøringsvedtak. Vi vil også utvide perioden for varighet av et allmenngjøringsvedtak og senke dokumentasjonskravet. Vi vil dessuten utvide ordningen med solidaransvar til å omfatte bestiller, og utvide ansvarets lengde til seks måneder.

5. Styrke trepartssamarbeidet

Vi vil sikre et bedre samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivets parter, og legge til rette for at elevene får kunnskap om organiseringen av arbeidslivet. Vi vil også sørge for at særlig sårbare grupper som unge, midlertidig ansatte og utenlandske arbeidere får tilstrekkelig opplæring i språk, arbeids- og sikkerhetskultur, og utforme tiltak som kan gi arbeids- og tjenesteinnvandrere grunnleggende kunnskaper om den norske arbeidslivsmodellen og om norsk fagbevegelse.

6. Forsterke tilsynsmyndighetene

Vi vil arbeide for at det opprettes arbeidskriminalitetskontorer i alle politidistrikter, og sørge for bedre opplæring og informasjonsflyt. Vi vil styrke Arbeidstilsynet, kontrollfunksjonen i Skatteetaten og Økokrim, og sørge for etatene har de redskapene de trenger i kampen mot de useriøse og kriminelle aktørene. Vi vil gi kontrolletatene mer ressurser og bedre virkemidler, og sørge for at de gjennomfører flere uanmeldte tilsyn i spesielt utsatte bransjer.

Et internasjonalt initiativ for trygge jobber

I mange land ser vi nå at press på lønns- og arbeidsvilkår fører til krav om lukkede grenser, oppsigelse av internasjonale avtaler og økt oppslutning om høyrepopulistiske partier og bevegelser. Sinnet og frustrasjonen mange føler er forståelig, og den sosialdemokratiske arbeiderbevegelsen må ta en ledende rolle i å formulere svar på de problemene som har oppstått i arbeidslivet.

Mange av disse problemene skyldes en høyrepolitikk for mer midlertidighet og flere atypiske ansettelser, kombinert med en uansvarlig økonomisk politikk og påfølgende innsparingspolitikk. Vårt svar er det motsatte av høyresidens. Der de ønsker å svekke fagbevegelsen, ønsker vi å styrke den. Der de ønsker uregulerte arbeidsmarkeder, ønsker vi kontroll og regulering. Der de fremmer lavlønnskonkurransen og svekkelse av ansattes lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, ønsker vi en konkurranse som handler om kompetanse, kvalitet og produktivitet, og et arbeidsliv basert på hele og faste stillinger.

Der deler av høyresiden retter pekefingeren mot arbeidstakere fra andre land, er vårt svar internasjonal solidaritet. Vi vil sammen med sosialdemokratiske søsterpartier og fagbevegelse, kjempe for en sterkere sosial dimensjon i det europeiske samarbeidet og for anstendig arbeid internasjonalt.

Dagsorden Innstilling del 2 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker endte 09:18

Dagsorden Sak 9 Stortingsvalget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen v/ Kjersti Stenseng åpnet 09:36

Kjære landsmøte,

Det vi har ventet på i fire år, jobbet for, forberedt: det skjer nå.

Jeg tror vi kjenner på den følelsen alle sammen. Følelsen av at fire år er nok. At FrP og Høyres regjeringssjanser snart er over.

At tida er inne for at Arbeiderpartiet skal tilbake.

Tida, landet vårt, folket som lever her er klare for et taktskifte.

Norge trenger en ny regjering!

«Arbeiderpartiet har betydd alt. Det er her jeg hører hjemme. Det er her jeg finner fellesskap.» Det sa Arvid Hanstad fra Stange til meg, da jeg møtte han på årsmøte. Arvid var æresmedlem og aktiv partimann gjennom 70 år, han hadde mye på hjertet.

Jeg husker godt den samtalen, fordi den oppsummerer hva Arbeiderpartiet skal være:

- Et parti der du skal føle tilhørighet.
- Et parti som tilby fellesskap.
- Et parti der alle er med.

Samtalen med Arvid Hanstad minner meg på hvorfor vår bevegelse ble til, og hvorfor vi er like viktige i dag.

Arvid voks opp i Stange, under små kår.

Han ble tidlig stilt krav til, var med bestefar sin på vedhogst, før han tok arbeid som rørlegger på Hamar. Så tok han sats og etablerte sitt eget firma.

Han startet opp med to tomme hender, det var hardt arbeid. Og nå 50 år etter at Arvid starta rørleggerfirma, tar bedriften sosialt ansvar, ansetter flyktninger i språkpraksis.

Gir ufaglærte en mulighet til å prøve seg, tar en utdanning, lærer seg et fag.

Det handler om å stille opp for folk og det handle om å stille krav til folk! Som enkeltpersoner og som parti.

Når vi går til valg på Alle skal med, så er det en helt konkret ambisjon for hvordan vi skal fortsette å bygge Norge, på 130 år med erfaringer.

Gjennom alle de årene har vi tatt ansvar for å breie ut demokratiet – gi folk ei stemme.

Gjort deltakelse i små og store fellesskap enklere og bedre.

Og noe av det fineste ved landet vårt er dugnaden, at vi engasjerer og organiserer oss i lag, foreninger og parti. Det er over 9 millioner medlemskap i Norge, det er helt unikt.

Vårt parti ble til som resultat av at folk samlet seg for å få endring. Nå er det vårt ansvar å fortsette det arbeidet – gi folk og foreninger en stemme der beslutninger fattes.

Den historiske programprosessen vi legger bak oss, har vist at folk vender seg til Arbeiderpartiet for å få til endring – finne løsninger på utfordringer i stort og smått.

Det er en av de fineste tillitserklæringene et politisk parti kan få. De kommer til oss fordi de vet at vi lytter – og de vet at vi finner gode svar.

Et av mange eksempler er Sanitetskvinnene, som representerer over 40 000 kvinner over hele landet. I sitt innspill til vårt program tok de opp problemet med kroppspress blant unge.

Sanitetskvinnene foreslo et lavterskeltilbud i skolehelsetjenesten og flere helsesøstre for å bedre unges psykiske helse.

Og det er kun ett av mange innspill vi har tatt med oss videre, diskutert, funnet en politisk løsning på.

Folk har gjennom alle tider kommet til partiet, fordi de vet at et medlemskap i Arbeiderpartiet betyr en stemme inn der beslutninger fattes.

Den politikken vi vedtar blir til det neste kapitelet i den lange fortellingen om Norge Og eksemplene er mange.

Folk overalt har vist stor interesse for å dele forslaga sine med oss: som Lene, som vil ha mer kroppspøving i skolen. Ann-Christin, som etterspør flere, faste heltidsstillinger. Eller Brit, som vil at turistkommunene skal få sin plass i statsbudsjettet.

Dette er kun noen av de som har fortalt oss hva de mener Arbeiderpartiet må få endret på. Saker som er viktig for lokalsamfunn, for familier, for enkeltpersoner.

Og det er så viktig at nettopp disse innspillene kommer til oss.

Det viser at folk har tillit og tro på at Arbeiderpartiet tar ansvar – for små og store fellesskap over hele landet.

Kjære Landsmøte,

Vi har etablert oss som en stor, frivillig medlemsorganisasjon med nærmere 55 000 medlemmer.

Vi har like mange medlemmer som Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre til sammen: en formidabel politisk kraft. Men som vi vet: ingenting kommer av seg selv.

Vi står sterkere som organisasjon fordi oss velger det. Fordi tusenvis av tillitsvalgte bruker timer av sine liv – legger ned en innsats i hverdagen for Arbeiderpartiet.

Til alle de tusener som ikke sitter i salen her i dag. Tillitsvalgte, folkevalgte, medlemmer, frivillige og sympatisører over hele landet: Arbeiderpartiet er ikke Arbeiderpartiet uten dere.

Dere utgjør partiet vårt. Tusen takk for innsatsen.

For to år siden sa denne salen tydelig fra. Vi skal vokse og bli enda flere. Jeg sa det fra denne talerstolen. Arbeidet i partiorganisasjonen må få en enda større plass og høyere status i vårt daglige arbeid.

Å få til dette stiller store krav til oss alle. Vi har gjort mye siden sist oss møttes.

Det første beviset som demonstrerte styrken av frivilligheten i vår bevegelse kom i september 2015. Det beste lokalvalget på nesten 30 år var en fantastisk lagseier.

Det var et uttrykk for at det fortsatt er slik at alle våre politiske seiere bæres frem på ryggen av en sterk organisasjon.

Fra november 2015 startet hele partiet sitt arbeid med nytt partiprogram. Samråd, møter, forslag på nett, bedriftsbesøk.

Over 3500 forslag til programkomiteen. 864 endrings- og tilleggsforslag. 991 forslag til den politiske debatten

Hele 250 000 anbefalinger og reaksjoner på forslagsportalen

Den største og mest inkluderende programprosessen i moderne tid.

Landsmøte, det er organisasjonsutvikling i praksis!

Jeg takket for 600 forslag til landsmøte i 2015. I 2017 er det nesten 1000, i tillegg til 4000 programforslag.

Ikke et eneste forslag, ikke så mye som en setning har kommet av seg selv. Det har kommet fra dere. Det er imponerende.

Programprosess og valgkamp er høytid og høydepunkter i vårt parti.

Å skrive det neste kapittelet i fortellingen om Norge og deretter få folks tillit til å gjennomføre det.

Utvikle politikk og vinne valg. Det er det det handler om.

Så er det alle hverdagene – når dere som er ombudsmenn og kvinner: skal stå i vanskelige skolestrukturdebatter. Være en del av praten rundt lunsjbordet. Innkalle til medlemsmøter, skrive referat, finne kompromisser. Få negative kommentarer på Facebook, være en del av den samme gnagende debatten om den ene veistubben oss aldri kommer videre med.

Det er ikke alltid like gøy og motiverende. Men det er det som er den politiske hverdagen.

Bærebjelken i vårt parti. Jeg har møtt så mange av de hverdagsheltene de siste 2 årene.

Som Olaf og Ingebjørg Nilsen, medlemmer av partiet i til sammen 100 år! De har lagt ned mye arbeid i laget sitt og for nærmiljøet som de er så glade i på Siggerud.

Olaf og Ingebjørg er fremdeles aktive partifolk, deltar på alle møter, sitt på partikontoret hver tirsdag. De er partibyggerne.

Jeg har reist landet rundt flere ganger. Og det er ingenting som er finere for en partisekretær enn å få delta på et møte i et kommuneparti eller lag.

I Kautokeino, der medlemsmøte avsluttes med kaffe rundt bålet i en lavvo. I Vefsn, der oss gikk på puben etter årsmøte. Jeg har vært i Stavanger, Trondheim, Os, alle møter med forskjellige folk på forskjellige plasser, men samtidig så like.

For sakene og engasjementet går igjen. Politikken finner felles klangbunn hos oss alle. Uansett hvor vi bor.

Kjære Venner,

En sterk organisasjon er ingen selvfølge. Vi gjennomførte en stor organisasjonskonferanse høsten 2015. Det vi fant ut av i fellesskap, er at vi trenger mer grunnleggende skolering.

Landsmøte, når støvet har lagt seg etter valget, setter vi i gang for fullt. Ny grunnskolering, av hele partiet. På politikkkutforming, men og på kampanje og valgkamparbeid.

Vi skal rette innsatsen mot kommunepartiene. De er de som må prioriteres i dette arbeidet: dette er noe av det viktigste vi gjør, fordi det er kommunepartiene, ikke Youngstorget, som er det mest sentrale leddet i Arbeiderpartiet.

Vi skal bli flere.

Dere har stilt tøffe krav: vi skal bli 65 000 medlemmer i Arbeiderpartiet på ganske kort tid. For å nå det målet innen 2020 må: Møre og Romsdal Ap verve 468 nye medlemmer. Fauske Arbeiderparti øke med 28 medlemmer. Og Etne Arbeiderparti må få 11 nye medlemmer. Vi har tre år på oss. Det er kort tid. Men dette er lagarbeid – og ingen er bedre på det enn Arbeiderpartiet.

Flinke medlemmer fra alle deler av organisasjonen har kommet med helt konkrete anbefalinger til hvordan vi skal gjøre den jobben landsmøte ba om på en bedre måte.

Jeg har hatt flere møter med våre nye medlemmer for å høre hva de er opptatt av og hvordan de opplever møtet med partiet.

Bestillingen er klar: Arbeiderpartiet må gjøre det slik at den tida folk bruke på partiet vårt blir mer meningsfull, slik at folk kommer tilbake.

Men den jobben må hver og en av oss ta ansvar for. Det er en jobb som må gjøres hver eneste dag. Og vi må prioritere dette arbeidet.

Her har vi en jobb å gjøre i felleskap.

De neste to årene skal vi sette i gang et stort, omfattende organisasjonsprosjekt. Alle parti og organisasjoner har behov for å se på hvordan man legger opp oppgaver, struktur, vedtekter, robust innhold.

Det høres nesten ut som FrP og Høyres kommunereform. Landsmøte, dere kan ta det helt med ro: dette arbeidet blir alt annet enn kommunereform.

Her skal oppgavene komme først og strukturen etterpå.

Altfor ofte styrer vedtektene aktiviteten. Men venner, det er aktiviteten som skal styre vedtektene!

Det arbeidet vi legger ut på nå er ikke en diskusjon om ord: det er en debatt om handling!

Vedtektene våre gir oss ei ramme for å gjøre mer. For å skape aktivitet – hente ut enda mer engasjement.

Landsmøte, jeg stiller spørsmålene: hvordan kan organisasjonen vår legge til rette for å utløse all den frivillige aktivitet og engasjement vi vet er der?

Hvordan blir overgangen fra AUF til Arbeiderpartiet god nok, hvordan får vi flere med videre fra ungdomspolitikken?

Hvordan skal vi ivareta studentgruppa?

Kan vi organisere det samepolitiske arbeidet på en måte som motiverer flere til å delta?

Hvordan kan oss gjøre partikulturen vår enda bedre? Vi vet at arbeiderpartiet er på sitt aller beste når det er takhøyde og mangfold. Der det er god debatt – og oppslutning om partilinja når vedtak er fattet.

Der det er lov å komme med nye tanker - og der nye medlemmer tas godt imot. Men vi vet også at mange ganger er det avstand mellom liv og lære.

Noen steder er det for vanskelig for nye å slippe til. Selv om vi har vedtekter og tradisjoner for lik fordeling av kvinner og menn, geografisk spredning, ulik alder og bakgrunn er det allikevel en skjev fordeling i posisjoner og innflytelse.

Gode Landsmøte – jeg har troen på oss!

Derfor inviterer jeg til det neste store prosjektet for vårt parti: en grundig debatt og gjennomgang av organisasjonen, der oss vi i fellesskap får muligheten til å definere hvordan vi bygger et moderne parti videre, som skal greie å stå enda sterkere i fremtiden.

Organisasjonsuttalelsen vi skal vedta i morgen gir retning og prioritet: et mandat. Men resultatene kommer først og fremst av det daglige arbeidet.

Alle andre dager enn landsmøtet må vi sørge for å gjøre ord til handling. Utenfor denne salen – der medlemmene våre bor.

Gode venner,

Jeg pleier å skryte mye av ordførerne våre, og det har jeg tenkt å gjøre i dag og. Dere er våre viktigste ambassadører ute i hele landet hver eneste dag.

Etter å ha snakket med mange av dere under ordførerkonferansen for et par uker siden tenkte jeg en del på -hva som kjennetegner Ap ordførerne. Fine, hardtarbeidende folk alle sammen.

Men en viktig egenskap kjennetegner mange: dere som er våre fremste folkevalgte rundt om i landet er helt vanlige småbarnsforeldre, vanlige folk.

Og landsmøte, det er så viktig. For vi skaper politikken sammen – og vi bygger laget i fellesskap. Hvert medlem bidrar med sine erfaringer og synspunkter – inn i det som blir summen av oss alle.

Noen av dere sitter i salen her i dag: Kjell i Kristiansund, som er firebarnsfar. Tuva i Ski, som har tvillinger. Eller Marte i Bergen, som er trillingmor.

Helt vanlige folk, men med uvanlige jobber. Gode foreldre, og gode ordførere.

Det er en ære å få representere Arbeiderpartiet som ordfører. Men det er også knallhardt arbeid. Vi må støtte opp om våre fremste folkevalgte rundt om i landet, slik at de kan gjøre jobben sin.

Det skal være mulig å leve vanlige liv. Som alenefar, bonusmor eller besteforelder.

Det er viktig at vi er et parti for alle mennesker – i alle livsfaser.

Kjell, Tuva, Marte: I Arbeiderpartiet er det helt naturlig å være småbarnsforeldre og ordførere. Men det er ikke normalen i kommunepolitikken.

Dere er forbilder for mange. Vi trenger flere som dere.

Landsmøte, vi har i dag dobbelt så mange kvinnelige ordførere som både Høyre og Senterpartiet.

Og vi har doblet antallet kvinnelige ordførere siden 2011.

Kvinnenettverket skal ha en stor del av æren for det.

Likevel er det flere kommuneparti som synes det kan være utfordrende å få kvinner til å engasjere seg og ta lederansvar.

Målet vårt finner vi i vedtektene våre. Det målet er krystallklart: Arbeiderpartiet skal ha en kvinneandel på 50 %. I dag er det slik at 7 av 10 kvinner gir seg etter en periode. Mye jobb gjenstår for at oss skal være der oss ønsker.

Dere som er kvinnelige lokalpolitikere: det var viktig at dere ble valgt i 2015, enda viktigere at dere gjenvelges i 2019. Vi vet at det er hardt, målrettet arbeid for å få reell kjønnsfordeling. Det skal så lite til for å sette oss tilbake til start.

Pilotkommuneprosjektet før 2015 ga gode resultat. Systematisk arbeid ga oss valgseier i mange kommuner. Derfor setter vi nå i gang et nytt prosjekt, hvor vi gjennom å dele kunnskap og erfaring, målrette ressursene, følge opp hver enkelt skal nå målet vårt om økt deltakelse og representasjon blant kvinner.

I tillegg skal vi fortsette å jobbe gjennom kvinnenettverket for å få flere kvinner i ledende posisjoner. Vi er nødt til å ta grep. Gjøre nye ting.

Jeg har invitert flinke damer i lederposisjoner til et kvinnepanel, som skal drøfte, dele kunnskap om hvordan vi blir enda bedre på å få kvinner inn i lederposisjoner.

Likestillingsarbeidet skal få en enda større prioritet. Vi er ikke og skal ikke se oss fornøyd med tingenes tilstand.

Kvinnene skal ta sin rettmessige plass i vårt parti, slik som kvinner generelt i samfunnet skal ha sin rettmessige plass i front. På topp!

Om vi ikke har bredden i landet vårt med på laget blir vi et smalere, mer fattig parti uten evne til å ta innover oss virkeligheten til folk flest.

Vi trenger flere med en ulik bakgrunn inn i kommunestyre, ordførerkorps, der beslutninger fattes. Vi vet at færre personer med innvandrerbakgrunn stemmer ved valg enn etnisk norske. De får mindre sendetid og spalteplass i media. Deltakelsen i frivillige organisasjoner er lavere.

Vårt mål er at når stemmene telles opp den 11. september, består stortingsgruppa vår av minst 5 med minoritetsbakgrunn: Hadia, Zaineb, Lozan, Mani og Masud.

Jeg er sikker på at dere fem, vil ta deres del av ansvaret.

Dere er solide forbilder for andre med minoritetsbakgrunn som ønsker å ta aktiv del i utformingen av landet vårt.

Det er avgjørende at vi er et parti som rommer hele den bredden som finnes i landet vårt. Foreldre, kvinner, innvandrere, pensjonister. Generelt folk i politikken setter preg på det vi foreslår, det vi vedtar.

Det som blir virkeligheten for velgerne.

Å være et åpent, nysgjerrig og framtidsretta parti oppsummerer det vi har gjort de to siste årene: vi har omstilt oss til å bli et mer digitalt parti.

Gjennom tiltak som dittforslag.no har vi åpnet opp programprosessen for et større publikum enn noen gang før. Vi har laga nye nettsider, strømlinjeforma etter folks behov. Vi kommuniserer politikken vår på flere flater enn før, til flere enn noen gang. Vi har bygd digital kunnskap i egen organisasjon, det har gjort det mulig å drive den digitale valgkampen vi skal ha i år.

Det handler om å senke terskelen, gjøre deltakelse enklere for flere. Om små og store, men like viktige diskusjoner.

Vi vet ikke hvilke plattformer eller kanaler som kommer til å dominere i framtida, men vi vet dette: Arbeiderpartiet skal være i front, vi skal være nysgjerrige på alle løsninger som gjør at vår politikk når ut til enda flere. Men og at flere får mer ut av medlemskapet sitt.

Vi har bare partiet til låns. Det er opp til enhver generasjon og enhver partisekretær å bygge partiet videre. Forsterke og fornye det for den tiden som skal komme.

I 2015 begynte vi på et ambisiøst prosjekt som skulle gjøre Arbeiderpartiet til en moderne, frivillig medlemsorganisasjon.

La meg fortelle dere: det prosjektet fortsetter. Vi gjør det hver eneste dag, sammen.

Jeg mener at når vi diskuterer organisasjon, så er det en av de aller viktigste debattene vi har på et landsmøte. Det er så enkelt som dette: vi vinner verken valg eller tillit uten en sterk organisasjon. Og hvordan den skal se ut i fremtiden er det opp til dere å finne ut av. Nå skal vi bestemme retningen, ikke bare for politikken, men for partiorganisasjonen.

Det ligger en enorm kraft i en samlet Arbeiderbevegelse. Historien har vist oss det før, og vi skal bevise det på nytt nå. Det nære samarbeidet mellom parti og fagbevegelse vil alltid være avgjørende for hvilken regjering landet får.

Det gjorde det da vi tok makten fra Høyre i 2005 og det skal det også gjøre nå.

Og jeg våger den påstand; jeg tror dere har det på samme måten som oss, dere sitter med den samme følelsen. Vi trenger et skifte.

Til alle fagorganiserte rundt om i hele landet vil jeg si: det er enklere å være organisert arbeidstaker med en regjering som tror på trepartssamarbeidet. Som har respekt for arbeidsfolk. Som lytter til dere som vet hvor skoen trykker.

Men det krever og at dere er med hele veien til valgdagen.

Husk dette: at selv om vi tidvis kan være uenige i enkeltsaker – ender vi alltid med løsninger som styrker arbeiderbevegelsen og arbeidsfolks kår her til lands.

Enten det handler om;

- Å stå sammen i kampen mot rasering av arbeidsmiljøloven
- stå sammen mot reservasjonsretten
- stå sammen mot søndagsåpne butikker

Eller det handler om:

- Å stå sammen for en forsterket arbeidsmiljølov
- For flere faste stillinger
- For et mer likestilt arbeidsliv

I de to årene som har gått har samarbeidet med LO gjort sterkt inntrykk på meg.

Jeg har satt stor pris på samarbeidet med deg, Gerd.

Kaffekoppene på kontoret ditt på mandagsmorgenen, formelle møtearenaer og reiser rundt i landet.

Gode samtaler, ærlige tilbakemeldinger!

En ting er å få samarbeidet på Youngstorget til å fungere, men

samarbeid lokalt, over hele landet er avgjørende for å skape resultater.

Det har vi fått til.

I 2017 har det store flertallet av Ap-styrte kommuner en samarbeidsavtale med Fagforbundet.

LOs tillitsvalgte og Aps folkevalgte jobber med å få ned sykefraværet, få på plass flere, hele stillinger, skape trygghet for arbeidsfolk i små og store kommuner.

Jeg sier det igjen,

det er 141 dager igjen til valget.

Vi i Arbeiderpartiet skal gjøre vår jobb.

Vi vet at når LO også gjør jobben så vinner vi valg.

Jeg vet at selv om du kanskje ikke er LO-leder etter kongressen så går du ikke av vakt før valget er vunnet og Jonas er statsminister J

Og selv om det er slik, som Hadia sa, at Gud ikke sitter i salen: så ser jeg på deg, Gerd J Kjære Gerd, gå ut og gjør alle LO medlemmer til Ap- velgere!

Vi er en del av en stor familie – og som familier flest har vi vårt unge familiemedlem:

Kjære AUF, kjære Mani, Ina, Renate og alle AUFere over hele landet:

også denne gang blir dere avgjørende i valgkampen.

Først opp om morgenen, sist i seng – over alt hele tiden:

det er AUF.

For å fortelle unge i Norge at fremtiden ser lysere ut med en Arbeiderpartiledet regjering.

I går så vi hvordan dere har skapt et nytt Utøya.

Bygget opp øya – sommerleiren - for kommende generasjoner.

På vegne av hele partiet: vi er så stolte av dere.

At AUF er vårt ungdomsparti.

Nå står vi framfor en ny valgkamp sammen.

I 2015 leverte dere tidenes skolevalgseier,

og jeg er ikke i tvil om at AUF klarer å tangere den bragden i 2017.

Vårt ansvar blir å inkludere og integrere AUFs innsats som en del av partiets valgkamp.

Jeg skal love dere:

vi skal gjøre vårt for at AUF får den plassen i valgkampen som vi alle vet dere fortjener.

Kjære landsmøte

Hver fredag, før rush-tiden setter inn – setter jeg meg i bilen.

Kjører fra Youngstorget, fra Barcode og byen –

opp til Gudbrandsdalen, til Nord-Fron. Til kommunen din, Rune.

Jeg kjører hjem.

Hver søndag setter jeg meg i den samme bilen, forlater fjellet og dalen –

og kjører ned til Oslo,

kjører hjem.

Slik er livet som ukependler.

Jeg får det beste av det landet vårt har å by på.

By og land – hand i hand.

Arbeiderpartiet er både byenes og distriktenes parti.

Det er summen av hele landet som er grunnlaget for vår felles identitet.

Byene trenger distrikter – distriktene trenger byen.

Vi vil ta hele landet i bruk.

For uten en bevisst og tydelig politikk, der vi evner å tenke by og land vil landet slå sprekker og fellesskapet forvitte.

Derfor vil vi ikke – slik som Høyre og Frp - sentralisere og utarme distriktene,

men satse sammen og investere i sterke lokalsamfunn med trygge arbeidsplasser over hele landet.

I går vedtok vi en god by og land-uttalelse.

Og la en ting være helt klart.

Å være opptatt av distrikt er ikke noe Arbeiderpartiet har funnet på de siste ukene, som enkelte høyrefolk vil ha det til.

Siden 1933 har slagordet om by og land vært en del av vårt parti.

Det oppsto i ei krisetid da arbeidsledigheten var høy og hvor sentraliseringa trua landbruket.

I 1935 fikk vi kriseforliket –

Senterpartiet og Arbeiderpartiet sto sammen for å få ned arbeidsledigheta og sikre jordbruket.

I 1975 stod vi på for "Opptappingsvedtaket", som var helt avgjørende for å likestille gårdbrukere og industriarbeidere.

Og nå, i 2017, går oss til valg på en svært ambisiøs by- og land-politikk.

- Vi har alltid gått foran i bypolitikken,
- I distriktpolitikken.
- I industripolitikken,
- I landbrukspolitikken.

Gått foran i politikken.

Fordi vi vet at Norge ikke er et land for bare byfolk alene, like lite som Norge er et land kun for bygdefolk.

Vi er et land for alle.

Derfor trenger vi en politikk som sikrer alle.

Når vi ser på våre bastioner: hvor er de?

De kommunene hvor halvparten av befolkninga stemmer på oss:

- Kommuner som Sunndal, der 56 % stemte på oss ved forrige valg. Der vannkraften har blitt grunnlaget for industrien.
- Eller Sel, der 57% ga stemmen sin til Arbeiderpartiet, hvor vannkraften har gitt lys i husene
- Som Berlevåg, der 74 % har gitt sin stemme til oss, der havet og fisken har gitt folk noe å leve av.

Bastionene i distrikta har det til felles at Arbeiderpartiet har vært motoren i å utvikle naturresurser og livsgrunnlag for de menneskene som bor der.

Vi er til for alle – over alt.

Landsmøte,

FrP- og Høyre-regjeringa har ikke hatt flertall på meningsmålingene på nesten seks måneder.

Stemningen for et skifte har aldri vært større.

Og vi som vil ha en Ap-ledet regjering har aldri vært flere.

Vi skal være glade for at tyngden i norsk politikk er i ferd med å tippe i retning sentrum/venstre. Der det hører hjemme.

Samtidig er vi avhengige av å synliggjøre at vår politikk er for alle – uavhengig av postnummer.

For Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer en. Og hvordan det går med jobben er viktig for folk – om man er bonde eller bussjåfør.

Hele landet må tas i bruk – fordi uten hele landet er vi ikke et parti for hele Norge.

Og om ikke Arbeiderpartiet tar ansvar for helheten – ja, hvem skal gjøre det da?

Landsmøte,

Vi har tøffe tak og hardt arbeid foran oss.

Vi skal bygge et parti for fremtiden som gir flere en stemme– den jobben skal oss gjøre hver eneste dag.

Men først og fremst, i alt vi gjør de neste 141 dagene er det valget i september som teller:

Nå må vi feste blikket mot en dato – en kveld – som kommer til å avgjøre hvordan Norge skal styres de 4 neste årene.

Venner,

Vi la startstreken bak oss i 2013 – nå ser vi målet.

Men det er vi som skal gjøre jobben.

- Dele ut de løpesedlene
- Koke den kaffen
- Ta den politiske praten på arbeidsplassen, ved middagsbordet, på bussholdeplassen.

Gjøre alt det som gjør oss til landets mest formidable valgkamp-lag.

Vi kommer til å være tilstede over alt.

- På fotballcupen
- Foran Coopen

- Foran PC-skjermen

Og sammen skal vi ikke bare lage tidenes mest omfattende valgkamp: vi skal lage en folkefest for regjeringsskifte.

Spre den gløden som jeg vet hver og en av dere føler på nå.

Sørge for at hver eneste en av våre velgere vet hva som står på spill.

For det kommer til å bety noe hvem som vinner dette valget.

Det kommer til å bety noe for oss som står i arbeid, har unger i skolen, en far, mor eller besteforelder på sykehjemmet.

Det kommer til å bety noe for alle som bor i landet vårt.

Fra i dag og de 141 dagene frem til den 11. september avgjør dette valget.

Om søndagen, når dette møtet er hevet og vi reiser hjem til vårt skal oss ta en pust i bakken.

Men mandag – da begynner vårkampanjen. Og 13. mai blir den store, nasjonale styrkedemonstrasjonen av valgkamporganisasjonen vår.

- Vi skal ut i hele landet.
- Samtlige av kommunepartiene skal ha aktivitet.
- Vi skal mobilisere, verve og få flere frivillige med på laget vårt.

Venner,

Men la meg si at jeg har aldri opplevd en så stor vilje, en så stor laginnsats som den jeg har sett fra dere og tusenvis av partimedlemmer fra Lebesby til Lindesnes i de to siste årene.

Vi har landets største, mest mangfoldige parti – og vi har stor bredde blant våre kandidater

No må vi stå på – hver eneste dag – for alle de kandidatene som nå søker tillit fra velgerne.

I 2015 sa jeg, fra denne talerstolen, at det kom til å være avgjørende at Stortingsrepresentantene stilte opp som bakkemannskap for sine lokale kandidater i kommune- og fylkestingsvalget.

Nå er rollene byttet om, og jeg sier:

Det viktige nå er at våre folkevalgte rundt om – stiller opp for sine stortingskandidater.

Nå skal du, Siv, stå på for at Rita blir en del av Nordlandsbenken.

Nå er det du, Sindre, som skal sørge for at Siv Henriette representerer Østfold på Stortinget fra høsten av.

Det er deg, Ole Jacob, som skal få Mani inn fra Akershus.

Venner: vi har alle verktøyene og virkemidlene – nå må vi ut til velgerne.

Og vi skal vite dette, når vi om mandagen står klare til ny innsats:

Det er et sterkt, mobilisert og samla Arbeiderparti som går valgkampen i møte.

Vi er det Arbeiderpartiet våre motstandere frykter.

Og til FrP og Høgre vil jeg si: dere har god grunn til å frykte.

Landsmøte,

Nå skal Arbeiderpartiet ut i valgkamp vise Norge hva vi har brukt tiden på.

Og valgkamp, det er for alvorlig til at vi ikke skal ha det morosamt sammen.

Jeg inviterer dere med på 141 nervepirrende, arbeidsomme, og morosamme dager sammen.

For vi har et land som trenger styring:

Vi har et valg å vinne.

Vi har ingen tid å miste – la oss komme i gang.

Tusen takk!

Dagsorden Valget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen v/ Kjersti Stenseng endte 10:25

Dagsorden Debatt - Valget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen åpnet 10:25

Kjære landsmøte,

AUF skal stå på natt og dag for at den neste regjeringen er ledet av Arbeiderpartiet. Det betyr at vi skal vinne skolevalget, at når dere går hjem, fortsetter vi utover natta, at vi skal banke på hver eneste dør i hele Norge. Motivasjonen vår i valgkampen er et mer rettferdig Norge hvor vi løser ting i fellesskap. Og i årets valg ja så har vi en ekstra motivasjon som driver oss.

For det er først og fremst ungdom som taper på en Høyre og FRP-regjering. Når arbeidsledigheten får vokse, så er det vi som ikke får jobb. Når man bruker mer og mer penger fra oljefondet, er det våre sparepenger de bruker. Og når kommunene får mindre og mindre, så er det våre medlemmer som får en dårligere skolehverdag og dårligere fritidstilbud. Ungdom er kanskje den eneste gruppen som opplever tverrsnittet av samfunnet hver eneste dag gjennom å gå i den fellesskolen som er fundamentet for vårt samfunn. Og fordi AUFere møter tverrsnittet av samfunnet, så kjenner vi på denne regjeringens verdisyn på kroppen hver eneste dag. Politikken til Høyre og FrP leder oss til et sted hvor alle står mer alene, den tar oss mot et kaldere samfunn. Kamerater.

Vi skal i denne valgkampen være et alternativ og vi skal ha en politikk som viser klart og tydelig hvilken retning vi ønsker å ta Norge i. Politikk som er tuftet på våre verdier om rettferdighet, et sterkt fellesskap og solidaritet. Og derfor har AUF klare forventninger til dette landsmøte.

Hoda, Agnes og Benjamin har vært opp på denne talerstolen og fortalt om den urettferdigheten mange AUFere ser som resultat av dagens regjering. Om sårbare enslige barn som kommer alene til landet vårt for beskyttelse etter å ha flyktet fra krig og konflikt. At de ikke møter verdighet og medmenneskelighet. At når ungdom landet rundt får sin første forelskelse, øvelseskjører og skal på sin første fest - så sitter heller disse ungdommene å stirrer i vegg på et mottak med livet på vent. Uten noen mulighet for å bli integrert i samfunnet vårt. For AUF så handler det om våre verdier.

Vårt ønske om å se og ta vare på de vi har i rundt oss. Bruke den sosialdemokratiske ryggmargen til å si at ingen urettferdighet skal skje på vår vakt, og at vi alltid kan bli bedre. Vi skal ikke sitte i denne salen og bestemmer hvem som skal få bli og ikke, men vi skal bestemme om de skal behandles med verdighet og medmenneskelighet. Ungdom ser den urettferdigheten disse ungdommene opplever. Fordi de er våre venner. Venner vi ikke vet fremtiden til.

Kjære landsmøte. Vår forventning er at vi sier nei til at flere ungdom skal få livet på vent og sier ja til verdighet og medmenneskelighet. Våre verdier skal aldri måtte kompromisere med valgtekniske hensyn, våre verdier skal vi stå opp for med rak rygg.

Og de neste månedene vil handle om å vise frem forskjellen på vår politikk og dagens regjering. Fordi Høyre prater om anstendighet, men ligger samtidig på rygg for FrP som dyrker hat mot og mellom folk. Høyre og FrP splitter det samfunnet vi lever i. Vi kan ikke lengre se på, vi kan ikke la være å si imot.

AUFerne er klar for å gå ut med budskapet om hvordan vi skal sørge for at ungdom får en bedre framtid sammen, at også de skal med. Fordi Arbeiderpartiet er det beste partiet for ungdom. På dette landsmøte skal vi nok en gang bevise dette.

Kjære Kjersti, AUFerne er gira på valgkamp. Og deres engasjement for å stå på natt og dag i tiden fremover vil, hvis dere ønsker det, smitte over på litt trøtte partifolk.

Hvorfor er vi den største politiske ungdomsorganisasjonen med nesten 14 000 medlemmer, hvorfor har lokallag og fylkeslag temamøter og aksjoner hver eneste uke, hvorfor er AUFerne sist i seng og tidligst opp om morgenen?

Fordi vi som en bevegelse vil ha en bedre framtid for ungdom, vi vil skape et mer rettferdig samfunn der vi på tvers av hvor vi kommer fra og hvem vi er - møtes og har like muligheter.

AUF er et maskineri, både politisk og organisatorisk. Vi er full av engasjement, vi er hardtarbeidende og vi er Arbeiderpartiets fremtid.

Det skal vi bruke for å sikre Jonas som statsminister og en Arbeiderpartiet-ledet regjering 11. september.

Anniken Huitfeldt, Leder av Arbeiderpartiets kvinnenettverk (10:32 - 10:38)

Kjære landsmøte.

For noen uker siden ble det skrevet under på et viktig dokument. Den amerikanske presidenten med syv menn stående rundt seg. Kutt i all finansiering til organisasjoner som driver abortveiledning.

Før har Republikanerne kuttet i støtte til abort og prevensjon, men kuttet nå er enda mer dramatisk. For nå kuttet det i støtte til i helseprogrammet til fødselshjelp, helsestasjoner og vaksiner dersom organisasjonen også driver abortveiledning.

Den nederlandske utviklingsministeren gikk raskt ut og ba om støtte for å kompensere for amerikanerens kutt. Hun inviterte til en stor konferanse i Belgia og fortalte om hvem som først meldte sin støtte.

Takk til Belgia, Danmark og Sverige som straks kom på banen, sa hun. Så sa hun at Canada, Kapp Verde, Estland, Finland og Luxembourg raskt meldte sin støtte.

Jeg satt i salen og tenkte. Hvor var Norge?

Vi ble ikke nevnt. På kvinners rett til å bestemme over egen kropp må vi ligge i front. Vi trenger en ny offensiv utviklingspolitikk hvor Norge igjen inntar lederrollen i kampen for likestilling.

Da Arbeiderpartiets kvinnebevegelse ble stifta var to saker særlig viktig: Vi krevde stemmerett for kvinner og rett til å bestemme over egen kropp.

Moderskapet skulle være frivillig. Høyre var ingen pådriver for noen av delene. De har alltid kommet luntende etter.

- 26 år etter at vi sa ja til stemmerett for kvinner, sa Høyre ja.

- Årevis etter at vi sa ja til selvbestemt abort, sa Høyre ja.

Og når de når skal fornye sin kvinneprofil så kommer de med glimrende nyteknik. 24 år etter at pappakvoten ble innført, mot Høyres stemmer, har de endelig sett lyset.

Tenkt nytt, spennende og radikalt: 24 år etter oss tør de si ja til pappakvote. Velkommen etter.

Vi godtok aldri denne regjeringens forsøk på å endre kvinners rettigheter i abortloven, vi godtar ikke reduksjon i pappakvoten, færre barnehager, å fjerne likestillingsloven eller å svekke likestillingsombudet.

Og kjære landsmøte:

Når retten til heltidsstilling har blitt svekka etter en dom i Høyesterett har vi bare én ting vi må gjøre: Da må vi endre loven.

Da Gro overtok i 1986 var fødselstallene historisk lave. Men da vi fikk barnehager, fødselspermisjon, pappakvote og SFO så vi at fødselstallene i Norge økte.

Nå ser vi at fødselstallene i Norge igjen går ned og er de laveste siden 80-tallet. Da jeg diskuterte dette med Høyre i påsken sa de at vi hadde gode nok ordninger for familiene. Jo, takk, de fleste har dere stemt imot, enten det er makspris i barnehagene eller SFO.

Men som sosialdemokrater må vi våge å tenke nytt. Vi har ikke alle svarene, men vi vil gjøre hverdagen lettere for småbarnsfamiliene.

Men én ting er sikkert: Flere midlertidig stillinger for unge kvinner gjør det vanskeligere å få barn. Det kan vi ikke godta.

Kjære landsmøte, det er alltid vi som har de beste damene. Før hadde vi like få kvinnelige ordførere som de andre partiene. Om lag 20 prosent.

Så gjorde vi et krafttak, fikk flere erfarne kvinner som sa ja til å stå på førsteplass, og vi ble det partiet som har definitivt flest kvinnelige ordførere. 33 prosent.

Vi har like mange kvinnelige som mannlige førstekandidater på stortingslistene. I stortingskomiteene har vi like mange kvinnelige som mannlige komitéledere. Høyre har bare menn.

Og når vi gjeninntar regjeringskontorene Jonas, så vet jeg at du har gått i læra hos Gro.

Det blir ikke noen regjering uten at kvinner og menn er like godt representert i alle maktposisjoner.

Her godtar vi ingen tilbakeskritt.

Takk for oppmerksomheten.

oOOo

Aina Borch, Landsstyret, Finnmark (10:38 - 10:41)
Jane Merete Brøther, Hedmark (10:41 - 10:44)
Eigil Knutsen, Hordaland (10:44 - 10:47)
Arne Harald Grødahl, Møre og Romsdal (10:47 - 10:51)
Rita Lekang, Nordland (10:51 - 10:54)
Håkon Einarsve, Nord-Trøndelag (10:54 - 10:57)
Elisabeth Fanghol, Akershus (10:57 - 11:00)
Gro Bråten, Landsstyret, Aust-Agder (11:00 - 11:03)
Eivind Knudsen, Landsstyret, Buskerud (11:03 - 11:06)
Ingrid Elise K. Kolstad, Oppland (11:06 - 11:09)
Khamshajiny Gunaratnam, Oslo (11:09 - 11:13)
Kari Nessa Nordtun, Rogaland (11:13 - 11:16)
Siri Sandvik, Sogn og Fjordane (11:16 - 11:19)
Kristian Torve, Sør-Trøndelag (11:19 - 11:22)
Fredrik Tiochta Sørli, Telemark (11:22 - 11:25)
Bjørn Inge Mo, Troms (11:25 - 11:28)
Abdullahi Mohamed Alason, Vest-Agder (11:28 - 11:31)
Maria-Karine Aasen-Svensrud, Landsstyret, Vestfold (11:31 - 11:34)
Ulf Lervik, Østfold (11:34 - 11:37)
Guri Bråthen, Oppland (11:37 - 11:40)
Fredrik Mellem, Oslo (11:40 - 11:44)
Geir Waage, Sør-Trøndelag (11:44 - 11:47)
Arne-Christian Mohn, Rogaland (11:47 - 11:50)
Arild Pettersen Inga, Nordland (11:50 - 11:53)
Håvard Sagbakken Saanum, Hedmark (11:53 - 11:56)
Marte Mjøs Persen, Landsstyret, Hordaland (11:56 - 11:59)
Lilly Gunn Nyheim, Møre og Romsdal (11:59 - 12:02)

Dagsordens punkt Debatt - Valget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen Strek i debatten er satt 22. 04. 2017 kl. 12:03

Brynjar A. Saus, Troms (12:02 - 12:06)
Sverre Myrli, Landsstyret, Akershus (12:06 - 12:09)
Katinka Riksfjord Sporse, Oslo (12:09 - 12:12)
Roar Aas, Sør-Trøndelag (12:12 - 12:15)

Tonje Brenna, Akershus (12:15 - 12:18)
Jonas Bugtene Boulifa, Telemark (12:18 - 12:20)
Kristin Røymo, Troms (12:20 - 12:24)
Vegard Finnes, Østfold (12:24 - 12:26)
Henrik Dahl Jacobsen, Oslo (12:26 - 12:30)
Silje Kjellesvik Norheim, Buskerud (12:30 - 12:32)

Dagsorden Debatt - Valget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen endte 12:44

Kjersti Stenseng oppsummerte debatten.

Dagsordens punkt Debatt - Valget 2017 og arbeidet i partiorganisasjonen Strek i debatten opphevet 22. 04. 2017 kl. 12:44

Dagsordens punkt Behandling av innkomne forslag: vedtekts- og organisasjonssaker Strek i debatten opphevet

Behandling av innkomne forslag - Organisasjon

Forslag nr. 071	Fastsettelse av andel av kontingenten
Birkenes Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes Organisasjonsuttalelsen
Forslag nr. 180	Fri rett til å være folkevalgt!
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for andre politiske saker
Forslag nr. 240	Representanter
Midsund Arbeiderparti
Vedtak: Forslaget avvises.
Forslag nr. 246	Arbeiderpartiet trenger et studentnettverk
Arbeiderpartiet i Bergen
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 364	Klart språk!
Levanger Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 435	Kontakt med grasrota
Fet Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 497	Medlemskontingent
Oslo Arbeidersamfunn
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 712	Dialoggrupper i kommunepartiene
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 713	Debattforum
Fredrikstad Arbeiderparti
Vedtak: Oversendes redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter
Forslag nr. 922	Uttalelse om lokallagsøkonomi
Lavangen Arbeiderparti

Dagsorden Behandling av innkomne forslag: Vedtekts- og organisasjonssaker endte 12:48

Dagsorden Innstilling om beretningen åpnet 12:48

Lederen i Beretnings- og fullmaktskomiteen, Siri Sandvik, la på vegne av komiteen fram følgende innstilling om beretningen:

Fullmakts- og beretningskomiteen har gjennomgått partiets beretning for perioden 01.01.2015 – 31.12.2016, og fremmer følgende innstilling:

Beretningen for 2015 – 2016 gir en bred oversikt over partiets virksomhet i perioden. Den politiske virksomheten har vært drevet i tråd med partiets program og aktivitetsplaner. Arbeidet har vært preget av forberedelsene og gjennomføringen av kommune og fylkestingsvalget i 2015 og landsmøtet i år. Komiteen vil bare trekke fram noen enkelte områder fra beretningen:

Det norske Arbeiderpartis 65. ordinære landsmøte ble avholdt i Oslo torsdag 16. – søndag 19. april 2015. Landsmøtet behandlet over 800 politiske forslag og vedtok politiske dokumenter på helse, kunnskap og storbypolitikk.

På partikontoret var det ved utgangen av siste periode var 34 personer ansatt ved partikontoret, herav en valgt. 6 politiske rådgivere og 1 kontorsekretær har permisjon fra partikontoret. Partiet har i tillegg arbeidsgiveransvaret for 21 fylkessekretærer. 2 fylkessekretærer har permisjon mens de er ordførere. 2 fylkessekretærer har sluttet i perioden.

Ved en glipp er ikke Arvid Ruus tatt med i listen over utnevnte æresmedlemmer, og komiteen ber om at dette rettes opp i beretningen.

Når det gjelder programarbeidet har komiteen merket seg at en etter valget 2013 har arbeidet med å styrke måten vi utvikler politikk på i Arbeiderpartiet, slik at vi bedre skal kunne synliggjøre Arbeiderpartiet som et åpent og nysgjerrig parti. Dette har preget arbeidet med utvikling av landsmøtedokumentene i 2015 og forslaget til partiprogram for stortingsperioden 2017 til 2021. Arbeidet med politikktutvikling har vært omfattende, med flere utvalgsrapporter og høringer i partiorganisasjonen. Arbeiderpartiets hovedsaker er arbeid, klima, helse og skole. Komiteen vil spesielt trekke fram arbeidet med å inkludere ordførerne våre mer i utvikling av politikk. På ordførerkonferansen i Kristiansand møtte 140 deltakere og nesten hele sentralstyret. Etter valget i 2015 fikk partiet 321 ordførere og varaordførere herav 203 ordførere samt byråd i Oslo og lokalstyreleder på Svalbard.

Sentralstyret har vært komité for partiprogrammet. Her vil vi spesielt nevne gjennomføringen av en åpen nettdebatt knyttet til programarbeidet; dittforslag.no. Her hadde alle mulighet til å komme med innspill. Vi fikk inn til sammen 2625 innspill, mens det ble avgitt nær 520 000 stemmer på de ulike forslagene. Programkomiteen har hatt møter gjennom hele året, gjennomført tre studieturer og har hatt møter med en rekke organisasjoner, og mottatt mange skriftlige innspill. Mer enn 550 organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner har sendt inn 1112 skriftlige innspill.

Landsmøtets vedtatte organisasjonsuttalelse satte ambisiøse mål for vår organisasjon og organisasjonskultur. Vi skal ha en organisasjonskultur som er profesjonell, respektfull og raus. Komiteen registrerer at sentralstyret i sin strategi for valgseier i 2017 har vært tuftet på at Arbeiderpartiet er på sitt beste når vi er verdibaserte, handlekraftige, framtidsette, motiverte, nær folk og åpne og nysgjerrige. Dette preger hvordan vi jobber i organisasjonen, og var en viktig grunn for valgseieren i 2015.

I tillegg til å vinne valg er jo målet med organisasjonsarbeidet å styrke og videreutvikle partiorganisasjonen. Dette oppnås gjennom medlemspleie, medlemsvekst, kampanjer, skolering og andre organisasjonsutviklingstiltak.

På organisasjonskonferansen i november 2015 var det i overkant av 100 deltakere. Den ble brukt til å bygge laget og en diskuterte hvordan en kan involvere flere folk i organisasjonen.

Valgkampskoleringen var hovedelementet i partiets skolering i 2015 gjennom fylkes- og regionvise skoleringssamlinger for våre 1. og 2. kandidater både i kommuner og fylker. Den andre satsingen handlet om pilotkommunene. Pilotkommuneprosjektet lagde også en dreiebok for lokal valgkamp som ble brukt i den lokale valgkampskoleringen. Andre skoleringeopplegg var lederutviklingen i 2015/2016. Målet her er å etablere toppolitikere og talenter blant våre tillitsvalgte. Målet for Kvinne på Topp-satsingen er å rekruttere og skolere flere til å ta lederposisjoner og lederansvar som lokale folkevalgte og tillitsvalgte i Arbeiderpartiet. Komiteen merker seg at nestleder Hadia Tajik har holdt ideologiinnledninger i svært mange fylker i 2016. I oktober ble dette fulgt opp med en skoleringsdag på Stortinget med over 40 deltakere.

I 2015 endte medlemstallet på 57.602 betalende medlemmer, en økning på 1578 medlemmer fra 2014. Det var det høyeste medlemstallet på 15 år. Ved årsskiftet 2016 hadde partiet 54.856 betalende medlemmer. Det var en tilbakegang på 2.746 medlemmer. Komiteen har merket seg at Arbeiderpartiet i hele landsmøteperioden har hatt et tilsig av nyinnmeldinger.

I november 2016 fikk fylkes- og kommunepartiene våre nye nettsider. I desember 2016 ble også nye arbeiderpartiet.no lansert. Etter denne omleggingen merker komiteen seg at nå benytter både den sentrale og de lokale hjemmesidene seg av samme tekniske plattform og publiseringsløsning. Det har også vært prioritert å utvikle gode løsninger for donasjoner og mobilisering av medlemmer/frivillige på nett.

Komiteen merker seg at partiet alltid har vært i forkant med å ta i bruk nye medier. I denne landsperioden har vi tatt i bruk Snapchat og lansert Arbeiderpartiets podkast. En har styrket og profesjonalisert partiets digitale innholdsarbeid, med økt egenproduksjon av film, foto/sitatbilder og grafikker, samt kontinuerlig analyse av spredning og brukerstatistikk som ligger til grunn for prioriteringer i innholdsutviklingen. Her vil komiteen trekke frem de digitale kampanjene Hva er viktig for deg? Som ble gjennomført i forkant av kommunevalget i 2015 og Dittforslag.no i forbindelse med programarbeidet 2016.

Oslo, 20. april 2017

I Beretnings- og fullmaktskomiteen:

Siri Sandvik /s/
leder

Abdullahi Mohamed Alason /s/

Bente Estil /s/

Svein Bjørn Aasnes /s/
sekretær

Sverre Myrli, Landsstyret, Akershus (12:56 - 12:57)
Halvdan Skard har også blitt æresmedlem i perioden.

Vedtatt: Fullmakts- og beretningskomiteens innstilling med Sverre Myrlis presisering enstemmig vedtatt.

Dagsorden Innstilling om beretningen endte 12:57

Dagsorden Sak 10 Innstilling del 3 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker åpnet 14:38

Forslag nr. 152

Vedtak: Ta inn linjene 3818 - 3822 om Russland i sentralstyrets forslag til partiprogram i den internasjonale uttalelsen; Sosialdemokrati for en verden i endring.

Vedtak: Følgende uttalelse ble deretter enstemmig vedtatt:

Sosialdemokrati for en verden i endring

Store endringer i vår tid knyttet til handel, krig og konflikt, migrasjon og rammene for internasjonalt samarbeid får virkninger for vårt levebrød, for muligheten til å fremme våre verdier og interesser, og for vår sikkerhet. Urolig farvann krever en stø hånd ved roret og god navigasjon; internasjonalt engasjement er en del av Arbeiderpartiets og fagbevegelsens DNA.

Mens verden aldri har vært mer sammenvevd, er høyrepopulistenes svar å bygge murer og forsøke å skru tiden tilbake. Nasjonalismen og proteksjonismen er igjen på fremmarsj.

Sosialdemokratiets svar er mer internasjonalt samarbeid og solidaritet. Arbeiderpartiet er en del av en internasjonal bevegelse tuftet på frihet, solidaritet og grunnet i et interessefelleskap på tvers av landegrenser. Fienden er urettferdighet og fattigdom; ikke andre land, religioner eller etniske grupper. Arbeiderpartiet vil arbeide for felles kjøreregler som gir like rettigheter og plikter for alle, for stormakter som for små land. Vi vil fremme en regelbasert global orden, basert på internasjonalt samarbeid, og med FN som kjerne.

I en verden preget av uro og utrygghet vil vi kjempe for mer inkluderende samfunn med like muligheter, preget av solidaritet, samarbeid, bærekraftig utvikling og fremtidstro. Norge må stå klar å bidra til å løse krig og konflikt, med vekt på fredsdiplomati og bistand til fredsbygging og utvikling. Vår politiske modell står seg i en verden i forandring. Et samfunn preget av høy kompetanse, bred tillit, nært samarbeid og ressurser til fellesskapet er godt stilt for å dra nytte av fremtidens muligheter.

1. Vårt globale engasjement

Globaliseringen, med dens drivkrefter og virkninger, øker den gjensidige avhengigheten mellom land. De store utfordringene kan bare løses gjennom internasjonalt samarbeid. Klimautfordringene er en slik global trussel. Bekjempelse av klimaendringene og sikre bærekraftig utvikling er nødvendig for å løse vår tids største globale utfordringer. Paris-avtalen og FNs bærekraftsmål gir en god politisk plattform for internasjonal samhandling. Arbeiderpartiet vil prioritere arbeidet med global oppfølging og finansiering.

Norges utenrikspolitikk, basert på våre verdier og interesser, bør fortsatt være forankret i et nært samarbeid med Europa og USA. Samtidig flyttes verdens tyngdepunkt, hvor land i Asia, Latin-Amerika og Afrika får større økonomisk betydning og politisk makt. Dette vil kreve et sterkere og bredere globalt engasjement for Norge.

I en verden hvor de globale samarbeidsordningene er under press, øker de regionale organisasjonenes betydning. Arbeiderpartiet går inn for å styrke Norges samarbeid med regionale organisasjoner som Den afrikanske union (AU) og sørøstasiatiske ASEAN.

Kina vil spille en nøkkelrolle globalt, og landets politiske veivalg i globale spørsmål som klima og fellesgoder – for eksempel utviklingen i Arktis og forvaltning av havrommet – får stadig større betydning. Arbeiderpartiet vil arbeide for å styrke samarbeidet med Kina i internasjonale spørsmål. Vi vil arbeide aktivt for å styrke forbindelsene og nytte de store mulighetene som har åpnet seg med hensyn til bilateralt samarbeid om handel og investeringer, standarder og rettighetsspørsmål.

Med globale verdikjeder, hvor varene vi forbruker kan være satt sammen av deler fra land i flere verdensdeler, blir internasjonale standarder og regelverk for handel stadig viktigere. Arbeiderpartiet vil arbeide for at WTO blir en sterk verdensorganisasjon for rettferdig handel. En dreining mot bilaterale handelsavtaler tjener den sterkes rett, i vil arbeide for brede multilaterale handels- og investeringsavtaler med høye standarder for arbeidstakere, miljø og forbrukere. Globaliseringen skaper også utfordringer med å fremme arbeidstaker-rettigheter og å bekjempe skatteunndragelse. Vi vil fremme arbeidet for anstendig arbeid i internasjonale samarbeidsfora som ILO. Vi skal kjempe for at folkemakt og demokrati står sterkere enn kapitalmakten, og at ressurser kan komme fellesskapet til gode – ikke unndras til skatteparadis.

Arbeiderpartiet legger stor vekt på TISA-avtalens betydning for norsk verdiskaping og sysselsetting. Det internasjonale tjenestemarkedet er stort, og vi har offensive interesser knyttet til at norske tjenesteprodusenter får økt tilgang til det globale tjenestemarkedet. Samtidig ser Arbeiderpartiet det som en forutsetning at en TISA-avtale ikke svekker det politiske handlingsrommet knyttet til kontroll og styring med offentlige tjenester og velferdstilbud. Avtalen må ikke legge hindringer for å regulere forhold som forbrukerbeskyttelse, helse, sikkerhet, miljø og arbeidstakerrettigheter. Arbeiderpartiet krever at markedene for sykehustjenester, offentlig utdanning og sosiale velferdstjenester ikke åpnes fra norsk side for utenlandske tilbydere under TISA. Det er en forutsetning at TISA ikke pålegger privatisering, deregulering eller konkurranseutsetting av noen offentlig tjeneste på nasjonalt eller lokalt nivå. Dette gjelder også muligheten for å – gjennom politiske vedtak – å gjeninnføre offentlig eierskap og styring i sektorer som tidligere har vært privatisert.

FN utgjør kjernen i det internasjonale samarbeidet, med globalt medlemskap, representasjon og legitimitet. FN er det viktigste instrumentet for fred og sikkerhet, og for å møte de globale utfordringene. Manglende støtte og kutt i ressurser truer med å undergrave organisasjonens rolle og betydning. Arbeiderpartiet går inn for at Norge går i bresjen for et internasjonalt samarbeid for å reformere og styrke organisasjonen, og sikre en forutsigbar og tilstrekkelig ressurstilgang. Internasjonalt ser vi at verdier og rettigheter er under press. Hardt tilkjempede resultater trues på områder som likestilling, nedrustning, klima, standarder for handel, og arbeidstakerrettigheter. Arbeiderpartiet krever at Norge arbeider aktivt for å danne koalisjoner med likesinnede land og organisasjoner for å hegne om og styrke rettigheter og internasjonale standarder. Det mest omfattende mønster av diskriminering og undertrykking globalt er av kvinner. Nær 80% av plassene i nasjonale parlamenter verden over er besatt av menn. Økonomisk diskriminering i form av lønnsforskjeller, arve-rett og eierforhold er gjennomgående i mange land. Kvinner er også særlig utsatt for vold, over 700 millioner kvinner verden over utsettes for vold i nære relasjoner og én av fem kvinner eller jentebarn blir utsatt for voldtekt eller voldtektsforsøk. Straffefrihet er omfattende. Også budsjettene til FN og internasjonale organisasjoner som jobber for kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter kuttes, Arbeiderpartiet vil at Norge går i bresjen for et samarbeid med andre land for å sikre ressursene til disse organisasjonene.

Vi skal ha et systematisk kjønnsperspektiv på alt vi gjør. Vi skal bruke våre utenrikspolitiske verktøy for å fremme likestilling; og vi bruker likestilling til å fremme våre utenrikspolitiske mål. Innsatsen skal særlig rettes mot tre områder,

- **Rettigheter:** fremme av kvinners rettigheter som omfatter politiske, sosiale og kulturelle rettigheter, herunder utdanning, helse og reproduktive rettigheter.
- **Deltakelse:** Kun gjennom kvinners deltakelse i beslutningsprosesser og gjennomføring, vil kvinners interesser ivaretas. Kvinners deltakelse i fredsforhandlinger og forsoningstiltak, i ledelse av samfunnsinstitusjoner og i beslutningsprosesser, må styrkes.
- **Ressurser:** arbeidet med å fremme kvinners rettigheter må tilføres ressurser for at likestillingsmål skal nås.

I 1949 vedtok FN en konvensjon som slår fast at prostitusjon er menneskelig uverdigg, og krever av alle undertegnede land at halliker og bordelleiere straffes, samt at spesialbehandling eller registrering av prostituerte opphører. Konvensjonen ble ratifisert av 89 land, foruten Tyskland, Nederland og USA. Store deler av verdenssamfunnet har allerede i mer en 65 år forpliktet seg i arbeidet mot prostitusjon. Europaparlamentet vedtok i 2014 å arbeide for et forbud mot sexkjøp i EU og etter dette har både Frankrike og Nord-Irland innført forbud mot kjøp av seksuelle tjenester. Millioner av kvinner og barn er ofre for trafficking verden over. I arbeidet med å få på plass et internasjonalt forbud mot kjøp av seksuelle tjenester vil Arbeiderpartiet arbeide for at Norge støtter arbeidet med et forbud i EU. Norge må styrke sin innsats i forhold til konvensjoner mot menneskehandel og arbeide for at et internasjonalt forbud mot kjøp av seksuelle tjenester.

2. Internasjonalt samarbeid for havets helse.

Som ledende havnasjon vil Arbeiderpartiet at Norge skal ta globalt lederskap for havets framtid, også utenfor våre grenser. Arbeiderpartiet vil at norsk havrettsekspertise fortsatt skal være i front internasjonalt og arbeide for å støtte opp om havrettens prinsipper, blant annet ved å utvide innsatsen for å bistå kyststater til å få kartlagt sine kontinentalsokler.

70 prosent av vår planet er dekket av hav, men verdenshavene er i dag dårlig forvaltet og svakt styrt. Resultatet er overfiske, forsøpling og forgiftning. Klimaendringene fører til forsuring, økende havtemperatur, mer ekstremvær og havnivåstigning. Ingen aktør eller enkeltland klarer å løse disse alvorlige utfordringene alene. Plastforurensning av havet er ett aktuelt eksempel.

Havets helse angår oss alle, men det finnes i dag ingen internasjonal struktur for dette arbeidet. Arbeiderpartiet vil derfor at Norge tar initiativ til et internasjonalt havpanel for å samle og samordne relevant forskning og legge grunnlag for vellykket og bærekraftig havforvaltning.

I FNs nye, globale bærekraftsmål er mål 14 viet ansvarlig bruk av havets ressurser. Arbeiderpartiet vil at Norge tar globalt lederskap på utvalgte områder som grønn skipsfart, marin forsøpling og spredning av mikroplast. Som en sentral fiskerinasjon vil vi også arbeide for å styrke ressurskontrollen og innsatsen mot internasjonal fiskerikriminalitet.

Norge bør konsentrere bistandsinnsatsen på felt hvor vi har særlige forutsetninger for å utgjøre en forskjell. Fiskeriforvaltning og havbruk er åpenbare eksempler. Våre økosystembaserte og helhetlige forvaltningsplaner er verdensledende; det samme er norsk teknologi- og leverandørindustri. Ideen om et eget Fisk for utvikling-program er ikke ny, men har ennå ikke blitt skikkelig satset på. Målet må være å bekjempe fattigdom og fremme bærekraftig utvikling gjennom økt matsikkerhet, bærekraftig forvaltning og nye arbeidsplasser. Arbeiderpartiet vil sette inn nødvendige ressurser for å gjøre «Fisk for utvikling» til et nytt «flaggskip» i norsk utviklingspolitikk.

3. Europa og Norden:

I etterkrigstiden har fordypningen og utvidelsen av det europeiske samarbeid bidratt til en periode med fred, velstand og demokrati uten sidestykke i kontinentets historie. Våre viktigste samarbeidspartnere for å fremme våre verdier og politiske modell er å finne i Europa, og europeiske land er Norges viktigste økonomiske partnere. EU utgjør verdens største enhetlige marked, er verdens største handelsblokk, har den nest mest benyttede valuta, er verdens største giver av utviklings- og humanitær bistand, og er i front i innsatsen for å løse klimautfordringene. Arbeiderpartiet vil arbeide for at Norge er en aktiv deltaker i det europeiske samarbeidet.

Europa står overfor store utfordringer. Russlands Krim-anneksjon og militære operasjoner i Øst-Ukraina utfordrer europeisk sikkerhet. Ekstremisme, konflikt og terror skaper lidelse og ustabilitet i Europas nærområder i sør, så vel som i Europa selv. Gapet mellom befolkningsvekst og økonomisk og sosial utvikling i Nord-Afrika og Sahel øker immigrasjonspresset. Dette skaper uro og bekymring, som høyrepopulistene spiller på.

I mange europeiske land ser vi at fagbevegelsens rolle svekkes, og stadig flere arbeidsfolk står alene – med lua i hånda. Ulikhetene øker. Ungdom opplever å ha dårligere framtidsutsikter enn deres foreldre hadde. Tilliten til at politikken kan skape gode rammer for folks liv synker.

Det skal ikke skje hos oss. Det Norge vi kjenner er preget av små forskjeller, høy tillit og sterke samarbeidsordninger. Vi har et levende «dagliglivets demokrati», med trepartssamarbeid og et aktivt sivil samfunn. Det skal vi kjempe for, og hegne om.

Når det bredere europeiske samarbeidet er under press, øker betydningen av samarbeid i våre nærområder. I Norden har vi et sterkt verdifelleskap og like samfunnsmodeller. Arbeiderpartiet vil styrke samarbeidet for å videreutvikle den nordiske modellen i en ny tid, med fokus på områder som reform innenfor utdanning og forskning, ny miljøteknologi, klimapolitikk, og tiltak mot sosial dumping. Sikkerhetspolitisk er de nordiske land tettere sammenvevd enn noen gang, og vi vil styrke det utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet. Vi vil også arbeide for en sterkere felles nordisk stemme i Europa, i G-20, og for et nærmere nordisk samarbeid med Tyskland. EØS-avtalen har trygget vår økonomi og tjent oss vel i 25 år. Vi har bygget vår samfunnsmodell videre. Men vi får også utfordringer i arbeidslivet. Arbeiderpartiet vil bruke vårt handlingsrom bedre, hvor mye mer kan gjøres for å sikre ordnede forhold på arbeidsplassene og bekjempe sosial dumping.

Tyrkia er en viktig partner for Europa, er et NATO-medlem og det største demokratiet i regionen. Landet utgjør en bro mellom Europa og Midtøsten, og huser over 2 millioner flyktninger fra Syria – mer enn noen annet land. Engasjement overfor Tyrkia er av stor betydning for utviklingen i Europa,

Midtøsten og landet selv. Arbeiderpartiet tar avstand fra kuppforsøket i 2016. Samtidig er det grunn til bekymring over økende autoritære trekk i landet. Arbeiderpartiet krever at grunnleggende menneskerettigheter som pressefrihet overholdes, at demokratiske prinsipper respekteres, og at tyrkiske myndigheter etterlever grunnleggende rettsstatsprinsipper. Arbeiderpartiet krever at kurdernes sikkerhet, sosiale og økonomiske rettigheter må trygges, i Tyrkia og i regionen.

Vårt forhold til Russland må fortsatt være basert på fasthet, forutsigbarhet og langsiktighet. Når forholdene ligger til rette for det, må forbindelsene med Russland videreutvikles for å styrke naboskapspolitikken, folk-til-folk samarbeidet, økonomisk-, energi-, og industrisamarbeid, og felles innsats for å løse miljøutfordringene for å sikre fortsatt fred og stabilitet i nordområdene.

4. Vår felles sikkerhet:

Arbeidet for fred er et grunnleggende mål for vår bevegelse, og Arbeiderpartiet vil gjenreise en sterk norsk rolle i det internasjonale fred og forsoningsarbeidet.

Vi kjemper mot ekstremisme og radikalisering, mot hat, frykt og mistillit. Som etter terroranslaget mot vår egen bevegelse 22. juli 2011, skal vi stå imot med våre verdier om likhet, toleranse, demokrati og et inkluderende samfunn. Norge skal delta aktivt i kampen mot internasjonal terrorisme, med innsats rettet mot de grunnleggende drivkreftene og gjennom internasjonalt samarbeid blant annet knyttet til politi, sikkerhet og etterretning.

Atomvåpen utgjør en latent trussel mot hele menneskehetens eksistens, og det er uakseptabelt at arbeidet for nedrustning og ikke-spredning nærmest har stoppet opp. I stedet ser vi at atommaktene fornyer sine arsenaler, og at nye taktiske atomvåpen varsles utplassert. Mengden atomvåpen og manglende fremdrift for nedrustning av de store arsenalene øker sjansen for at de enten brukes, spres til nye land, eller at det skjer uhell; med enorme humanitære konsekvenser. Arbeidet med ikke-spredning svekkes også ved at nedrustningsforpliktelsene i NPT ikke etterfølges. Arbeiderpartiet går inn for at Norge igjen inntar en ledende rolle i det internasjonale nedrustningsarbeidet. Det må legges press på atommaktene for at de skal ruste ned. Norge bør arbeide for at Iran-avtalen, som sikrer fredelig bruk av Irans kjernefysiske materiale, opprettholdes. Arbeiderpartiet vil jobbe aktivt for balansert og gjensidig atomnedrustning innen rammen av ikkespredningsavtalen NPT, med et langsiktig mål om et internasjonalt forbud mot kjernevåpen. Vi vil arbeide aktivt for et strengt internasjonalt regelverk og etterlevelse av forpliktelser knyttet til biologiske og kjemiske våpen.

Arbeiderpartiet er tilhenger av at Norge skal ha en egen forsvarsindustri – av beredskapshensyn for vårt eget forsvar, for viktige arbeidsplasser og eksportinntekter, og for å kunne utnytte forsvarsindustriens teknologiutvikling i andre bransjer. Samtidig skal Norge ha et meget strengt regelverk for eksport av strategiske varer. Våpen skal ikke selges til land hvor det er krig eller krig truer eller til land hvor det er påvist alvorlige brudd på menneskerettighetene. Arbeiderpartiets mål er å innføre sluttbrukererklæring for alle land og vi vil arbeide for at dette blir en norm internt i NATO. Norge bør være en pådriver for å øke oppslutningen om og styrke gjennomføringen av FNs våpenhandelstraktat.

5. Midtøsten:

Den arabiske vår er gått over i en kald vinter, hvor Midtøsten preges av krig, ekstremistisk vold, politisk oppløsning og grunnleggende brudd på menneskerettigheter og humanitær rett.

Demokratiske styringsstrukturer har forvitret i mange land i regionen, som preges av mer ekstremisme, ustabilitet, mindre demokrati og mer autoritært styresett. Tunisia, med sin positive utvikling i demokrati og levevilkår, utgjør et unntak og Arbeiderpartiet går inn for at Norges samarbeid med landet styrkes.

Konflikten i Syria har skapt den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig. Over 4 millioner syrere har flyktet til andre land, og over 7 millioner er internflyktninger. Ekstremistiske grupper og Assad-regimet skaper omfattende lidelse for befolkningen. Det finnes ingen militær løsning på konflikten i Syria. Arbeiderpartiet vil arbeide for at Norge spiller en aktiv rolle for å støtte opp under fredsforhandlingene i regi av FN, yter omfattende humanitær bistand og deltar i kampen mot IS. I år er det femti år siden Israels okkupasjon av Palestina. En fredelig løsning på konflikten stiller krav til begge parter. Israel må bære et tydeligere ansvar for befolkningen de holder under okkupasjon. Raketangrep og terroranslag mot Israel må opphøre.

Arbeiderpartiet mener at to stater, som eksisterer fredelig side om side, er den beste løsningen på konflikten mellom Israel og Palestinerne. Siden Oslo-avtalen ble undertegnet, har det imidlertid vært lite fremdrift i fredsforhandlingene, og kreftene som motarbeider to-stats løsningen har vokst i styrke. I praksis lever folk i området i en enstatsrealitet med ulike rettigheter for ulikt folk. Økte bosetninger gjør at det blir stadig mindre palestinsk land igjen på Vestbredden. I takt med at det blir mindre land igjen for å etablere en palestinsk stat, mister to-stats løsningen også legitimitet blant palestinerne. Ødeleggelsene i, og blokaden av Gaza skaper omfattende lidelse og nød. Derfor mener Arbeiderpartiet at Israel må avslutte okkupasjonen av palestinske områder og oppheve blokaden av Gaza.

Denne utviklingen kan ikke fortsette uten ende. Det må tas nye internasjonale initiativ for å skape fremdrift for en forhandlet fredsløsning, med en tidsfrist.

Arbeiderpartiet støtter opprettelsen av en palestinsk stat. Vi vil ikke lenger sette en endelig avtale som premiss for å anerkjenne en palestinsk stat.

Når Arbeiderpartiet får regjeringsansvar og det ikke har skjedd en reell framgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosetningene fortsetter, bør Norge sette i gang en prosess for anerkjennelse av Palestina som selvstendig stat, på et tidspunkt hvor dette kan skape fremgang i fredsprosessen.

Arbeiderpartiet er positive til merking av produkter som er tilvirket i bosettingene for å gi konsumenter mulighet til ikke å kjøpe disse produktene. Israelsk verdiskapning på okkupert land er ikke omfattet av den handelsavtalen Norge og øvrige EFTA-land har med Israel. Norske myndigheter må utarbeide en skriftlig anbefaling til norsk næringsliv som fraråder økonomisk samkvem som støtter opp om ulovlig bosettingsvirksomhet, og andre folkeretts- og menneskerettighetsbrudd i de okkuperte palestinske områdene. Det må samtidig arbeides videre internasjonalt for å innføre omforente restriksjoner på varer som er produsert på okkupert land.

6. Konflikter, humanitære kriser og flukt:

I verden er det i dag rundt 60 millioner fordrevne. Hvert andre sekund drives et menneske på flukt. Sahel-beltet, Afrikas horn, Nord-Afrika og Midtøsten er Europas – og vårt – nabolag. I 2015 kom over 1,2 millioner flyktninger til Europa, det største antallet siden andre verdenskrig.

125 millioner mennesker verden over har akutt behov for humanitær hjelp på grunn av krig, sult og fattigdom. Sårbare og oppløste stater er arnested for krig og konflikt, humanitære lidelser og ustabilitet. I skrivende stund beskriver FN hungersnøden i Jemen, Somalia, Nigeria og Sør-Sudan som den verste humanitære krisen siden andre verdenskrig. Arbeiderpartiet vil arbeide for at det internasjonale samfunn setter inn et bredt sett av virkemidler – humanitær innsats, utviklingsbistand, og fredsdiplomati – for å kunne endre denne situasjonen. Vi vil videreføre Norges rolle som en stor humanitær aktør.

På tross av at partene i konflikten i Sør-Sudan har undertegnet en fredsavtale og avtale om våpenhvile, fortsetter kamphandlingene, med store humanitære konsekvenser.

Den humanitære krisen i Sør-Sudan gir grunn til dyp bekymring. Omfattende og systematiske brudd på menneskerettigheter bidrar til sivilbefolkningens lidelser og må opphøre. Overgriperne må bli stilt til ansvar. Manglende tilgang og de vanskelige forholdene for humanitære hjelpearbeidere er uakseptabel. Den humanitære krisen har ført til et stort antall flyktninger og internflyktninger, hovedsakelig til naboland – som også er utviklingsland. Norge må fortsette å øremerke betydelig humanitær bistand til Sør-Sudan. Norge må legge press på partene for at de skal avstå fra å bruke barnesoldater.

Det finnes ikke noen militær løsning på konflikten i Sør-Sudan. Partene i konflikten har hovedansvaret for å stoppe krigføringen og implementere fredsavtalen. Utestående spørsmål må løses gjennom en inkluderende politisk prosess og nasjonal dialog for å legge grunnlaget for forsoning og gjenoppbygging.

Norge må benytte aktivt sin rolle sammen med USA og Storbritannia i Troikaen og sin rolle i styret til overvåkningsmekanismen for fredsavtalen, være en aktiv rådgiver for FN, og jobbe tett med Den afrikanske union og østafrikanske IGAD for å blegge konflikten.

Vest-Sahara har vært okkupert av Marokko siden 1975. Over 150.000 saharawiske flyktninger i Algerie lever under elendige forhold og er fullstendig avhengige av humanitær hjelp. Det er avgjørende å få en politisk løsning på konflikten. Presset må økes for å få slutt på alle former for overgrep i Vest-Sahara og for å sikre at menneskerettighetene respekteres.

I en verden hvor nyhetsmedia til stadighet rapporterer om terror, nye væpnede konflikter og humanitære kriser, må ikke langvarig urett og menneskelig lidelse bli glemt. Vest-Sahara er den siste kolonien i Afrika og en stor del av landet er okkupert av Marokko. Befolkningen, og særlig de saharawiske flyktingene i nabolandet Algerie, lever under vanskelige kår og menneskerettighetsbrudd foregår jevnlig. Den marokkanske okkupasjonen er i strid med folkeretten, og Vest-Sahara må nå få sin uavhengighet. Arbeiderpartiet krever at Norge må engasjere seg for at partene skal enes om en politisk løsning på konflikten som bidrar til saharawienes legitime rett til selvbestemmelse og organisasjonsfrihet. Norge må doble den humanitære bistanden til den saharawiske befolkningen. Mandatet til MINURSO (The United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara) må utvides til å inkludere overvåking av menneskerettighetssituasjonen i sitt område. Norge må fraråde norsk næringslivs engasjement i Vest-Sahara i tråd med handelsrådet utstedt av Regjeringen Stoltenberg II, og arbeide i internasjonale fora for at flere land gjør det samme. Arbeiderpartiet krever at Norge fortsetter praksisen med å ekskludere selskaper som driver med utforskning og utnyttelse av naturressursene i Vest-Sahara. Arbeiderpartiet krever også at sivile som er dømt i militære domstoler må få sine saker prøvd på ny, i henhold til internasjonale rettsprinsipper. Vi vil, i relevante fora som for eksempel Party of European Socialists, ta initiativ for å legge press særlig på Spania og Frankrike i spørsmålet om Vest Sahara. Arbeiderpartiet vil arbeide for at Norge, etter etableringen av et folkerettslig grunnlag, skal anerkjenne et selvstyrt Vest-Sahara som uavhengig stat.

7. Arbeiderpartiet i en internasjonal bevegelse:

I et Europa med økende forskjeller, fremgang for høyrepopulismen og svekket samarbeid, er organisasjonen for europeiske sosialister og sosialdemokrater (PES) viktigere enn noen gang. Arbeiderpartiet vil delta aktivt i arbeidet i PES og opp imot den sosialdemokratiske gruppen i Europaparlamentet (S&D-gruppen) for å fremme europeisk samarbeid, herunder for å styrke arbeidstakerrettigheter og den sosiale dimensjonen.

Arbeiderpartiet har deltatt aktivt i Sosialistinternasjonalen i etterkrigstiden. Organisasjonen har imidlertid vært lite aktiv og relevant de siste ti årene, og har vært preget av lite åpenhet om aktiviteter og økonomi. Reform-forsøk har ikke ført frem. Etter flere år som observatør, besluttet Arbeiderpartiet derfor, sammen med våre svenske og danske søsterparti; å melde oss ut i mars 2017. Progressive Alliance er på få år blitt bygget opp til et relevant og dynamisk alternativ. Arbeiderpartiet vil i tiden framover delta aktivt i arbeidet med å bygge Progressive Alliance videre som en møteplass, handlekraftig og relevant organisasjon for et globalt samarbeid mellom sosialdemokrater og progressive partier.

Arbeiderpartiet har erfaring knyttet til likestilling, partibygging, fordelingspolitikk og faglig-politisk samarbeid, som er etterspurt. Ordningen med støtte til parti-til-parti samarbeid har nå i lengre tid vært under press, med meget begrensede muligheter for finansiell støtte, og Arbeiderpartiet har vært forhindret fra å etablere nye samarbeidsprosjekter. Arbeiderpartiet krever at fremtiden for denne støtte-ordningen avklares, og går inn for en økning – i tråd med evalueringsrapporten som ble fremlagt i 2014.

Dagsorden Innstilling del 3 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker endte 14:50

Dagsorden Sak 10 Innstilling fra redaksjonskomiteen for partiprogrammet åpnet 14:50

Tomas Norvoll, Nordland (14:45 - 14:47)

Julie Hole, Sør-Trøndelag (15:49 - 15:49)

Kjell Maartmann-Moe, Akershus (15:51 - 15:52)

Jon Reidar Øyan, Oslo (16:04 - 16:05)

Siv Henriette Jacobsen, Østfold (16:06 - 16:07)

Ole Haabeth, Østfold (16:10 - 16:10)

Erik Kursetgjerde, Møre og Romsdal (16:13 - 16:14)

Per Olav Skurdal Hopsø, Sør-Trøndelag (16:18 - 16:18)

Siv Henriette Jacobsen, Østfold (16:21 - 16:22)
 Tom Kalsås, Rogaland (16:23 - 16:24)
 Stein Erik Lauvås, Landsstyret, Østfold (16:27 - 16:28)
 Jon Reidar Øyan, Oslo (16:39 - 16:42)
 Karl Gjedrem, Rogaland (16:48 - 16:48)
 Erik Kursetgjerde, Møre og Romsdal (16:49 - 16:49)
 Trine Nilsen Klungland, Landsstyret, Vest-Agder (16:49 - 16:50)

Behandling av Sak 10 innstilling fra redaksjonskomiteén for programsaker 22. april 2017

Linjenummer	Redaksjonskomiteens innstilling
	Vedtak: Sentralstyret får fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer i dokumentet.
ØKONOMI OG FINANS	
28	Endring setning til: Den største forskjellen i velstand og velferd går mellom de som har og de som ikke har arbeid. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
153	Endring «kunstig inntektssikring» til: Inntekt flyttes utelukkende for å slippe å betale skatt. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
204	Nytt kulepunkt: Sikre en ansvarlig utlånspraksis fra finansinstitusjoner i Norge, og begrense muligheten for privatpersoner til å pådra seg uhåndterlig usikret gjeld. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
206-208	Endring setning til: For å trygge folks pensjoner, skal forvaltningen av Statens pensjonsfond utland fortsatt skje med sikte på å oppnå høyest mulig avkastning innenfor moderat risiko og de etiske retningslinjene. Vedtak: Enstemmig vedtatt.

ARBEID	
273	Tillegg: «Statlige arbeidsplasser skal bidra til at hele landet blir tatt i bruk. Arbeiderpartiet vil ha en aktiv politikk for å bedre kvaliteten i tjenestene, øke konkurransekraften og utvikle sterke regionale arbeidsmarkeder». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
279	Endring: ".. å sørge for at teknologien settes i bruk på en måte som skaper gode samfunn <u>for alle</u> ". Vedtak: Enstemmig vedtatt.
300	Tillegg etter punktum:

	<p>«Norge har særlig gode forutsetninger for å ta en ledende posisjon internasjonalt innen lagring av data. Fornybar og rimelig strøm, kaldt klima og stabilt styresett gjør oss spesielt attraktive, og er fordeler vi må utnytte.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
334	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sikre at selskaper i delingsøkonomien bidrar til fellesskapet på linje med tradisjonelle næringer. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
343	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at det kan etableres økt fiberkapasitet til utlandet. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
368	<p>Tillegg: Å sikre kunnskap om, og gode holdninger til entreprenørskap allerede i skolen.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
375-376	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voksenopplæringsorganisasjonene skal ha en sentral rolle i å gi voksne kompetansepåfyll gjennom livet. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
404	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ta initiativ til å utvikle norsk og internasjonalt regelverk for å sikre at de ansatte i tungtransporten får forsvarlige og verdige arbeidsforhold. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
406	<p>Endring i setning: "...egne ansatte, <u>maksgrense på antall kontraktsledd</u>, fagarbeidere...".</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
414	<p>Erstatte "byggherre" med "bestiller (som ikke er forbruker)".</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
434	<p>Endring i setning: "Bidra til at <u>Politiet</u>, Arbeidstilsynet, Skatteetaten og Nav gjennomfører ...".</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
438	<p>Endre til: «Doble fagforeningsfradraget».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
440	<p>Nytt kulepunkt: Verne om og videreutvikle den norske arbeidslivsmodellen gjennom et sterkt og forpliktende trepartssamarbeid.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
454	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevare søndagen som en annerledesdag og sikre søndagen som en fridag for flest mulig. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
472	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Styrke retten til heltid og styrke fortrinnsretten til økt stilling.</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

478	<p>Erstatte første setning: ” Arbeiderpartiet mener at for mange i dag faller utenfor arbeidslivet.”</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
491	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beholde VTA ordningen som en del av den statlige arbeidsmarkedspolitikken og øke antall plasser.” <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
492	<p>Erstatte kulepunkt med: Gjennomgå ordningene for yrkesskader for norske arbeidstakere og innføre en ordning som sikrer at utenlandske arbeidstakere ikke blir stående helt uten forsikringsdekning ved arbeidsskader i Norge.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
498	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordningen. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
519-521	<p>Dissens Arve Høiberg, Åshild Kjelsnes, Astrid Hilde, Øystein L. Hansen, Willy Ørnebakk:</p> <p><i>Stryk linje 519-521</i></p> <p>Vedtak: Dissensen ble vedtatt med klart flertal. Det ble ikke foretatt telling.</p>
585	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for at all ungdom under 25 år skal ha rett til jobb, utdanning eller kompetansegivende opplæring innen en arbeidsledighetsperiode på 3 måneder. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
586 - 604	<p>Erstatte tekst med:</p> <p>Det er viktig å sikre et godt offentlig helsetilbud for alle. De ansattes kompetanse, profesjonalitet og motivasjon er den viktigste ressursen i utvikling av velferdstjenestene. Ansattes fagkompetanse og medvirkning må i større grad tas med i utviklingen av tjenestetilbudet, i tillegg til medvirkning fra brukerne.</p> <p>Arbeiderpartiet vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre den politiske styringen av våre felles tjenester og i større grad styre gjennom overordnede mål • At helhetsansvaret for tjenestene skal være offentlig, og at innkjøp fra det private må styres av det offentlige. Det må stilles krav til lønns- og pensjonsvilkår hos private tjenesteleverandører • Like krav til kvalitet og innhold skal stilles til private og offentlige • Legge til rette for at ideelle aktører kan spille en større rolle som leverandør av tjenester til det offentlige • Bidra til bedre utvikling av offentlig sektor gjennom bedre involvering av de ansatte • Samarbeide med partene i arbeidslivet om nye modeller for ledelse og samarbeid i offentlig sektor • Styrke kompetansen hos ansatte og ledere • Bidra til åpenhet i forvaltningen. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
591	<p>Tillegg:</p> <p>På kjerneområder som helse, skole og eldreomsorg skal det være gode offentlige tilbud som omfatter alle. Hvordan vi organiserer dette tilbudet, avhenger av hva som er best for innbyggerne. Grunnleggende velferdstjenester skal ikke privatiseres eller kommersialiseres.</p>

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
605	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Staten skal føre en moderat og ansvarlig lederlønnspolitik. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
639	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> - Sikre drøftingsretten til pensjonistenes og arbeidstakernes organisasjoner, i tråd med pensjonsforliket. Vedtak: Enstemmig vedtatt.

SKOLE	
656	Erstatte med: Norge trenger flere fagarbeidere og dette behovet vil forsterke seg i tiden framover. Samtidig faller mange yrkesfagelever ut av skolen. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
687	Tillegg: Elever som er i ferd med å falle fra i videregående opplæring må få rask og tett oppfølging. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
705	Tillegg: ”.. kvalitet, innhold, <i>inntak av lærlinger</i> og lønns- og arbeidsvilkår.” Vedtak: Enstemmig vedtatt.
719	Tillegg: Innføre makspris og utvikle en nasjonal standard for innholdet i AKS, <i>samt utrede tiltak for å sikre at tilbudet også treffer barn som trenger det mest.</i> Vedtak: Enstemmig vedtatt.
720	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Vurdere søskenmoderasjon for familier som har barn både i barnehage og i AKS. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
731	Endre kulepunkt til: <ul style="list-style-type: none"> • Ansette flere lærere, blant annet ved å innføre en norm for lærertetthet minimum på kommunenivå. Vi vil utrede utformingen for å sikre at hensynet til fleksibilitet og prioritering av skoler og elever med størst behov i varetas. Bemanningsnormen skal i første omgang være fra 1. til 4.klasse, og ikke gå på bekostning av kvaliteten i de øvrige klassetrinn. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
733	Tillegg «etter 2.trinn»: « <i>Garantien innebærer:</i> » Vedtak: Enstemmig vedtatt.
739	Endre til: Sørge for at spesialundervisning starter så raskt som mulig. Forsterket opplæring skal <i>som hovedregel</i> skje i vanlig undervisningssituasjon. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
750	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Etablere forsøk med tidlig fremmedspråk i barneskolen. Vedtak: Enstemmig vedtatt.

760	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Endre og forbedre de nye masterutdanningene for lærere ved å styrke pedagogikken, praksisopplæringen og gi studentene mer erfaring i praktisk lærerarbeid.</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
763	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sørge for at alle nyutdannede og nytilsatte lærere i barnehage og skole omfattes av en veiledningsordning. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
764	<p>Tillegg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluere og forbedre praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) og <i>praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag (PPY).</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
765	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsette opptrappingen av etter- og videreutdanning for lærere, og gjennomføre et kompetanseløft for ukvalifiserte i <i>pedagogiske stillinger.</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
773	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godkjenne politisk fravær på ungdomsskolen på lik linje med i videregående opplæring. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
778	<p>Endre kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke rådgivningstjenesten, blant annet gjennom etterutdanning og samarbeid med arbeidsliv og karrieresentre. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
797	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle skoler og barnehager har en plikt til å forebygge, undersøke og avdekke mobbing og krenkinger i læringsmiljøet. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
803	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for bedre og tettere skole-hjem samarbeid gjennom tilbud om foreldrekurs og mer direkte kontakt mellom lærere, andre voksenpersoner og skolen og foresatte. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
819	<p>Tillegg etter «skoletilbudet»: <i>«...I tilfeller hvor den lokale fellesskolen i kommunen eller fylket svekkes, skal dette vektlegges i vurderingen av søknad om statsstøtte til nye privatskoler».</i></p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
819	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke tilsynet av privatskoler for å sikre etterlevelse av regelverket. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
823	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øke dekningsgraden for digitale læremidler. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
834	<p>Tillegg etter flere fagområder: <i>«..., og arbeide for at alle kommuner skal ha tilgang på digitale aktivitetsrom.»</i></p>

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
836	Tillegg: <i>«Tilrettelegge for faglig sterke elever blant annet gjennom å tilby...».</i> Vedtak: Enstemmig vedtatt.
843	Tillegg: Videreutvikle entreprenørskap i skolen, for å gi elevene praktisk kunnskap og stimulere til nytenkning og kreativitet i arbeidslivet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
843	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Innføre «Den praktiske skolesekken» for å la elever oppleve, utforske og lære fag og ferdigheter på en måte som i større grad enn i dag er praktisk og relevant, skape bedre sammenheng mellom teori og praksis i skolen. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
870	Endret kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Etablere hospiteringsordninger for lærere, skoleledere og <i>lærerutdannere</i>, der de får mulighet til å få relevant erfaring og kompetanse fra andre deler av utdanningssystemet og arbeidslivet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
882	Endret kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Rekruttere og videreutdanne flere yrkesfaglærere og styrke <i>yrkesfaglærerutdanningene</i>. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
889	Endret kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> «Legge til rette for fleksible løp i flere utdanningsprogrammer, der elevene får veksle mellom skole og arbeidsliv gjennom opplæringen.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
898	Nytt kulepunkt: - Gjøre det lettere å bytte fra studiespesialisering til yrkesfag. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
898	Flytte kulepunkt fra linje 1099 – 1100 til linje 898 Tilrettelegge for flere praksisplasser og lærlingeplasser innen helse- og omsorgsfag i kommunene og helseforetakene. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
911	Endre kulepunkt til: - Innføre studiepoeng på fagskolene slik at overganger mellom ulike nivåer i utdanningssystemet kan skje på en mer smidig måte. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
953	Endre til: <i>«Gjennomgå finansieringsordningen slik at den i større grad er knyttet...».</i> Vedtak: Enstemmig vedtatt.
960	Endret kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> «Gjøre universiteter og høgskoler til en mer attraktiv karrierevei ved å ha en aktiv likestillingspolitikk og <i>redusere</i> bruk av midlertidige ansettelser». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
972	Legge til rette for digitalisering av flere undervisningstilbud ved universitetene. Vedtak: Enstemmig vedtatt.

979	<p>Flytte tekst til linje 866: <i>«Godt utdannede faste ansatte, fagarbeidere med stor tillit og bedrifter som bidrar til opplæring av fagarbeidere, er et viktig grunnlag for konkurransekraften».</i></p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
981, 987 ...	<p>Språklig endring Erstatte "FOU" med "forskning og utvikling".</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
990	<p>Endret kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Styrke forskning som en attraktiv karrierevei og hjelpe frem flere unge forskertalenter.</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

HELSE	
1044	<p>Endre setning til: «Arbeiderpartiet <i>vil ha</i> en sterk offentlig helse- og omsorgstjeneste <i>i hele landet</i>. Gjennom <i>helsefremmende og forebyggende arbeid,...</i>».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1058	<p>Tillegg: Arbeiderpartiet mener eldreomsorg er et felles offentlig ansvar og ønsker ikke kommersialisering av pleie- og omsorgstjenestene. Arbeiderpartiet vil samarbeide med ideelle aktører der de kan være et viktig supplement til det offentlige.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1069	<p>Tillegg: Arbeidet for å fremme et sunt kosthold basert på kostrådene er viktig for å styrke folkehelse, samtidig som det har gunstige effekter på andre sektorer som klima og miljø.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1081	<p>Endre kulepunkt til:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tilby alle barn et enkelt skolemåltid i grunnskolen gjennom et spleiselag mellom staten, kommunene og <i>frivillige betalingsordninger for foresatte</i>. <i>Skjermingsordninger skal etableres.</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1084	<p>Nytt kulepunkt</p> <ul style="list-style-type: none"> At HPV-vaksine også tilbys gutter gjennom barnevaksinasjonsprogrammet, gitt en tilfredsstillende kostnadseffektivitet for hele HPV-programmet. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1084	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fornye og forbedre seksualundervisningen til å også omhandle kjønns- og seksualitetsmangfold, grensesetting, relasjoner og ansvar. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1090	<p>Ny setning: For å bidra til å styrke det forebyggende og rehabiliterende helsearbeidet må den frivillige helseinnsatsen som gjøres i organisasjonene anerkjennes og styrkes.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1104	<p>Tillegg i kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gjennomgå luftambulansetjenesten og de akuttmedisinske tjenestene utenfor sykehusene <i>for å sikre god dekning og kvalitet</i>. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1205	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> For at alle skal ha mulighet til å bruke den offentlige helsetjenesten og å motvirke sosial ulikhet i helse vil Arbeiderpartiet gjennomgå egenandelssystemet for å sikre helhetlige og gode skjermingsordninger. <p>Vedtak: Forslaget ble foreslått flyttet til linje 1104. Dette ble vedtatt.</p>
1222	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Øke tilgangen på organdonorer ved å styrke donorsykehusene, ha nok skolert helsepersonell og sikre at status som organdonor registreres i den digitale kjernejournalen. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

1237	<p>Tillegg: «...Akuttsykehus skal ha beredskap i kirurgisk vurdering og stabilisering samt kunne håndtere akutte hendelser».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1277	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> «Vurdere å la Vinmonopolet ta over driften av taxfree-ordningen når gjeldende avtale utløper. <i>Inntektene til offentlige og private flyplasser videreføres</i>». <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1281	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Styrke det rusforebyggende arbeidet i skolen. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1308	<p>Erstatte kulepunkt med:</p> <ul style="list-style-type: none"> Som for andre pasientgrupper, sørge for at det er medisinskfaglige og forskningsbaserte vurderinger som legges til grunn for hva slags medikamenter og behandlingsmetoder, herunder heroinassistert behandling, som benyttes i helsehjelp til rusavhengige. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1329	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Innføre NIPT-test for gravide som har rett på fosterdiagnostikk. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1339	<p>Tillegg: Eldre som ikke har mulighet til å delta i den digitale hverdag skal kunne være en del av samfunnet på lik linje som alle andre.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1358	<p>Tillegg: «..., herunder gjennomføre et prøveprosjekt med studentboliger som etableres i tilknytning til sykehjem- og omsorgsboliger hvor studenter kan leie rimelig hybel mot å delta med f. eks sosiale aktiviteter med beboerne».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1358	<p>Endre: Flytte kulepunkt til linje 1378.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1377	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sørge for tilstrekkelig med sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsplasser for de som trenger det. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1378	<p>Tillegg til kulepunkt: «..., slik det var før ordningen ble endret i 2016».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1387	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Benytte velferdsteknologi basert på åpne systemer. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1389	<p>Stryk: «hjemmebaserte».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

1390	<p>Stryke kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Satse spesielt på lindrende behandling for eldre og barn. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1393	<p>Endre til:</p> <p>Styrke samarbeidet med <i>ideelle aktører og frivillige</i>, herunder støtte utprøving av hospicer i flere fylker, i arbeidet med å styrke tilbudet til døende og deres pårørende.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

KLIMA	
1440	<p>Tillegg:</p> <p>Også næringspolitikken skal bidra til at Norge når sine klimamål, og er nærmere omtalt i del 2, Næring og naturressurser.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1464	<p>Nytt kulepunkt:</p> <p>Arbeiderpartiet vil jobbe internasjonalt for kutt i subsidier til forbruk av fossilt brennstoff og for en global prising av CO2.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1500	<p>Nytt kulepunkt:</p> <p>Gjennomføre en utredning av Norges karbonrisiko.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1506	<p>Endring:</p> <p>Endre "nullutslippsbiler" til "nullutslippskjøretøy".</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1552	<p>Tillegg i setningen:</p> <p>«...fra industrien til nytt råstoff og bedre utnyttelse av <i>plast og annet avfall</i>.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1559	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrede muligheten for å begrense mengden plast i forbruksprodukter. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1560	<p>Tillegg:</p> <p>«...at det skal forskes på og fremmes tiltak for å redusere bruken av mikroplast».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1619	<p>Endre:</p> <p>Endre "nullutslippsbiler" til "nullutslippskjøretøy".</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1626	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etablere et lav- og nullutslippsprogram for fergeflåten. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1629	<p>Tillegg:</p> <p>«...Anbud før 2020 skal ha krav om reduserte utslipp.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

DEL 2: NÆRING OG NATURRESSURSER	
1669	Tillegg etter «gjennom»: « ...et program for fullskala karbonfangst- bruk og lagring.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1685	Endre til: Den norske samarbeidsmodellen i arbeidslivet, med høy kompetanse, små forskjeller og høy grad av tillit, gir et godt grunnlag for å bygge den kompetansen og endringsvilligheten som kreves <i>for å lykkes i en situasjon med raske teknologiske endringer.</i> Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1744	Tillegg etter siste setning: «Arbeiderpartiets mål er at Norge blir en pionernasjon innen E-helse, og at vi innen 2025 blir det ledende landet i Europa.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1773	Tillegg: I Norge er vi gode på å utnytte våre regionale fortrinn. Naturressursene våre er fordelt ut over hele landet og for å få maksimalt ut av disse er det viktig å legge til rette for at folk kan bo og jobbe i nærheten av der naturressursene er. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1778	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Norge har naturlige forutsetninger for å produsere kritiske metaller for norsk og europeisk industri. Arbeiderpartiet vil i samarbeid med industrien legge til rette for at norske bedrifter skal kunne lykkes i dette markedet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1787	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Gjennomgå ordningen med opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon og hvordan dette samsvarer med den fysiske leveransen av kraft. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1797	Nye kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Gruveavfall skal som hovedregel benyttes til tilbakefylling og alternativ bruk (som f.eks. drenering av myr, plukk, grus, asfalt) Det skal gjennomføres konsekvensutredning om alternative deponiområder før sjødeponi vurderes/tas i bruk Vedtak: «drenering av myr» ble foreslått strøket. Redaksjonskomiteen sa ok. Det ble vedtatt å stryke dette.
1883	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Sikre moderasjon i lederlønningene i selskaper der staten er eier. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1891	Endret setning: «... Ivaretagelse av havets helse og <i>en bærekraftig bruk av havressursene.</i> » Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1920	Tillegg etter «Ocean Space Centre»: «..., og vurdere å etablere et kompetansesenter for hav og arktiske spørsmål i Tromsø». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
1939	Tillegg: Pliktsystemet ble skapt for å sikre fiskeforedlingsbedrifter i Finnmark, Troms og Nordland tilgang på råstoff, spesielt i deler av året da kystflåten ikke leverer nok fangst. Vi vil modernisere og justere pliktsystemet for å sikre jevn tilgang av egnet råstoff til industrien.

	<p>Målet er å få fisken som omfattes av pliktsystemet på land og inn til anleggene, slik at den kan skape aktivitet, lønnsomhet og moderne arbeidsplasser.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
1951	<p>Tillegg etter «<i>nasjonalitetskravet</i>»: «...i samsvar med deltakerlovens bestemmelser.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2007	<p>Erstatte med: Vertskommunene må sikres stabile forutsigbare inntekter for bruk av areal og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen også når det ikke er vekst.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2012	<p>Tillegg i setning: «.....utfordringer med lus, rømming og avfallsutslipp».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2022	<p>Endre kulepunkt til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle ordningene med forskningstillatelser og <i>utviklingstillatelser</i>. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2928	<p>Endre til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stille lovkrav om boligplaner i kommunene <i>der hvor ikke kommuneplanen eller andre tilsvarende planer ikke allerede ivaretar dette</i>. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2026	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut rullerende MTB (maksimal tillatt biomasse) med sikte på å oppnå helårige arbeidsplasser. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2072	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrede hvordan masser fra gruvedrift kan utnyttes til andre formål
2074	<p>Endre overskrift til: «Rent hav».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2075	<p>Tillegg etter første setning: Det er enorme mengder plast i havet. Plast er lite nedbrytbart og kan bli værende i havet i årevis. Her blir plasten omdannet til mikroskopiske plastpartikler på størrelse med plankton.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2075	<p>Endring setning til: Et stort antall fugler, fisk og dyr dør hvert år som en følge av skader fra små <i>plastbiter, poser, flasker og annet marint avfall</i>.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2078	<p>Nytt kulepunkt: Arbeide for at tiltak mot marin forsøpling følges opp av internasjonale avtaler i tillegg til nasjonale tiltak.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2085	<p>Nye kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrede storskala plastinnsamlingstiltak som del av Norges internasjonale lederskap for samarbeid om havets helse. • Støtte forskning på alternative materialer som kan erstatte plast.

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2089	Tillegg: « <i>Veksten må være bærekraftig</i> ». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2108	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Arbeide for å styrke verdensarvområdene. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2132-2133	Endre til: Stimulere til økt matproduksjon basert på norske ressurser, herunder økt bruk av utnyttede beiteressurser. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2140	Tillegg etter «helhetlig plan»: «...med klare mål for». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2145	Tillegg: «... og rettferdig behandling av matprodusentene.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2146	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Forsterke innsatsen mot matkasting gjennom samarbeid med matbransjen, etablering av matsentraler, informasjonsarbeid og starte arbeidet med hensiktsmessig lovgivning (matkastelov) for å sikre at butikker og restauranter ikke kaster spisbar mat men bl.a distribuerer dette til samfunnsmessige formål. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2168	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Stimulere til økt bruk av tre i nybygg. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2195	Nye kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Innføre en utjevningsordning for nettleie Sørge for en likeverdig nettariff for store forbrukere med høy brukstid (SFHB) uavhengig av om elektrisitet hentes fra regional- eller sentralnettet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2204	Nytt kulepunkt: Sørge for både hensyn til miljø og kraftproduksjon i revideringen av tidligere gitte vannkraftkonsesjoner. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2221	Nye kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> At den norske vannkrafttradisjon videreføres ved at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for vannkraftproduksjon får en del av skatteinntektene. Inngrep i naturmiljøet skal gjøres med forståelse og aksept fra berørte lokalsamfunn og slik at deler av inntektene tilfaller lokalsamfunnene også med endret teknologi i for utnytting av vannkraft. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2279-2286	Dissens fra Ina Libak (AUF): <i>Stryk linje 2279–2286</i>

	<p>Vedtak: Dissensene fra Ina Libak ble behandlet under ett. Redaksjonskomiteens flertall ble vedtatt med stort flertall. Det ble ikke foretatt telling.</p>
2290-2295	<p>Dissens fra Ina Libak (AUF):</p> <p>Endre linje 2290–2295 til: <i>Arbeiderpartiet vil avvende den oppdaterte kunnskapen som vil framkomme i forbindelse med at den helhetlige forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet revideres i 2019/2020. En eventuell konsekvensutredning i Nordland VI, VII og Troms II vil ikke bli satt i gang i stortingsperioden 2017-2021.</i></p> <p>Vedtak: Dissensene fra Ina Libak ble behandlet under ett. Redaksjonskomiteens flertall ble vedtatt med stort flertall. Det ble ikke foretatt telling.</p>
2319	<p>Dissens fra Ina Libak (AUF):</p> <p><i>Stryke kulepunkt på linje 2319.</i></p> <p>Vedtak: Dissensene fra Ina Libak ble behandlet under ett. Redaksjonskomiteens flertall ble vedtatt med stort flertall. Det ble ikke foretatt telling.</p>
2323-2326	<p>Dissens fra Ina Libak (AUF):</p> <p>Endre kulepunkt på linje 2323–2326 til: <i>Avvende den oppdaterte kunnskapen som vil framkomme i forbindelse med at den helhetlige forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet revideres i 2019/2020. En eventuell konsekvensutredning i Nordland VI, VII og Troms II vil ikke bli satt i gang i stortingsperioden 2017-2021.</i></p> <p>Vedtak: Dissensene fra Ina Libak ble behandlet under ett. Redaksjonskomiteens flertall ble vedtatt med stort flertall. Det ble ikke foretatt telling.</p>
2417	<p>Endre kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere planleggingstiden i transportprosjekt <i>betraktelig</i>. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2427	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se syketransport og drosjetilbud og evt. andre transporttilbud i distriktene i sammenheng for å sikre et godt tilbud, og ivareta intensjonen i løyveordningen. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2433	<p>Slette: « i distriktene.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2437	<p>Tillegg: «De veier som er planlagt, satt i gang eller prioritert i Nye Veier AS skal realiseres.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2442	<p>Endre til: «Gjennomføre et <i>nødvendig</i> løft for å sikre fylkes- og riksveier mot flom og ras. <i>Det må utarbeides en helhetlig plan for dette arbeidet</i>».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2451	<p>Endring setning til: Redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkes- og riksveier.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
2472	<p>Legge til: «Legge til rette for <i>elektrifisering</i> og bruk av ny teknologi ...».</p>

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2506	Endre kulepunkt til: <ul style="list-style-type: none"> Revidere Havne- og farvannsloven med sikte på at kommunale havner kan overføre overskudd <i>til havneier</i> når overskuddet kommer fra andre kilder enn havnedrift. Avgifter som kreves inn i med hjemmel i Havne- og farvannsloven skal fortsatt bare kunne brukes til de formålene som loven omfatter. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2539	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Ikke innføre felleseuropeisk regelverk for helikopter offshore (HOFO). Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2544	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Sikre en sikker integrering av droner/ubemannet luftfartøy i norsk luftfart i fritids- og næringsøyemed. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2556	Endre til: <ul style="list-style-type: none"> Styrke skogvernet <i>slik at vi når målet om</i> at 10 prosent av den norske skogen vernes gjennom frivillig vern. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2572	Endre til: <ul style="list-style-type: none"> Sikre god oppfølging av fastsatte bestandsmål og effektiv uttak av rovdyr <i>når bestandsmålet er nådd</i>. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2573	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Sikre raskt og effektiv uttak av rovdyr som blir særlig nærgående til bebyggelse og befolkning i samsvar med naturmangfoldsloven, og hvor menneskers livskvalitet rammes. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2574	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Sikre at rovdyrpolitikken blir sett i sammenheng med målet om økt matproduksjon. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2585	Nytt punkt: <ul style="list-style-type: none"> Sikre offentlig eierskap til Statskog, blant annet for å opprettholde tilgang til jakt og fiske for alle. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2596	Nye kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Eierforholdet til Statens grunn i Nordland og Troms må få en avklaring Grunnlovsfeste allemannsretten. Vedtak: Enstemmig vedtatt.

DEL 3: FOLK OG SAMFUNN	
2600	Tillegg: Inn som siste setning: Både norsk språk og de nasjonale minoritetsspråkene samisk, kvensk, romanes og romani som Norge har ansvar for, utgjør rammen for kulturuttrykk innenfor dette fellesskapet.

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2617	Tillegg: Kulturskolene i Norge må videreutvikles som en helhetlig satsing på bredde og inkludering i kulturaktiviteter i hele landet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2627	Tillegg: ... som sikrer fastprissystemet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2636	Endre til: <ul style="list-style-type: none"> • Føre en aktiv språkpolitikk som gjør at <i>norsk eller samisk</i> forblir det foretrukne i alle deler av norsk samfunnsliv. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2638	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Avvikle gaveforsterkningsordningen. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2639	Endre overskriften til: «Film, kino og serier». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2640	Endre «filmsatsingen» til: «film- og seriesatsingen». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2652	Endre «filmfestivaler» til: «film- og seriefestivaler». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2655	Tillegg etter «film»: «og serier». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2660	Stryk: «tv-». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2661	Erstatt «tv-drama» med: «serier». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2660- 2662	Flyttes opp til ny linje 2652. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2701	Tillegg til kulepunkt: ..., spesielt i områder med lav anleggsdekning. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2702	Tillegg. Nytt kulepunkt: Videreføre ordningen med ekstra spillemidler i pressområder. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2709	Endres til: «...god folkehelse blant <u>barn og ungdom</u> ».

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2763	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Jobbe for tilstrekkelig med elevhybler og øke borteboerstipendet for ungdom mellom 15 -18 år fra en-inntektsfamilier, slik at retten til videregående opplæring skal være gratis og reell for alle. Borteboerstipendet skal fremdeles være behovsprøvd. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2773	Ny underoverskrift og nytt kulepunkt: «Barn som pårørende: <ul style="list-style-type: none"> • Sikre gode og helhetlige tjenester». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2802-2804	Endre til: «Barnevernet skal være et offentlig ansvar. Der det offentlige må kjøpe tjenester, skal ideelle organisasjoner som hovedregel prioriteres framfor kommersielle. Det skal stilles krav til kvalitet og kompetanse. Ideelle aktører skal gis forutsigbarhet gjennom langsiktige kontrakter. Vi vil bygge opp kompetansen i Bufetat og kommunene slik at de selv kan utføre flere av de nødvendige tiltakene.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2809	Tillegg: «Ap vil gå gjennom ankemulighetene biologiske foreldre har ved omsorgsovertakelse. Målet er å sikre bedre stabilitet og ro for barna.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2815	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Sørge for at kommuner som selv tar ansvaret for andrelinjebarnevernet kompenseres for kostnader knyttet til dette. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2817	Tillegg: «...veiledning, støtte og opplæring». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2819	Tillegg: Andre deler av hjelpeapparatet må kobles inn så tidlig som mulig og samarbeidsmøter mellom disse må prioriteres. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2825	Nye kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • At det tilstrebes at søsken plasseres i samme foster- eller adoptivfamilie • At barna får faste saksbehandlere i barnevernet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2825	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • At barnets beste skal gå foran det biologiske prinsipp og at dette presiseres i barnevernloven. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2825	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Det opprettes et nasjonalt samarbeid innad i barnevernet, så ingen kan flytte fra barnevernsmeldingen. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2862	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Jobbe for bedre kjønnsbalanse i utdanningsvalg og arbeidsliv.

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2896	Endre: «kan» til «bør». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2908	Endre til: Støtte frivillige kommunesammenslåinger som er vedtatt og igangsatt. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2911	Endre til: <ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre Områdesatsninger i byer som har bydeler med spesielt store sosiale utfordringer for å sikre like muligheter og forebygge store sosiale forskjeller. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2913	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Lovfeste et kommunal ungdomsråd eller tilsvarende. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2913	Nytt kulepunkt <ul style="list-style-type: none"> Videreføre og utvide forsøksordningen med stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2913	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Arbeide for at kommunene fremdeles skal få mva.-kompensasjon for kommunale boliger slik at kommunene kan opprettholde botilbud til vanskeligstilte. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2938	Endre kulepunkt til: Sørge for tilstrekkelige utlåns- og <i>tilskuddsrammer</i> i Husbanken. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2946	Strykkes. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2948	Nytt kulepunkt Sikre bedre innløsningsrett for tomtfestere slik at flest mulig kan eie grunn til eget hus eller egen hytte. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2973	Endres til: Det gjelder innen omsorg, friluftsliv, integrering, folkehelse, <u>kultur og idrett</u> og på mange andre områder. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
2984	«Jobbe» endres til «Arbeide»
3043	Dissens fra Arve Høiberg, Ina Libak, Marianne Marthinsen: Nytt kulepunkt på linje 3043: <ul style="list-style-type: none"> Utvikle religions- og livssynsfaget til et mer inkluderende fag og dermed fjerne 'K' fra KRLE-faget. Vedtak: Dissensen ble vedtatt med 160 stemmer.
3071	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> Jobbe for gode rammevilkår som sikrer arbeidet med kvensk språk og kultur.

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3073	Legge til: « <i>krig, konflikt..</i> ». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3075	Slett «et». Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3080	Endres til: «Norge kan ikke alene løse disse utfordringene, <i>men vi vil ta vår del av ansvaret. Vi vil søke samarbeid på europeisk og globalt nivå.</i> » Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3101	Tillegg: Barn på flukt trenger særlig omsorg. Det forutsettes at regler for beskyttelse og opphold i norsk lovgivning og internasjonale konvensjoner blir fulgt ved behandling av barns søknad om opphold i Norge. Det er avgjørende å sikre rask og rettssikker behandling av søknader for å avklare om søkeren har rett til opphold i Norge. Mindreårige på flukt må ivaretas bedre når de er i Norge, spesielt i mottak i kommunene. Det må gjennomføres tiltak for å sikre stabilitet i gode boforhold, rettssikker saksbehandling og bedre psykososiale tiltak. Mottakene må få styrket barnefaglig kompetanse. De mindreårige bør blant annet sikres kontaktfamilie, godt skoletilbud, godt helsetilbud og særskilt gode forberedte tiltak ved eventuell retur. Vedtak: Enstemmig vedtatt. Mindreårige på flukt er en særlig sårbar gruppe. Arbeiderpartiet er bekymret for den sterke økningen i antallet barn som får innvilget midlertidig opphold i Norge. Det er innenfor dagens lovgivning behov å endre praksis i behandlingen av søknader om opphold fra mindreårige slik at midlertidighet begrenses for denne gruppen. Vi vil at det i behandlingen av søknader om opphold fra denne gruppen inngår en vurdering av sårbarhetskriterier som skal legges til grunn for forvaltningens vedtak i forhold til unge som mangler omsorgspersoner, nettverk og/eller ressurser i hjemlandet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3119	Tillegg: En utredning må også inneholde en vurdering av hvilke konsekvenser en eventuell åpning for dobbelt statsborgerskap vil ha for plikter og rettigheter i Norge. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3122	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for å finne bedre aldersvurderingsmetoder. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3172	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> - Det skal bli vanskeligere å få utsettelse for gjennomføring av introduksjonsprogrammet, slik at introduksjonsprogrammet gjennomføres så tidlig som mulig. Vedtak: Enstemmig vedtatt.

DEL 4: SIKKERHET OG UTENRIKS	
3223	<p>Slett følgende: «... også av hverdagskriminalitet».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3227	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke arbeidet mot menneskehandel og organisert kriminalitet, og sørge for at ofre for menneskehandel får god oppfølging. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3239	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At rehabilitering får en prioritert plass med konkrete mål og virkemidler styrt av faglig kompetent personell. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3241	<p>Tillegg: «..., blant annet ved å etablere flere rusmestringsenheter.»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3244	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igangsette bygging av nye soningsplasser og prioritere de områdene av landet som i dag ikke har tilfredsstillende soningstilbud, og sikre flere plasser for kvinner i egne eller adskilte avdelinger. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3251	<p>Endre setning til: Sørge for god oppfølging etter løslatelse, styrke ettervernet gjennom prosjekter som fremmer tilbakeføring, og øke kunnskapen om gjeldsproblematikk for å redusere faren for tilbakefall til rus og kriminalitet.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3253	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I større grad benytte alternative straffemetoder i stedet for fengselsstraff. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3302	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjøre det enklere å ta bevillingen fra advokater som ikke holder tilstrekkelig faglig og etisk kvalitet. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3307	<p>Tillegg:</p> <p>Vold i nære relasjoner Arbeiderpartiet vil forsterke innsatsen mot volden, som særlig rammer kvinner og barn. Politiet må prioritere arbeidet mot voldtekt og vold i nære relasjoner, innsats må intensiveres og kompetansen heves.</p> <p>Arbeiderpartiet vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge frem en ny opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner • Innføre undervisning i grensesetting i barnehage, grunn- og videregående skoler • Styrke krisesentertilbudet og tilsynet med krisesentertilbudet, samt utrede behovet for overgangsboliger til voldsutsatte etter opphold på krisesenter • Legge til rette for økt bruk av voldsalarm og gjennomgå ordningen med besøksforbud • Jobbe for et døgntilgjengelig tilbud for barn utsatt for overgrep

	<ul style="list-style-type: none"> • Øke kompetansen om vold og overgrep hos alle som jobber med barn for i større grad å kunne avdekke og forebygge vold og overgrep mot barn • Legge til rette for bedre informasjonsflyt og samarbeid mellom etatene som jobber med personer utsatt for vold og overgrep, revidere og samordne regelverket knyttet til taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett, samt reglene om samtykke. • Iverksette en omfangsundersøkelse av voldsutsatte barn og forske mer på kostnader og konsekvenser av vold i nære relasjoner og overgrep mot barn • Innføre krav om at alle kommuner skal utarbeide handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3353	<p>Endre kulepunkt til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sikre forsvarlig helikopterkapasitet for politiet og styrke kontraterrorrevnen gjennom økt mobilitet for politiets beredskapstropp og forsvarets spesialstyrker. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3356	<p>Endre kulepunkt til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprette rednings- og beredskapsråd i alle politidistriktene/ lokale redningssentralområdene, og <i>ta initiativ til en gjennomgang av kommunenes ansvar og oppgaver som lokal beredskapsmyndighet og deres rolle i samarbeidet med andre beredskapsaktører.</i> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3354	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sikre at politiet og forsvaret, inkludert Heimevernet, organiseres og finansieres for effektivt å beskytte mennesker, sentrale objekter og samfunnskritiske funksjoner. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3361	<p>Endre til:</p> <p>«...søk og redning, både på teknologi, analyse og kompetanse».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3400-3403	<p>Endre til:</p> <p>«På enkeltområder kan det være fornuftig at forsvarssektoren samarbeider med private aktører, men vi er imot privatisering som ikke er styrt av forsvarets behov for fleksibilitet, kompetanse og sikkerhet, spesielt i krise og krig. Det er avgjørende for legitimiteten og tilliten til forsvaret at det er underlagt demokratisk styring og kontroll»</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3423	<p>Endre kulepunkt til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke forsvarsevnen i tråd med den vedtatte langtidsplanen og slutte opp om målsetningene fra NATO-toppmøtet i 2014 om at medlemslandene gradvis øker sine forsvarsbudsjetter opp mot 2 prosent av BNP innen et tiår og at nye investeringer i Forsvaret utgjør minst 20 prosent av de årlige forsvarsbudsjettene. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3427	<p>Tillegg etter punktum:</p> <p>«Heimevernet har i denne sammenhengen en viktig rolle, og må tilføres mer ressurser».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3480	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norsk deltakelse i væpnede internasjonale operasjoner skal forankres i FN-mandat eller anerkjent folkerettslig grunnlag. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>

3495	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At Norge inntar en lederrolle innen fjerning av krigsetterlatenskaper og opprydding av våpenlager i sårbare stater på vei ut av konflikt. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3556	<p>Endre til:</p> <p>Under ligger grunnleggende årsaker: krig og konflikt, manglende sosial og økonomisk utvikling, <i>klimaendringer</i> og økende forskjeller.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3575	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mobilisere internasjonal støtte for å styrke beskyttelsen av hjelpearbeidere og helsetilbud i krig og konflikt. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3588	<p>Endre avsnitt til:</p> <p>«Norsk utviklingspolitikk skal ha som mål å utjevne ulikhet gjennom å bygge ned urettferdige strukturer. Vår løsning er solidaritet, ikke veldedighet» flyttes først i avsnitt og at setningen «Målet for vår utviklingspolitikk er å bekjempe fattigdom og til å bidra til å styrke utviklingslandenes evne til å løse sine egne problemer» kuttes.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3631	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stille krav om regelmessig evaluering og dokumentasjon av oppnådde resultater for å sikre kunnskapsbasert bistand. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3648	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utviklingspolitikken vår skal bidra til å utjevne forskjeller i samfunnet, og på den måten redusere fattigdom. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3658	<p>Nytt kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At Norge skal være en tydelig stemme og arbeide aktivt mot vann- og landran i utviklingsland. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3740	<p>Nye kulepunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for å styrke EØS-fondet for anstendig arbeidsliv. <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3777	<p>Nye setninger:</p> <p>Infrastrukturen til og fra Nordområdene må legges til rette for eksport av våre viktige råvarer som fisk og mineraler og sikre miljøvennlige alternativer for transport. Vi vil satse på infrastruktur som kan bidra til ny industriutvikling.</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3790	<p>Tillegg:</p> <p>«..., og imøtekomme fremtidens beredskaps- og sikkerhetsbehov i Arktis».</p> <p>Vedtak: Enstemmig vedtatt.</p>
3783-3786	<p>Endre til:</p> <p>«Svalbard er Norges nordligste region, øygruppen ligger strategisk plassert i nordområdene og har en godt utbygd infrastruktur gjennom bosettingene i Longyearbyen og Ny Ålesund. Dette gir Norge et strategisk fortrinn på mange områder i Arktis. Smeltende is blottlegger store økonomiske verdier, havområdene blir mer tilgjengelige og havets biomasse trekker nordover. I et sårbart og isolert område må politikken legge til rette for at de norske bosetningene, næringslivet og myndighetene får den nødvendige forutsigbarhet innfor en streng, men nødvendig miljøforvaltning».</p>

	Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3806	Tillegg: «..., gjennom å videreføre og styrke klyngedannelsen rundt rom- og jordaktivitet som er utviklet i nord.» Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3809	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • For å trygge befolkningen og oppnå et fortsatt norsk solid familiesamfunn i Longyearbyen, må bosetningen sikres mot de ulike naturfarene som truer store deler av bebyggelsen. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3810	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle en tydelig reiselivspolitik for nordområdene. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3815-3816	Endre setning til: «...blant annet gjennom en aktiv deltakelse i Arktisk råd og <i>Barentssamarbeidet som de viktigste organene</i> for samarbeid i nordområdene. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3838	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle det internasjonale og interregionale Barentssamarbeidet. Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3838	Endre kulepunkt til: <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle det norsk-russiske samarbeidet i Barentsregionen med særlig vekt på folk-til-folk-samarbeidet, <i>kulturutveksling, utdanningssamarbeid og samarbeid om næringsutvikling.</i> Vedtak: Enstemmig vedtatt.
3839	Nytt kulepunkt: <ul style="list-style-type: none"> • Inkludere Asia i den strategiske tenkningen om nordområdene Vedtak: Enstemmig vedtatt.

Oversendes stortingsgruppa:

Linjenummer:	Forslagsstiller:
2429	Arne Harald Grødahl, Møre og Romsdal
2435	Åshild Kjelsnes, Sogn og Fjordane
2480	Leif Nieuwejaar, Rogaland Arbeiderparti
2580	Steinar Karlstrøm, Finnmark Arbeiderparti
2580	Steinar Karlstrøm, Finnmark Arbeiderparti
2411	Nordstrand Arbeiderpartilag
2414	Ski Arbeiderparti
2420	Moss Arbeiderparti
2428	Moss Arbeiderparti
2429	Hammerfest Arbeiderparti
2429	Troms Arbeiderparti
2429	Moss Arbeiderparti
2437	Oppland Arbeiderparti
2442	Oppland Arbeiderparti
2444	Tromsø Arbeiderparti
2445	Moss Arbeiderparti
2454	Hedmark Arbeiderparti
2454	Frogn Arbeiderparti
2454	Trondheim Arbeiderparti
2454	Hordaland Arbeiderparti
2454	Sund Arbeiderparti
2455	Gratangen Arbeiderparti
2458	Aust-Agder Arbeiderparti
2459	Narvik Arbeiderparti
2460	Nordstrand Arbeiderpartilag
2464	Trondheim Arbeiderparti
2467	Sauda Arbeiderparti
2471	Moss Arbeiderparti
2474	Gran Arbeiderparti
2474	Nordstrand Arbeiderpartilag
2480	Oppland Arbeiderparti
2480	Tromsø Arbeiderparti
2480	Sauda Arbeiderparti
2544	Ullensaker Arbeiderparti
2544	Hammerfest Arbeiderparti

**Dagsorden Innstilling fra redaksjonskomiteen for partiprogrammet endte
16:52**

Dagsorden Valgkomiteens innstilling åpnet 16:52

Ledeen i Valgkomiteen, **Gerd Kristiansen**, la fram Valgkomiteens innstilling:

Valgkomiteen som har jobbet foran dette landsmøtet ble satt ned av landsstyret den 6. februar, og har bestått av:

Alf Jakobsen, Finnmark, Karianne Tung, Sør-Trøndelag, Arne Christian Mohn, Rogaland, Robert Nordli, Aust-Agder, Bjørg Tveito Lundefaret, Telemark, Knut Storberget, Hedmark, Siri Gåsemyr Staalesen, Oslo, Mani Hussaini fra AUF og Gerd Kristiansen som leder.

Komiteen har hatt 3 møter.

Valgkomiteen startet sitt arbeid med en bred tilnærming. Komiteen var enige om at partiet har hatt en stor fornyelse gjennom at hele partiledelsen har blitt byttet ut i løpet av de siste tre årene, og at den nye partiledelsen har gjort en svært god jobb de første årene. De fire i partiledelsen har komiteen derfor ikke brukt tid på. For øvrig har komiteen sett på hele sammen setningen av sentralstyret.

Valgkomiteen ble enige om noen viktige kriterier som lå til grunn for diskusjonen:

- sentralstyret bør speile en bredde, både i alder, geografi og bakgrunn. Dette gjelder både yrkesbakgrunn og erfaringer, og hva slags verv og posisjoner man innehar i dag.
- valgkomiteen har vært opptatt av at vi skal spre vervene på flere personer. Vi har mange flinke folk å spille på. Det er ikke heldig at de samme personene innehar for mange viktige verv. Her har fylkene en jobb å gjøre.

Det har vært en utfordring for valgkomiteen i arbeidet at fylkene:

- sender inn få forslag på kandidater,
 - at de som foreslås ofte er personer som innehar mange posisjoner,
 - og at de som foreslås stort sett sitter i sentrale posisjoner, som stortingsrepresentanter og fylkesledere.
- det har vært viktig at det i sentralstyret ikke bare sitter personer som sitter på stortinget eller har sentrale posisjoner i en eventuell regjering. Vi skal ha med personer som har sitt daglige virke ute i landet, som ordførere og byrådsledere
- det har også vært viktig for komiteen å ivareta organisasjonsarbeid og kunnskap om det i sentralstyret. At det er personer der som også har verv i organisasjonen på lokalt plan.

For Arbeiderpartiet er det en stor styrke at vi har fagbevegelsen representert i Sentralstyret. De bringer med seg viktige perspektiver fra nesten 1 million medlemmer rundt i hele landet, og fra norsk arbeidsliv.

I innstillingen er forbundslederne i de to største forbundene foreslått som medlemmer av sentralstyret. Mette Nord, leder i Fagforbundet tar gjenvalg. Jørn Eggum kommer inn som ny leder i Fellesforbundet.

Som avgående LO-leder går Gerd Kristiansen ut av sentralstyret. Ettersom LO har sin kongress først i begynnelsen av mai foreslås nestleder Hans Christian Gabrielsen som medlem i sentralstyret som den fremste i LO-ledelsen som ikke går av på kongressen.

Om kandidatene som foreslås inn i sentralstyret:

Maria Aasen-Svendsrud er 37 år, fra Vestfold. Maria er i dag nestleder i fylkespartiet og 2. kandidat på lista til Stortingsvalget til høsten. Maria underviser i videregående opplæring og har blant annet jobbet i kriminalomsorgen og som barne- og ungdomsarbeider. Maria er også aktiv i kommunepolitikken i Horten.

Lise Christoffersen er 62 år, fra Buskerud. Lise sitter i dag på Stortinget i Arbeids- og sosialkomiteen. Hun har vært Stortingsrepresentant siden 2005 og var ordfører i Drammen fra 1995 til 2003. Lise er statsviter og har jobbet som forsker

Jørn Eggum er 45 år, fra Hordaland. Jørn ble valgt som leder for Fellesforbundet i 2015. Han har hatt ulike verv som tillitsvalgt siden 2004 og har bakgrunn som gullsmed.

Hans Christian Gabrielsen er 49 år, fra Buskerud. Hans Christian ble valgt som nestleder i LO i 2013. Han har siden 1996 hatt ulike verv som tillitsvalgt og ansatt i Fellesforbundet. Han er utdannet prosessoperatør, og jobbet ved Tofte industrier fra 1984 til 1995.

Bakgrunn:

Med denne sammensetningen har vi en innstilling der det selvsagt er 50/50 kjønnsfordeling, med 11 damer og 10 menn blant de valgte (+ AUFs leder som er mann)

Vi har også fått en god aldersmessig spredning, med 1 i 20-åra, 4 i 30-åra, 8 i 40-åra, 7 i 50-åra og 2 som er over 60 i Sentralstyret.

Vi har en god spredning på fylkene.

Vi har foreslått at Maria fra Vestfold kommer inn som ny. Vestfold har ikke vært representert i sentralstyret siden 2007 (ingen andre fylker som det er så lenge siden har vært representert).

Det er tre fylker som ikke er representert i Sentralstyret i denne runden: Vest-Agder, Sogn og Fjordane og Troms.

Valgkomiteens innstilling:

Sentralstyret 2017-2019

Leder: Jonas Gahr Støre, Oslo (Gjenvalg)

Nestleder: Hadia Tajik, Rogaland (Gjenvalg)

Nestleder: Trond Giske, Sør-Trøndelag (Gjenvalg)

Partisekretær: Kjersti Stenseng, Oppland (Gjenvalg)

Leder Kvinnenettverket: Anniken Huitfeldt, Akershus (Gjenvalg)
Raymond Johansen, Oslo (Gjenvalg)
Bjørnar Selnes Skjæran, Nordland (Gjenvalg)
Ingalill Olsen, Finnmark (Gjenvalg)
Lise Christoffersen, Buskerud (Ny)
Harald Schjelderup, Hordaland (Gjenvalg)
Jon-Ivar Nygård, Østfold (Gjenvalg)
Ingvild Kjerkol, Nord-Trøndelag (Gjenvalg)
Else-May Botten, Møre og Romsdal (Gjenvalg)
Jon Rolf Næss, Aust-Agder (Gjenvalg)
Terje Aasland, Telemark (Gjenvalg)
Anette Trettebergstuen, Hedmark (Gjenvalg)
Jette Christensen, Hordaland (Gjenvalg)
Maria-Karine Aasen Svensrud, Vestfold (Ny)
Hans-Christian Gabrielsen, LO (Ny)
Jørn Eggum, Fellesforbundet (Ny)
Mette Nord, Fagforbundet (Gjenvalg)
I henhold til partiets vedtekter tiltrer AUFs leder Mani Hussaini sentralstyret med fulle rettigheter.

Kontrollkomiteen 2017-2019

Leder: Kjell Engebretsen (Gjenvalg)
Inger-Christin Torp (Gjenvalg)
Karl Erik Høegh (Ny)

Vara:

Gunda Johansen (Ny)

Dagsorden Valgkomiteens innstilling endte 17:28

Dagsorden Valg åpnet 17:28

Dirigenten opplyste at en nå gikk over til valgene:

Leder:

Jonas Gahr Støre, Oslo (Gjenvalg)

Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Nestleder:

Hadia Tajik, Rogaland (Gjenvalg)

Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Nestleder:

Trond Giske, Sør-Trøndelag (Gjenvalg)

Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Partisekretær:

Kjersti Stenseng, Oppland (Gjenvalg)

Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Leder Kvinnenettverket:

Anniken Huitfeldt, Akershus (Gjenvalg)

Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Sentralstyremedlemmer:

Raymond Johansen, Oslo (Gjenvalg)

Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Bjørnar Selnes Skjæran, Nordland (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Ingalill Olsen, Finnmark (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Lise Christoffersen, Buskerud (Ny)
Vedtak: Enstemmig valgt.

Harald Schjelderup, Hordaland (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Jon-Ivar Nygård, Østfold (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Ingvild Kjerkol, Nord-Trøndelag (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Else-May Botten, Møre og Romsdal (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Jon Rolf Næss, Aust-Agder (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Terje Aasland, Telemark (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Anette Trettebergstuen, Hedmark (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Jette Christensen, Hordaland (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Maria Aasen-Svendsrud, Vestfold (Ny)
Vedtak: Enstemmig valgt.

Hans-Christian Gabrielsen, LO (Ny)
Vedtak: Enstemmig valgt.

Jørn Eggum, Fellesforbundet (Ny)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Mette Nord, Fagforbundet (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

I henhold til partiets vedtekter tiltrer AUFs leder Mani Hussaini sentralstyret med fulle rettigheter.

Kontrollkomiteen 2015 - 2017

Leder: Kjell Engebretsen (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Inger-Christin Torp (Gjenvalg)
Vedtak: Enstemmig gjenvalgt.

Karl Erik Høegh (Ny)
Vedtak: Enstemmig valgt.

Vara:

Gunda Johansen (Ny)

Vedtak: Enstemmig valgt.

Jonas Gahr Støre takket for tilliten og han takket de som har gått ut av sentralstyret:

Kjære landsmøte,

Jeg ønsker det nye sentralstyret velkommen. Sentralstyret er ett viktig politisk organ for oss, og jeg gleder meg til å jobbe sammen med dere.

Så vil jeg takke av de som går ut av sentralstyret.

Torgeir kan du komme opp:

Kjære Torgeir, du er ærlig, klar og tydelig. Det har vært en glede å jobbe med deg både på Stortinget og i sentralstyret. Du er det som kjennetegner mange av våre – du er ung og erfaren. Og du har valgt å ikke ta gjenvalg til Stortinget – men jeg håper du blir en comeback kid!

Jonas Gahr Støre overrakte blomsterbukett til Torgeir Micaelsen.

Cecilie kan du komme opp:

Du har virkelig gjort en solid innsats i Arbeiderpartiet. Det har vært en glede å ha deg i sentralstyret. Som en tydelig stemme fra Vestlandet, en tydelig stemme fra våre lokalpolitikere og en tydelig stemme for verdiskapning.

Tusen takk for all den innsatsen du så langt har nedlagt i Arbeiderpartiet.

Jonas Gahr Støre overrakte blomsterbukett til Cecilie Bjelland.

Arve Bakke kan du komme opp.

Du har gått av som leder av Fellesforbundet, og går nå ut av sentralstyret. Innsatsen din for partiet har vært lang – blant annet som fylkespartileder i Møre og Romsdal.

Som forbundsleder har du vært den fremste tillitsmannen for jern- og metallarbeidere, hotell- og restaurantarbeidere, for grafikere, bygningsarbeidere og mange andre yrkesgrupper som hver dag bygger landet.

Arve: Du er edelt metall!

Arve du en veldig klok mann. Av alle de vurderingene jeg lytter til, så er dine alltid noen av de klokeste: Når du snakker i sentralstyret, spisser jeg alltid ørene.

Tusen takk for innsatsen Arve!

Jonas Gahr Støre overrakte blomsterbukett til Arve Bakke.

Og så er det deg kjære Gerd. Kan du komme opp.

Du går straks av som LO-leder, og du går også ut av sentralstyret.

Jeg ble veldig godt kjent med deg da du var nestleder i LO og jeg helseminister.

Og fra første stund har vi alltid hatt god kjemi, Gerd, og funnet ut av det med hverandre.

Du er rotfestet og rotekte.

Du representerer også det nordnorske, rett fram.

Du har vært en klar og tydelig leder for en bevegelse som har klart å utvikle seg med tiden – og som med rette er kalt verdens mektigste arbeidstakerorganisasjon – med over 900 000 medlemmer.

Som leder for Arbeiderpartiet er det særlig grunn til å understreke den formidable jobben som er blitt gjort med å følge opp LO-kongressens vedtak om å styrke det faglig-politiske samarbeidet.

Gerd, du er brennende engasjert i likestilling, likepensjon og retten til heltidsarbeid. Og jeg vet du hater urettferdighet!

Heldigvis har du gjort det helt klart at du har tenkt til å ta med deg det engasjementet inn i valgkampen i ukene og månedene som kommer, der du skal delta for fullt.

Det er jeg – og alle som er her i dag – glade og takknemlige for!

Gerd: Tusen takk for innsatsen, vi sees!

Jonas Gahr Støre overrakte blomsterbukett til Gerd.

Dagsorden Valg og møtet lørdag endte 18:03

Søndag 23. april

Dagsorden Innstilling fra redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter åpnet 10:03

Sak 6 Vedtektsendringer

Innstilling fra redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter:

Forslag 71, 182, 497 og 922

Forslag til vedtak: Kontingenten har ikke vært justert siden 2005. For å opprettholde og øke aktivitetsnivået i organisasjonen økes kontingenten fra 250 til 300 kroner for fullt betalende og fra 125 til 150 kroner for halvt betalende.

Økningen trer i kraft fra 1. januar 2018.

Kontingentnøkkel mellom sentralt, fylkesparti, kommuneparti og partilag blir slik:

Sentralt 9 % = 27 kr pr fullt betalende, 13,50 kr halvt betalende.

Fylkesparti 35 % = 105 kr fullt betalende, 52,50 kr pr halvt betalende.

Kommuneparti 32 % = 96 kr fullt betalende, 48 kr pr halvt betalende.

Partilag 24 % = 72 kr pr fullt betalende, 36 kr pr halvt betalende.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Forslag 242, 246, 351,352, 522, 712 og 713

Innstilling: Forslag oversendes sentralstyret med hensikt på behandling i forbindelse med organisasjonsgjennomgang fram mot neste landsmøte.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Forslag 364

Innstilling: Forslaget ansees fulgt opp av landsmøtet gjennom uttalelser som er vedtatt.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Forslag 435

Innstilling: Forslaget er dekket inn i organisasjonsuttalelsen.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Forslag 977 og 978

Innstilling: Ny tekst vedtas.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Forslag 979 og 980

Innstilling: Forslagene vedtas.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Forslag 981 og 982.

Innstilling: Ny tekst vedtas.

Vedtak: Innstillinga enstemmig vedtatt.

Dagsorden Innstilling fra redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter endte 10:19

Dagsorden Innstilling 4 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker åpnet 10:19

Valgseier 2017

Alle skal med

Arbeiderpartiet går i høstens Stortings- og sametingsvalg til valg på at alle skal med. Vi vil at alle skal ha like muligheter, uansett hvem vi er og hvor vi bor. Men også at vi stiller krav til hverandre om at alle skal bidra, at alle må ta ansvar. Fordi alle trengs. Vi tror vi løser de store utfordringene best i fellesskap, at vi får til mer sammen enn hver for oss.

Arbeid til alle er Arbeiderpartiets viktigste sak. Vi vil skape trygge arbeidsplasser over hele landet. Vi vil bruke de store pengene på trygg eldreomsorg og god skole for alle, framfor store skattekutt til dem som har mest fra før. Vi vil ta vare på miljøet, kutte klimautslippene og skape framtidsrettede jobber. Vi sier nei til sentralisering og salg av Norge.

Våre hovedsaker er arbeid til alle og kampen for et trygt arbeidsliv, en god skole for alle barn, en trygg og aktiv alderdom og et klimavennlig samfunn.

Arbeid til alle er jobb nummer en.

Norge vil jobbe. Men flere og flere får ikke jobb. Arbeidsledigheten på Sørlandet og Vestlandet er fortsatt rekordhøy. Flere står utenfor arbeidslivet. På Frp- og Høyres vakt skapes det nesten ikke arbeidsplasser. Den utviklingen må vi snu.

Arbeiderpartiet vil skape flere trygge arbeidsplasser i hele landet. Vi vil legge til rette for at eksisterende bedrifter kan skape nye jobber, gjøre vilkårene for næringslivet enda bedre og legge grunnlag for nye, store næringer i Norge. Vi vil satse målrettet på strategisk viktige næringer hvor vekstpotensialet er stort, der vi har naturgitte eller kompetansemessige fortrinn, og der vi kan få til mer om vi bruker teknologi og kompetanse på tvers av næringer. Vi har lansert nye satsninger på hav og ehelse. Vi vil ha et eget verdiskapingsprogram for havnæringene og mener Norge skal ha som ambisjon at vi innen 2025 – på under åtte år – skal være det ledende landet i Europa innen ehelse.

Trygg økonomisk styring, lav rente og stabil kronekurs er grunnlaget for vekst og nye jobber. En tilpasset oljepongebruk gir nødvendig handlingsrom til å sette inn nye tiltak ved behov. Høyre og FRP-regjeringens manglende evne til å prioritere har ført til en oljepongebruk på kollisjonskurs med faglige råd og på bekostning av fremtidige generasjoner.

Trygghet for arbeid er viktig. Trygghet i arbeid er like viktig. Et høyt kompetansenivå og et godt sosialt og økonomisk sikkerhetsnett har gjort norsk næringsliv og norske arbeidstakere svært produktive og omstillingsdyktige. Arbeiderpartiet vil styrke trepartssamarbeidet og det organiserte arbeidslivet. Vi vil øke fradraget for fagforeningskontingenten, avskaffe muligheten for usikre ansettelseskontrakter og regulere bemanningsbransjen strengere.

Alle har krav på en trygg arbeidshverdag. Arbeiderpartiet vil forsterke og fornye arbeidsmiljøloven sammen med partene i arbeidslivet, fjerne den generelle adgangen til midlertidige ansettelser, og sikre at faste, hele stillinger forblir hovedregelen i norsk arbeidsliv. Vi er klare til å ta kampen for trygghet i arbeid for alle. Vi vil i offentlige anbud stille krav om lærlinger, egne ansatte, fagarbeidere og ryddige lønns- og arbeidsvilkår, og styrke allmenngjøringsordningen, sånn det blir lettere å sikre alle et anstendig lønnsulv. Vi vil bekjempe arbeidskriminalitet og sosial dumping, og ta et internasjonalt initiativ for trygge jobber.

En god skole for alle barn.

En god offentlig fellesskole og lik rett til utdanning er grunnleggende for å sikre like muligheter for alle. Framtidas samfunn og arbeidsliv stiller store krav til kompetanse. For å møte det vil Arbeiderpartiet ha en skole som gir læring, trivsel og mestring for alle.

Den største utfordringen i fellesskolen er at én av fire elever ikke fullfører og består videregående skole. Med tidlig innsats kan problemer forebygges, og elever kan få utfordringer tilpasset sitt nivå. Vi vil gjennomføre en reform for tidlig innsats i barnehage og skole for å sørge for at langt flere elever fullfører.

Arbeiderpartiet vil toppe laget rundt de yngste barna. I dag er det kun en av tre av de som jobber i barnehage som har pedagogisk utdanning og mange er ufaglærte. Derfor vil vi innføre en norm som sier at minst halvparten av de som arbeider i en barnehage skal være barnehagelærere, og vi vil sørge for at flere kan bli fagarbeidere.

Vi vil sikre at alle elever lærer de grunnleggende lese, skrive og regneferdighetene tidlig, og bygge et sterkere lag rundt den enkelte elev. Vi vil innføre en lese-, skrive- og regnearanti etter 2.trinn, og sørge for at alle skoler gir støtte- og intensivundervisning for elever som ikke har god nok faglig utvikling.

En god skole forutsetter dyktige lærere som gis tid og tillit til å følge opp hver enkelt elev. Arbeiderpartiet vil ansette flere lærere i skolen, blant annet ved å innføre en norm på kommunenivå for lærertetthet for de yngste elevene.

Norge trenger dyktige fagarbeidere! Arbeiderpartiet vil at flere skal velge og gjennomføre yrkesfaglig utdanning. Vi vil sørge for at alle er sikret lære plass, yrkesrette fellesfagene og sørge for at grunnskolen også gir elevene praktisk kunnskap.

Trygg eldreomsorg og aktiv alderdom.

Det skal være godt å bli gammel i Norge. Vi lever stadig lengre, og det blir flere eldre. Behovene for investeringer i eldreomsorgen vil være betydelige i årene som kommer. For Arbeiderpartiet er det en hovedoppgave for samfunnet å ta vare på de eldste. Vi skal gjennomføre en reform for kvalitet i eldreomsorg, og sørge for en god eldreomsorg og en trygg alderdom for alle.

Eldre skal være trygge på at de får god heldøgns omsorg når de trenger det. I dag må for mange vente på heldøgns plass. Arbeiderpartiet vil styrke kommuneøkonomien, slik at eldre som trenger plass, får det. Vi vil bygge flere moderne sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Investeringstilskuddet skal bestå, og omfatte både nybygde og renoverte plasser.

De aller fleste eldre ønsker likevel å bo hjemme så lenge som mulig. Arbeiderpartiet vil at alle som vil og kan, skal få bo hjemme. De neste årene vil vi investere tungt i tilrettelagte boliger for eldre. Både små tiltak, som trappeheiser og dørterskler man kan passere med en gåstol, og store tiltak, som rehabiliterte eller helt nye bygg, kan gi flere mulighet til å bo hjemme lengre. Vi vil satse på de ansatte i hjemmetjenesten, utdanne og ansette flere i hele, faste stillinger med tariffbaserte lønns- og arbeidsvilkår. Og så vil vi investere i velferdsteknologi som bidrar til trygghet, mestring og selvstendighet i hverdagen for den enkelte, og som kan gi dem som jobber i eldreomsorgen mer tid på de viktigste oppgavene.

Vi vil satse mer på det som beriker livet. Kultur og aktivitet gir opplevelser, tilhørighet og glede. Vi vil skape flere arenaer for deltakelse og frivillighet både i samfunns- og arbeidsliv. Vi vil at alle eldre skal kunne leve gode og innholdsrike liv.

En aktiv klimapolitikk.

Vi er den første generasjonen som merker klimaendringene på kroppen, og vi er den siste generasjonen som kan gjøre noe med dem. Arbeiderpartiet vil lede an i overgangen til et lavutslippssamfunn og sikre at Norge når våre ambisiøse klimamål innen 2030. I vårt alternative statsbudsjett for 2017 la Arbeiderpartiet for første gang fram en plan som viser helt konkret hvordan vi vil nå klimamålene. Vi mener Norge skal ta en sterkere lederrolle i internasjonal klimapolitikk.

Arbeiderpartiet vil gjøre norsk industri verdensledende innen bærekraft. Norge har sterke industrielle miljøer som kan ta globalt lederskap i utviklingen av null- og lavutslippsteknologi. Vi vil ha en renere og mer effektiv transportsektor med mål om at tilnærmet alle nysolgte personbiler i 2025 er basert på nullutslippsteknologi. En forsterket kollektivsatsing og planer for god byutvikling skal følges opp. Vi vil gjøre det lettere for folk å ta klimavennlige og bærekraftige valg i hverdagen.

Valget 11.september handler om hva slags Norge vi vil ha.

Det er et veivalg og et verdivalg. Etter fire år med Høyre og FRP i regjering skapes det nesten ikke arbeidsplasser, rekordmange er uten jobb, og tryggheten i arbeidslivet svekkes. Høyre og Frp øker forskjellene mellom folk, og bruker pengene på skattekutt til de rike framfor en god skole og trygg eldreomsorg for alle. De sentraliserer og selger Norge. I sum svekker det samholdet og fellesskapet vi alle er en del av, og gjør Norge til et kaldere samfunn. Arbeiderpartiet vil bygge på det beste ved Norge. Små forskjeller og rettferdig fordeling gjør Norge til et godt land å bo i.

Arbeiderpartiet vil i stortingsvalget 2017 arbeide for et flertall for en annen politikk enn den dagens regjering fører. Vi har en åpen dør til samarbeid med partier som vil ha små forskjeller, rettferdig fordeling, like muligheter, arbeid til alle – og en ny regjering i Norge, med Jonas Gahr Støre som statsminister.

VEDTAK: Uttalelsen enstemmig vedtatt.

Dagsorden Innstilling 4 fra redaksjonskomiteen for andre politiske saker endte 10:22

Dagsorden Valgkamp startet kl. 11.00

Åpning med filmen: Alle skal med.

Programmet ble ledet av Trond Giske.

Deretter sang Amanda Louise K`odingo: "Har du fyr".

Trond Giske introduserte så Birgit Skarstein.

Trond Giske introduserte neste post på programmet som var appeller fra tre stortingskandidater fra Vestlandet/Sørlandet:

1. Hilmar Høl, Sogn og Fjordane
2. Øystein Langholm Hansen, Rogaland

Så introduserte Trond Giske neste gjest som var Brede Hangeland. Brede Handeland var i 5 år kaptein på det norske fotballandslaget. Han holdt en kort tale. Avslutningen var sangen "Bønda fra nord".

Trond Giske introduserte neste post på programmet som var appeller fra to stortingskandidater fra Nord-Norge og Trøndelag:

1. Åsunn Lyngedal. Nordland

2. Kirsti Leirtrø, Sør-Trøndelag

Det ble så vist et videoinnslag med John Brungot, som for tiden er Arbeiderparti-ordfører i en serie på NRK.

Trond Giske introduserte neste post på programmet som var appeller fra tre stortingskandidater fra Østlandet/Innlandet:

1. Cecilie Knibe Hanssen, Aust-Agder
2. Lozan Balisany, Vestfold
3. Nils Kristen Sandtrøen, Hedmark

Neste gjest som ble introdusert var tidligere kulturminister, teaterdirektør og skuespiller, Ellen Horn, som holdt en kort tale og avsluttet med en tekst om aktiv alderdom.

Så introduserte Trond Giske Ingrid Olava som sang to låter: "Mens jeg sover" og "Jupiter".

Så ble Iren Reppen introdusert. Hun fremførte en tekst av Are Kalvø.

Trond Giske introduserte så en video om Gro Harlem Brundtland.

Deretter introduserte han Gro Harlem Brundtland som samtalte med Anne Grosvold i en sofa.

Så ble Bjørn Eidsvåg introdusert. Han sang to av sine sanger: "Rikmannsamneste" og "Skyfri himmel".

Neste på programmet var en video med Jonas Gahr Støre.

Deretter ble Jonas introdusert, og han holdt en tale.

Deretter avsluttet Madcon med to av sine låter: "Beggin" og "Glow, don't worry". De fikk Jonas Gahr Støre opp på scenen og han danset med Madcon til en av deres låter.

Dagsorden Valgkamp endte 14:03

SAK 12: AVSLUTNING:

Jonas Gahr Støre holdt en kort appell ved avslutningen av landsmøtet:

Kjære alle sammen,
Et fantastisk landsmøte nærmer seg slutten.
Vi er virkelig kamerater i dette partiet.
Vi ler og sørger og vi fester i lag.
Vi er lagkamerater.
Vi kommer hverandre veldig nær.

Gro står meg veldig nær. Gro, takk for at du har bidratt i dag og takk for at sittet og hørt på alle innlegg gjennom hele landsmøte. Du svikter aldri, du stiller alltid opp.
Applaus

Dere har hørt meg synge med den stemmen jeg har. Og danse jenka!
Nå har dere, på filmen, til og med sett meg i underbuksa.
Og da jeg så meg selv i underbuksa, kom jeg på at jeg har sett deg, Gro, i behåen. Så nære kom vi hverandre.
Gro var statsminister og jeg var altnuligmann og vi var på vei til Hellas i et lite fly. På 30.000 fot og med ordentlig turbulens, flyet ristet, røk en av knappene i den litt for stramme blusen til Gro.
Knappen som røk, var i «behå-høyde».
Gro sa med myndig stemme: Jonas, sy i den knappen! Gro beholdt blusen – og behåen –

på. Flyet ristet, hånden skalv, jeg sydde og aldri har jeg vært så redd for å punktere Norges fremtid!

Kjære venner,

Vi har gjort jobben vår på dette landsmøte.

Vi har vedtatt ny politikk som vil forandre Norge.

Vi har sydd og tråklet ny politikk som bygger på det beste i vårt samfunn – med arbeid til alle og små forskjeller som våre røde tråder.

Nå venter valgkamp. Og valg.

Og valgseier!

Applaus

For la meg si det igjen og så lyden bærer helt til Høyres hus: Dette landsmøtet etterlater ingen tvil:

Vi – AUF, fagbevegelsen, Arbeiderpartiet – vi er klare!

Vi er klare for å vinne valget!

Vi er klare for å gi landet en ny regjering!

Applaus

Men dere, før valgseier: En knalltøff valgkamp.

Jeg leser i avisene at nå settes valgkampmaskineriet i Arbeiderpartiet inn. Nå skal valgkampmaskinen ruller ut.

Men det er ikke sånn det er. Jeg vet det. Dere vet det.

For vi har ikke en maskin vi ruller ut. Vi har noe mye mer verdifullt enn det. Vi har noe helt unikt.

Vi har Steinar.

Steinar Ottesen fra Aurskog-Høland i Akershus.

I Aurskog-Høland er de dørene Steinar *ikke* har banket på, snart verneverdige. Steinar går fra hus til hus, med en kandidat, så med neste, han filmer og han legger på Facebook. Steinar er det mest verdifulle vi har i vårt parti: En ildsjel.

Applaus

Vi har Aud.

Aud Gunnestad fra Sande i Vestfold.

I Sande er de som ikke har spist Auds vafler eller drukket Auds kaffe, snart verneverdige. Folk flytter til Sande for å spise Auds vafler, drikke Auds kaffe, få oppgaver tildelt av Aud.

Aud er det mest verdifulle vi har i vårt parti: Et rivjern bevæpnet med et vaffeljern.

Applaus

Så har vi Julie.

Julie Hole fra Trondheim.

I forrige valgkamp delte AUF i Trondheim ut 10.000 kopper med kaffe. Jeg var med å dele ut noen av dem. Vi møttes halv syv om morgenen. Men før det - halv fem, hver dag – stod Julie opp og kokte den kaffe vi skulle dele ut.

Så – etter det – gikk Julie på skolen.

Julie er det aller mest verdifulle, det aller fineste, det aller mest unike vi har i vårt parti: Julie er en AUF'er.

Applaus

Når vekkerklokken ringer halv seks hjemme hos meg slik at jeg rekker nok et morgenfly til Bergen eller Trondheim eller Tromsø eller Haugesund eller Bodø.

Når jeg står på stand og det er tomt for krefter og sent på kveld, da kan det være litt tungt, også for meg. Jeg skal innrømme det.

Da gir det meg alltid ekstra krefter å tenke på Steinar og Aud og Julie og alle dere andre.

Da tenker jeg: Hvis de orker, hvis dere orker, da orker også jeg litt til.

Til alle dere som steker vafler og legger ut på Facebook og koker kaffe og banker på dører.

Jeg vil så veldig gjerne få sagt:

Jeg ser dere.

Vi ser dere.

Kjersti sa det så flott: «Vi har dette partiet til låns».

Og når det er dere vi får låne, dere vi får jobbe for, dere vi får representere, da har vi til låns det fineste av alt.

Jeg kan ikke få takket dere nok.

Vi har tusenvis av mennesker som dere. Vi har ildsjeler som dere.

Derfor vinner vi valg!

Derfor vinner vi valget!

Applaus

Julie som står opp halv fem, Aud som steker vafler til langt på natt, Steinar som banker på dører til knokkene er såre, dere gjør det fordi dere brenner for noe. Tror på noe. Står for noe.

Og vi vet hva dere står for.

At vi ikke skal være oss selv nok. At vi i Norge er på vårt beste når vi tar vare på hverandre. Stiller opp for hverandre. Gir muligheter for alle.

Solidaritet.

For når unge mennesker søker 40-50-60 jobber uten hell, da angår den håpløsheten de føler, den mangelen på jobber de da rammes av, den angår også oss – selv om vi andre har jobb.

Når ett av fire barn ikke fullfører skolen, begynner livet med å føle seg som tapere, da angår det også meg – selv om mitt barn skulle klare seg fint.

Når eldre ikke får den hjelpen de trenger, da angår det oss – selv om min og din far skulle få verdens beste omsorg på livets siste strekk.

Når arbeidsledigheten på Sør-Vestlandet er rekordhøy, er deres krise, vår krise, deres krise, vårt ansvar – selv om det ikke blir flere ledige i Hamar eller Tromsø.

Det er solidaritet.

Det er Arbeiderpartiet. Det er vår sjel. Det er Norge på sitt beste.

Applaus

I møte med en urolig verden hvor forskjellene vokser og høyrepopulismen dyrker splid, trenger vi mer, ikke mindre, solidaritet i Norge.

Valget til høsten er både et veivalg og et verdivalg. Et valg om hvem vi ønsker å være.

Alternativene er tydeligere enn på lenge.

Høyrepartiene som øker de økonomiske forskjellene mellom folk.

Arbeiderpartiet som gjennom hele sin historie har kjempet for små forskjeller.

Høyrepartiene som sitter med hendene i fanget når ledigheten er rekordhøy og sysselsettingen faller.

Arbeiderpartiet som gjør arbeid til alle til jobb nummer en.

Høyrepartiene som vil svekke fellesskapets inntekter med nye milliarder i skatteutt.

Arbeiderpartiet som vil ha flere lærere og nye ansatte i eldreomsorgen.

Høyrepartiene som vil selge Norge og våre felles ressurser.

Og her har faktasjekkerne i NRK tatt kontakt og melder at Kåre Willoch ikke er til salgs. Ikke denne uka i hvert fall. Så jeg beklager hvis jeg har skapt inntrykk av noe annet....

Høyrepartiene som vil selge Norge og våre felles ressurser.

Arbeiderpartiet som vil satse på Norge og som har nye visjoner for nye næringer.

Høyrepartiene som svekker arbeidsmiljøloven og tvinger vanlige arbeidsfolk ut i generalstreik.

Arbeiderpartiet som vil styrke loven og bekjempe utrygghet i arbeidslivet med nebb og klør.

Høyrepartiene som ved enhver anledning provoserer distriktene til opprør.

Arbeiderpartiet som vil at by og land igjen skal gå hand i hand.

Høyrepartiene som kaller små grep og nytt byråkrati for store reformer.

Arbeiderpartiet som vet at å digitalisere offentlig sektor, fullføre pensjonsreformen, det er sånt som virkelig betyr noe.

Høyrepartiene som skamløst forsyner seg av sparepengene til våre barnebarn.

Arbeiderpartiet som alltid holder orden i norsk økonomi, som synes «økonomisk bærekraft» er to av de fineste ordene på norsk.

Høyrepartienes statsminister som lar egne statsråder så splid mellom oss, en statsminister som godtar mistenksomhet og fremmedfrykt som politisk strategi, som i beste fall strekker seg til å si: «Jeg ville ikke ordlagt meg helt sånn».

Arbeiderpartiet, jeg, som sier klart og tydelig at slik vil vi ikke ha det i Norge, slik styrer man ikke et land!

Applaus

Valget til høsten er et veivalg og et verdivalg.

Og hver eneste av oss kan avgjøre det veivalget, det verdivalget. Tape det. Vinne det.

Min gode kollega på Stortinget, Kari Henriksen fra Vest-Agder, tapte tilbake i 2005 sitt stortingsmandat med 19 stemmer.

19 stemmer!

Jeg er sikker på at hver og en av oss kan overbevise 19 mennesker i løpet av en uke om å gi oss sin tillit.

Og, dere, i et valg som kan bli veldig tett, kan ett mandat være det som avgjør.

Så kjære kamerater,

Dette landsmøtet går mot slutten: Reis hjem, sov litt og så: La hver eneste av de 141 dagene som er igjen til valget telle.

For husk de 19 stemmene. Husk hvor jevnt det kan bli. Hvert eneste mandat teller!

Du kan avgjøre om høyrepartiene får fortsette å øke forskjellene mellom oss, svekke samholdet mellom oss, gjøre Norge til et kaldere samfunn.

Du kan avgjøre om vi heller skal gjøre som vi vil: Bygge på det beste ved Norge.

Små forskjeller.

Arbeid til alle.

At vi skaper og deler.

Og at vi her i landet aldri hviler før alle er med.

Applaus

Så dere, hver uke teller. Hver dag teller!

Vi trenger deg – og Norge trenger en ny regjering!

Vi trenger en regjering som bygger på det beste ved Norge.

Vi trenger en regjering som brenner for en fremtid der alle er med!

Det norske folk fortjener en ny regjering!

Arbeiderpartiet er klare! Vi er klare!

Applaus

Landsmøtets punkt på dagsordenen Avslutning endte 14:03.